

ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH V LIBERECKÉM KRAJI

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Projekt P- KAP je projektem Národního ústavu pro vzdělávání. Je zaměřen na podporu vzdělávání na středních a vyšších odborných školách a akcentuje soulad se vzdělávací strategií MŠMT. Má za cíl zajistit metodickou a supervizní podporu při využívání akčního plánování na úrovni krajů i škol.

1	Analýza potřeb na školách	4
1.1	CÍLE ANALÝZY POTŘEB NA ŠKOLÁCH A JEJÍ VÝZNAM PRO KRAJSKÉ AKČNÍ PLÁNOVÁNÍ.....	4
1.2	POZADÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ „ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH“	4
1.2.1	<i>Evaluace sběru dat – monitoring návratnosti.....</i>	5
1.2.2	<i>Charakteristika datového souboru.....</i>	5
1.3	VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH INTERVENČÍ ŠKOLAMI A DALŠÍ HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ	7
1.4	ROZDÍLY VE VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH INTERVENČÍ PODLE TYPU ŠKOLY	8
2	Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v Libereckém kraji	11
2.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	13
2.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	14
2.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	15
2.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	18
2.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	19
2.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	21
2.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A SPOLUPRÁCE ŠKOL SE ZAMĚSTNAVATELI“ NA SOU, SOŠ A NA GYMNÁZIÍCH	23
3	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v Libereckém kraji.....	29
3.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	31
3.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	32
3.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	33
3.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	35
3.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	37
3.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	38
3.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVITĚ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	40
4	Podpora polytechnického vzdělávání v Libereckém kraji	46
4.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	48
4.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	49
4.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	50
4.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	52
4.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	53
4.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	55
4.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	58

5	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení v Libereckém kraji	64
5.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	67
5.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	68
5.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	<i>68</i>
5.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	70
5.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	72
5.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	<i>73</i>
5.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJ ŠKOLY JAKO CENTRA CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	75
6	Rozvoj kariérového poradenství v Libereckém kraji	81
6.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	83
6.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	84
6.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	<i>85</i>
6.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	87
6.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	88
6.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	<i>89</i>
6.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJ KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH.....	92
7	Podpora inkluzivního vzdělávání v Libereckém kraji	98
7.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	100
7.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	101
7.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	<i>103</i>
7.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	105
7.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	106
7.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	<i>108</i>
7.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA INKLUZIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	110
8	Podpora infrastruktury škol – investiční část	116
8.1	ZÁJEM ŠKOL O ČERPÁNÍ INVESTIC V RÁMCI ČR	116
8.2	PREFEROVANÉ OBLASTI ČERPÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ	117
9	Nepovinné oblasti.....	119
9.1	DŮLEŽITOST NEPOVINNÝCH OBLASTÍ	119
9.2	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI ICT VČETNĚ POTŘEB INFRASTRUKTURY.....	121
9.3	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI JAZYKOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ	123
9.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI	125
9.5	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI	127

1 Analýza potřeb na školách

1.1 Cíle analýzy potřeb na školách a její význam pro krajské akční plánování

KAP (krajský akční plán) je zaměřen na intervence směřující ke zkvalitnění řízení škol a zvýšení kvality ve vzdělávání a začlenění či rozvoj dlouhodobého plánování jako nástroje ke kvalitnímu řízení škol. To je podpořeno vzděláváním vedení škol a zřizovatelů, spoluprací v území. Klíčová témata, tzv. intervence, byla vybrána s ohledem na to, že mohou být svým konkrétním zaměřením územně specifická. Projekt P-KAP pomůže krajskému projektu a školám.

Povinné intervence:

- Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě
- Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání)
- Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů
- Rozvoj kariérového poradenství
- Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání
- Inkluzivní vzdělávání
- Infrastruktura SŠ a VOŠ (oblast podpory přírodovědného a technického vzdělávání, podpora center odborného vzdělávání, podpora cizích jazyků, konektivity škol a digitálních kompetencí, sociální inkluze, celoživotního vzdělávání, zájmového a neformálního vzdělávání)

Nepovinné intervence:

- Rozvoj výuky cizích jazyků
- Oblast ICT včetně potřeb infrastruktury
- Čtenářská a matematická gramotnost
- Vlastní volitelné intervence v oblasti podle potřeb území

1.2 Pozadí dotazníkového šetření „analýza potřeb na školách“

Priority krajů a škol v krajských akčních plánech a plánech aktivit škol se opírají o podrobné a o sběr relevantních dat opřené analýzy. Pro projekt P-KAP je zpracoval a školám a krajům poskytl projektový tým Národního ústavu pro vzdělávání.

Hlavním cílem šetření, které proběhlo v období listopad 2015 – leden 2016 (dosběr červen 2016), bylo zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání. Výstupy šetření představují zpětnou vazbu pro kraje pro tvorbu regionální vzdělávací politiky a vytvářejí prostor pro sladění prioritizace potřeb krajů a jednotlivých škol.

V rámci šetření byla sledována situace v oblastech kariérového poradenství, spolupráce škol a firem, dalšího vzdělávání poskytovaného sítěmi škol v krajích, polytechnického vzdělávání, podpory kompetencí k podnikavosti, společného vzdělávání a infrastruktury školy. Mezi další sledované oblasti byly zařazeny oblast ICT, jazykové vzdělávání a rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti.

Na dotazníkové šetření zareagovalo 98 % škol.

Sběr dat se uskutečnil v rámci šetření formou internetového dotazování (CASI – computer assisted self interviewing). Osloveny byly všechny SŠ a VOŠ v celé ČR, tedy 1365 škol. Z těchto škol se Národnímu ústavu pro vzdělávání vrátilo 1335 kompletně vyplněných dotazníků, návratnost dotazníků se tedy v tomto šetření pohybuje na úrovni 98 %. Takto vysoké návratnosti se podařilo dosáhnout díky spolupráci s odbory školství v jednotlivých krajích, se Sdružením soukromých škol Čech, Moravy a Slezska a krajskými garanty projektu, kteří jsou členy našeho projektového týmu.

Vzhledem k povaze a rozsahu šetření lze konstatovat, že jde o unikátní datový výstup, který, vezmeme-li v úvahu dosaženou úroveň návratnosti dotazníků, pokrývá potřeby téměř všech SŠ a VOŠ v ČR.

Šetření se bude opakovat v roce 2018 a poté v roce 2020 jako závěrečné šetření, které bude sloužit jako podklad pro vyhodnocení účinnosti akčního plánování v jednotlivých krajích.

1.2.1 Evaluace sběru dat – monitoring návratnosti

Graf 1: Přehled návratnosti dotazníků v jednotlivých krajích

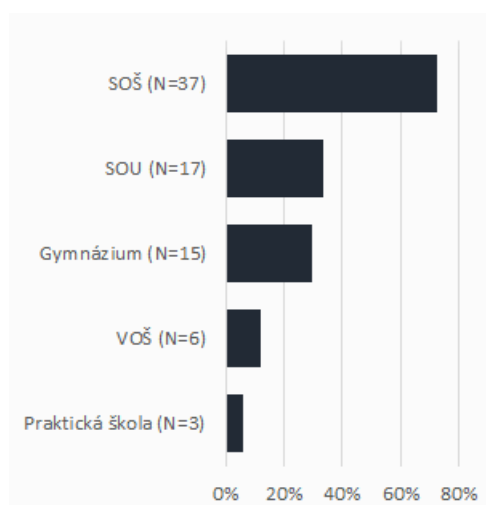
Tab. 1: Přehled návratnosti dotazníků v jednotlivých krajích

	Kompletně vyplněný dotazník		Vyplněna alespoň jedna otázka		Dotazník byl otevřen		Dotazník nebyl otevřen		Celkem	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Jihočeský kraj	94	100%	0	0%	0	0%	0	0%	94	100%
Královéhradecký kraj	83	100%	0	0%	0	0%	0	0%	83	100%
Liberecký kraj	51	100%	0	0%	0	0%	0	0%	51	100%
Moravskoslezský kraj	144	100%	0	0%	0	0%	0	0%	144	100%
Pardubický kraj	76	100%	0	0%	0	0%	0	0%	76	100%
Zlínský kraj	70	100%	0	0%	0	0%	0	0%	70	100%
Kraj Vysočina	63	100%	0	0%	0	0%	0	0%	63	100%
Karlovarský kraj	37	100%	0	0%	0	0%	0	0%	37	100%
Olomoucký kraj	97	99%	0	0%	0	0%	1	1%	98	100%
Ústecký kraj	97	99%	0	0%	0	0%	1	1%	98	100%
Jihomoravský kraj	126	98%	0	0%	0	0%	2	2%	128	100%
Plzeňský kraj	55	98%	0	0%	1	2%	0	0%	56	100%
Středočeský kraj	153	97%	0	0%	1	1%	3	2%	157	100%
Hlavní město Praha	189	90%	3	1%	4	2%	14	7%	210	100%
ČR celkem	1335	98%	3	0%	6	0%	21	2%	1365	100%

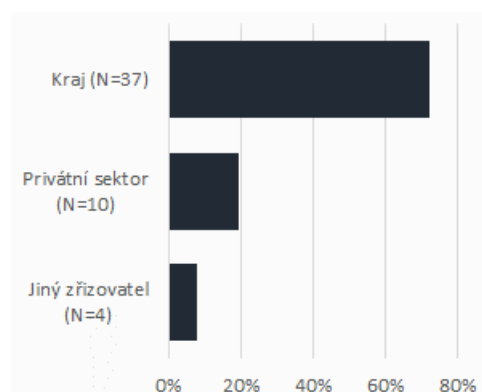
1.2.2 Charakteristika datového souboru

Ve struktuře středních a vyšších odborných škol v Libereckém kraji jsou zastoupeny střední odborná učiliště, střední odborné školy, gymnázia, praktické školy a vyšší odborné školy. Vedle škol, které nabízejí jeden typ vzdělání (obvykle gymnázia), jsou i školy kombinované, které nabízejí více typů vzdělávání (např. SOU a SOŠ nebo SOŠ a VOŠ apod.). Nejvíce jsou zastoupeny školy, které poskytují obory středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (73 %). Následují školy s obory středního vzdělání s výučním listem (33 %), gymnázia (29 %), vyšší odborné školy (12 %) a praktické školy (6 %). Konzervatoře v Libereckém kraji zastoupeny nejsou.

Graf 2: Zastoupení škol v datovém souboru

Graf 3: Zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele

Největší zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele mají kraje a to 73 %. Podíl soukromých škol je výrazně nižší (20 %). Podíl škol, kde je zřizovatel jiný, se pohybuje kolem úrovně 8 %.

1.3 Vnímání důležitosti plánovaných intervencí školami a další hlavní zjištění

Střední a vyšší odborné školy v Libereckém kraji měly možnost hodnotit důležitost 7 povinných a 4 nepovinných oblastí pro Krajský akční plán. Pro střední a vyšší odborné školy v Libereckém kraji je nejvíce důležitá oblast infrastruktury včetně rekonstrukcí a vybavení škol (viz investiční část zprávy). Oblasti infrastruktury přisoudilo nejvyšší míru důležitosti 57 % škol, dalších 12 % škol ji zařadilo na druhou pozici. Třetí pozici oblasti infrastruktury přisoudilo také 12 % škol v kraji, na čtvrtou pozici tuto oblast umístilo 14 % škol, pátou pozici obsadila oblast infrastruktury v případě 6 % škol v Libereckém kraji a na nižší pozice školy tuto oblast nezařazovaly.

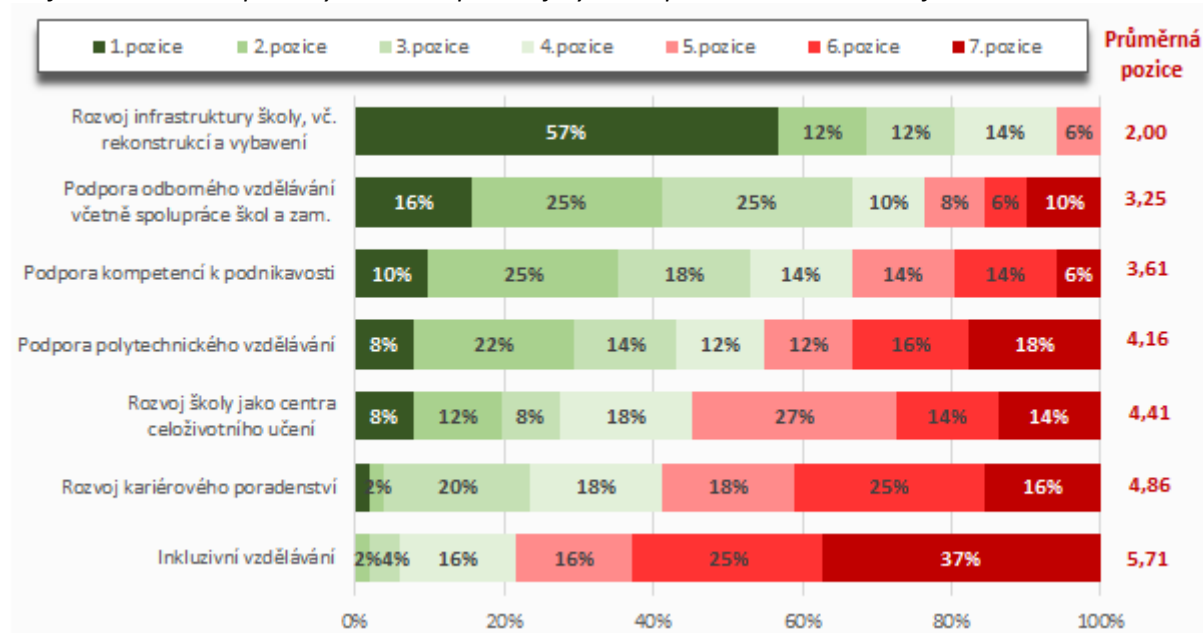
Na druhém místě je podle hodnocení škol podpora odborného vzdělávání, zahrnující i spolupráci škol a zaměstnavatelů. Na 16 % škol považuje tuto oblast za nejdůležitější a shodně 25 % škol ji zařadilo na druhou či třetí pozici.

Třetí nejdůležitější oblastí je podle škol podpora kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě. Tuto oblast považuje za nejdůležitější 10 % škol a na druhé místo ji řadí 25 % škol v Libereckém kraji.

O něco nižší celkovou důležitost přisuzují školy v Libereckém kraji podpoře polytechnického vzdělávání a rozvoji škol jako center celoživotního učení. Pouze pro méně než 10 % škol jsou tyto oblasti zdaleka nejdůležitější (první pozice), obvykle těmto oblastem školy přisuzují spíše nižší míru důležitosti (také v závislosti na typu školy).

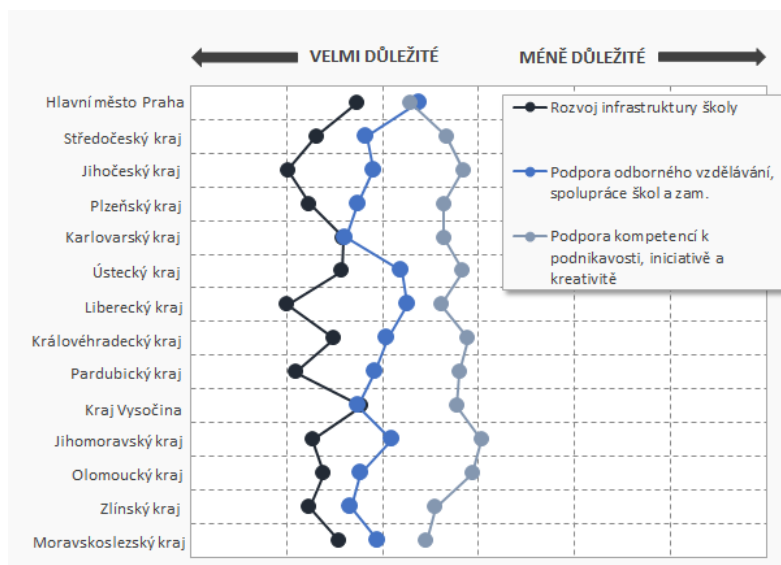
Na základě porovnání jednotlivých oblastí je školami v Libereckém kraji přisuzována nejmenší důležitost rozvoji kariérového poradenství a inkluzivního vzdělávání. Oblast rozvoje inkluzivního vzdělávání umístilo na poslední pozici 37 % škol.

Graf 4: Prioritizace povinných oblastí pro Krajský akční plán v Libereckém kraji

Pozn. Jednotlivé oblasti jsou seřazeny podle průměrné pozice, která byla školami pro danou oblast přiřazena.

Graf 5: Prioritizace povinných oblastí v jednotlivých krajích

Vymezené tři nejdůležitější povinné oblasti rozvoje škol v Libereckém kraji – rozvoj infrastruktury školy, podpora odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, a podpora kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě – jsou v jednotlivých krajích hodnoceny odlišně.

Rozvoj infrastruktury školy je prioritní oblastí téměř ve všech krajích, zejména pak pro školy v Libereckém, Jihočeském

a Pardubickém kraji.

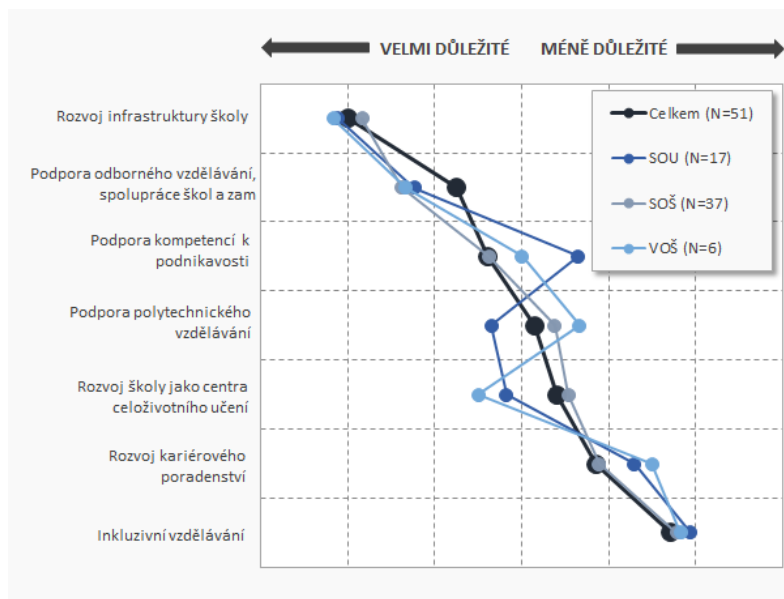
Ve srovnání se všemi kraji v ČR je důležitost podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, deklarována především ve Zlínském a Karlovarském kraji a v Kraji Vysočina. Pro Liberecký kraj společně s Hlavním městem Praha je tato oblast relativně nejméně důležitá.

Podpora kompetencí k podnikavosti je považována za velmi důležitou zejména v Hlavním městě Praha, dále pak také v Moravskoslezském a Zlínském kraji. Na druhou stranu, Jihomoravský a Olomoucký kraj uvádí relativně nízkou míru důležitosti této oblasti. V Libereckém kraji je tato oblast lehce nadprůměrně důležitá.

1.4 Rozdíly ve vnímání důležitosti plánovaných intervencí podle typu školy

Hodnocení důležitosti povinných oblastí pro Krajské akční plány se ve velké míře liší v závislosti na typu školy.

Graf 6: Prioritizace povinných oblastí v Libereckém kraji – SOU, SOŠ a VOŠ

SOU, SOŠ a VOŠ v Libereckém kraji vyzdvihují především důležitost rozvoje infrastruktury školy a oblasti podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli.

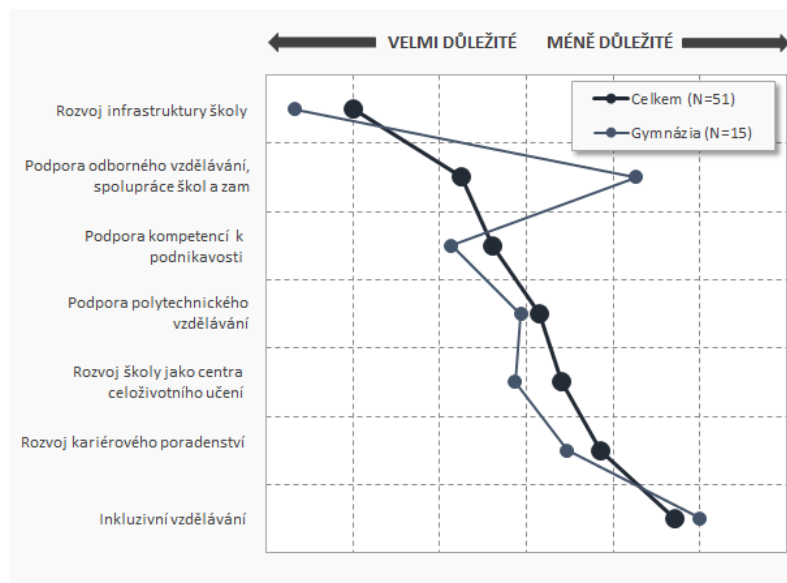
Střední odborná učiliště pak kladou důraz také na oblast podpory polytechnického vzdělávání a oblast rozvoje školy jako centra celoživotního učení. Ve srovnání s ostatními povinnými oblastmi považují střední odborná učiliště za již méně významné oblast podpory

kompetencí k podnikavosti, rozvoje kariérového poradenství a oblast inkluzivního vzdělávání.

V případě vyšších odborných škol je mimo rozvoj infrastruktury školy a oblast podpory odborného vzdělávání důraz kladen také na oblast rozvoje školy jako centra celoživotního učení.

Ve srovnání s výsledky hodnocení povinných oblastí za celý kraj je pro SOU, SOŠ a VOŠ důležitější podpora odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů. V případě SOU a VOŠ je pak naopak menší důraz kladen na rozvoj kariérového poradenství, pro vyšší odborné školy má dále menší význam podpora polytechnického vzdělávání a pro střední odborná učiliště má pak ve srovnání s krajskými výsledky menší míru důležitosti oblast podpory kompetencí k podnikavosti.

Graf 7: Prioritizace povinných oblastí v Libereckém kraji – gymnázium

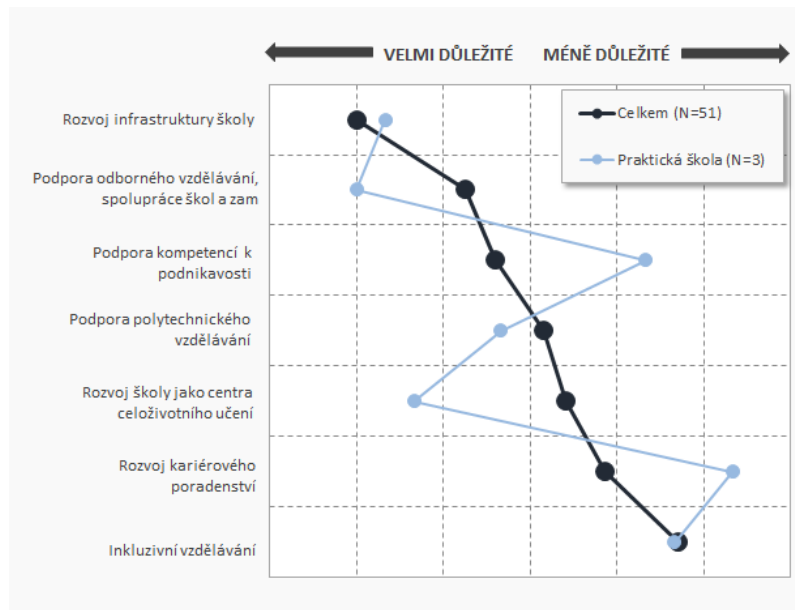

V případě **gymnází** je kladen důraz zejména na rozvoj infrastruktury školy, dále pak na podporu kompetencí k podnikavosti, rozvoj školy jako centra celoživotního učení a podporu polytechnického vzdělávání. V menší míře dávají gymnázia do popředí zájmu také rozvoj kariérového poradenství.

Naopak relativně malou důležitost gymnázia přisuzují podpoře odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů a oblasti inkluzivního vzdělávání.

Z porovnání důležitosti jednotlivých oblastí pro gymnázia s celkovým hodnocením škol v Libereckém kraji vyplývá, že pro gymnázia je více důležitá oblast infrastruktury školy, dále rozvoj škol jako center celoživotního učení, podpora kompetencí k podnikavosti, rozvoj kariérového poradenství, ale i podpora polytechnického vzdělávání. Naopak výrazně menší důležitost gymnázia přisuzují oblasti podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů.

Graf 8: Prioritizace povinných oblastí v Libereckém kraji – praktická škola

Pro **praktické školy** jsou prioritami především oblast podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, rozvoj infrastruktury školy a rozvoj školy jako centra celoživotního učení. Z dalších oblastí je pak pro praktické školy důležitá i podpora polytechnického vzdělávání.

Relativně nejmenší důležitost pak přisuzují praktické školy podpoře kompetencí k podnikavosti, inkluzivnímu vzdělávání a rozvoji kariérového poradenství.

Oproti celkovým výsledkům kladou praktické školy vyšší důraz zejména na rozvoj školy jako centra celoživotního učení, oblast podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů a částečně také na podporu polytechnického vzdělávání. Naopak menší důraz praktické školy kladou na podporu kompetencí k podnikavosti, rozvoj kariérového poradenství a částečně také na rozvoj infrastruktury školy.

2 Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v Libereckém kraji

Odborné nebo též profesní vzdělávání směřuje k získání znalostí, dovedností a kompetencí, které odpovídají určité kvalifikaci a je možné je přímo uplatnit na trhu práce při výkonu povolání na určité pracovní pozici – na rozdíl od vzdělávání všeobecného, které směřuje k osvojení klíčových kompetencí, vědomostí, dovedností a návyků pro další vzdělávání a život, včetně budoucí profesní specializace a občanského života.

Jedním z pilířů odborného vzdělávání je spolupráce škol a zaměstnavatelů, která umožňuje žákům a studentům osvojit si odborné dovednosti v reálném pracovním prostředí, tedy v reálném tempu, čase, se skutečnými nároky a především v souladu s aktuálními potřebami trhu práce, který rychleji reflektuje nové trendy a dynamiku změn v odvětvích. Role zaměstnavatelů je ovšem nezastupitelná především při rozvíjení sociálních dovedností, které zaměstnavatelé od absolventů očekávají a škola sama je nemůže v plné míře zajistit. Mezi ně patří běžné pracovní návyky, jako např. dochvilnost, schopnost převzít zodpovědnost, pracovat v týmu nebo přijímat kritiku, ale významná je také možnost poznat firemní procesy a zvyky, které se ve školním prostředí nasimulovat nedají. Tyto dovednosti usnadňují absolventům přechod ze školy do praxe, napomáhají jim lépe se identifikovat s oborem a získat reálnou představu o tom, co je čeká.

Za zaměstnavatele v tomto kontextu považujeme všechny aktéry na trhu práce, kteří mohou do smysluplné spolupráce se školami vstupovat, tedy nejen soukromé podniky zaměřené na výrobu, obchod či služby, ale také výzkumné, vzdělávací a veřejnoprávní instituce. Odborné vzdělávání je nemyslitelné především bez aktivního kontaktu školské a zaměstnavatelské sféry. Vzájemná dobře fungující spolupráce s poměrně dlouhou tradicí však byla v 90. letech 20. století přerušena a došlo tak k odtržení praktického vyučování od skutečných potřeb zaměstnavatelů.

Někteří zaměstnavatelé svou nespokojenost řešili zřízením tzv. firemních škol, které však nezajišťují duální vzdělávání po vzoru Německa či Rakouska. Hlasy volající po zavedení duálního systému vzdělávání se však stále ozývají, avšak firemní ani školské prostředí na tuto výraznou systémovou změnu není dostatečně připravené.

Samotná **spolupráce škol a zaměstnavatelů však v mnoha ohledech postrádá legislativní ukotvení** a je tedy založena především na dobrovolnosti a iniciativě jedné, či v ideálním případě obou stran. Novela školského zákona z roku 2016 klade školám za povinnost vyvíjet větší úsilí při spolupráci se zaměstnavateli – i tak zůstává zodpovědnost za přípravu žáků, a to i za přípravu poskytovanou na pracovištích zaměstnavatelů, formálně na školách, byť prakticky může a měla by být sdílená. I z tohoto důvodu nabývá spolupráce škol a zaměstnavatelů různých forem a podob. Odlišnosti jsou patrné s ohledem na velkou oborovou šíři, a to i napříč jednotlivými regiony, dále v závislosti na velikosti, přístupu a možnostech konkrétních firem a na schopnostech a strategii jednotlivých škol. Důležité však je, aby vzájemná, stabilní a dlouhodobá spolupráce přinášela benefity všem třem stranám, tedy škole, zaměstnavateli a především žákovi.

Často se také liší očekávání obou stran. Avšak **to, co školy a zaměstnavatele spojuje, je zájem o kvalitního absolventa, připraveného v souladu s potřebami trhu práce (aktuálními i budoucími)**. Stát i zaměstnavatelé se snaží na regionální, ale i na celostátní úrovni propagovat odborné vzdělávání jako rovnocennou, dlouhodobou a atraktivní perspektivu pro profesní život.

Hlavní zjištění

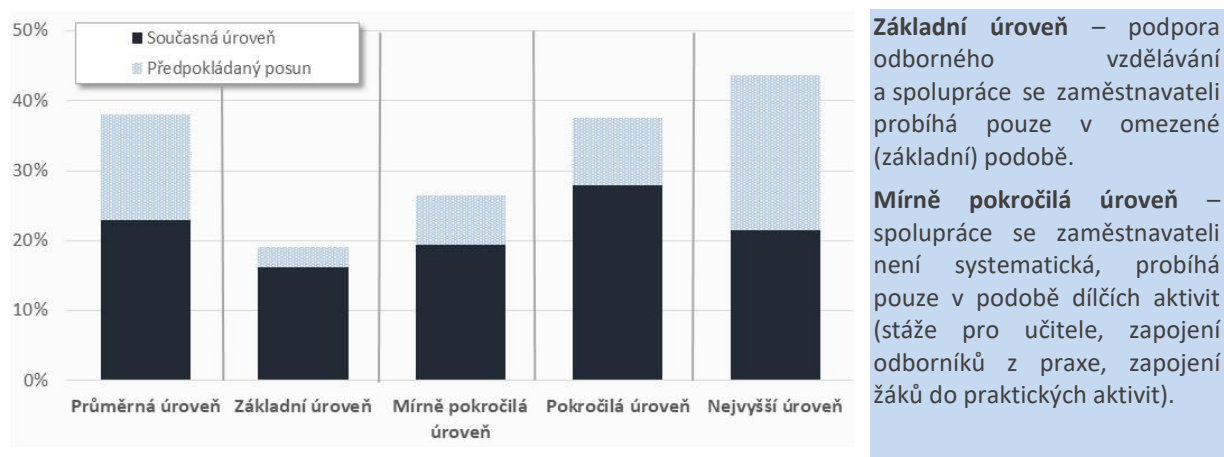
- Většina škol v rámci této oblasti vykonává největší množství aktivit na úrovni systematické spolupráce se zaměstnavateli (pokročilá úroveň – především SOU, SOŠ a praktické školy). Gymnázia se v současné době věnují především aktivitám na úrovni podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli pouze v omezené podobě (základní úroveň) a VOŠ se věnují především aktivitám na úrovni systematické spolupráce se zaměstnavateli doplněné o další činnosti (nejvyšší úroveň). Do budoucna si většina škol klade za cíl usilovat o doplnění této spolupráce o další činnosti (nejvyšší úroveň – především SOU, SOŠ, VOŠ a praktické školy).
- Školy v rámci této oblasti nejčastěji realizují přednášky odborníků z praxe ve výuce, vysílají žáky na odborný výcvik nebo praxe na pracoviště zaměstnavatelů a spolupracují se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru. Pro SOU, SOŠ, VOŠ a praktické školy je nejčastěji deklarovanou aktivitou odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Pro gymnázia jsou nejčastěji uváděnou aktivitou přednášky odborníka z praxe ve výuce.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti se zdravotními prohlídkami a pojištěním žáků před vstupem na pracoviště, malou dostupností firem pro daný obor a nedostatečnou motivací ze strany žáků. Pro SOU, SOŠ, VOŠ a praktické školy je největší překážkou ve spolupráci škol a zaměstnavatelů finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště zaměstnavatele. Pro praktické školy jsou dalšími stejně významnými překážkami disciplína a motivace žáků pro práci v reálném pracovním prostředí a nepřizpůsobivost firem vůči vzdělávacím potřebám žáků. Pro gymnázia patří mezi největší překážky malá dostupnost firem pro daný obor, disciplína a motivace žáků pro práci v reálném pracovním prostředí a nezájem firem o spolupráci se školami.
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především přednášky odborníků z praxe ve výuce, zajištění financí na realizaci praxí žáků u zaměstnavatelů, stáže žáků v zahraničních firmách a stáže pro pedagogy na pracovištích. Pro SOU, SOŠ a gymnázia je opatřením, které by školám pomohlo v realizaci zvolených cílů, zajištění finančních prostředků pro praxe žáků u zaměstnavatelů. U SOU a SOŠ toto opatření představuje i prioritu škol. Prioritou gymnázií jsou stáže žáků v zahraničních firmách.

2.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu odborného vzdělávání včetně rozvoje spolupráce mezi školami a zaměstnavateli, školy nejčastěji rozvíjejí činnosti, které lze zařadit do pokročilé úrovně (26 %) a snaží se rozvíjet sledovanou oblast systematickou spoluprací se zaměstnavateli (školy mají smlouvu o spolupráci, zaměstnavatelé se účastní zkoušek na školách, odborný výcvik je realizován v modelovém pracovním prostředí). V rámci mírně pokročilé úrovně, kdy spolupráce se zaměstnavateli není systematicky rozvíjena, ale probíhá pouze v podobě dílčích aktivit, jsou školami činnosti realizovány v 21 % případů. V podobné míře jsou školami realizovány činnosti spadající do nejvyšší úrovně (20 %). Systematická spolupráce se zaměstnavateli je v takových případech doplňována dalšími dílčími aktivitami (například vyjednávání obsahu odborného výcviku a praxe se zaměstnavateli, zaměstnavatelé se aktivně podílejí na náborových aktivitách školy a finančně školy nebo vybrané žáky podporují). V rámci základní úrovně je realizována činnost v 16 % případů, kdy je spolupráce se zaměstnavateli a podpora odborného vzdělávání realizována pouze v omezené (základní) podobě.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje odborného vzdělávání, školy plánují rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 23 %). Školy tak deklarují zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Silný zájem o rozvoj oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli je koneckonců dobře patrný také z prioritizace povinných oblastí intervencí, kdy je tato oblast ve srovnání s ostatními sledovanými oblastmi hodnocena jako druhá nejdůležitější. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 12 %) a v souvislosti s rozvojem činností spadajících do mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 8 %).

Graf 9: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli a předpokládaný posun

Pokročilá úroveň – systematická spolupráce se zaměstnavateli (smlouva o spolupráci, účast zaměstnavatelů u zkoušek, odborný výcvik v modelovém pracovním prostředí).

Nejvyšší úroveň – systematická spolupráce se zaměstnavateli doplněna o další aktivity (škola vyjednává se zaměstnavateli obsah odborného výcviku a praxe, zaměstnavatelé se aktivně podílejí na náborových aktivitách školy a finančně školu/vybrané žáky podporují).

Z hlediska jednotlivých typů škol (viz příloha 1) se **střední odborná učiliště a střední odborné školy** v současné době věnují především aktivitám na úrovni systematické spolupráce se zaměstnavateli (pokročilá úroveň) a častěji jsou také aktivity spadající do nejvyšší úrovně, kde je systematická spolupráce se zaměstnavateli doplňována o další aktivity. Tímto směrem se školy plánují rozvíjet i nadále a do budoucna si kladou za cíl nejvýraznější zvýšení počtu aktivit na úrovni dalšího rozvoje systematické spolupráce se zaměstnavateli a jejího doplnění o další činnosti (nejvyšší úroveň).

Vyšší odborné školy se v současné době již věnují především aktivitám na úrovni systematické spolupráce se zaměstnavateli doplněné o další činnosti - nejvyšší úroveň (38 %) a v rámci této úrovně si také školy do budoucna kladou za cíl další zvyšování počtu aktivit (předpokládaný nárůst o 27 %).

Praktické školy se podobně jako SOU a SOŠ věnují především systematické spolupráci se zaměstnavateli – pokročilá úroveň (48 %) a do budoucna plánují tuto systematickou spolupráci doplňovat o další dílčí činnosti – nejvyšší úroveň (předpokládaný posun o 25 %).

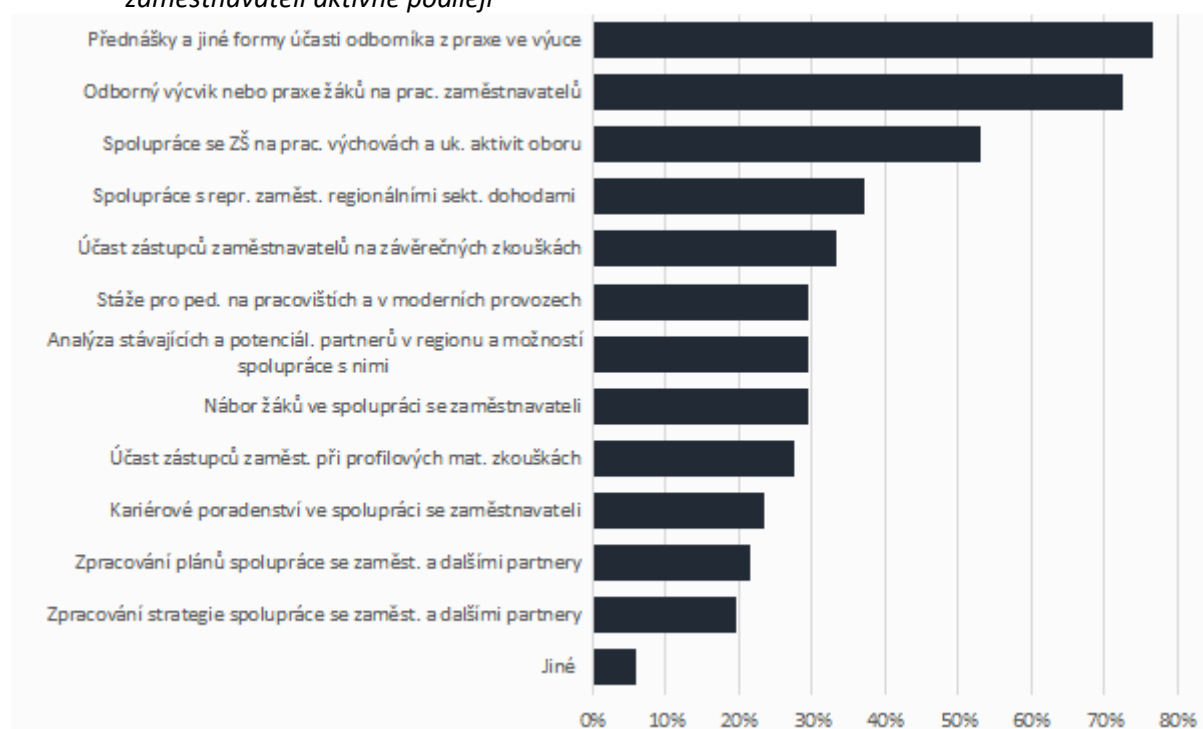
Gymnázia se v současné době věnují aktivitám podpory odborného vzdělávání pouze v omezené podobě - základní úroveň (25 %). Nejvýraznější nárůst počtu aktivit si školy do budoucna kladou za cíl v rámci mírně pokročilé úrovně, kde je realizována nesystematická spolupráce se zaměstnavateli prostřednictvím dílčích činností (předpokládaný nárůst o 12 %).

2.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti rozvoje odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli školy v Libereckém kraji nejčastěji zapojují odborníky do výuky např. prostřednictvím přednášek (76 %) a realizují odborný výcvik nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (73 %). Více jak polovina škol také uvádí, že spolupracuje se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (53 %).

Více jak třetina škol deklaruje spolupráci s reprezentací zaměstnavatelů regionálními sektorovými dohodami (37 %), třetina škol uvádí, že se zástupci zaměstnavatelů účastní závěrečných zkoušek, a méně než třetina škol pak realizuje stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, provádí nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli a realizuje analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce s nimi (shodně 29 %). 27 % škol pak uvedlo, že se zástupci zaměstnavatelů účastní při profilových maturitních zkouškách, a méně než čtvrtina škol (24 %) realizuje kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli. Nejméně škol se pak věnuje zpracování strategie a plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (20-22 % škol).

Graf 10: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli aktivně podílejí

Při bližším pohledu na jednotlivé typy škol (viz příloha 2) je patrné, že **střední odborná učiliště** a **střední a vyšší odborné školy** se v největší míře zaměřují na odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Pro tyto typy škol je dále významnou aktivitou také spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit z oboru. Na SOU se dále ve velké míře účastní zástupci zaměstnavatelů závěrečných zkoušek a SOŠ a VOŠ ve větší míře realizují přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce.

Vzhledem k odlišnému zaměření **gymnázií** probíhají na školách primárně přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (87 %) a ve větší míře pak také kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (40 %). Dalších aktivit se účastní již méně než jedna třetina škol.

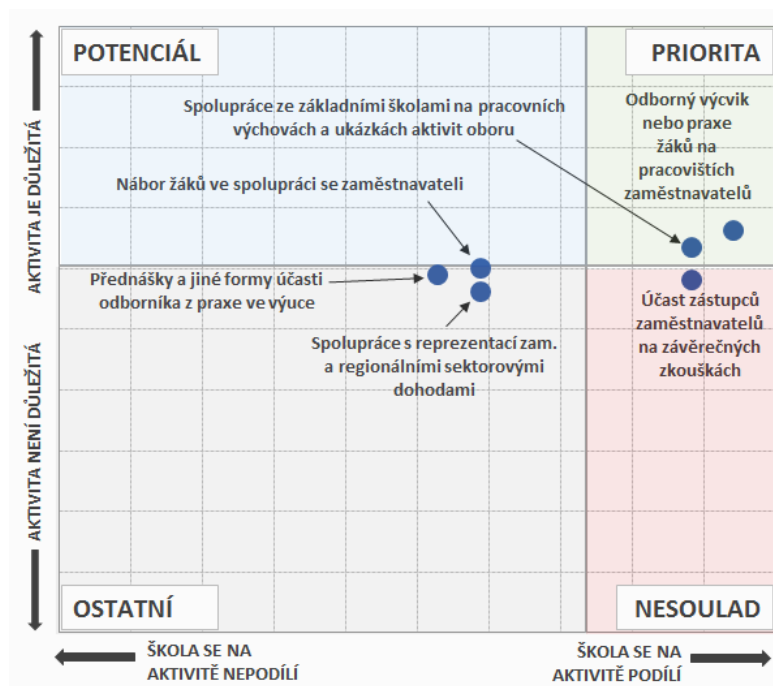
Na všech **praktických školách** v kraji probíhá odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů a spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit z oboru.

2.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště se v největší míře zaměřují na odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (94 %), spolupráci se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit z oboru (88 %) a účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (též 88 %).

Více než polovina SOU se dále zaměřuje také na nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (59 %), spolupráci s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které škola vyučuje (cechy, profesní sdružení apod.), prostřednictvím regionálních sektorových dohod (též 59 % škol) a na přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (53 % škol).

Graf 11: Aktivita, na nichž se SOU podílí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů představuje největší prioritu středních odborných učilišť odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Na této aktivitě se školy podílí nejvíce, zároveň je této činnosti přisuzována největší důležitost.

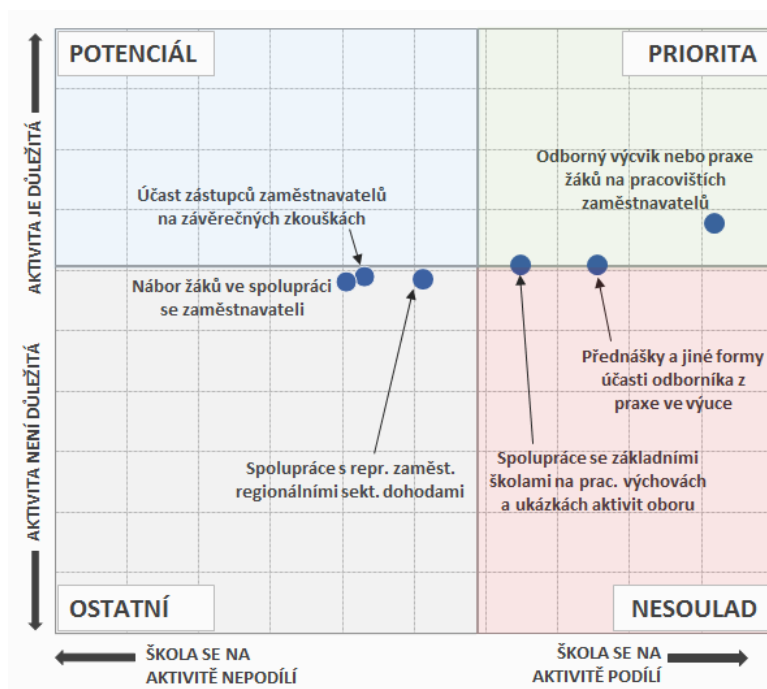
Další aktivitou, které se školy účastní a je pro ně v porovnání s ostatními důležitá, je spolupráce se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit z oboru.

Určitý potenciál představuje pro střední odborná učiliště nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli. Tato činnost není realizována v tak velké míře jako činnosti prioritní, nicméně je z pozice škol hodnocena jako relativně důležitá. Střední odborná učiliště se dále soustředí na účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách i přesto, že ve srovnání s ostatními aktivitami je této činnosti přisuzována nižší důležitost.

Střední odborné školy se podobně jako střední odborná učiliště v největší míře zaměřují na odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (92 % SOŠ). Dále se školy zaměřují také na pořádání přednášek a další zapojování odborníků z praxe do výuky (76 %), spolupráci se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit z oboru (65 %) a nadpoloviční podíl škol také spolupracuje s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které vyučují, prostřednictvím regionálních sektorových dohod (51 %).

Ve větší míře střední odborné školy také zapojují zástupce zaměstnavatelů při závěrečných zkouškách (43 %) a spolupracují s nimi i při náboru žáků (41 % škol).

Graf 12: Aktivita, na nichž se SOŠ podílí, a jejich důležitost

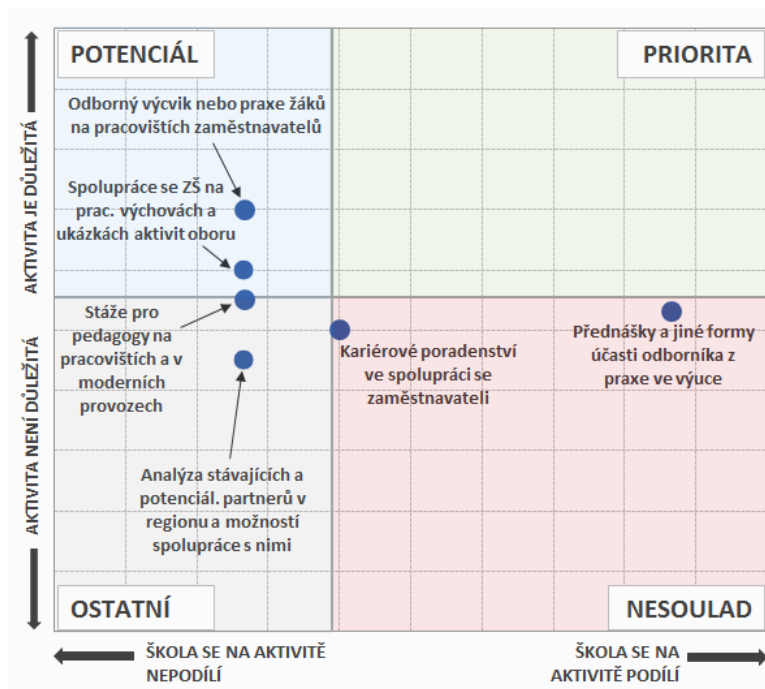
Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů představuje prioritu středních odborných škol odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Na této aktivitě se školy podílí nejvíce a zároveň je této činnosti ve srovnání s ostatními přisuzována největší důležitost.

Střední odborné školy ve větší míře dále realizují přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a spolupracují se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit

oboru. Tyto aktivity však školy ve srovnání s ostatními považují spíše za průměrně důležité a tak představují pouze částečné priority středních odborných škol.

Na **gymnáziích** vzhledem k jejich odlišnému zaměření probíhají primárně přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (87 % škol) a kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (40 %). 27 % škol pak realizuje také odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů či stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech, provádí analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu či spolupracují se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit z oboru.

Graf 13: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů představuje potenciál gymnázií odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů a spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru. Tyto činnosti jsou školami realizovány spíše v menší míře, nicméně jsou z pozice gymnázií hodnoceny jako velmi důležité.

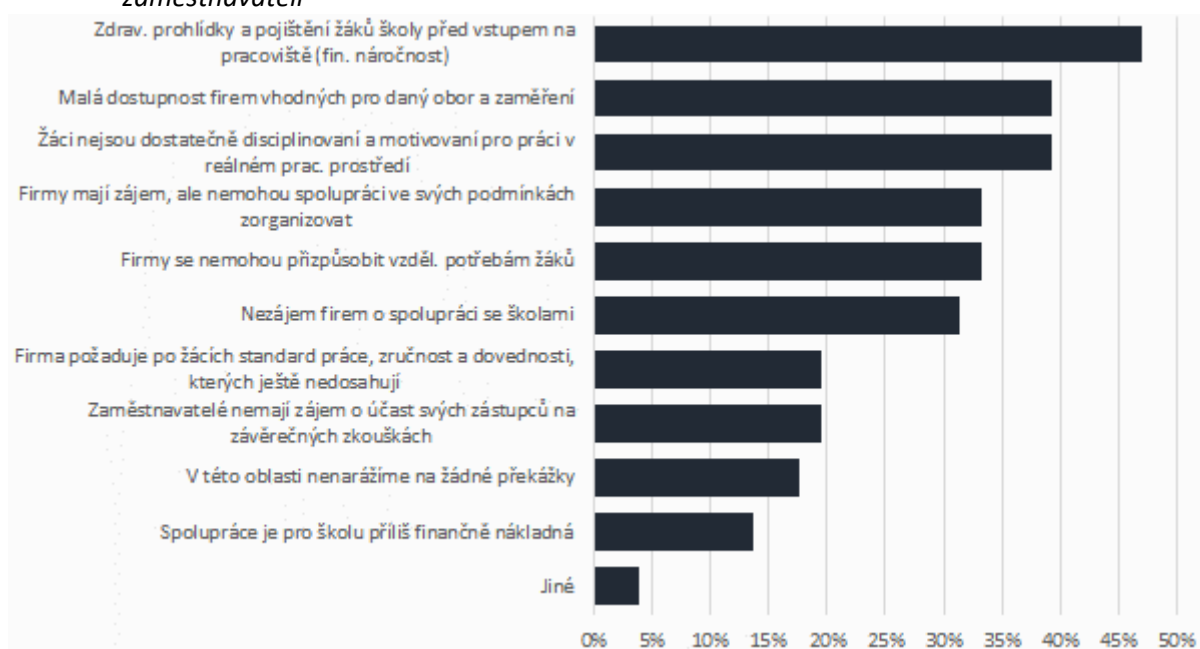
Gymnázia ve srovnání s ostatními aktivitami ve větší míře realizují přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a do

jisté míry také kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli i přesto, že ve srovnání s ostatními aktivitami je těmto činnostem přisuzována spíše nižší důležitost.

2.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj odborného vzdělávání a spolupráci se zaměstnavateli, školy nejčastěji zmiňují finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště zaměstnavatelů (47 %). Druhým nejčastěji zmiňovaným problémem je pak malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (39 %) a nedostatečná disciplinovanost a motivace žáků pro práci v reálném pracovním prostředí (též 39 %).

Graf 14: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli

Třetina škol se pak potýká s tím, že firmy mají zájem o spolupráci, ale nemohou ji ve svých podmínkách zorganizovat, nebo s tím, že se firmy nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků, a 31 % škol se dále potýká s tím, že firmy nemají o spolupráci zájem.

V souvislosti s překážkami školy dále ve 14 – 20 % případů uvádějí také vysoké požadavky firem z hlediska standardu práce, zručností a dovedností, kterých žáci na střední škole ještě nemohou dosahovat, nižší zájem zaměstnavatelů o účast svých zástupců při závěrečných zkouškách a finanční nákladnost spolupráce.

Z pohledu jednotlivých typů škol (viz příloha 3) je pro **střední odborná učiliště** a **střední odborné školy** největší překážkou v rozvoji spolupráce se zaměstnavateli finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště. SOU a SOŠ dále naráží také na to, že žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném pracovním prostředí a firmy sice mají zájem o spolupráci, ale nemohou ji ve svých podmínkách zrealizovat. V případě SOU je pak dalším významným problémem to, že firmy po žácích požadují takový standard práce, zručnost a dovednosti, kterých ještě nedosahují. Pro SOŠ je pak problémem také malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření.

Vyšší odborné školy naráží podobně jako SOU a SOŠ primárně na finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště a s řadou dalších problémů (viz příloha 3) se potýká třetina škol.

Pro **gymnázia** patří mezi největší překážky malá dostupnost firem pro daný obor (40 %), disciplína a motivace žáků pro práci v reálném pracovním prostředí a nezájem firem o spolupráci se školami (shodně 33 %).

Všechny **praktické školy** pak naráží na finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště, nedostatečnou disciplinovanost a motivaci žáků pro práci v reálném pracovním prostředí a to, že se firmy nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků.

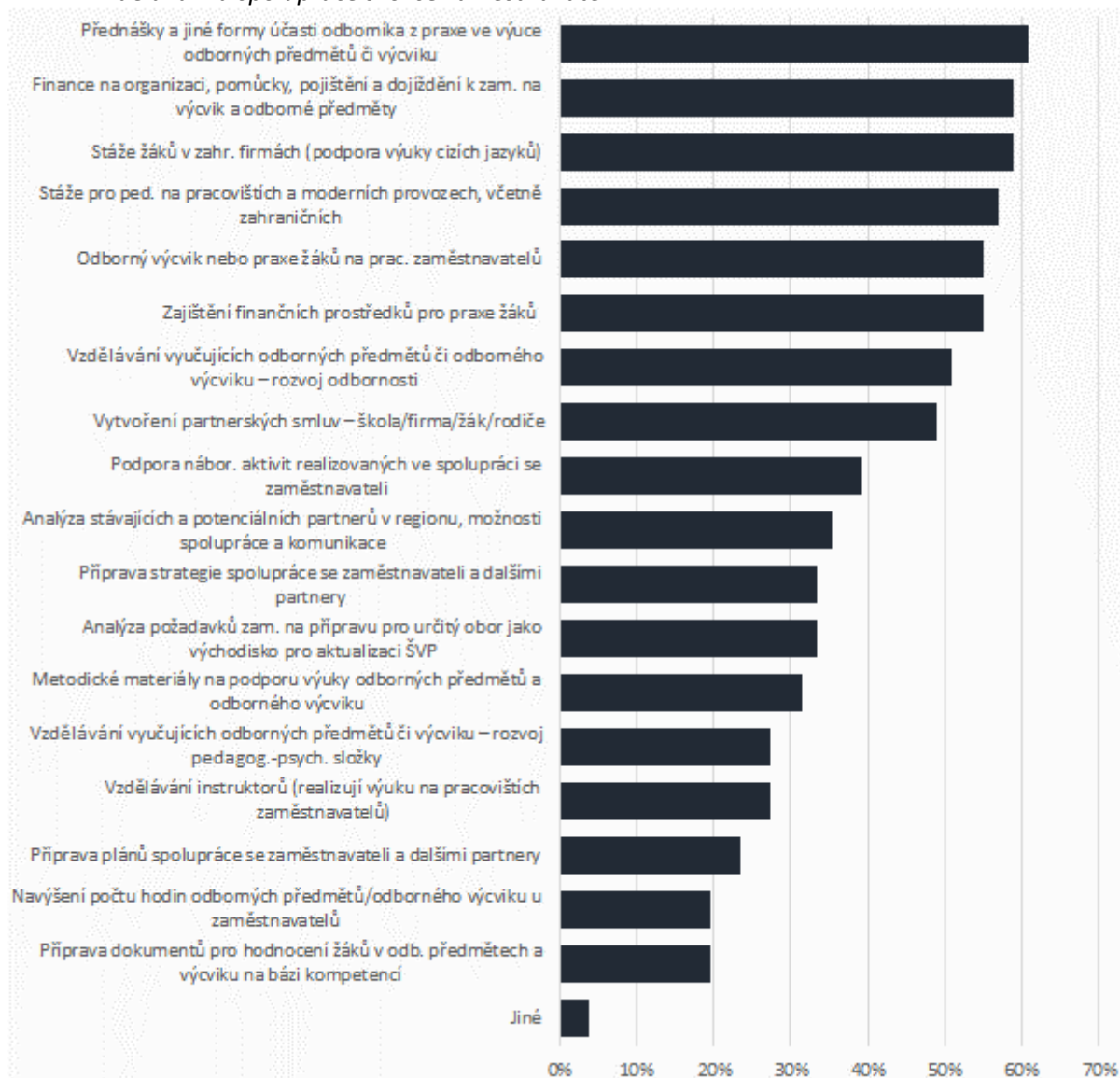
2.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

Mezi opatření, která by školám nejvíce pomohla v realizaci spolupráce se zaměstnavateli, patří přednášky a jiné formy účasti odborníků z praxe ve výuce (61 %), finance na organizaci, pomůcky pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik či předměty (59 %), stáže žáků v zahraničních firmách (též 59 %) a stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech (57 %). Školám by dále pomohl také odborný výcvik nebo praxe na pracovištích zaměstnavatelů a zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (shodně 55 %). Více jak polovina škol také uvedla, že by jim pomohl rozvoj odbornosti vyučujících odborného výcviku nebo odborných předmětů (51 %).

Již v menší míře pak školy deklarovaly, že by jim v rozvoji odborného výcviku a spolupráce se zaměstnavateli pomohla opatření týkající se vytvoření partnerských smluv mezi školou, zaměstnavatelem, žákem a jeho rodiči (49 %), podpory náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (39 %) a analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi (35 %). Přibližně třetina škol pak uvedla, že by jí pomohla příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery či analýza požadavků zaměstnavatelů na přípravu pro určitý obor jako východisko pro aktualizaci ŠVP, a již menšímu podílu škol by také pomohly metodické materiály na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku (31 %).

Mezi opatření, která školy uváděly v nejmenší míře, patří rozvoj pedagogicko-psychologické složky vzdělávání vyučujících odborných předmětů či vzdělávání instruktorů, kteří realizují výuku na pracovištích zaměstnavatelů (shodně 27 %), příprava plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (24 %), příprava dokumentace pro hodnocení žáků v odborných předmětech a navýšení počtu hodin odborných předmětů nebo odborného výcviku u zaměstnavatelů (shodně 20 %).

Graf 15: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli

Když se zaměříme na jednotlivé typy škol, tak pro **střední odborná učiliště** a **střední odborné školy** patří mezi hlavní opatření, která by školám pomohla v realizaci spolupráce se zaměstnavateli, zajištění finančních prostředků pro praxe jak na straně žáků, tak na straně škol, stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech a odborný výcvik žáků na pracovištích zaměstnavatelů.

Pro **gymnázia** patří mezi hlavní opatření, která by školám pomohla realizovat spolupráci se zaměstnavateli, přednášky odborníků ve výuce (67 %), stáže žáků v zahraničních firmách (47 %) a analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu (33 %).

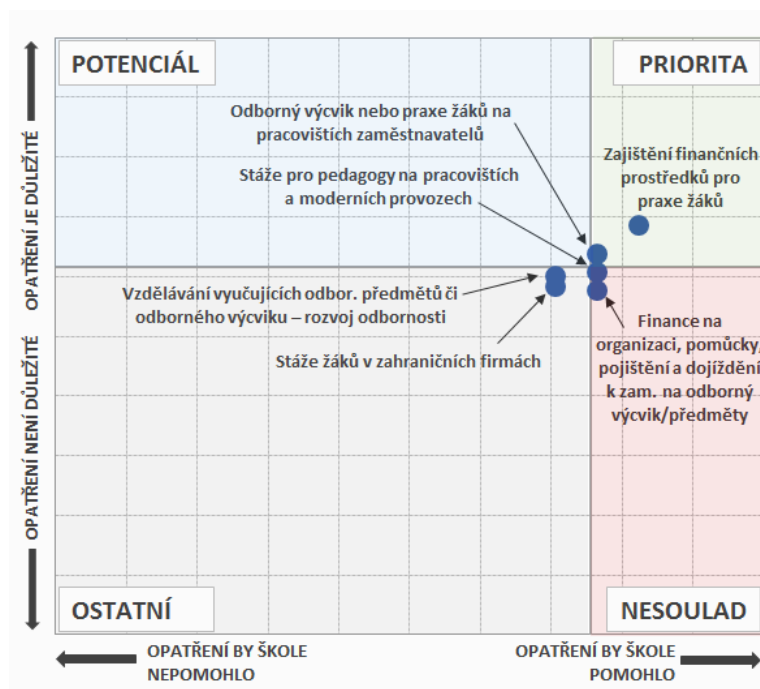
Vyšší odborné a praktické školy uvedly celou řadu opatření, která by jim pomohla v podpoře odborného vzdělávání a v rozvoji spolupráce se zaměstnavateli (viz příloha 4).

2.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště v největší míře uváděla, že by jim v podpoře odborného vzdělání a spolupráce se zaměstnavateli pomohlo především zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (82 %). Dále by školám pomohly také finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik či odborné předměty, stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech a odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (vše shodně 76 %).

SOU by také uvítala stáže žáků v zahraničních firmách a vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti (shodně 71 % škol).

Graf 16: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti se zmiňovanými opatřeními přihlíželi k jejich důležitosti, můžeme za hlavní prioritu středních odborných učilišť považovat zajištění finančních prostředků pro praxe žáků. Toto opatření je školami frekventovaně zmiňováno a zároveň je ve srovnání s ostatními opatřeními považováno za nejvíce důležité. Jistou prioritu pro střední odborná učiliště pak představuje také odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů.

Střední odborná učiliště dále ve větší míře uváděla, že by jim pomohly stáže pro pedagogy na

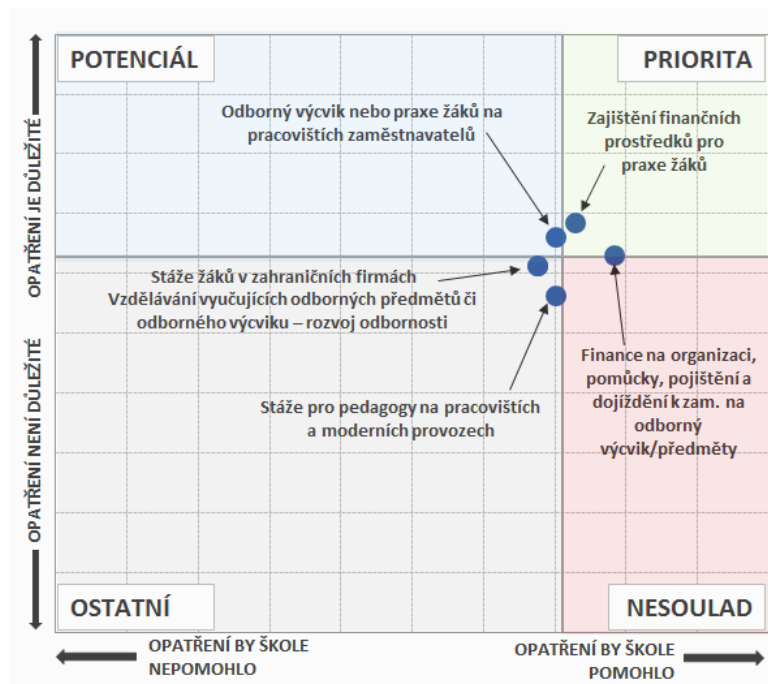
pracovištích a moderních provozech zaměstnavatelů a zajištění financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik či předměty. Tato opatření však školy považovaly ve srovnání s ostatními spíše za průměrně důležitá.

Středním odborným školám by v podpoře odborného vzdělání a spolupráce se zaměstnavateli pomohly finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik či odborné předměty (78 %) a zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (73 %).

Velkému podílu škol by dále pomohly stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech a odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (shodně 70 %) a 68 % SOŠ by ocenilo stáže žáků v zahraničních firmách či vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti.

S přihlédnutím k důležitosti zmiňovaných aktivit představuje pro střední odborné školy největší prioritu zajištění finančních prostředků pro praxe žáků. Toto opatření školy uváděly ve velké míře a zároveň je pro ně ve srovnání s ostatními opatřeními velmi důležité.

Graf 17: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

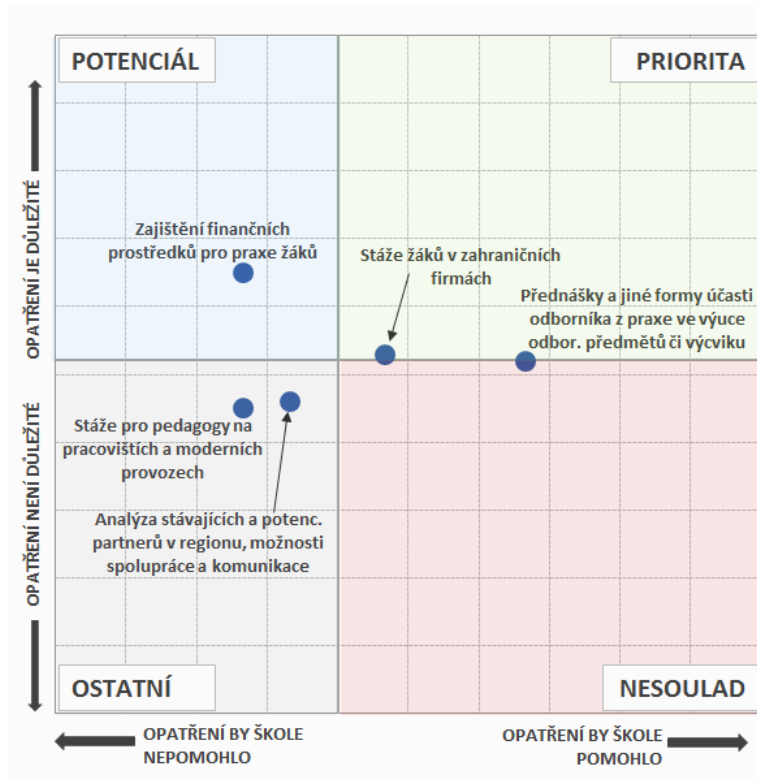

Nejčastěji pak střední odborné školy uváděly, že by jim pomohlo zajištění financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik či odborné předměty. Důležitost tohoto opatření je v rámci sledovaných položek však spíše průměrná.

Potenciál pro střední odborné školy pak představuje odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Toto opatření ve srovnání s opatřeními prioritními školy uváděly v menší míře, ale ve srovnání s ostatními sledovanými položkami je mu připisována vysoká důležitost.

Gymnázia ve velké míře zmiňovala, že by jim pomohly přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (67 %) a stáže žáků v zahraničních firmách (47 %). Třetině škol by pomohla analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a již menšímu podílu (27 %) škol pak také stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech a zajištění finančních prostředků pro praxe žáků.

Graf 18: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Pro gymnázia představuje prioritní opatření vysílání žáků na stáže do zahraničních firem. Toto opatření školy ve velké míře uváděly a zároveň jej ve srovnání s ostatními sledovanými položkami označovaly za nadprůměrně důležité. Gymnázia dále ve velké míře uváděla také realizaci přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů. Ve srovnání s ostatními sledovanými položkami však bylo toto opatření spíše průměrně důležité.

Potenciál gymnázií pak představuje zajištění finančních prostředků pro praxe žáků. Toto opatření bylo ve srovnání s opatřeními prioritními školami

uváděno v menší míře, ale zároveň je mu připisována vysoká důležitost.

2.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli“ na SOU, SOŠ a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na SOU

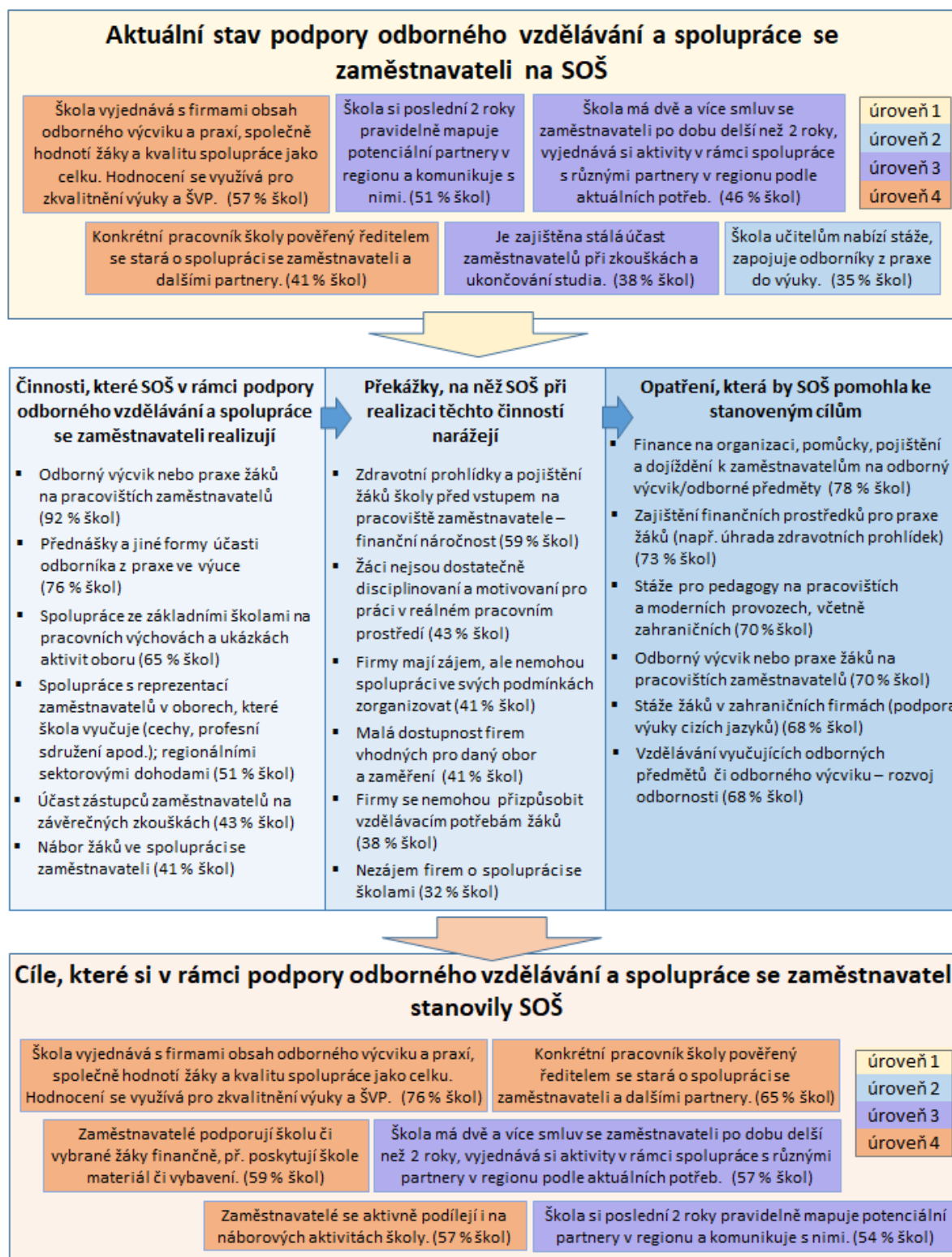
Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (65 % škol)	Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (65 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (65 % škol)	Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxi, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (59 % škol)	
Odborného výcviku u zaměstnavatelů nebo v modelovém pracovním prostředí v délce minimálně 2 týdnů se zúčastní v průběhu studia alespoň 35% žáků technických a 50% žáků netechnických oborů, praxe pak 70% žáků maturitních oborů. (59 % škol)	Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (53 % škol)	
	Škola učitelům nabízí stáže, zapojuje odborníky z praxe do výuky. (41 % škol)	

Činnosti, které SOU v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli realizují	Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům
- Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (94 % škol) - Spolupráce ze základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (88 % škol) - Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (88 % škol) - Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (59 % škol) - Spolupráce s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které škola vyučuje (cechy, profesní sdružení apod.); regionálními sektorovými dohodami (59 % škol) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (53 % škol)	- Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost (88 % škol) - Žáci nejsou dostatečně disciplinováni a motivováni pro práci v reálném pracovním prostředí (71 % škol) - Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (53 % škol) - Firma požaduje po žácích příliš vysoký standard práce, zručnost a dovednosti, které na SŠ ještě nedosahují (53 % škol) - Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (47 % škol) - Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (41 % škol) - Nezájem firem o spolupráci se školami (41 % škol)	- Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) (82 % škol) - Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty (76 % škol) - Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (76 % škol) - Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (76 % škol) - Stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků) (71 % škol) - Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti (71 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli stanovila SOU

Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (94 % škol)	Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (82 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxi, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (76 % škol)	Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (76 % škol)	
Zaměstnavatelé se aktivně podílejí i na náborových aktivitách školy. (71 % škol)	Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (71 % škol)	
	Zaměstnavatelé podporují školu či vybrané žáky finančně, př. poskytují škole materiál či vybavení. (71 % škol)	

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na gymnáziích

Spolupráce školy se zaměstnavateli je omezena na rámec přípravy ŠVP. (33 % škol)		Škola nevytváří pravidelně regionální analýzu a přehled vhodných partnerů pro spolupráci a podporu školy. (33 % škol)	Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (27 % škol)
úroveň 1	Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (27 % škol)	Škola v posledních 3 letech neměla soustavnější spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery v regionu. Nicméně se o takové partnery zajímá a dělá analýzu pro ŠVP a jeho aktualizaci. (27 % škol)	
úroveň 2			
úroveň 3			
úroveň 4			
Získané zkušenosti jsou jednotlivé bez celkové strategie spolupráce s konkrétními cíli nebo smlouvou na další rok. (27 % škol)			

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli realizují	Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (87 % škol) - Kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (40 % škol) - Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (27 % škol) - Spolupráce ze základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (27 % škol) - Stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (27 % škol) - Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi (27 % škol)	- Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (40 % škol) - Žáci nejsou dostatečně disciplinováni a motivováni pro práci v reálném pracovním prostředí (33 % škol) - Nezájem firem o spolupráci se školami (33 % škol) - Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (27 % škol) - V této oblasti nenarážíme na žádné překážky (27 % škol) - Firmy mají zájem, ale nemohou spoluprací ve svých podmínkách zorganizovat (20 % škol) - Spolupráce je pro školu příliš finančně nákladná (20 % škol)	- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku (67 % škol) - Stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků) (47 % škol) - Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu, možnosti spolupráce a komunikace (33 % škol) - Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) (27 % škol) - Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (27 % škol) - Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty (20 % škol) - Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (20 % škol) - Vytvoření partnerských smluv – škola/firma/žák/rodiče (20 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli stanovila gymnázia		
Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (53 % škol)	Škola v posledních 3 letech neměla soustavnější spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery v regionu. Nicméně se o takové partnery zajímá a dělá analýzu pro ŠVP a jeho aktualizaci. (47 % škol)	Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (40 % škol)
Spolupráce školy se zaměstnavateli je omezena na rámec přípravy ŠVP. (40 % škol)	Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (33 % škol)	Škola nevytváří pravidelně regionální analýzu a přehled vhodných potenciálních partnerů pro spolupráci a podporu školy. (33 % škol)
úroveň 1	Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (27 % škol)	V rámci projektů (ESF, programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) zapojuje škola žáky do praktických aktivit. (27 % škol)
úroveň 2		
úroveň 3		
úroveň 4		
Škola učitelům nabízí stáže, zapojuje odborníky z praxe do výuky. (27 % škol)		

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-9 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Příloha 1: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli a předpokládaný posun – podle typu školy

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N=17)	Průměrná úroveň	 32%	 + 23%
	Základní úroveň	 9%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 18%	 + 4%
	Pokročilá úroveň	 49%	 + 14%
	Nejvyšší úroveň	 28%	 + 37%
SOŠ (N=37)	Průměrná úroveň	 28%	 + 19%
	Základní úroveň	 15%	 + 1%
	Mírně pokročilá úroveň	 24%	 + 5%
	Pokročilá úroveň	 34%	 + 12%
	Nejvyšší úroveň	 27%	 + 28%
Gymnázium (N=15)	Průměrná úroveň	 13%	 + 9%
	Základní úroveň	 25%	 + 2%
	Mírně pokročilá úroveň	 20%	 + 12%
	Pokročilá úroveň	 13%	 + 7%
	Nejvyšší úroveň	 9%	 + 10%
VOŠ (N=6)	Průměrná úroveň	 29%	 + 19%
	Základní úroveň	 4%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 17%	 + 4%
	Pokročilá úroveň	 26%	 + 17%
	Nejvyšší úroveň	 38%	 + 27%
Praktická škola (N=3)	Průměrná úroveň	 24%	 + 16%
	Základní úroveň	 8%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 0%	 + 17%
	Pokročilá úroveň	 48%	 + 5%
	Nejvyšší úroveň	 17%	 + 25%

Příloha 2: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli aktivně podílejí - podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na prac. zaměstnavatelů	16	 94%	37	 73%
	Spolupráce se ZŠ na prac. výchovách a uk. aktivit oboru	15	 88%	27	 53%
	Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách	15	 88%	17	 33%
SOŠ (N=37)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na prac. zaměstnavatelů	34	 92%	37	 73%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	28	 76%	39	 76%
	Spolupráce se ZŠ na prac. výchovách a uk. aktivit oboru	24	 65%	27	 53%
Gymnázium (N=15)	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	13	 87%	39	 76%
	Kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli	6	 40%	12	 24%
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na prac. zaměstnavatelů	4	 27%	37	 73%
	Spolupráce se ZŠ na prac. výchovách a uk. aktivit oboru	4	 27%	27	 53%
	Stáže pro ped. na pracovištích a v moderních provozech	4	 27%	15	 29%
	Analýza stáv. a potenciál. partnerů v regionu a možností spolupr. s nimi	4	 27%	15	 29%
VOŠ (N=6)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na prac. zaměstnavatelů	6	 100%	37	 73%
	Spolupráce se ZŠ na prac. výchovách a uk. aktivit oboru	5	 83%	27	 53%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	4	 67%	39	 76%
Praktická škola (N=3)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na prac. zaměstnavatelů	3	 100%	37	 73%
	Spolupráce se ZŠ na prac. výchovách a uk. aktivit oboru	3	 100%	27	 53%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	2	 67%	39	 76%
	Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách	2	 67%	17	 33%

Příloha 3: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Zdrav. prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště (fin. náročnost)	15	88%	24	47%
	Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném prac. prostředí	12	71%	20	39%
	Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat	9	53%	17	33%
	Firma požaduje po žácích standard práce, zručnost a doved., kterých ještě nedosahují	9	53%	10	20%
SOŠ (N=37)	Zdrav. prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště (fin. náročnost)	22	59%	24	47%
	Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném prac. prostředí	16	43%	20	39%
	Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření	15	41%	20	39%
	Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat	15	41%	17	33%
Gymnázium (N=15)	Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření	6	40%	20	39%
	Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném prac. prostředí	5	33%	20	39%
	Nezájem firem o spolupráci se školami	5	33%	16	31%
VOŠ (N=6)	Zdrav. prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště (fin. náročnost)	4	67%	24	47%
	Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření	2	33%	20	39%
	Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném prac. prostředí	2	33%	20	39%
	Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat	2	33%	17	33%
	Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků	2	33%	17	33%
	Zaměstnavatelé nemají zájem o účast svých zástupců na závěrečných zkouškách	2	33%	10	20%
	V této oblasti nenarážíme na žádné překážky	2	33%	9	18%
Praktická škola (N=3)	Zdrav. prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště (fin. náročnost)	3	100%	24	47%
	Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném prac. prostředí	3	100%	20	39%
	Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků	3	100%	17	33%

Příloha 4: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků	14	82%	28	55%
	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zam. na výcvik a odborné předměty	13	76%	30	59%
	Stáže pro ped. na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních	13	76%	29	57%
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na prac. zaměstnavatelů	13	76%	28	55%
SOŠ (N=37)	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zam. na výcvik a odborné předměty	29	78%	30	59%
	Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků	27	73%	28	55%
	Stáže pro ped. na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních	26	70%	29	57%
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na prac. zaměstnavatelů	26	70%	28	55%
Gymnázium (N=15)	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či výcviku	10	67%	31	61%
	Stáže žáků v zahr. firmách (podpora výuky cizích jazyků)	7	47%	30	59%
	Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu, možnosti spolupráce a komunikace	5	33%	18	35%
VOŠ (N=6)	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zam. na výcvik a odborné předměty	4	67%	30	59%
	Stáže žáků v zahr. firmách (podpora výuky cizích jazyků)	4	67%	30	59%
	Stáže pro ped. na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních	4	67%	29	57%
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na prac. zaměstnavatelů	4	67%	28	55%
	Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků	4	67%	28	55%
	Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti	4	67%	26	51%
	Vytvoření partnerských smluv – škola/firma/žák/rodiče	4	67%	25	49%
	Příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery	4	67%	17	33%
Praktická škola (N=3)	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zam. na výcvik a odborné předměty	2	67%	30	59%
	Stáže pro ped. na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních	2	67%	29	57%
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na prac. zaměstnavatelů	2	67%	28	55%
	Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků	2	67%	28	55%
	Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti	2	67%	26	51%
	Podpora nábor. aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli	2	67%	20	39%
	Příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery	2	67%	17	33%
	Metodické materiály na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku	2	67%	16	31%
	Příprava dokumentů pro hodnocení žáků v odb. předmětech a výcviku na bázi kompetencí	2	67%	10	20%

3 Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v Libereckém kraji

V rámci projektu P-KAP je oblast kompetencí k iniciativě, kreativitě a podnikavosti chápána v nejširším slova smyslu, tedy ve smyslu proaktivního přístupu jedince ke svému uplatnění na trhu práce i v rámci občanského života. Správné uchopení těchto kompetencí vede k zajištění potřeby seberealizace (při využití silných stránek jedince).

Podpora rozvoje těchto kompetencí se dá shrnout pod pojem výchova k podnikavosti (dále VkP), používaný i odbornou veřejností. Tuto podporu lze chápat jako **výchovu k podnikavosti zahrnující všechny výukové metody, jež směřují k posílení podnikatelských přístupů a postupů, znalostí a dovedností.**

S výchovou k podnikavosti je pak také spojen pojem „**podnikavý člověk**“, kterého lze definovat jako: osobu aktivně hledající příležitosti, jež umí také využít (nikoliv však zneužít). Ty pak může uplatnit jak v roli podnikatele, ale i jako kvalitní zaměstnanec.

Podnikavost a související kompetence tedy vycházejí z podnikatelských přístupů, lze je však uplatnit nejen v komerční sféře, ale také v neziskovém sektoru a v občanském životě. Z tohoto pohledu je součástí VkP nauka o podnikání (vč. problematiky etiky v podnikání) a také oblast společenské odpovědnosti (z pohledu firmy, sociálních projektů i z pohledu jednotlivce, tj. ve smyslu dobrovolnictví).

Zejména se však v rámci VkP jedná o rozvoj určitých kompetencí, které by se daly nazvat „podnikavé“ a jsou rozvíjeny v rámci těchto témat:

- vidění příležitostí – tj. schopnost vyhledávat, kriticky hodnotit příležitosti,
- iniciativa a aktivita – tj. schopnost využívat příležitosti, aktivně přicházet s nápady a realizovat je,
- kreativní myšlení a tvořivost – tj. schopnost rozvíjet nápady,
- strategické řízení – tj. kombinační schopnosti, schopnost zpracovat nápady do podoby záměrů, dlouhodobě plánovat, schopnost předvídat,
- týmová práce – tj. leadership a schopnost práce v týmu,
- flexibilita – tj. schopnost přizpůsobovat se změnám,
- vytrvalost a smysl pro zodpovědnost,
- schopnost přijímat riziko,
- finanční gramotnost – tj. schopnost vidět věci i ve finančních souvislostech.

Podle závěrů Evropské komise definovaných ve strategii Evropa 2020 **musí mít do konce roku 2020 každý žák počátečního vzdělávání praktickou zkušenost s VkP.** Prováděcím opatřením evropského cíle v ČR by mělo být **začlenění VkP plošně do výuky středních a vyšších odborných škol.** Právě uchopení podnikavosti jako klíčové kompetence dává dobrý základ pro rozvinutí výchovy k podnikavosti v rámci celé školy a většiny předmětů. Na nejvyšší úrovni pak podnikavost „**proroste**“ do celé **kultury školy**, kdy ji většina učitelů vědomě rozvíjí v rámci svých předmětů.

Pro začlenění podnikavosti do výuky je zapotřebí zejména **vzdělávání pedagogů a jejich pozitivní motivace k rozšíření praktické výuky**, která bude zajímavější a lépe přijatelná ze strany žáků a studentů.

Doporučujeme, aby **na každé škole** byl ustanoven **jeden pracovník**, který bude VkP zaštiťovat, bude se seznamovat s aktuálními informacemi a ty předávat dál ostatním učitelům. Tímto pracovníkem nemusí nezbytně být vyučující ekonomických předmětů. Vhodnou osobou je například vyučující, který má osobní zkušenost s podnikáním, či vyučující, který organizuje školní i mimoškolní aktivity. Tato role

může být také dána koordinátorovi spolupráce škol a firem či kariérovému poradci, na jehož oblast VcP úzce navazuje. V některých případech může být vhodnou osobou i aktivní rodič.

Na národní úrovni je zapotřebí vybudovat metodickou podporu a bázi znalostí, aby měli učitelé z čeho čerpat nové znalosti a dovednosti spojené s rozvojem podnikavosti a mohli kvalitně pracovat s žáky a studenty. V optimální variantě by měla vzniknout Národní strategie VcP.

V rámci volnočasových aktivit nebo dalších aktivit školy souvisejících s odborným vzděláváním by měli mít žáci **možnost vyzkoušet si podnikání v praxi**. K tomu slouží např. akcelerační a start-up programy či inkubátory, jejichž síť by měla být přístupná také pro středoškoláky. Cílem by v tomto směru mělo být hlavně praktické vzdělávání. Zde je třeba konstatovat, že některé aktivity, které se na většině škol dějí formou vyučovacích předmětů, mohou být zařazeny i jako **předmět volitelný či nepovinný** (fiktivní firmy, JA firmy, ad.)

Hlavní zjištění

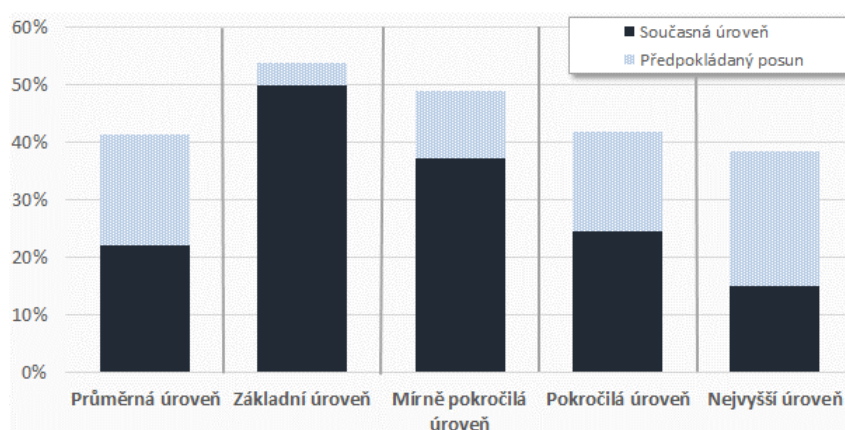
- V rámci rozvoje podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě školy vykonávají největší množství aktivit především na informativní úrovni (základní úroveň – především SOU, SOŠ, gymnázia a praktické školy). VOŠ se v současné době věnují především aktivitám na úrovni podpory kompetencí k podnikavosti v podobě dílčích činností, bez celkové strategie (mírně pokročilá úroveň). Školy do budoucna plánují usilovat o nevýraznější nárůst prováděných aktivit v souvislosti se systematickým rozvojem podpory kompetencí k podnikavosti jako jedné z priorit školy (nejvyšší úroveň - SOU, SOŠ), případně v souvislosti se systematickým a aktivním rozvojem podpory kompetencí k podnikavosti (pokročilá úroveň – hlavně VOŠ a gymnázia).
- V rámci této oblasti školy nejčastěji učí žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatelská řešení (především gymnázia a VOŠ) a vychovávají je k podnikavosti v rámci odborného a všeobecného vzdělávání. Dále začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech (především SOU, SOŠ, VOŠ a praktické školy) a pořádají návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (především SOU a SOŠ). V rámci jednotlivých typů škol je další významnou aktivitou realizace projektového vyučování (především gymnázia, VOŠ).
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami souvisejícími s malým zájmem ze strany pedagogů o podporu podnikavosti (především SOU, SOŠ a gymnázia) a nedostatkem finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (především SOŠ, VOŠ a gymnázia). SOU, SOŠ, VOŠ a praktické školy naráží na malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami. Gymnázia společně se SOU a VOŠ dále naráží na malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty.
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v naplnění zvolených cílů, jsou podpora školních projektů (dny otevřených dveří, plesy, akademie, výstavy apod.) a přednášky a jiné formy účasti odborníků z praxe ve výuce. Dalším významným opatřením je pro SOU, SOŠ a gymnázia kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy. Pro VOŠ jsou dalšími významnými opatřeními analýza stávajících a potenciálních partnerů a podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce a vytvoření metodických materiálů a kurzů pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti.

3.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě školy nejčastěji vykonávají činnosti, jež je možné zařadit do základní úrovně (50 %), kdy podpora kompetencí k podnikavosti probíhá na informativní bázi podle toho, jak je zadáno v RVP. Na středních a vyšších odborných školách v Libereckém kraji probíhá podpora kompetencí k podnikavosti do jisté míry také prostřednictvím dílčích aktivit (jako je např. zapojení do projektů ESF) bez celkové strategie – mírně pokročilá úroveň. V rámci této úrovně školy v současnosti realizují více než třetinu činností (37 %). V rámci pokročilé úrovně, kdy je podpora kompetencí k podnikavosti rozvíjena systematicky (např. spoluprací na projektech na krajské nebo celostátní úrovni), školy v současnosti realizují přibližně čtvrtinu aktivit. Nejmenší podíl aktivit (15 %) je školami vykonáván v rámci nejvyšší úrovně. Na této úrovni se systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti stává jednou z priorit školy.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě, školy nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 24 %) a deklarují tak zájem o systematický rozvoj této oblasti, který bude doplňován dalšími dílčími aktivitami. O něco méně výrazný posun (o 17 %) lze předpokládat u činností spadajících do pokročilé úrovně. V rámci mírně pokročilé úrovně by do budoucna, podle odpovědí škol, měl být zaznamenán posun o 12 % a jen k velice nízkému posunu (o 4 %) by podle vyjádření škol mělo dojít v případě činností vázaných na základní úroveň.

Graf 19: Současná úroveň podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě a předpokládaný posun

Základní úroveň – podpora kompetencí k podnikavosti probíhá na informativní bázi, škola tuto oblast podporuje tak, jak je zadáno v RVP.

Mírně pokročilá úroveň – podpora kompetencí k podnikavosti probíhá pouze v podobě dílčích aktivit, bez celkové strategie (zapojení do projektů ESF, mezinárodních programů Leonardo Da Vinci, využití těchto zkušeností bez celkové koncepce).

Pokročilá úroveň – systematický a aktivní rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti (škola spolupracuje s celorepublikovými iniciativami na podporu podnikavosti – CEFIF, spoluúčast na projektech na celostátní nebo krajské úrovni, pravidelné využívání informací a podnětů k rozvoji oblasti).

Nejvyšší úroveň – systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti je jednou z priorit školy, pro oblast je vyčleněn pracovník školy, který se stará o aktivity podporující podnikavost a koordinaci učitelů; je doplňováno dalšími dílčími aktivitami (projektové dny, konzultace a exkurze, aktivní zapojení žáků do vedení vyučování, kooperace s podnikateli z okolí).

Z hlediska jednotlivých typů škol (viz příloha 5) se v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti **střední odborná učiliště a střední odborné školy** věnují primárně aktivitám spadajícím do základní úrovně, kdy je tato oblast rozvíjena pouze v souladu s RVP. SOU i SOŠ nicméně mají v plánu tuto oblast rozvíjet směrem k systematické podpoře, která bude doplněna o další dílčí aktivity – nejvyšší úroveň.

V případě **vyšších odborných škol** jsou realizované aktivity na podporu kompetencí podnikavosti relativně rovnoměrně rozloženy mezi všechny čtyři úrovně, nicméně v největší míře se školy věnují

především aktivitám na úrovni podpory kompetencí k podnikavosti v podobě dílčích činností, bez celkové strategie – mírně pokročilá úroveň (29 %). Školy si kladou za cíl nejvýraznější nárůst počtu aktivit na úrovni systematického a aktivního rozvoje podpory kompetencí k podnikavosti – pokročilá úroveň (předpokládaný nárůst o 28 %).

Gymnázia se v rámci podpory podnikavosti věnují podobně jako SOU a SOŠ především aktivitám spadajícím do základní úrovně (47 %). Za cíl si pak kladou nejvýraznější zvýšení počtu aktivit na úrovni systematického a aktivního rozvoje podpory kompetencí k podnikavosti – pokročilá úroveň (předpokládaný nárůst o 19 %).

Praktické školy se primárně věnují aktivitám spadajícím do základní úrovně (67 %) a do budoucna si kladou za cíl nejvýraznější zvýšení počtu aktivit na úrovni podpory kompetencí k podnikavosti v podobě dílčích činností, bez celkové strategie – mírně pokročilá úroveň (předpokládaný nárůst o 33 %).

3.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

Z hlediska aktivit, které v rámci podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě realizují, školy nejčastěji zahrnují určité podněty a podporu těchto kompetencí přímo do výuky, zejména učí žáky kriticky myslet a nacházet inovativní podnikatelská řešení (51 %). Téměř polovina škol se zaměřuje na výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (47 %) nebo začleňuje ekonomické aspekty i do výuky neekonomických předmětů (45 %). 43 % škol pak pořádá návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce. 41 % škol realizuje projektové vyučování, které podněcuje kreativní uvažování žáků.

Graf 20: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory kompetencí k podnikavosti aktivně podílejí

Již v menší míře se pak školy v Libereckém kraji věnují organizaci konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti (35 %). Na méně než třetinu škol se žáci aktivně podílejí na činnosti fiktivních firem či akcích Junior Achievement apod. (29 %), pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (též 29 %) či jsou navazovány kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (také 29 %). Na 27 % škol v Libereckém kraji mají žáci možnost aplikovat získané dovednosti v podnikatelství v rámci školních i volnočasových aktivit a jedna čtvrtina škol každoročně realizuje projektové dny na podporu podnikavosti, iniciativy a kreativity. V nejmenší míře pak žáci na školách pracují v reálné školní firmě (22 %), školy umožňují aktivní zapojení žáků do vedení vyučování (18 %) a na pouhých 12 % škol je pověřený pracovník, který se stará o aktivity na podporu podnikavosti a informování a koordinování učitelů.

Z hlediska jednotlivých typů škol (viz příloha 6) pro je pro **střední odborná učiliště a střední odborné školy** nejčastěji deklarovanou aktivitou výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání. Dalšími významnými činnostmi jsou pro tyto typy škol začlenění ekonomických aspektů výuky i v neekonomických předmětech a návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce. Na SOU také žáci ve větší míře pracují v reálných školních firmách (47 %).

Vyšší odborné školy učí žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatelská řešení, začleňují ekonomické aspekty do výuky v neekonomických předmětech, realizují projektové vyučování podněcující kreativní uvažování nebo začleňují výchovu k podnikavosti do všeobecného vzdělávání (vše shodně 67 %).

Gymnázia podobně jako vyšší odborné školy vedou žáky ke kritickému myšlení a nalézání inovativních řešení (73 %). Dalšími významnými aktivitami je pro ně také výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (60 %), realizace projektového vyučování a aktivita žáků na činnostech fiktivních firem či akcích Junior Achievement apod. (shodně 40 %).

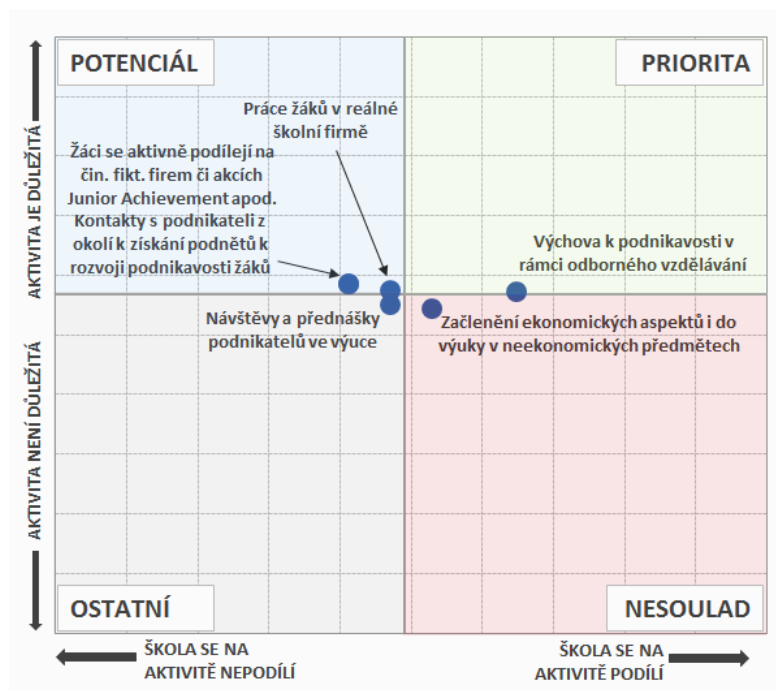
Všechny **praktické školy** uvedly, že v rámci odborného vzdělávání žáky vychovávají k podnikavosti. Dále školy také začleňují ekonomické aspekty do výuky neekonomických předmětů a udržují kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (shodně 67 %).

3.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště především v rámci odborného vzdělávání vychovávají žáky k podnikavosti (65 % škol). Dále se pak školy věnují také začleňování ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických oborech (53 %) a téměř polovina škol potom pořádá návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce nebo jejich žáci pracují v reálné školní firmě (shodně 47 % škol). V případě 41 % škol se žáci aktivně podílejí na činnostech fiktivních firem či akcích Junior Achievement apod. nebo případně školy udržují kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků.

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, určitou prioritu středních odborných učilišť představuje především výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání. Školy se na této činnosti ve srovnání s ostatními sledovanými položkami podílí v největší míře a zároveň jí přiřkládají spíše nadprůměrný význam.

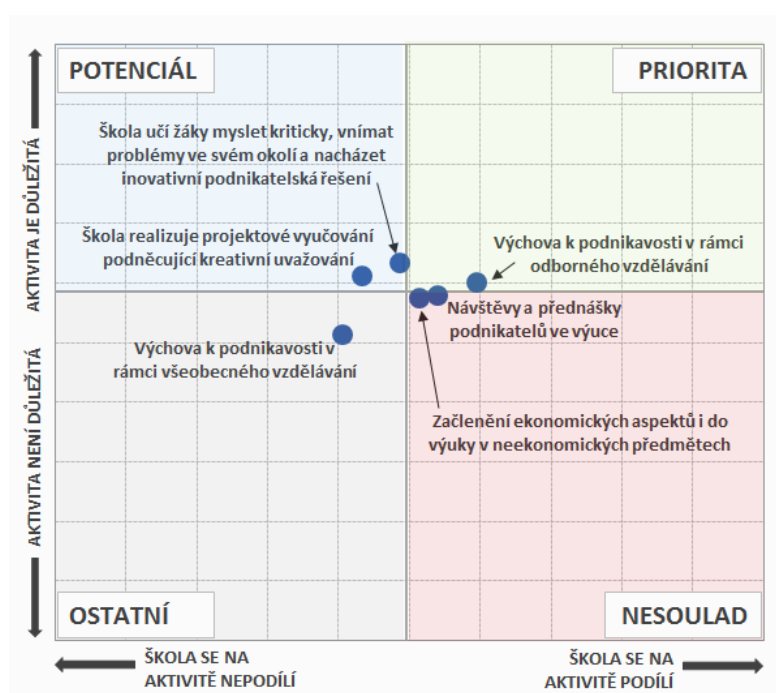
Graf 21: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Střední odborná učiliště tuto aktivitu ve větší míře realizují a to i přesto, že ji nepovažují za příliš důležitou.

Střední odborné školy se podobně jako učiliště věnují především výchově k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (59 %). Více než polovina škol dále pořádá návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (54 %) či začleňuje ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech (51 %). 49 % uvedlo, že učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení, 43 % škol realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a na 41 % škol je výchova k podnikavosti součástí všeobecného vzdělávání.

Graf 22: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Potenciál středních odborných učilišť představují pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků, aktivní účast žáků na činnostech fiktivních firem či akcích typu Junior Achievement apod. a do jisté míry také práce žáků v reálné školní firmě. Přestože se střední odborná učiliště na těchto aktivitách podílí spíše v menší míře, jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami vnímány jako relativně důležité.

Určitý nesoulad lze pozorovat v případě začleňování ekonomických aspektů do výuky neekonomických předmětů.

S přihlédnutím k důležitosti zmiňovaných aktivit je pro střední odborné školy prioritou výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání. Tato činnost byla školami nejčastěji zmiňována a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnocena jako relativně důležitá.

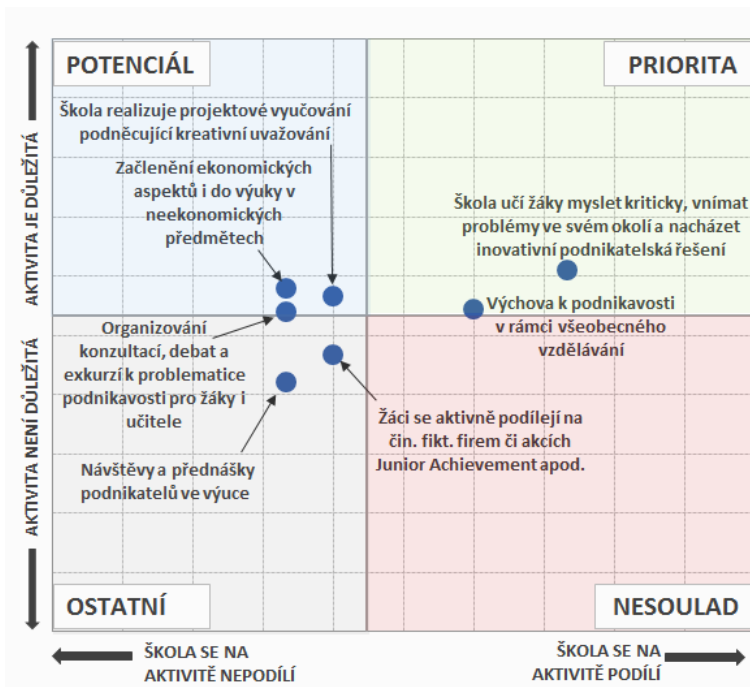
Potenciál středních odborných škol pak představuje výuka ke kritickému myšlení a hledání inovativních podnikatelských řešení a realizace projektového vyučování podněcujícího kreativní uvažování a motivujícího k novým nápadům. Tyto aktivity byly sice ve

srovnání s ostatními sledovanými položkami zmiňovány v menší míře, ale jsou školami považovány za relativně důležité.

Částečný nesoulad pak představuje realizace návštěv a přednášek podnikatelů ve výuce a začleňování ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech. Tyto aktivity byli školami sice relativně často zmiňovány, ale zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami byl přiřazován spíše podprůměrný význam.

Gymnázia vzhledem ke svému zaměření především učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (73 %) a zařazují výchovu k podnikavosti do všeobecného vzdělávání (60 %). Na 40 % škol pak realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a na stejném podílu škol se žáci aktivně podílejí na činnostech fiktivních firem či akcích Junior Achievement apod. Třetina gymnázií také začleňuje ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech, organizuje konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti pro žáky i učitele nebo pořádá návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce.

Graf 23: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

V případě gymnázií představuje prioritu především výuka ke kritickému myšlení, vnímání problémů ve svém okolí a nacházení inovativních podnikatelských řešení. Na této aktivitě se gymnázia podílí v největší míře a zároveň je této činnosti ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzována největší důležitost. Další prioritou gymnázií je pak výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání, které je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován nadprůměrný význam.

Za potenciál gymnázií je na základě vyhodnocení důležitosti sledovaných položek možné označit začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech, realizaci projektového vyučování podněcujícího kreativní uvažování a motivujícího k novým nápadům a do jisté míry také organizování konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti pro žáky i učitele. Tyto aktivity byly sice školami zmiňovány v menší míře, ale ve srovnání s ostatními položkami jsou pro ně velmi důležité.

3.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě, školy nejčastěji zmiňují malý zájem o podporu podnikavosti ze strany pedagogů a nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (shodně 53 %). Dalšími ve větší míře deklarovanými překážkami pak byl malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (47 %), malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty (45 %) a více než třetina škol také uvedla, že naráží na nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (37 %).

Již menší podíl škol v Libereckém kraji se potýká s nedostatkem příležitostí ke vzdělávání pedagogických pracovníků (29 %) a pro 18 % je problematika podpory podnikavosti nová a nemají s ní zkušenosti. Jako nejméně časté překážky v podpoře kompetencí k podnikavosti na středních a vyšších odborných školách v Libereckém kraji se pak objevuje nepříznivé podnikatelské klima v regionu (16 %), a nezájem o téma ze strany managementu (12 %) či zřizovatele (6 %) školy.

Graf 24: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory kompetencí k podnikavosti

Pokud se zaměříme na jednotlivé typy škol (viz příloha 7), tak pro **střední odborná učiliště** a **střední odborné školy** představují významné překážky v realizaci podpory kompetencí k podnikavosti malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti a malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu. Pro SOU je dále významnou překážkou také malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (65 %) a SOŠ naráží na nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (57 %).

Vyšší odborné školy se potýkají především s malým zájmem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu, malým zájmem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty či nedostatkem výukových materiálů, pomůcek a metodik (shodně 67 %).

Gymnázia trápí především malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (60 %) a více než polovina škol také uvedla, že naráží na nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (53 %). Třetina gymnázií pak má problém s malým zájmem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty.

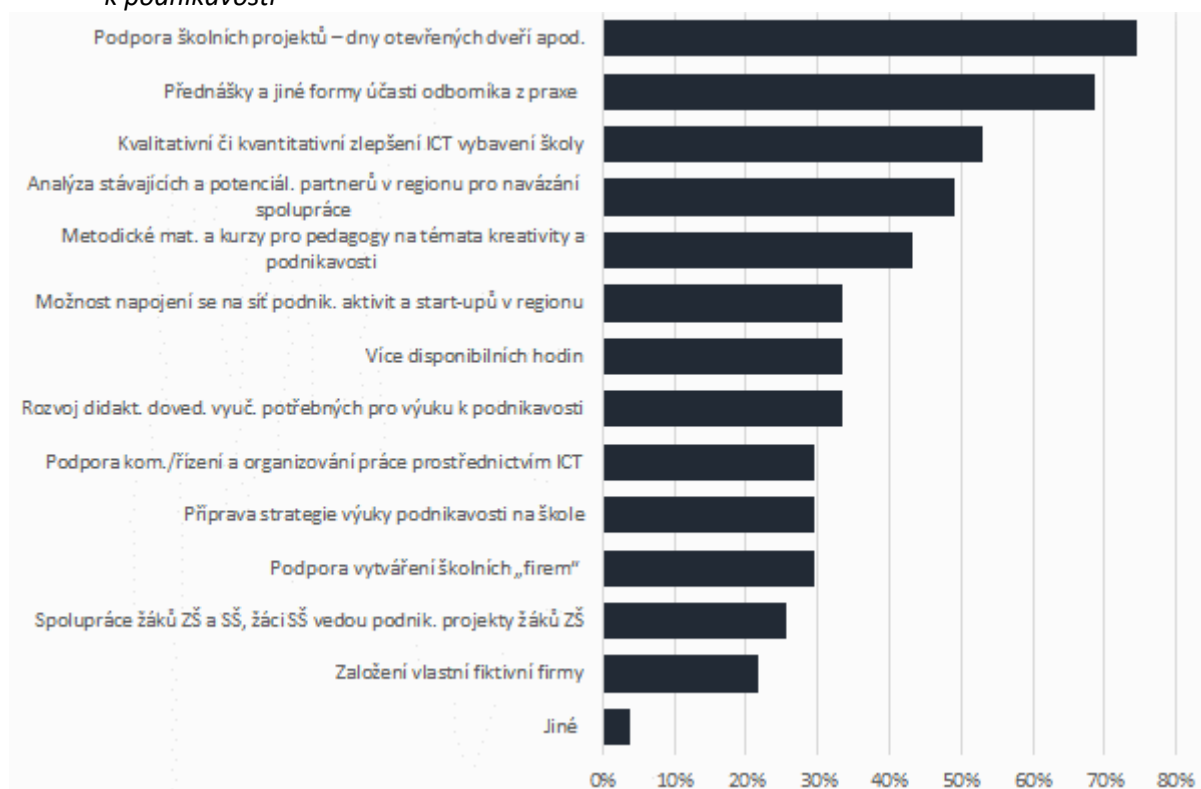
Praktické školy v rozvoji kompetencí k podnikavosti naráží především na nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku, malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu či nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (tato opatření uvedlo shodně 67 % škol).

3.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě by školám v Libereckém kraji pomohla především podpora školních projektů např. dnů otevřených dveří, školních plesů, sportovních dnů apod. (75 %) či přednášky a jiné formy účasti odborníků z praxe ve výuce (69 %) a více než polovině škol by také pomohlo kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (53 %).

Školy v Libereckém kraji dále uváděly, že by dalšímu rozvoji v oblasti podpory podnikavosti pomohla také analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro možné navázání další spolupráce (49 %) a školy by také v relativně velké míře ocenily metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (43 %). Třetina škol v Libereckém kraji by dále také ocenila možnost napojení se na síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu, více disponibilních hodin či rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti. Již menšímu množství škol by pomohla podpora komunikace či řízení a organizování práce prostřednictvím ICT, příprava strategie výuky podnikavosti na škole nebo podpora vytváření školních „firem“ (shodně 29 %) a opatřeními, která by školám pomohla v rozvoji kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě nejméně, jsou pak vedení podnikatelských projektů žáků základních škol žáky ze středních škol (25 %) a založení vlastní fiktivní firmy (22 %).

Graf 25: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory kompetencí k podnikavosti

V rámci všech typů škol (viz příloha 8) je opatřením, které by školám nejvíce pomohlo v rozvoji kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě, podpora školních projektů. **Střední odborná učiliště a střední odborné školy** dále uvedly, že by jim v rozvoji kompetencí k podnikavosti pomohly přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy. Pro SOU by pak pomohly také metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (53 %).

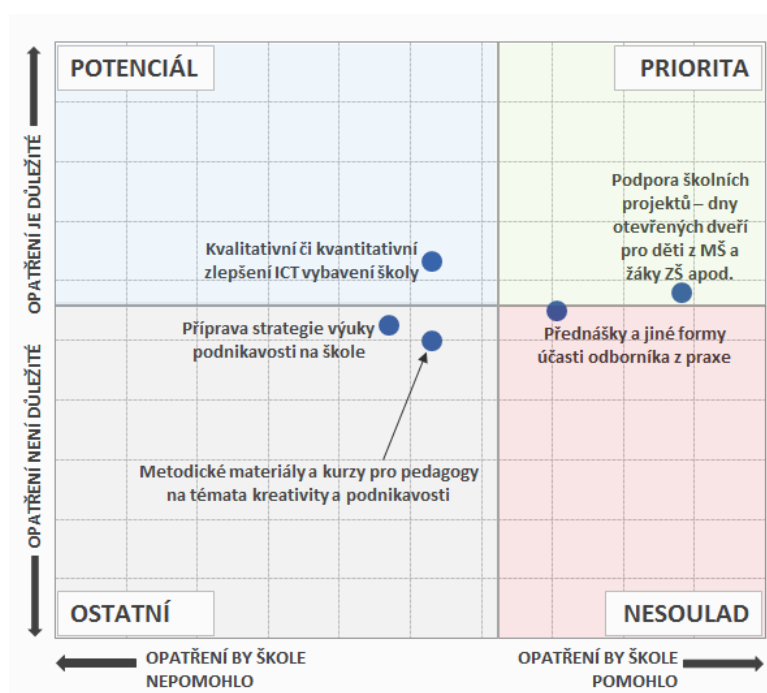
Vyšší odborné školy by podobně jako podporu školních projektů ocenily také analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro možné navázání spolupráce či metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (vše shodně 83 %).

Pro **gymnázia** jsou mimo podporu školních projektů důležité také přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (60 %) a kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (též 60 %). Pro praktické školy mají význam metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (67 %).

3.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Středním odborným učilištím by v rozvoji kompetencí k podnikavosti pomohla především podpora školních projektů (88 %) a realizace přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce (71 %). Více než polovina škol by dále ocenila kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení či metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (shodně 53 % škol) a necelé polovině škol by pomohla také příprava strategie výuky podnikavosti na škole (47 %).

Graf 26: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

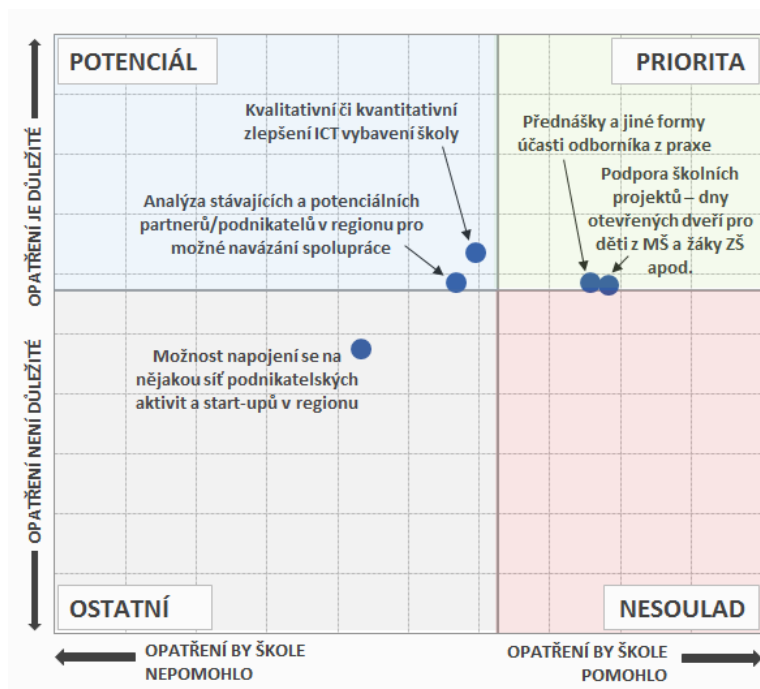
Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními zohlednili také důležitost sledovaných opatření, představuje pro střední odborná učiliště největší prioritu podpora školních projektů, jako jsou např. dny otevřených dveří, školní plesy či sportovní dny apod. Toto opatření bylo školami zmiňováno v největší míře a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceno jako jedno z nejdůležitějších.

Jako vůbec nejdůležitější opatření bylo v rámci sledovaných položek označeno kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení

školy. Vzhledem k tomu, že toto opatření bylo ve srovnání s ostatními položkami zmiňováno spíše v menší míře, představuje potenciál středních odborných učilišť. Určitý nesoulad lze naopak vypožorovat v případě přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe. Ačkoliv střední odborná učiliště hodnotí toto opatření jako velmi potřebné, jeho důležitost není ve srovnání s ostatními sledovanými opatřeními tak vysoká.

Střední odborné školy by stejně jako učiliště ocenily především podporu školních projektů (78 %) či přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (76 %). Více než polovina škol by dále ocenila také kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (59 % škol) či analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro možné navázání spolupráce (57 % škol). Školám by pak v rozvoji podnikavosti dále pomohla také možnost napojení se na síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu (43 %).

Graf 27: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

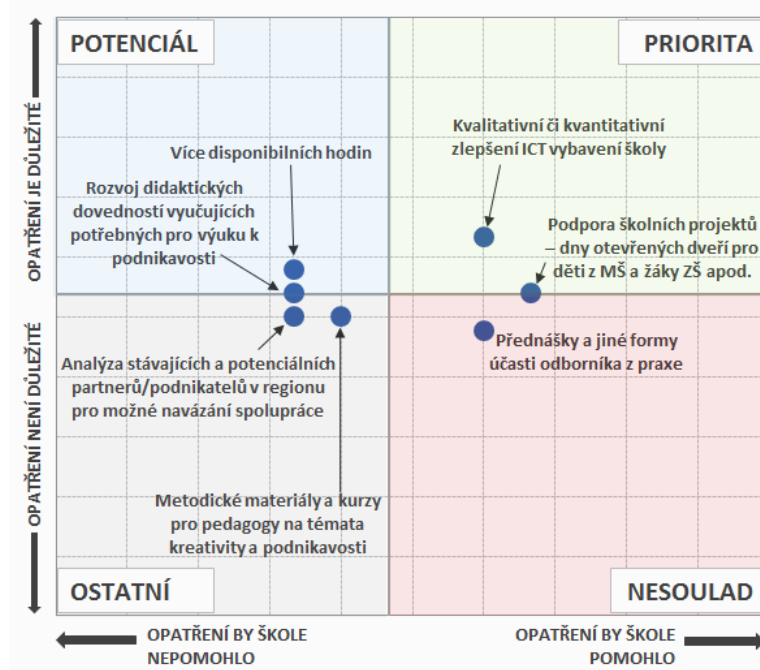
Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě představuje priority středních odborných škol realizace přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce a podpora školních projektů. Tato nejčastěji zmiňovaná opatření byla ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnocena jako velmi důležitá.

Potenciál středních odborných škol pak na základě hodnocení důležitosti školami nejčastěji zmiňovaných položek představuje kvalitativní či kvantitativní zlepšení

ICT vybavení školy a analýza stávajících a potenciálních partnerů a podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce. Tato opatření sice nebyla zmiňována v tak velké míře jako opatření prioritní, ale jejich důležitost je ve srovnání s ostatními položkami vysoká.

Gymnázia v největší míře zmiňovala, že by jim v podpoře kompetencí k podnikavosti pomohla podpora školních projektů (67 %). Školy dále uváděly, že by jim pomohly také přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce či kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (60 % škol). 40 % škol dále uvedlo, že by ocenily metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti.

Graf 28: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Třetina škol dále deklarovala potřebu analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro možné navázání spolupráce, více disponibilních hodin či rozvoje didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti.

Při bližším pohledu na důležitost jednotlivých opatření podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě představuje největší prioritu gymnázií kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy. Toto opatření bylo gymnáziím zmiňováno velmi často a zároveň bylo ve srovnání

s ostatními sledovanými položkami hodnoceno jako vůbec nejvýznamnější. Do jisté míry představuje prioritu gymnázií také podpora školních projektů. Toto opatření je školami zmiňováno nejčastěji, ale jeho důležitost je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnocena spíše jako lehce nadprůměrná.

Potenciál gymnázií pak na základě hodnocení důležitosti sledovaných položek představuje více disponibilních hodin. Přestože toto opatření nebylo ve srovnání s ostatními sledovanými položkami zmiňováno příliš často, je školami považováno za velmi důležité. Částečný potenciál gymnázií pak představuje také rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti. Toto opatření je však ve srovnání s ostatními položkami však hodnoceno pouze jako lehce nadprůměrně důležité. Gymnázia v Libereckém kraji dále ve velké míře uváděla, že by jim v podpoře kompetencí k podnikavosti pomohly také přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce. V případě tohoto opatření však lze sledovat jistý nesoulad, neboť je ve srovnání ostatními sledovanými položkami považováno za ne příliš důležité.

3.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na SOU

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (82 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (53 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (53 % škol)

Jsou značné rezervy v motivaci a zkušenostech učitelů a přenosu do dalších předmětů. (41 % škol)

Několik učitelů je připraveno na realizaci aktivit na podporu podnikavosti. (41 % škol)

dalšími projekty na celostátní nebo krajské úrovni (např. Junior Achievement, Podnikavá škola) (35 % škol)

Činnosti, které SOU v rámci podpory kompetencí k podnikavosti realizují

- Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (65 % škol)
- Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (53 % škol)
- Práce žáků v reálné školní firmě (47 % škol)
- Návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (47 % škol)
- Pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (41 % škol)
- Žáci se aktivně podílejí na činnostech fiktivních firem či akcích Junior Achievement nebo v obdobných dalších (např. Podnikavá škola) (41 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (76 % škol)
- Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (65 % škol)
- Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (59 % škol)
- Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (47 % škol)
- Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (47 % škol)
- Nedostatek příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků (35 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. (88 % škol)
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce (71 % škol)
- Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (53 % škol)
- Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (53 % škol)
- Příprava strategie výuky podnikavosti na škole (47 % škol)
- Analýza stávajících a potenciálních partnerů/podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce (41 % škol)
- Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (41 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory kompetencí k podnikavosti stanovila SOU

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (88 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (71 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (65 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet podnikatelská řešení a umožňuje jim aplikovat získané dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit. (65 % škol)

Několik učitelů je připraveno na realizaci aktivit na podporu podnikavosti. (59 % škol)

Školu pravidelně navštěvují podnikatelé z okolí. (59 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (59 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na SOŠ

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (84 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (62 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

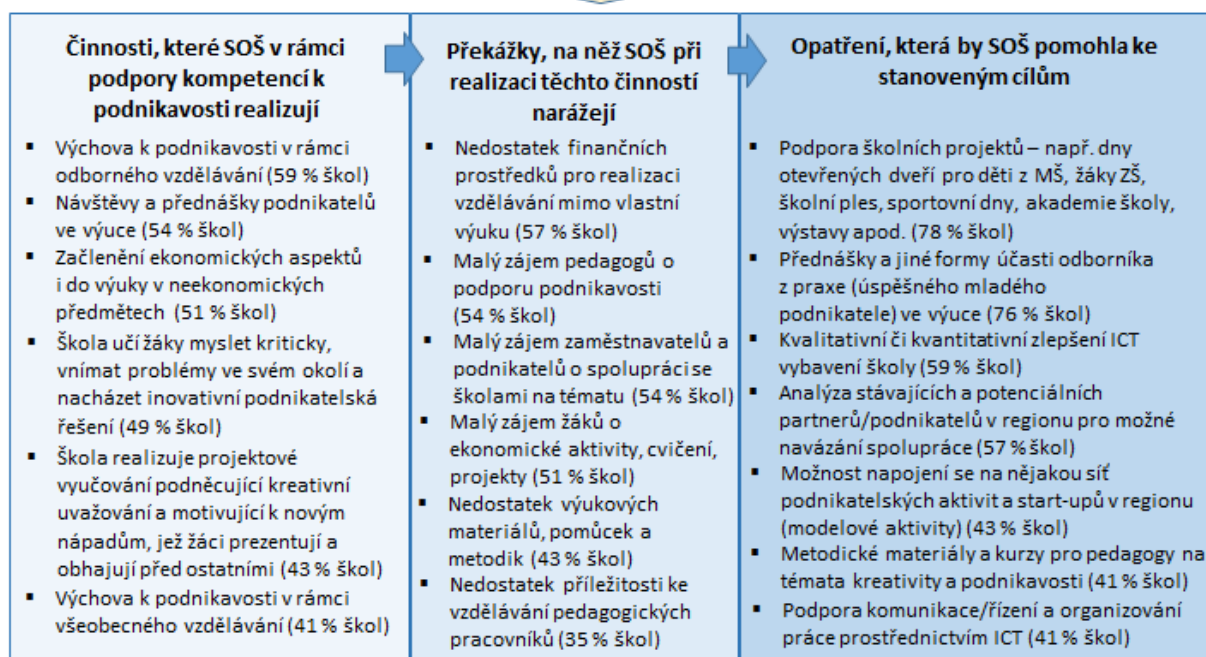
úroveň 4

Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (57 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (49 % škol)

Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (35 % škol)

Jsou značné rezervy v motivaci a zkušenostech učitelů a přenosu do dalších předmětů. (32 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory kompetencí k podnikavosti stanovily SOŠ

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (89 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (76 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (73 % škol)

Školu pravidelně navštěvují podnikatelé z okolí. (70 % škol)

Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (62 % škol)

Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (59 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na gymnáziích

Škola umožňuje aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy jako podmínku úspěšného kreativního vyučování. (67 % škol)	Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet podnikatelská řešení a umožňuje jim aplikovat získané dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit. (60 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Pro žáky a učitele jsou organizovány konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti. (40 % škol)	Ve škole probíhají projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity. (33 % škol)	
Školu pravidelně navštěvují podnikatelé z okolí. (33 % škol)	Do aktivit na podporu podnikavosti je zapojena většina vyučujících školy. (33 % škol)	Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o aktivity na podporu podnikavosti, informování a koordinování učitelů. (33 % škol)

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory kompetencí k podnikavosti realizují	Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by gymnázii pomohla ke stanoveným cílům
- Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (73 % škol) - Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (60 % škol) - Škola realizuje projektové vyučování podnětující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními (40 % škol) - Žáci se aktivně podílejí na činnostech fiktivních firem či akcích Junior Achievement nebo v obdobných dalších (např. Podnikavá škola) (40 % škol) - Návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (33 % škol) - Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (33 % škol) - Organizování konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti pro žáky i učitele (33 % škol)	- Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (60 % škol) - Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (53 % škol) - Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (33 % škol) - Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (27 % škol) - Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (27 % škol) - Nedostatek příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků (20 % škol) - Problematika je nová, nerozumíme jí, nemáme žádné zkušenosti (20 % škol)	- Podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. (67 % škol) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce (60 % škol) - Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (60 % škol) - Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (40 % škol) - Více disponibilních hodin (33 % škol) - Analýza stávajících a potenciálních partnerů/podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce (33 % škol) - Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (33 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory kompetencí k podnikavosti stanovila gymnázia

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativě. (87 % škol)	Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (80 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (73 % škol)	Škola realizuje projektové vyučování podnětující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (67 % škol)	
Školu pravidelně navštěvují podnikatelé z okolí. (47 % škol)	Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (40 % škol)	Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet podnikatelská řešení a umožňuje jim aplikovat získané dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit. (47 % škol)
		Pro žáky a učitele jsou organizovány konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti. (40 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Příloha 5: Současná úroveň podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě a předpokládaný posun - podle typu školy

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N=17)	Průměrná úroveň	 21%	 + 24%
	Základní úroveň	 50%	 + 3%
	Mírně pokročilá úroveň	 44%	 + 18%
	Pokročilá úroveň	 22%	 + 23%
	Nejvyšší úroveň	 13%	 + 28%
SOŠ (N=37)	Průměrná úroveň	 25%	 + 22%
	Základní úroveň	 49%	 + 3%
	Mírně pokročilá úroveň	 43%	 + 9%
	Pokročilá úroveň	 28%	 + 19%
	Nejvyšší úroveň	 18%	 + 28%
Gymnázium (N=15)	Průměrná úroveň	 21%	 + 15%
	Základní úroveň	 47%	 + 10%
	Mírně pokročilá úroveň	 37%	 + 7%
	Pokročilá úroveň	 20%	 + 19%
	Nejvyšší úroveň	 17%	 + 15%
VOŠ (N=6)	Průměrná úroveň	 23%	 + 22%
	Základní úroveň	 25%	 + 17%
	Mírně pokročilá úroveň	 29%	 + 8%
	Pokročilá úroveň	 25%	 + 28%
	Nejvyšší úroveň	 21%	 + 23%
Praktická škola (N=3)	Průměrná úroveň	 10%	 + 16%
	Základní úroveň	 67%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 8%	 + 33%
	Pokročilá úroveň	 22%	 + 0%
	Nejvyšší úroveň	 0%	 + 21%

Příloha 6: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory kompetencí k podnikavosti aktivně podílejí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	11		24	
	Začlenění ekon. aspektů i do výuky v neekon. předmětech	9		23	
	Návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce	8		22	
	Práce žáků v reálné školní firmě	8		11	
SOŠ (N=37)	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	22		24	
	Návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce	20		22	
	Začlenění ekon. aspektů i do výuky v neekon. předmětech	19		23	
Gymnázium (N=15)	Škola učí myslet kriticky a nacházet inovativní podnik. řešení	11		26	
	Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání	9		22	
	Škola realizuje projekt. vyučování podněcující kreativ. uvažování	6		21	
	Žáci se aktivně podílejí na čin. fikt. firem či akcích Junior Achievement apod.	6		15	
VOŠ (N=6)	Škola učí myslet kriticky a nacházet inovativní podnik. řešení	4		26	
	Začlenění ekon. aspektů i do výuky v neekon. předmětech	4		23	
	Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání	4		22	
	Škola realizuje projekt. vyučování podněcující kreativ. uvažování	4		21	
Praktická škola (N=3)	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	3		24	
	Začlenění ekon. aspektů i do výuky v neekon. předmětech	2		23	
	Kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků	2		15	

Příloha 7: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory kompetencí k podnikavosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti	13	76%	27	53%
	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	11	65%	23	45%
	Malý zájem zaměst. a podnik.o spolupr. se školami na tématu	10	59%	24	47%
SOŠ (N=37)	Nedostatek fin. prostř. pro realizaci vzděl. mimo vlastní výuku	21	57%	27	53%
	Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti	20	54%	27	53%
	Malý zájem zaměst. a podnik.o spolupr. se školami na tématu	20	54%	24	47%
Gymnázium (N=15)	Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti	9	60%	27	53%
	Nedostatek fin. prostř. pro realizaci vzděl. mimo vlastní výuku	8	53%	27	53%
	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	5	33%	23	45%
VOŠ (N=6)	Malý zájem zaměst. a podnik.o spolupr. se školami na tématu	4	67%	24	47%
	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	4	67%	23	45%
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	4	67%	19	37%
Praktická škola (N=3)	Nedostatek fin. prostř. pro realizaci vzděl. mimo vlastní výuku	2	67%	27	53%
	Malý zájem zaměst. a podnik.o spolupr. se školami na tématu	2	67%	24	47%
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	2	67%	19	37%

Příloha 8: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory kompetencí k podnikavosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří apod.	15	88%	38	75%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	12	71%	35	69%
	Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy	9	53%	27	53%
	Metodické mat. a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti	9	53%	22	43%
SOŠ (N=37)	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří apod.	29	78%	38	75%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	28	76%	35	69%
	Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy	22	59%	27	53%
Gymnázium (N=15)	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří apod.	10	67%	38	75%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	9	60%	35	69%
	Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy	9	60%	27	53%
VOŠ (N=6)	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří apod.	5	83%	38	75%
	Analýza stávajících a potenciál. partnerů v regionu pro navázání spolupráce	5	83%	25	49%
	Metodické mat. a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti	5	83%	22	43%
Praktická škola (N=3)	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří apod.	3	100%	38	75%
	Metodické mat. a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti	2	67%	22	43%

4 Podpora polytechnického vzdělávání v Libereckém kraji

Polytechnické vzdělávání je nutno chápat jako vzdělávání **integrující přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání** a jako **komplex vzájemných implikací mezi složkami vzdělávání a jednotlivými předmětovými oblastmi**. Jedná se o integraci:

- všeobecné složky vzdělávání x odborné složky vzdělávání;
- společenskovedních a humanitních předmětů x matematiky x polytechnických předmětů x uměleckých předmětů.

Polytechnické vzdělávání je definováno jako vzdělávání poskytující vědomosti o vědeckých principech a odvětvích výroby, znalosti z technických a jiných oborů a všeobecně technické dovednosti. Přispívá nejen k rozšiřování poznatků, ale především k vytváření pracovních dovedností a návyků, které jsou využívány v běžném a později i pracovním životě. To je vázáno na technické myšlení jako aplikaci vědomostí, dovedností a zkušeností v členění na praktické, vizuální, intuitivní a koncepční myšlení.

Cílem polytechnického vzdělávání je rozvíjet znalosti o technickém prostředí a pomáhat vytvářet a fixovat správné pracovní postupy a návyky, rozvoj spolupráce, vzájemnou komunikaci a volní vlastnosti a podporovat touhu tvořit a práci zdárně dokončit. Polytechnické vzdělávání má posilovat zájem nejen o technické obory, ale i o přírodovědné a environmentální obory.

Přírodovědné vzdělávání je definováno jako vzdělávání zaměřené na porozumění **základním přírodovědným pojmům a zákonům**, na porozumění a užívání **metod vědeckého zkoumání přírodních faktů** (přírodních objektů, procesů, vlastností, zákonitostí). Cílem v přírodovědném vzdělávání je **rozvíjet schopnosti potřebné při využívání** přírodovědných vědomostí a dovedností pro řešení konkrétních problémů, podporovat odpovědné rozhodování v osobním životě člověka, naplňovat osobní potřeby a fungování v občanském a případně budoucím profesním životě.

Technické vzdělávání jako součást technické výchovy se zaměřuje na osvojování potřebných technických vědomostí, dovedností a návyků, vytváření vztahu k technice a rozvoj tvořivého technického myšlení. Osvojení je realizováno na vědeckém základě, uvědoměle a při aktivitách majících vztah k technice, s níž se v životě setká každý jedinec. Cílem **technické výchovy** je získat správné postoje k technice a k využívání techniky v životě.

Environmentální vzdělávání dělíme na výchovu a osvětu. Environmentální výchovou rozumíme systematické působení na mladou generaci (včetně dětí předškolního věku) za účelem přijetí hodnot a jednání nezbytného pro ochranu a péči o životní prostředí. Oblastmi vzdělávání jsou: výchova o životním prostředí, výchova v životním prostředí, výchova pro životní prostředí. Úkoly **osvěty** jsou zejména v rovině informativní a jsou zaměřené na dospělou populaci a obecně na veřejnost.

Hlavní zjištění

- V rámci podpory polytechnického vzdělávání školy vykonávají největší množství aktivit v souladu s RVP vyučovaných oborů – základní úroveň (s výjimkou VOŠ, které se věnují aktivitám na úrovni systematické podpory polytechnického vzdělávání – pokročilá úroveň) a kladou si za cíl, že o nevýraznější nárůst prováděných aktivit budou usilovat na úrovni kombinace systematické podpory polytechnického vzdělávání a podpory v rámci dílčích aktivit – nejvyšší úroveň (s výjimkou praktických škol, které deklarují, že budou usilovat o nejvýraznější zvýšení počtu aktivit na úrovni podpory polytechnického vzdělávání v podobě dílčích aktivit – mírně pokročilá úroveň).
- Školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání nejčastěji provádějí laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod., zapojují žáky do soutěží a olympiád (s výjimkou praktických škol)

a pořádají motivační akce pro žáky ZŠ (s výjimkou gymnázií). Další aktivitou škol v rámci jejich jednotlivých typů je spolupráce se ZŠ na využití laboratoří, dílen a mediálních laboratoří (především gymnázia, VOŠ a praktické školy). Mezi další významně zastoupené aktivity VOŠ se řadí zadávání samostatných prací na témata od sociálních partnerů.

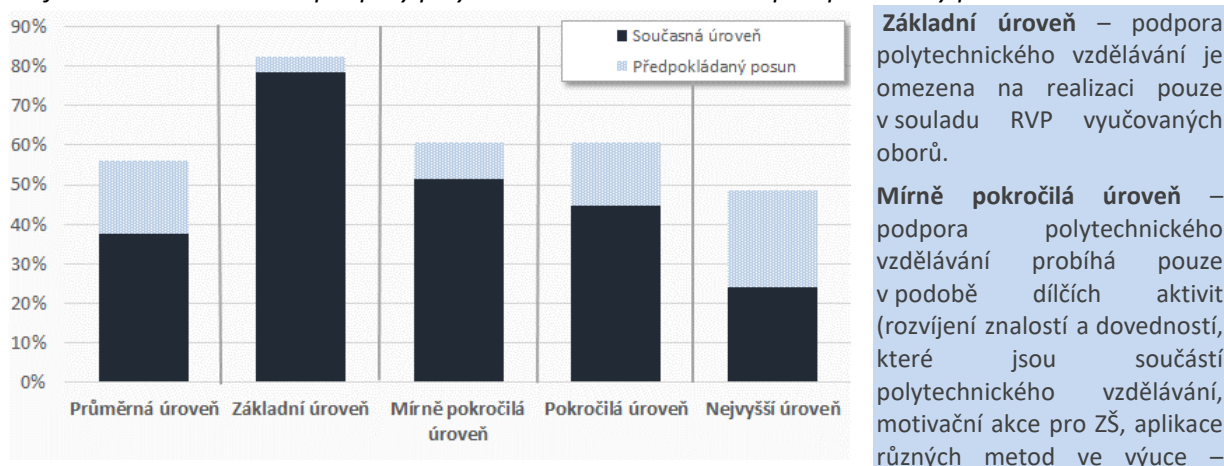
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatkem financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (především SOU, SOŠ, gymnázia a praktické školy), nedostatečnou jazykovou vybaveností učitelů polytechnických předmětů (především gymnázia) a nedostatečnými znalostmi a motivací žáků ze ZŠ (především SOU, SOŠ a VOŠ). Gymnázia se dále setkávají s překážkami v souvislosti se zastaralým vybavením IT a nedostatečnými či neodpovídajícími prostory (s touto překážkou se potýkají také VOŠ a praktické školy).
- Opatřením, které by školám nejvíce pomohlo v realizaci zvolených cílů, je pro SOU, SOŠ, VOŠ a praktické školy především zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří, dílen odborného výcviku. Gymnáziím by pak pomohla především podpora dělení výukových hodin pro vybrané předměty. Dalšími významnými opatřeními jsou zlepšení softwarového vybavení školy (především pro SOU a SOŠ) a zvýšení počtu a kvality IT vybavení na škole (především pro SOŠ a gymnázia).

4.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu polytechnického vzdělávání na školách v Libereckém kraji, naprostá většina škol rozvíjí podporu polytechnického vzdělávání pouze na základní úrovni, v rámci RVP vyučovaných oborů, tedy především v rámci základní úrovně (78 %). Ve větším míře jsou školami v realizovány také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (51 %), kdy podpora polytechnického vzdělávání probíhá pouze v podobě dílčích aktivit, jako je např. rozvíjení znalostí a dovedností, které jsou součástí polytechnického vzdělávání, či motivační akce pro ZŠ atd. Do jisté míry školy v Libereckém kraji realizují také aktivity spadající do pokročilé úrovně (45 %), kdy již probíhá systematická podpora polytechnického vzdělávání, a v nejmenší míře školy realizují aktivity spadající do nejvyšší úrovně (24 %), kdy je systematická podpora polytechnického vzdělávání dále doplňována o další aktivity.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory polytechnického vzdělávání, školy plánují rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 25 %) a deklarují tedy zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 16 %) a již méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé (předpokládaný posun o 9 %) či základní (předpokládaný posun o 4 %) úrovně.

Graf 29: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání a předpokládaný posun

skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, praxe atd.).

Pokročilá úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání (vzájemné propojení polytechnických předmětů a provázání s výukou matematiky, realizace aktivit nad rámec RVP, zapojování do soutěží, spolupráce se ZŠ v regionu).

Nejvyšší úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání a podpora v rámci dílčích aktivit (zpracované plány výuky polytechnických předmětů a matematiky, které jsou vzájemně provázány, individuální podpora žáků, spolupráce s VŠ v rámci maturitních oborů, podpora samostatné práce žáků – spolupráce se zaměstnavateli, VŠ a výzkumnými institucemi).

Z pohledu jednotlivých typů škol (viz příloha 9) realizují **střední odborná učiliště a střední odborné školy** primárně aktivity spadající do základní úrovně podpory polytechnického vzdělávání (tj. v souladu s RVP vyučovaných oborů). Nejvýraznější rozvoj pak školy plánují směrem k systematické podpoře polytechnického vzdělávání, která by byla dále doplňována o další dílčí aktivity.

Vyšší odborné školy realizují především aktivity v rámci systematické podpory polytechnického vzdělávání (pokročilá úroveň – 61 %) a do budoucna mají v plánu tuto podporu dále rozšiřovat o další dílčí aktivity (nejvyšší úroveň – předpokládaný posun o 27 %).

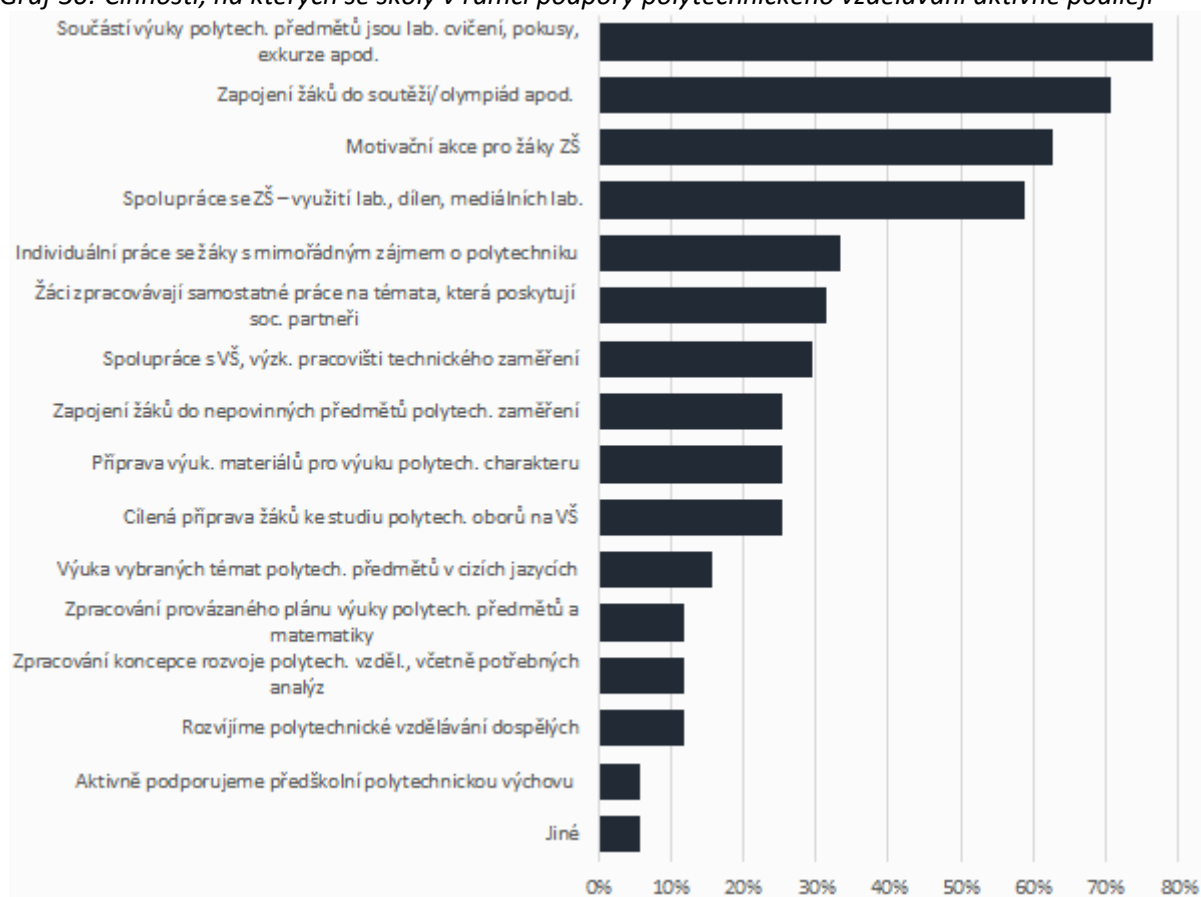
Gymnázia v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují především aktivity v souladu s RVP vyučovaných oborů - základní úroveň (73 %). Do budoucna však školy plánují posun především směrem k systematické podpoře polytechnického vzdělávání, která bude doplněná o další dílčí aktivity (předpokládaný posun o 33 %).

Praktické školy se v současné době také zaměřují na aktivity spadající do základní úrovně (67 %) a do budoucna mají zájem podporu polytechnického vzdělávání rozšířit především o aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 42 %), kdy probíhá podpora polytechnického vzdělávání především prostřednictvím dílčích aktivit bez ucelené koncepce.

4.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory polytechnického vzdělávání školy v největší míře do výuky polytechnických předmětů začleňují laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod. (76 %) a dále se žáci škol ve velké míře zapojují do soutěží a olympiád (71 %). Více jak 60 % škol v Libereckém kraji také pořádá motivační akce pro žáky základních škol (63 %) a výraznější podíl škol také spolupracuje se základními školami na využívání laboratoří, dílen či mediálních laboratoří (59 %).

Graf 30: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání aktivně podílejí

Třetina škol v Libereckém kraji se pak věnuje individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku, téměř na třetině škol žáci zpracovávají témata, která poskytují sociální partneři (31 %), a 29 % středních a vyšších odborných škol spolupracuje s vysokými školami či výzkumnými pracovišti technického zaměření. Čtvrtina škol v Libereckém kraji připravuje výukové materiály pro výuku polytechnického charakteru, zapojuje žáky do nepovinných předmětů polytechnického zaměření nebo je připravuje ke studiu polytechnických oborů na vysoké škole.

V nejmenší míře se pak školy v Libereckém kraji věnují výuce vybraných témat polytechnických předmětů v cizích jazycích (16 %), rozvoji polytechnického vzdělávání dospělých, zpracování koncepce rozvoje polytechnického vzdělávání na školách a provázaného plánu výuky polytechnických předmětů a matematiky (shodně 12 %) či podpoře předškolní polytechnické výchovy (6 %).

Z hlediska typů škol (viz příloha 10) se **střední odborná učiliště** a **střední a vyšší odborné školy** zaměřují především na zapojení žáků do soutěží/olympiád apod., zapojování laboratorních cvičení, pokusů, exkurzí, projektové výuky apod. do polytechnických předmětů a pořádání motivačních akcí pro žáky ZŠ. Žáci vyšších odborných škol také ve větší míře zpracovávají samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři a školy také spolupracují se ZŠ na využití laboratoří a dílen (shodně 67 %).

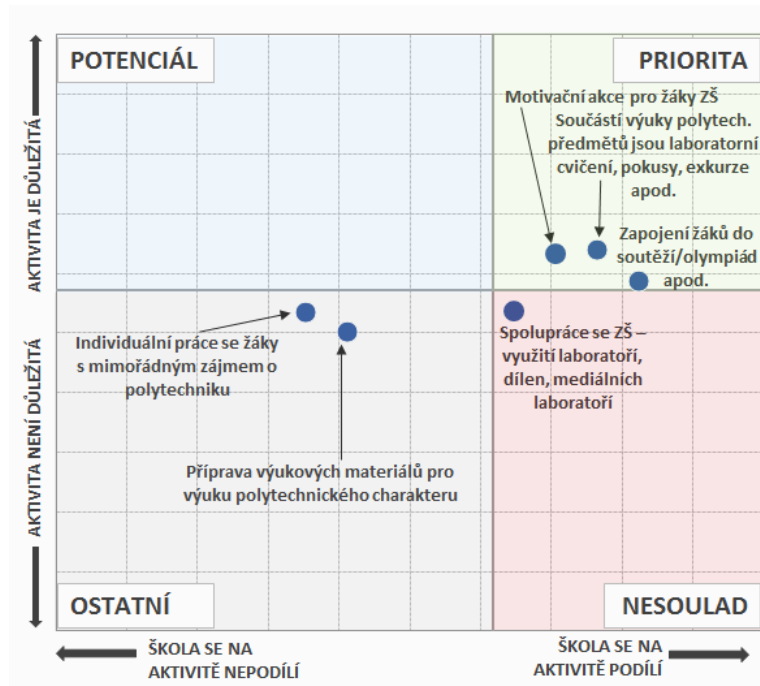
Gymnázia především zařazují laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektovou výuku apod. do výuky polytechnických předmětů (93 %). Ve velké míře se také jejich žáci zapojují do soutěží a olympiád (87 %) a 73 % škol spolupracuje se ZŠ v oblasti využití laboratoří a dílen.

Praktické školy podobně jako ostatní typy škol především zařazují laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektovou výuku apod. do výuky polytechnických předmětů a dále pak pořádají motivační akce pro žáky ZŠ, spolupracují se ZŠ v oblasti využití laboratoří a dílen a připravují materiály pro výuku polytechnického charakteru (vše shodně 67 %).

4.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště v největší míře zapojují žáky do soutěží a olympiád (82 %) a zařazují laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektovou výuku apod. do výuky polytechnických předmětů (76 %). Relativně velký podíl škol dále také pořádá motivační akce pro žáky ze základních škol (71 %) nebo s nimi spolupracuje v oblasti využití laboratoří a dílen (65 %). Střední odborná učiliště se pak dále ve větší míře věnují také přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (41 %) či individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (35 % škol).

Graf 31: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště je začleňování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky polytechnických předmětů, pořádání motivačních akcí pro žáky na základní škole a zapojení žáků do soutěží či olympiád. Tato opatření střední odborná učiliště zmiňovala nejčastěji a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přikládala relativně velký význam.

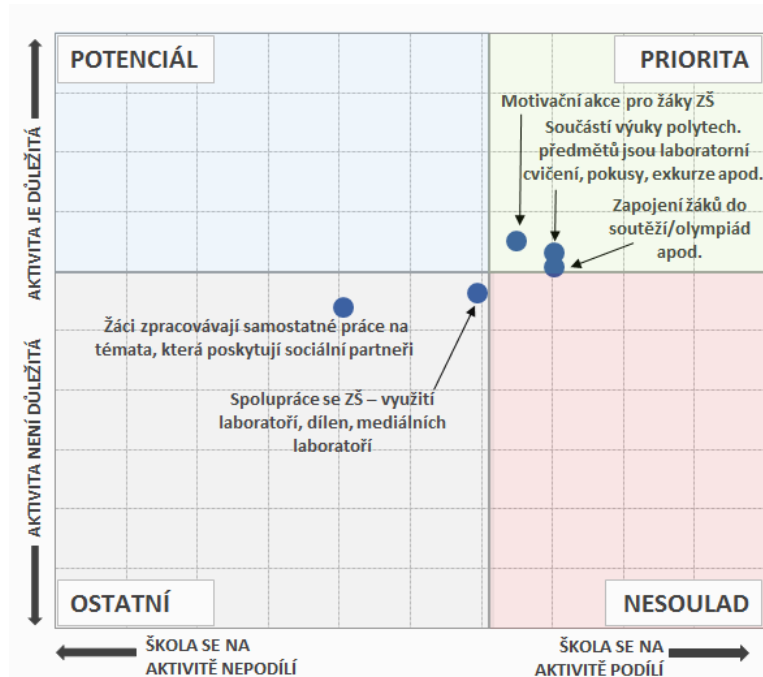
Z hlediska realizovaných aktivit se střední odborná učiliště více soustředí také na spolupráci se

základními školami ve využití laboratoří, dílen, či mediálních laboratoří, deklarovaná důležitost je u této aktivity ve srovnání s ostatními sledovanými položkami nicméně spíše nižší.

Střední odborné školy se podobně jako střední odborná učiliště především zapojují žáky do soutěží a olympiád (70 % škol) a zařazují laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektovou výuku apod. do výuky polytechnických předmětů (též 70 %).

Relativně velký podíl škol dále také pořádá motivační akce pro žáky ze základních škol (65 %) nebo s nimi spolupracuje v oblasti využití laboratoří a dílen (59 %). Dále již na menším podílu škol (41 %) také žáci zpracovávají samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři.

Graf 32: Aktivity, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu polytechnického vzdělávání představují priority středních odborných škol motivační akce pro žáky ZŠ, začleňování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky polytechnických předmětů a do jisté míry také zapojení žáků do soutěží či olympiád. Tyto aktivity střední odborné školy realizují v největší míře a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřkládají relativně velký význam.

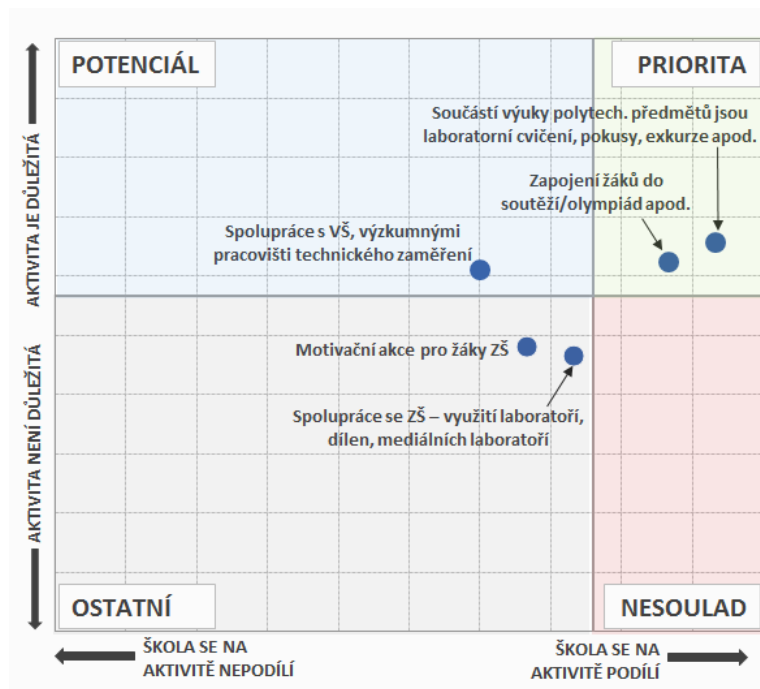
V menší míře se střední odborné školy také věnují spolupráci se

základními školami na využití laboratoří a dílen a žáci škol také zpracovávají samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři, nicméně těmto aktivitám je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován spíše menší význam.

Drtivá většina **gymnází** se soustředí na zařazování laboratorních cvičení, pokusů, exkurzí, projektové výuky apod. do výuky polytechnických předmětů (93 % škol) a ve velké míře také školy zapojují žáky do soutěží a olympiád (87 %).

Téměř tři čtvrtiny gymnází (73 %) také spolupracují se základními školami v oblasti využívání laboratoří a dílen a 67 % gymnází pořádá motivační akce pro žáky ZŠ. Naopak s vysokými školami či výzkumnými pracovišti technického zaměření se na spolupráci podílí 60 % gymnází.

Graf 33: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

V případě gymnázií představuje priority v oblasti podpory polytechnického vzdělávání začleňování laboratorních cvičení, pokusů, exkurzí apod. do výuky polytechnických předmětů a zapojení žáků do soutěží či olympiád. Na těchto aktivitách se gymnázia v největší míře podílí a zároveň je jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován největší význam.

Relativně velký význam gymnázia přisuzují také spolupráci s vysokými školami a výzkumnými pracovišti technického zaměření a to i přes to, že se na této aktivitě podílí v nižší míře než v ostatních

případech. Tato činnost tedy představuje jistý potenciál dalšího rozvoje polytechnického vzdělávání na gymnáziích. V menší míře gymnázia také pořádají motivační akce pro žáky základních škol a spolupracují se základními školami v oblasti využití laboratoří a dílen. Těmto aktivitám však školy ve srovnání s ostatními sledovanými položkami nepřikládají příliš velký význam.

4.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

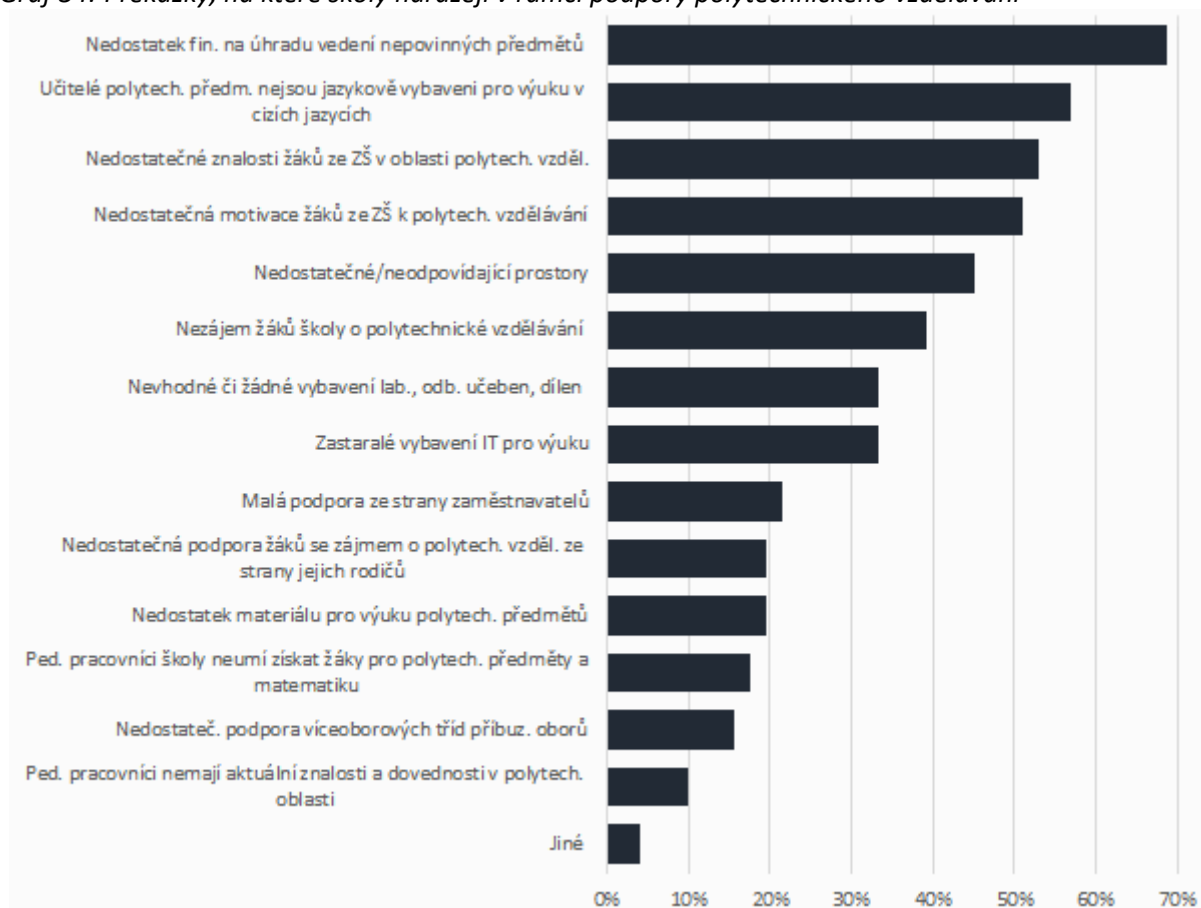
V souvislosti s překážkami, které omezují podporu polytechnického vzdělávání na školách v Libereckém kraji, školy nejčastěji zmiňují nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (69 %) a nedostatečnou jazykovou vybavenost učitelů polytechnických předmětů (57 %). Více než polovina škol se dále potýká také s nedostatečnými znalostmi (53 %) a nedostatečnou motivací (51 %) žáků ze základních škol v oblasti polytechnického vzdělávání.

Dále se školy potýkají také s nedostatečnými nebo neodpovídajícími prostory (45 %) a s nezájmem žáků školy o polytechnické vzdělávání (39 %) a třetina škol v oblasti podpory polytechnického vzdělávání naráží na nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben a dílen či na zastaralé vybavení IT pro výuku.

Již menší podíl škol se potýká s malou podporou polytechnického vzdělávání ze strany zaměstnavatelů (22 %), nedostatečnou podporou žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů či s nedostatkem materiálu pro výuku polytechnických předmětů (shodně 20 %).

Nejméně častými překážkami v podpoře polytechnického vzdělávání na školách v Libereckém kraji je pak nedostatečná podpora víceoborových tříd příbuzných oborů (16 %) a to, že pedagogičtí pracovníci školy neumí získat žáky pro polytechnické předměty a matematiku (18 %) nebo že nemají dostatečné znalosti a dovednosti v polytechnické oblasti (10 %).

Graf 34: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory polytechnického vzdělávání

Z hlediska jednotlivých typů škol (viz příloha 11) působí v případě **středních odborných učilišť** a **středních a vyšších odborných škol** jako překážky v rozvoji polytechnického vzdělávání nedostatečná motivace a znalosti žáků ze základních škol pro oblast polytechnického vzdělávání. SOU a SOŠ dále ve velké míře naráží také na nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů a VOŠ mají problém s nedostatečnými či neodpovídajícími prostory pro polytechnické vzdělávání.

Pro **gymnázia** jsou překážkami v realizaci podpory polytechnického vzdělávání nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (87 %), zastaralé vybavení IT pro výuku (60 %), nedostatečná jazyková výbava učitelů polytechnických předmětů (53 %) a nedostatečné či neodpovídající prostory (též 53 %).

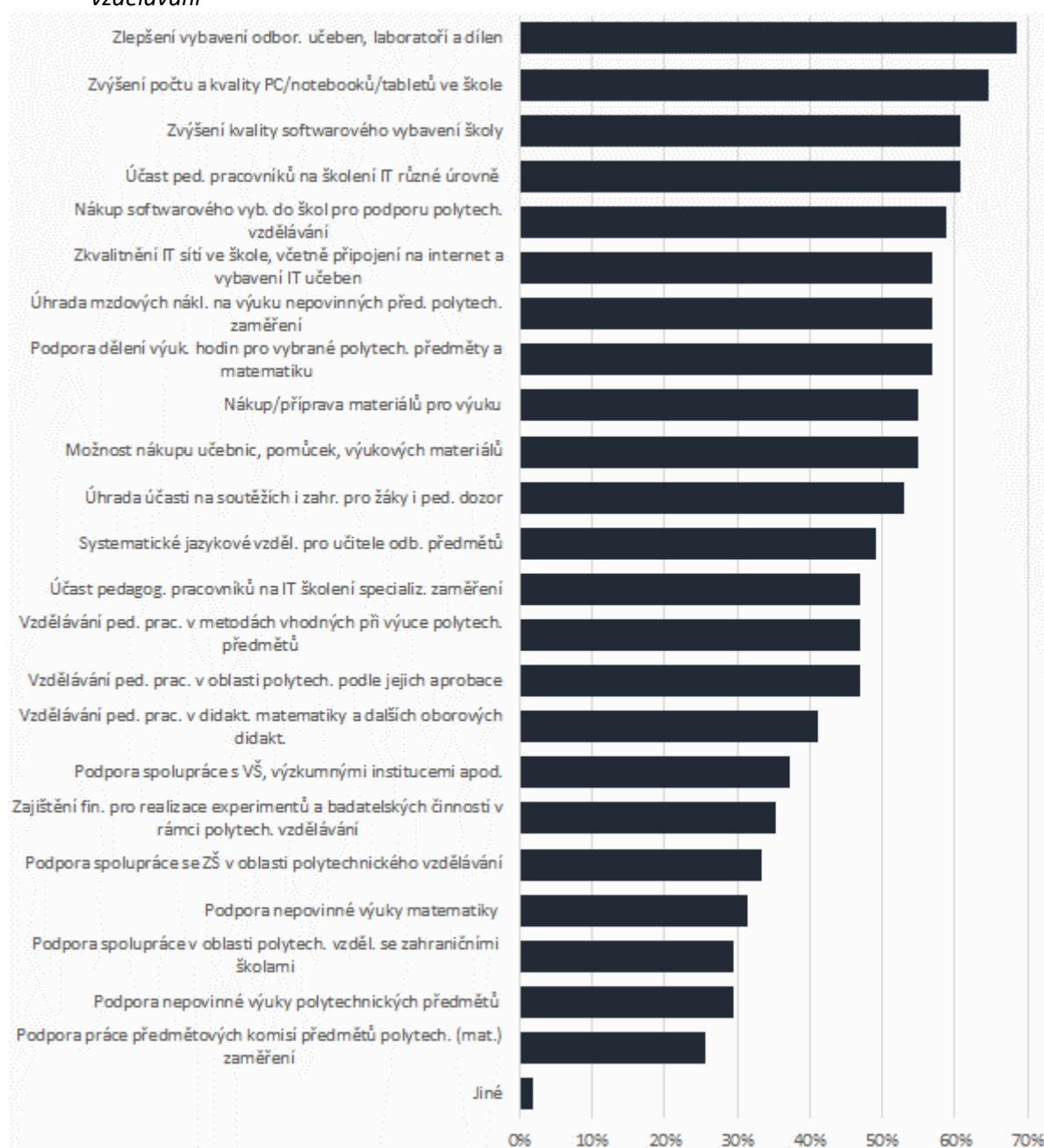
Pro **praktické školy** jsou významnými překážkami nedostatek financí na úhradu a vedení nepovinných předmětů, nedostatečné či neodpovídající prostory, nezájem žáků a neaktuální znalosti a dovednosti pedagogických pracovníků v polytechnické oblasti (vše shodně 67 %).

4.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti podpory polytechnického vzdělávání by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohlo zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen (69 %), zvýšení počtu a kvality PC, notebooků a tabletů na škole (65 %), zlepšení kvality softwarového vybavení školy (61 %) a školení v IT na různých úrovních pro pedagogické pracovníky (též 61 %).

Více jak polovině škol v Libereckém kraji by dále pomohla opatření týkající se nákupu softwarového vybavení do škol (59 %), zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (57 %), úhrady mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (též 57 %), podpory dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (také 57 %), nákupu či přípravy materiálů pro výuku a nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (55 %) a úhrady účasti na soutěžích pro žáky i pedagogický dozor (53 %).

Graf 35: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory polytechnického vzdělávání

Mezi 40-50 % škol se by ocenilo různé druhy školení a vzdělávání pro pedagogické pracovníky, 37 % škol by pomohla podpora spolupráce s vysokými školami a výzkumnými institucemi a 35 % škol by ocenilo zajištění financí pro realizaci experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání. Třetina středních a vyšších odborných škol v Libereckém kraji by ocenila také podporu

spolupráce se základními školami v oblasti polytechnického vzdělávání a 31 % škol by uvítalo podporu nepovinné výuky matematiky.

Mezi opatření, která byla školami v souvislosti s podporou polytechnického vzdělávání zmiňována v nejmenší míře, spadá podpora nepovinné výuky polytechnických předmětů a podpora spolupráce v oblasti polytechnického vzdělávání se zahraničními školami (obě 29 %) či podpora práce předmětových komisí předmětů polytechnického či matematického zaměření (25 %).

Pokud se zaměříme na jednotlivé typy škol (viz příloha 12), tak pro **střední odborná učiliště a střední a vyšší odborné školy** je nejčastěji zmiňovaným opatřením, které by pomohlo v realizaci podpory polytechnického vzdělávání, zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku. Pro **SOU** je velmi důležitá také možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (76 %) a dále zvýšení kvality softwarového vybavení školy, účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně, nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání, nákup či přípravu materiálů pro výuku či vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů (vše shodně 71 %). Pro **SOŠ** je důležité zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole, zvýšení kvality softwarového vybavení školy a nákup či příprava materiálů pro výuku (shodně 65 % škol).

Vyšším odborným školám by ve velké míře mimo již zmíněné zlepšení vybavení pomohla také účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně, úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření, možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů, úhrada účasti na soutěžích pro žáky i pedagogický dozor, zajištění financí pro realizace experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání, vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobace (vše shodně 67 %).

Pro **gymnázia** je nejčastěji zmiňovaným opatřením, které by školám pomohlo v realizaci podpory polytechnického vzdělávání, podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (87 %). Dalšími významnými opatřeními jsou zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole a úhrada účasti na soutěžích pro žáky i pedagogický dozor (shodně 80 %).

V případě **praktických škol** jsou významnými opatřeními zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen, nákup či příprava materiálů pro výuku a možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů.

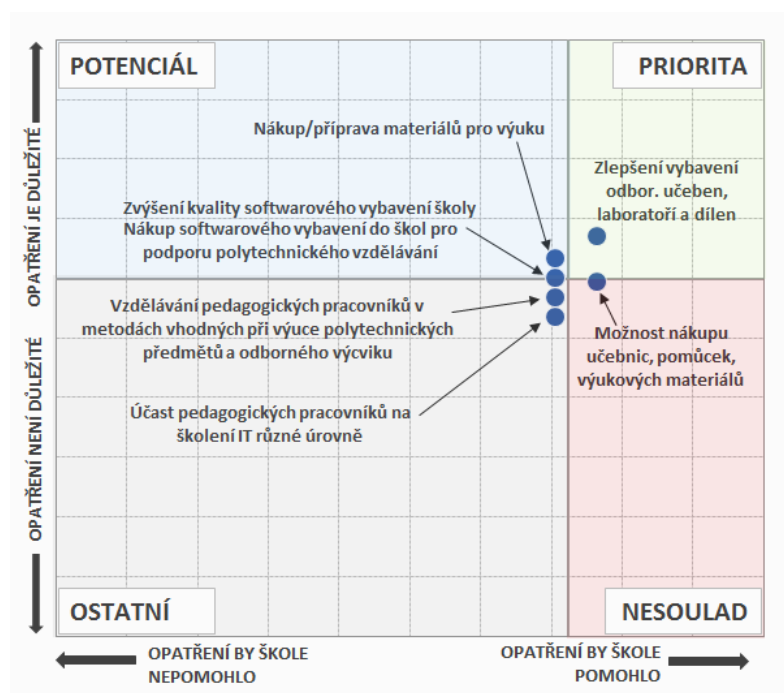
4.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji polytechnického vzdělávání pomohla především opatření týkající se zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen a možnosti nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů (76 % škol). Dále by školy ve větší míře ocenily také zvýšení kvality softwarového vybavení školy, účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně, nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání, nákup či přípravu materiálů pro výuku či vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů (tato opatření uvedlo shodně 71 % škol).

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory polytechnického vzdělávání zohlednili také jejich důležitost, představuje prioritu středních odborných škol zlepšení vybavení

odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku. Toto opatření bylo školami velmi často zmiňováno a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceno jako velmi důležité.

Graf 36: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

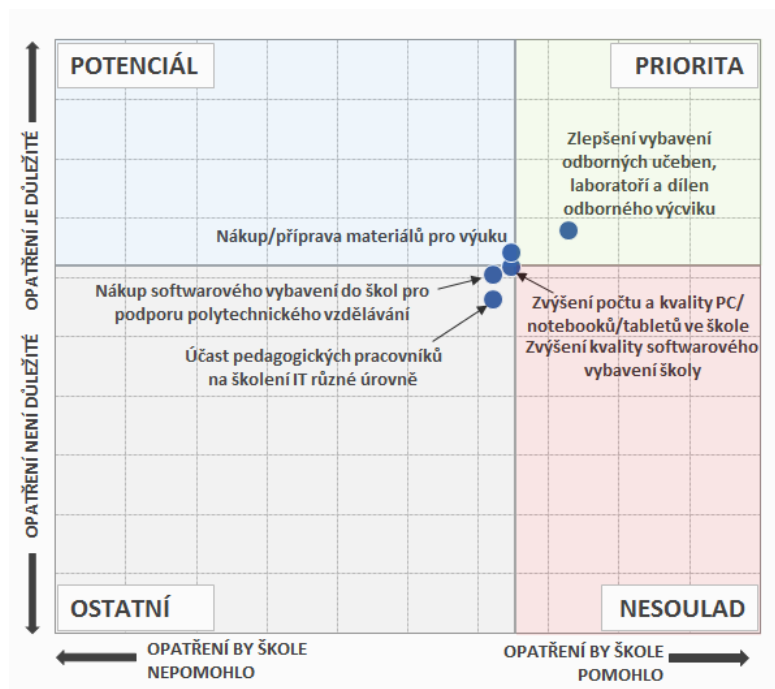

Dalším školami velmi často zmiňovaným opatřením byla možnost nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů. Toto opatření bylo však ve srovnání s ostatními položkami hodnoceno spíše jako průměrně či lehce podprůměrně důležité. Mezi již v menší míře zmiňovaná opatření se řadí nákup či příprava materiálů pro výuku, zvýšení kvality a nákup softwarového vybavení škol pro podporu polytechnického vzdělávání. Vzhledem k tomu, že jsou tato opatření ve srovnání s ostatními sledovanými položkami považována za velmi důležitá, představují potenciál rozvoje polytechnického vzdělávání na

středních odborných učilištích v Libereckém kraji.

Střední odborné školy podobně jako učiliště v největší míře uváděly potřebu zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen (73 %). Dále by pak školám pomohlo především zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole, zvýšení kvality softwarového vybavení školy a nákup či příprava materiálů pro výuku (65 %) a 62 % škol by ocenilo také účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně či nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání.

Graf 37: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

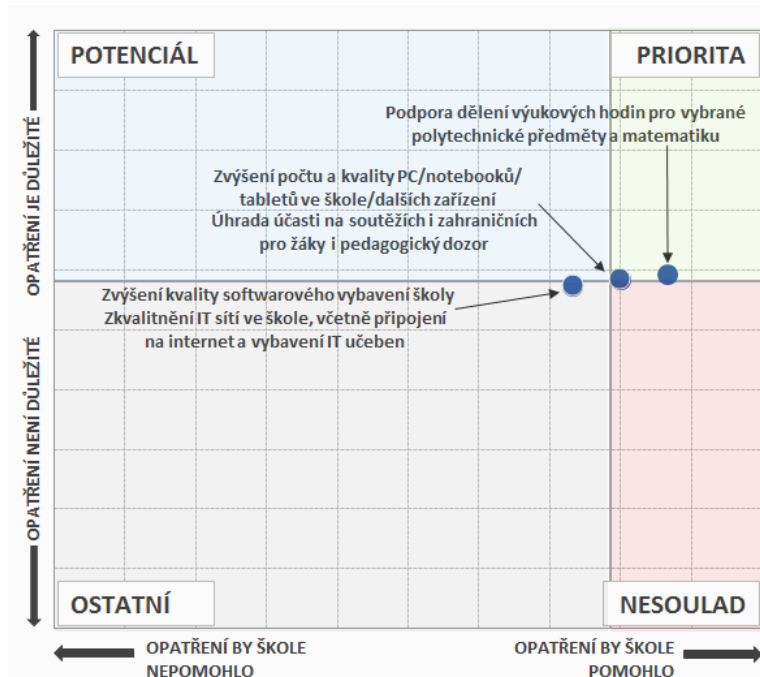

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory polytechnického vzdělávání představuje největší prioritu středních odborných škol zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku. Toto opatření je školami zmiňováno nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceno jako velmi důležité. Potenciál středních odborných škol na základě hodnocení důležitosti nejčastěji zmiňovaných opatření představuje nákup nebo příprava materiálů pro výuku. Přestože toto opatření není školami tak často zmiňováno jako opatření prioritní, důležitost tohoto opatření lze ve

srovnání s ostatními položkami považovat za nadprůměrnou. Dalšími v menší míře zmiňovanými opatřeními zvýšení počtu a kvality PC, notebooků, tabletů, zvýšení kvality softwarového vybavení školy obecně a nákup softwarového vybavení do škol. Důležitost těchto opatření je však ve srovnání s ostatními sledovanými položkami spíše nižší. Je však třeba zdůraznit, že rozdíl v deklarované důležitosti není nikterak zásadní.

Na rozdíl od ostatních typů škol by **gymnázia** ocenila především podporu dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku, kterou uvedlo 87 % škol. Dalšími významnými opatřeními jsou v případě gymnázií zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škol a úhrada účasti na soutěžích pro žáky i pedagogický dozor. Ty zmínilo 80 % škol. Gymnaziím by pomohlo také zvýšení kvality softwarového vybavení školy či zkvalitnění IT sítí ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (shodně 73 %).

Graf 38: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření podpory polytechnického vzdělávání představuje prioritu gymnázií podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku. Toto opatření je gymnázii zmiňováno nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceno jako relativně důležité.

Dalšími opatřeními, která jsou pro gymnázia v Libereckém kraji relativně důležitá, je zvýšení počtu a kvality PC, notebooků a tabletů ve škole a úhrada účasti na soutěžích pro žáky i pedagogický dozor. I přesto, že tato opatření

zmiňoval menší podíl škol, představují pro gymnázia stále jistou prioritu.

Ještě menší podíl škol pak zmiňoval, že by jim v podpoře polytechnického vzdělávání pomohlo kvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben či zvýšení kvality softwarového vybavení školy obecně. Důležitost těchto opatření je však ve srovnání s ostatními sledovanými položkami spíše podprůměrná. Při vytyčování prioritních opatření na gymnáziích v Libereckém kraji je však třeba zdůraznit, že rozdíl v deklarované důležitosti jednotlivých opatření není nikterak zásadní ale spíše minimální.

4.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora polytechnického vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory polytechnického vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na SOU

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (82 % škol)	Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (71 % škol)	Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (71 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (65 % škol)		Snažíme se spolupracovat se ZŠ v regionu a umožňujeme jim využívat naše dílny či laboratoře. (59 % škol)	
Jsme ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (53 % škol)			

Činnosti, které SOU v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují	Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům
- Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (82 % škol) - Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (76 % škol) - Motivační akce pro žáky ZŠ (71 % škol) - Spolupráce se ZŠ – využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (65 % škol) - Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (41 % škol) - Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (35 % škol)	- Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (82 % škol) - Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (76 % škol) - Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (76 % škol) - Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (71 % škol) - Nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání (65 % škol) - Nedostatečně/neodpovídající prostory (47 % škol) - Nedostatečná podpora žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů (47 % škol)	- Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (včetně středisek pracovního vyučování, školních provozů a statků, center polytechnického vzdělávání apod.) (76 % škol) - Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (76 % škol) - Zvýšení kvality softwarového vybavení školy (71 % škol) - Účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (71 % škol) - Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (71 % škol) - Nákup/příprava materiálů pro výuku (71 % škol) - Vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku (71 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovila SOU

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (88 % škol)	Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (88 % škol)	Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (82 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (82 % škol)	Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (76 % škol)	Jsme ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (71 % škol)	

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na SOŠ

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (81 % škol)

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (76 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (68 % škol)

Jsmo ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (62 % škol)

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (57 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (57 % škol)

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují

- Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (70 % škol)
- Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (70 % škol)
- Motivační akce pro žáky ZŠ (65 % škol)
- Spolupráce se ZŠ – využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (59 % škol)
- Žáci zpracovávají samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři (41 % škol)
- Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (32 % škol)
- Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (32 % škol)

Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (68 % škol)
- Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (65 % škol)
- Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (65 % škol)
- Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (59 % škol)
- Nezáměr žáků školy o polytechnické vzdělávání (46 % škol)
- Nedostatečné/neodpovídající prostory (46 % škol)

Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům

- Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (včetně středisek pracovního vyučování, školních provozů a statků, center polytechnického vzdělávání apod.) (73 % škol)
- Zvýšení kvality softwarového vybavení školy (65 % škol)
- Nákup/příprava materiálů pro výuku (65 % škol)
- Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (65 % škol)
- Účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (62 % škol)
- Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (62 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovily SOŠ

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (89 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (84 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (78 % škol)

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (78 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (70 % škol)

Jsmo ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (70 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na gymnáziích

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (87 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (73 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Jsmo ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (73 % škol)

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (73 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (60 % škol)

Vybavení a prostory, které máme, ještě nejsou zcela odpovídající. (60 % škol)

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují	Problémy, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům
- Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (93 % škol) - Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (87 % škol) - Spolupráce se ZŠ – využití laboratorní, dílny, mediálních laboratorní (73 % škol) - Motivační akce pro žáky ZŠ (67 % škol) - Spolupráce s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření (60 % škol) - Zapojení žáků do nepovinných předmětů polytechnického zaměření (53 % škol) - Cílená příprava žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ (53 % škol)	- Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (87 % škol) - Zastaralé vybavení IT pro výuku (60 % škol) - Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (53 % škol) - Nedostatečné/neodpovídající prostory (53 % škol) - Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (33 % škol) - Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (33 % škol) - Nevhodné či žádné vybavení laboratorní, odborných učeben, dílen apod. (33 % škol)	- Podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (87 % škol) - Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (80 % škol) - Úhrada účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor (80 % škol) - Zvýšení kvality softwarového vybavení školy (73 % škol) - Zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (73 % škol) - Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (67 % škol) - Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (67 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovila gymnázia

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (87 % škol)

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (87 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Žáci školy se dobře umísťují v soutěžích polytechnického či matematického zaměření či v soutěžích odborných dovedností. (80 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (80 % škol)

Usilujeme o vzájemné obsahové propojení výuky polytechnických předmětů a funkční provázání této výuky s výukou matematiky. (80 % škol)

Jsmo ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (73 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (73 % škol)

Na maturitních oborech rozvíjíme spolupráci s technickými VŠ a cíleně připravujeme žáky na VŠ studium. (73 % škol)

Vybavení a prostory, které máme, ještě nejsou zcela odpovídající. (73 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-9 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Příloha 9: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání
a předpokládaný posun – podle typu školy*

		Současná úroveň		Předpokládaný posun	
SOU (N=17)	Průměrná úroveň		37%		+ 24%
	Základní úroveň		82%		+ 6%
	Mírně pokročilá úroveň		49%		+ 16%
	Pokročilá úroveň		42%		+ 25%
	Nejvyšší úroveň		26%		+ 27%
SOŠ (N=37)	Průměrná úroveň		38%		+ 19%
	Základní úroveň		81%		+ 3%
	Mírně pokročilá úroveň		54%		+ 10%
	Pokročilá úroveň		44%		+ 18%
	Nejvyšší úroveň		24%		+ 24%
Gymnázium (N=15)	Průměrná úroveň		46%		+ 21%
	Základní úroveň		73%		+ 7%
	Mírně pokročilá úroveň		58%		+ 2%
	Pokročilá úroveň		53%		+ 18%
	Nejvyšší úroveň		33%		+ 33%
VOŠ (N=6)	Průměrná úroveň		43%		+ 16%
	Základní úroveň		50%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		50%		+ 8%
	Pokročilá úroveň		61%		+ 8%
	Nejvyšší úroveň		23%		+ 27%
Praktická škola (N=3)	Průměrná úroveň		30%		+ 13%
	Základní úroveň		67%		+ 33%
	Mírně pokročilá úroveň		17%		+ 42%
	Pokročilá úroveň		44%		+ 0%
	Nejvyšší úroveň		20%		+ 13%

Příloha 10: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání aktivně podílejí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	14		36	
	Součástí výuky polytech. předmětů jsou lab. cvičení, pokusy, exkurze apod.	13		39	
	Motivační akce pro žáky ZŠ	12		32	
SOŠ (N=37)	Součástí výuky polytech. předmětů jsou lab. cvičení, pokusy, exkurze apod.	26		39	
	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	26		36	
	Motivační akce pro žáky ZŠ	24		32	
Gymnázium (N=15)	Součástí výuky polytech. předmětů jsou lab. cvičení, pokusy, exkurze apod.	14		39	
	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	13		36	
	Spolupráce se ZŠ – využití lab., dílen, mediálních lab.	11		30	
VOŠ (N=6)	Součástí výuky polytech. předmětů jsou lab. cvičení, pokusy, exkurze apod.	5		39	
	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	5		36	
	Motivační akce pro žáky ZŠ	4		32	
	Spolupráce se ZŠ – využití lab., dílen, mediálních lab.	4		30	
	Žáci zpracovávají samostatné práce na témata, která poskytují soc. partneři	4		16	
Praktická škola (N=3)	Součástí výuky polytech. předmětů jsou lab. cvičení, pokusy, exkurze apod.	2		39	
	Motivační akce pro žáky ZŠ	2		32	
	Spolupráce se ZŠ – využití lab., dílen, mediálních lab.	2		30	
	Příprava výuk. materiálů pro výuku polytech. charakteru	2		13	

Příloha 11: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory polytechnického vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytech. vzdělávání	14	82%	26	51%
	Nedostatek fin. na úhradu vedení nepovinných předmětů	13	76%	35	69%
	Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytech. vzděl.	13	76%	27	53%
SOŠ (N=37)	Nedostatek fin. na úhradu vedení nepovinných předmětů	25	68%	35	69%
	Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytech. vzděl.	24	65%	27	53%
	Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytech. vzdělávání	24	65%	26	51%
Gymnázium (N=15)	Nedostatek fin. na úhradu vedení nepovinných předmětů	13	87%	35	69%
	Zastaralé vybavení IT pro výuku	9	60%	17	33%
	Učitelé polytech. předm. nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích	8	53%	29	57%
	Nedostatečné/neodpovídající prostory	8	53%	23	45%
VOŠ (N=6)	Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytech. vzděl.	6	100%	27	53%
	Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytech. vzdělávání	5	83%	26	51%
	Nedostatečné/neodpovídající prostory	5	83%	23	45%
Praktická škola (N=3)	Nedostatek fin. na úhradu vedení nepovinných předmětů	2	67%	35	69%
	Nedostatečné/neodpovídající prostory	2	67%	23	45%
	Nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání	2	67%	20	39%
	Ped. pracovníci nemají aktuální znalosti a dovednosti v polytech. oblasti	2	67%	5	10%

Příloha 12: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory polytechnického vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Zlepšení vybavení odbor. učeben, laboratoří a dílen	13	76%	35	69%
	Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů	13	76%	28	55%
	Zvýšení kvality softwarového vybavení školy	12	71%	31	61%
	Účast ped. pracovníků na školení IT různé úrovně	12	71%	31	61%
	Nákup softwarového vyb. do škol pro podporu polytech. vzdělávání	12	71%	30	59%
	Nákup/příprava materiálů pro výuku	12	71%	28	55%
	Vzdělávání ped. prac. v metodách vhodných při výuce polytech. předmětů	12	71%	24	47%
SOŠ (N=37)	Zlepšení vybavení odbor. učeben, laboratoří a dílen	27	73%	35	69%
	Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole	24	65%	33	65%
	Zvýšení kvality softwarového vybavení školy	24	65%	31	61%
	Nákup/příprava materiálů pro výuku	24	65%	28	55%
Gymnázium (N=15)	Podpora dělení výuk. hodin pro vybrané polytech. předměty a matematiku	13	87%	29	57%
	Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole	12	80%	33	65%
	Úhrada účasti na soutěžích i zahr. pro žáky i ped. dozor	12	80%	27	53%
VOŠ (N=6)	Zlepšení vybavení odbor. učeben, laboratoří a dílen	5	83%	35	69%
	Účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně	4	67%	31	61%
	Úhrada mzdových nákl. na výuku nepovinných předm. polytech. zaměření	4	67%	29	57%
	Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů	4	67%	28	55%
	Úhrada účasti na soutěžích i zahr. pro žáky i ped. dozor	4	67%	27	53%
	Vzdělávání ped. prac. v metodách vhodných při výuce polytech. předmětů	4	67%	24	47%
	Vzdělávání ped. prac. v oblasti polytech. podle jejich aproby	4	67%	24	47%
Praktická škola (N=3)	Zajištění fin. pro realizaci experimentů a badatelských činností v rámci polytech. vzděl.	4	67%	18	35%
	Zlepšení vybavení odbor. učeben, laboratoří a dílen	3	100%	35	69%
	Nákup/příprava materiálů pro výuku	3	100%	28	55%
Praktická škola (N=3)	Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů	3	100%	28	55%

5 Rozvoj školy jako centra celoživotního učení v Libereckém kraji

Koncept celoživotního učení je vyjádřen v Memorandu o celoživotním učení (EK, 2001), kdy se pojmem celoživotní učení rozumí „veškeré účelné formalizované i neformální činnosti související s učením, které se průběžně realizují s cílem dosáhnout zdokonalení znalostí, dovedností a odborných předpokladů“. Celoživotní učení v tomto kontextu obsahuje veškeré vzdělávací aktivity jedince, které mají za cíl rozvoj kompetencí, které umožňují jak jeho osobnostní rozvoj a růst, tak občanské a profesní uplatnění. Rozvoj sítí středních škol jako Center CŽU.

Koncept škol jako center CŽU zahrnuje působení škol, zařazených v systému počátečního vzdělávání, i v systému dalšího vzdělávání: v rovině systému life-long je umožněna jedinci individuální volba vzdělávací dráhy během života a volba způsobu získání svého vzdělání (rekvalifikace, rozšíření kompetencí, zvýšení kvalifikace), v rovině life-wide je poskytováno vzdělání různého charakteru: formální a nonformální, jsou vytvářeny příležitosti pro informální učení (učení v praxi) a jsou uznávány výsledky nejen formálního, ale se stejnou platností i výsledky nonformálního vzdělávání a informálního učení. Vzdělávání různého charakteru v obou rovinách tvoří celek a je propojováno.

- Škola je schopna v rámci profesního vzdělávání poskytovat vzdělávání různého charakteru: formální – výsledkem dosažení stupně vzdělání, kvalifikace; nonformální – např. aktualizace, prohloubení znalostí).
- Škola může poskytovat i vzdělávání občanské a zájmové v rámci celé životní dráhy jedince jako dospělého, později seniora (rovina life-long).

V předchozím období byly krajské sítě středních odborných škol zakládány v souladu s celorepublikovým projektem ESF UNIV 2 KRAJE, realizovaným NÚV, a bylo podporováno jejich využití při profesním vzdělávání dospělých (následný projekt UNIV 3). V tomto období bude kladen důraz na aktivitu krajských sítí v jednotlivých krajích a rozšiřování jejich funkcí vůči zapojeným školám, dalším zájemcům z řad škol i vzdělávacímu prostředí dospělých (poradenství zájemcům o další vzdělávání dospělých z řad veřejnosti, poradenství poskytovatelům DVD, sdružování škol s různými obory vzdělávání do společných vzdělávacích projektů, sdílení zkušeností s profesním vzděláváním dospělých, informování o programech DVD poskytovaných středními školami v regionu ad.) Do sítě by se mohly se svými vzdělávacími programy určenými dospělým zapojit nově i gymnázia a lycea. Sítě by mohly svou působnost rozšířit (např. o působení v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů odborných předmětů a odborného výcviku programy DVPP) a spolupráci s jinými vzdělávacími organizacemi, které se podílejí na celoživotním vzdělávání v kraji.

Funkce Center CŽU ve středních odborných školách:

- **Vzdělávací** zahrnující poskytování dalšího vzdělávání dospělých (dále DVD) a vzdělávání seniorů.
- **Informační** zahrnující poskytování informací veřejnosti i jednotlivcům o organizaci a podmínkách DVD, včetně Národní soustavy povolání (NSP) a Národní soustavy kvalifikací (NSK).
- **Poradenská** zahrnující poradenství v oblasti orientace v DVD, individuální kariérové poradenství zaměřené na získání kvalifikace nebo rekvalifikace, provádění procesem uznávání (role průvodce).

Složky poskytovaného dalšího vzdělávání dospělých (DVD):

- Vzdělávání profesní,
- Vzdělávání zájmové,
- Vzdělávání občanské,
- Vzdělávání seniorů.

Předpokládá se rozšíření počtu středních a vyšších odborných škol, které budou poskytovat DVD **profesní**, vedoucí ke složení zkoušky podle standardů Národní soustavy kvalifikací (NSK) v systému uznávání neformálních a informálních výsledků učení (předchozích výsledků učení), a zároveň budou působit jako autorizované osoby pro tuto zkoušku podle zákona č. 179/2006 Sb.

Školy poskytující tento druh DVD musí vzdělávat podle programů akreditovaných MŠMT, a pokud chtějí zároveň působit jako zkušební orgán pro určitou profesní kvalifikaci, musí mít autorizaci. Školy mají v současnosti volně k dispozici přes 350 vzdělávacích programů z různých oborů, vytvořených a pilotovaných v projektu UNIV 3, právě tak jsou k dispozici i ověřená konkrétní zadání pro zkoušku k získání jednotlivých profesních kvalifikací podle standardů NSK.

Zájemci z řad škol, které dosud nemají s profesním vzděláváním vedoucím k získání profesní kvalifikace zkušenost, mohou absolvovat v rámci intervence P-KAP program vzdělávání k přípravě a vedení zkoušky i k tvorbě vzdělávacího programu. Pedagogičtí pracovníci, kteří působí jako lektori DVD, by si mohli rozšířit svoji kvalifikaci a získat profesní kvalifikaci lektor dalšího vzdělávání dospělých.

Zájmové vzdělávání dospělých, ale i dětí, poskytované středními školami, není předmětem zvýšené podpory vzdělávací politiky. Existuje celá státem podporovaná oblast zájmového vzdělávání se specializovanými institucemi a pedagogy. Zájmové vzdělávání je ale součástí komplexního pojetí celoživotního učení a školy mají možnost poskytovat vzdělávací programy i tohoto typu. Většinou nabízejí specifické vzdělávací programy, které nejsou součástí běžné vzdělávací nabídky, jsou veřejností žádané a vycházejí z oboru vzdělání, které škola poskytuje (např. programy zhotovování oděvů a konstrukce stříhů; vyřezávání ovoce, míchané nápoje; roubování; aranžování květin). Programy zájmového vzdělávání, pro které školy mohou pravděpodobně získat podporu v rámci projektů, jsou programy určené předškolním dětem v oblasti polytechnického vzdělávání a žákům základních škol ve stejné oblasti.

Další oblastí vzdělávání dospělých, na které se střední školy mají podílet, je vzdělávání občanské a zájmové. Výzvou je rozšířit působení středních škol především v oblasti občanského vzdělávání. Toto vzdělávání nemá stejný cíl a obsah jako školní **občanské vzdělávání** v počátečním vzdělávání, je určeno občanům proto, aby si aktualizovali své znalosti nebo získávali nové znalosti především ve státem preferovaných oblastech – ve vybraných gramotnostech společných občanům EU: digitální, environmentální, finanční, jazyková (cizí jazyky jako prostředek porozumění občanů v rámci Evropy – ne cizojazyčné vzdělávání pro potřeby výkonu profese, jako např. němčina pro tesaře, angličtina pro kosmetičky nebo **zájmové**, kdy je studium jazyka koníčkem a předmětem osobnostního rozvoje, které školy také poskytují), dále politická (např. systém státní správy a politický systém včetně volebního), právní, také ve vzdělávání zaměřeného oblast zdravotní a bezpečnostní (zdravotní prevence, zdravý životní styl včetně cvičení, první pomoc, sebeobrana, ochrana spotřebitele, ochrana před živelními pohromami), znalost regionů (historie, osobnosti, příroda, umění), příprava na stáří a stárnutí, vzdělávání rodičů ad. Školy tak mohou vytvářet vzdělávací programy využívající znalostí učitelů podle oborů vzdělání, které škola poskytuje v počátečním vzdělávání, nebo podle zájmových specializací učitelů.

Poslední oblastí celoživotního vzdělávání je **vzdělávání seniorů**. Střední školy mají být dalším vzdělávacím prostředím tohoto vzdělávání kromě univerzit třetího věku, knihoven, vzdělávacích agentur a kulturních center. Seniorům tak může být rozšířena dostupnost vzdělávání jak zvýšením dosažitelnosti v blízkosti bydliště, tak nabízenými tématy.

U vzdělávání seniorů ve středních školách je upřednostňováno mezigenerační učení, kdy se na programech podílejí žáci školy jako lektori, asistenti lektorů či instruktoři. Zároveň ale učitelé ve vzdělávání vytvářejí situace vzájemného učení i opačným směrem, kdy se žáci učí od seniorů.

Školy mohou pro seniory vytvářet programy občanského nebo zájmového vzdělávání podle svých možností i cílů kurikula počátečního vzdělávání (např. obory gastronomické – moderní stravování

a příprava pokrmů; sociální péče a zdravotnické – tréninky paměti, rozpomínání, arteterapie; technické školy – digitální vzdělávání aj.). Žáci účastníci se programů pro seniory si nejen procvičují získané znalosti, ale mohou je i prokázat jinak, než je běžné v rámci zkoušení, tedy tím, že učí druhé. Mohou si procvičovat i specifické profesní dovednosti spojené s komunikací. Zároveň, a to je výchovný přínos pro počáteční vzdělávání žáků, společná účast v programech slouží k mezigeneračnímu poznávání a porozumění. Vztah k seniorům je součástí kultivačního působení školy a promítá se do celé kultury školy.

V rámci intervence P-KAP v této oblasti mohou školy získat podporu pro tvorbu vzdělávacích programů založených na principech mezigeneračního učení a pro vzdělávací postupy modifikované pro seniory.

Hlavní zjištění

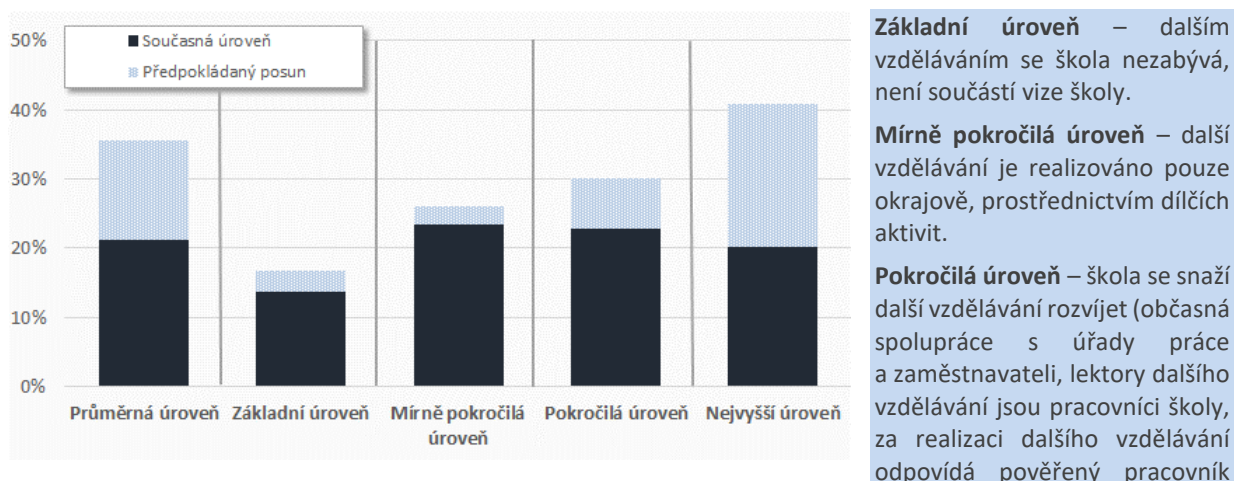
- V rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení školy vykonávají největší množství aktivit na úrovni okrajové realizace dalšího vzdělávání prostřednictvím dílčích aktivit – mírně pokročilá úroveň (především gymnázia), případně se snaží další vzdělávání rozvíjet – pokročilá úroveň (především SOŠ a praktické školy). SOU a VOŠ se dokonce věnují především aktivitám na úrovni systematického rozvoje dalšího vzdělávání jako plnohodnotné součásti práce školy – nejvyšší úroveň. Do budoucna budou školy napříč všemi typy usilovat o nevýraznější nárůst prováděných aktivit především na úrovni systematického rozvoje dalšího vzdělávání jako plnohodnotné součásti práce školy – nejvyšší úroveň.
- Školy nejčastěji realizují další vzdělávání pedagogů (s výjimkou SOU) a vzdělávání v oblasti ICT dovedností (především SOŠ, VOŠ a gymnázia). Pro SOU je nejvýznamnější činností provádění rekvalifikací (to je významné také pro SOŠ a VOŠ) a dále také příprava pro vykonání zkoušky podle NSK. Další významnou činností je pro VOŠ, gymnázia a praktické školy zájmové vzdělávání pro veřejnost a pro SOŠ a VOŠ odborné vzdělávání pro zaměstnavatele.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s malým zájmem dospělých (především SOU, SOŠ a gymnázia) a zaměstnavatelů (především SOU a SOŠ) o další vzdělávání a nedostatkem finančních prostředků pro pracovníka, který by tuto oblast zajišťoval. Další významnou překážkou (především pro VOŠ, gymnázia a praktické školy) je administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací.
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou získání financí na kvalitní materiál, provádění rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení (především pro SOU, SOŠ, VOŠ a praktické školy) a příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (především pro VOŠ, gymnázia a praktické školy). Prioritním opatřením na gymnáziích je pak zlepšení ICT vybavení školy po kvalitativní či kvantitativní stránce

5.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení spadá nejvyšší podíl aktivit realizovaných středními a vyššími odbornými školami do mírně pokročilé úrovně (24 %), kdy je další vzdělávání realizováno pouze okrajově prostřednictvím dílčích aktivit, či do pokročilé úrovně (23 %), kdy se škola snaží další vzdělávání dále rozvíjet např. spoluprací s úřady práce a zaměstnavateli. Střední a vyšší odborné školy do určité míry realizují také aktivity spadající do nejvyšší úrovně (20 %), pro kterou je charakteristické, že je další vzdělávání plnohodnotnou součástí práce školy a je dále systematicky rozvíjeno. Část škol se dalším vzděláváním nezabývá a je zde pouze na základní úrovni (14 %).

Z níže přiloženého grafu je patrné, že o nevýraznější nárůst prováděných aktivit (předpokládaný posun o 21 %) budou školy usilovat na úrovni systematického rozvoje dalšího vzdělávání jako plnohodnotné součásti práce školy, tedy u aktivit spadajících do nejvyšší úrovně. V rámci aktivit spadajících do zbývajících úrovní plánují školy v Libereckém kraji posun o 3-7 %.

Graf 39: Současná úroveň rozvoje školy jako centra celoživotního učení a předpokládaný posun

Nejvyšší úroveň – další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno (spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, realizace kurzů pro samoplátce, příprava programů dalšího vzdělávání, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona č. 179/2006 Sb. a realizuje kurzy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, většina lektorů prošla vzděláváním v oblasti lektorských dovedností, realizace zájmového a občanského vzdělávání).

Z hlediska jednotlivých typů škol (viz příloha 13) se **střední odborná učiliště** a **vyšší odborné školy** v současné době věnují především aktivitám na úrovni systematického rozvoje dalšího vzdělávání jako plnohodnotné součásti práce školy – nejvyšší úroveň a do budoucna plánují posun také především v rámci této úrovně. V případě **středních odborných škol** jsou aktivity relativně rovnoměrně rozloženy mezi mírně pokročilou, pokročilou a nejvyšší úrovní, přičemž lehce větší podíl aktivit vykonávají školy v rámci rozvoje dalšího vzdělávání – pokročilá úroveň (27 %). Nejvýraznější posun však střední odborné školy plánují v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 22%).

Gymnázia se v současné době věnují především aktivitám na úrovni okrajové realizace dalšího vzdělávání prostřednictvím dílčích činností – mírně pokročilá úroveň (27 %), ale do budoucna se plánují posouvat především k tomu, aby bylo další vzdělávání plnohodnotnou součástí práce školy a bylo i dále systematicky rozvíjeno – nejvyšší úroveň (předpokládaný posun o 13 %). **Praktické školy** realizují především aktivity v rámci pokročilé (28 %) či dokonce nejvyšší úrovně (26 %) a do budoucna plánují posun primárně v rámci nejvyšší úrovně, kdy je další vzdělávání plnohodnotnou součástí práce školy (plánovaný posun o 26 %).

5.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

Školy se v rámci celoživotního učení zaměřují především na další vzdělávání pedagogů (55 %) a na vzdělávání v oblasti ICT dovedností (51 %). V menší míře se školy dále zaměřují na realizaci zájmového vzdělávání pro veřejnost (43 %), odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (41 %) a zajišťují rekvalifikace (39 %). Dále část škol nabízí přípravu na vykonání zkoušky podle NSK (25 %) a provádí zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb., v platném znění (20 %). Pouze v malé míře školy v rámci celoživotního učení nabízejí občanské vzdělávání (jehož cílem je rozvoj občanských kompetencí; 14 %) vzdělávání seniorů (12 %), a češtinu pro cizince (10 %).

Graf 40: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení aktivně podílejí

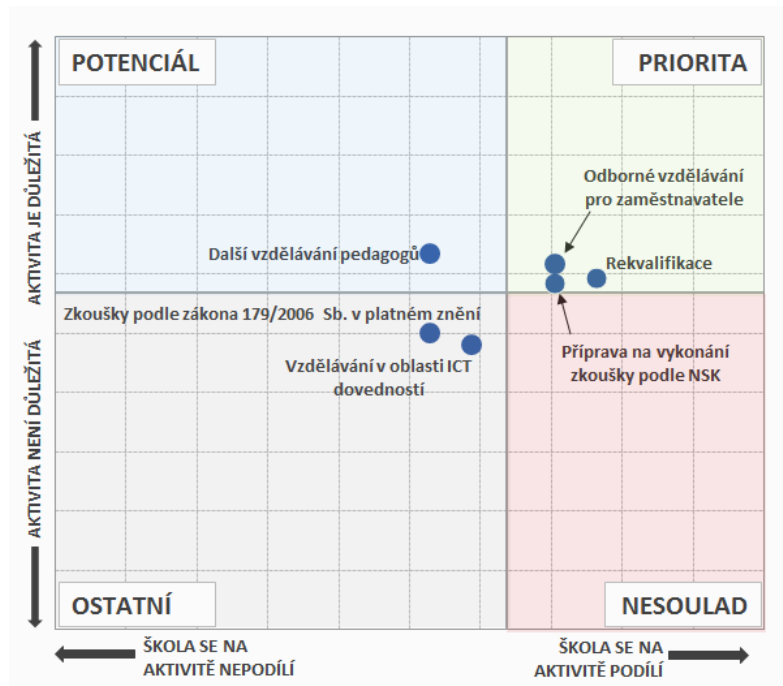
Když se zaměříme na jednotlivé typy škol (viz příloha 14), tak se **střední odborná učiliště** a **střední a vyšší odborné školy** ve velké míře zaměřují na provádění rekvalifikací a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele. SOU se ve velké míře zaměřují také na přípravu na vykonání zkoušky podle NSK (71 %) a SOŠ na další vzdělávání pedagogů (51 %) a vzdělávání v oblasti ICT dovedností (též 51 %). VOŠ se mimo již zmíněné aktivity zaměřují také na zájmové vzdělávání pro veřejnost (83 %) a podobně jako SOŠ také na další vzdělávání pedagogů (50 %) a vzdělávání v oblasti ICT dovedností (též 50 %).

Gymnázia v rámci celoživotního učení realizují především vzdělávání v oblasti ICT dovedností (73 %), další vzdělávání pedagogů (67 %) a zájmové vzdělávání pro veřejnost (53 %) a **praktické školy** se zaměřují na další vzdělávání pedagogů (100 %) a zájmové vzdělávání pro veřejnost (67 %).

5.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště se v rámci celoživotního učení zaměřují především na realizaci rekvalifikací – této aktivitě se věnuje 76 % škol. Školy se dále soustředí také na odborné vzdělávání pro zaměstnavatele a přípravu na vykonání zkoušky podle NSK (shodně 71 %). Téměř 60 % středních odborných učilišť se také věnuje vzdělávání v oblasti ICT dovedností a více než polovina škol (53 %) realizuje další vzdělávání pedagogů či zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění.

Graf 41: Aktivity, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

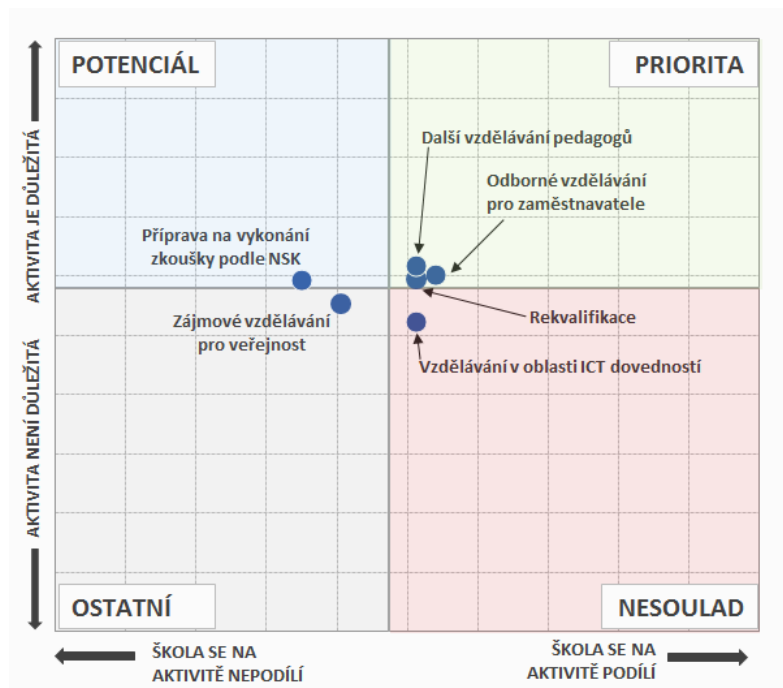
Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště je provádění rekvalifikací, odborné vzdělávání pro zaměstnavatele a příprava na vykonání zkoušky podle NSK. Tyto aktivity školy realizují v největší míře a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřkládají relativně vysoký význam.

Relativně vysoký význam přiřkládají střední odborná učiliště také dalšímu vzdělávání pedagogů. Jelikož však je tato aktivita realizována menším podílem škol, představuje spíše potenciál rozvoje

celoživotního učení.

Střední odborné školy se věnují především odbornému vzdělávání pro zaměstnavatele (54 %) a více než polovina (51 %) škol dále realizuje také další vzdělávání pedagogů, vzdělávání v oblasti ICT dovedností či rekvalifikace. Již menší podíl škol nabízí zájmové vzdělávání pro veřejnost (41 %) či přípravu na vykonání zkoušky podle NSK (35 %).

Graf 42: Aktivity, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých činností rozvoje školy jako centra celoživotního vzdělávání představují priority středních odborných škol další vzdělávání pedagogů, odborné vzdělávání pro zaměstnavatele a provádění rekvalifikací. Tyto činnosti jsou středními odbornými školami v relativně velké míře realizovány a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami školami hodnoceny jako velmi důležité.

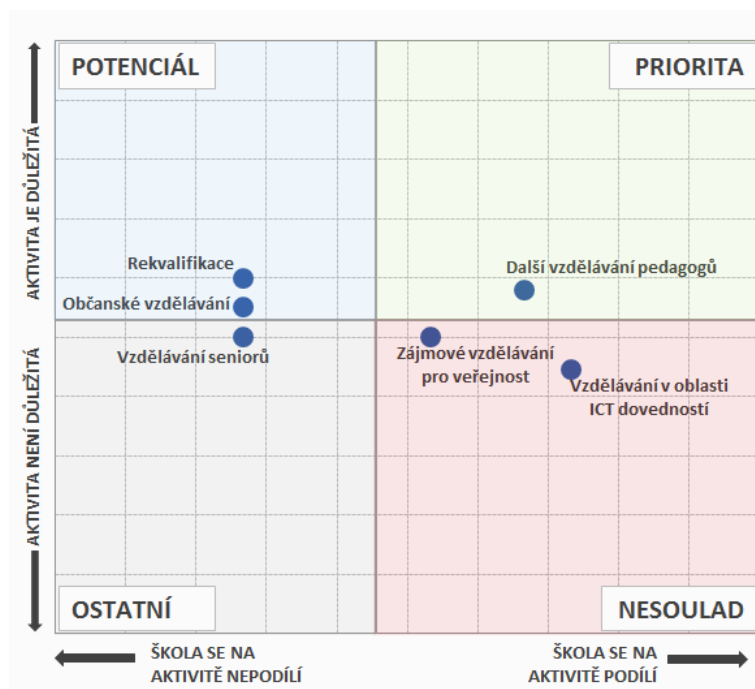
Další aktivitou, která byla středními odbornými školami hodnocena jako důležitá, je příprava na vykonání zkoušky podle NSK.

Vzhledem k tomu, že je však tato aktivita realizována menším podílem škol, představuje spíše potenciál rozvoje celoživotního učení.

Jistý nesoulad pak lze pozorovat v případě vzdělávání v oblasti ICT dovedností, kdy je tato aktivita realizována relativně vysokým podílem škol, ale ve srovnání s ostatními položkami není považována za příliš důležitou.

Gymnázia se na rozdíl od ostatních typů škol zaměřují primárně na vzdělávání v oblasti ICT dovedností (této aktivitě se věnuje 73 % škol). Ve velké míře pak na gymnáziích probíhá také další vzdělávání pedagogů (67 %) či zájmové vzdělávání pro veřejnost (53 %) a již méně než třetina škol (27 %) se pak věnuje také rekvalifikacím, občanskému vzdělávání či vzdělávání seniorů.

Graf 43: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

V případě gymnázií představuje prioritu rozvoje školy jako centra celoživotního učení další vzdělávání pedagogů. Gymnázia se na této činnosti aktivně podílí a zároveň ji ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako relativně důležitou.

Dalšími aktivitami, které byly gymnázií hodnoceny jako důležité, je realizace rekvalifikací a občanské vzdělávání. Vzhledem k tomu, že však jsou tyto aktivity realizovány menším podílem škol, představují spíše potenciál rozvoje celoživotního učení.

Gymnázia se dále ve větší míře věnují zajišťování zájmového

vzdělávání pro veřejnost a vzdělávání v oblasti ICT dovedností. Tyto aktivity však školy ve srovnání s ostatními sledovanými položkami považují za méně významné.

5.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

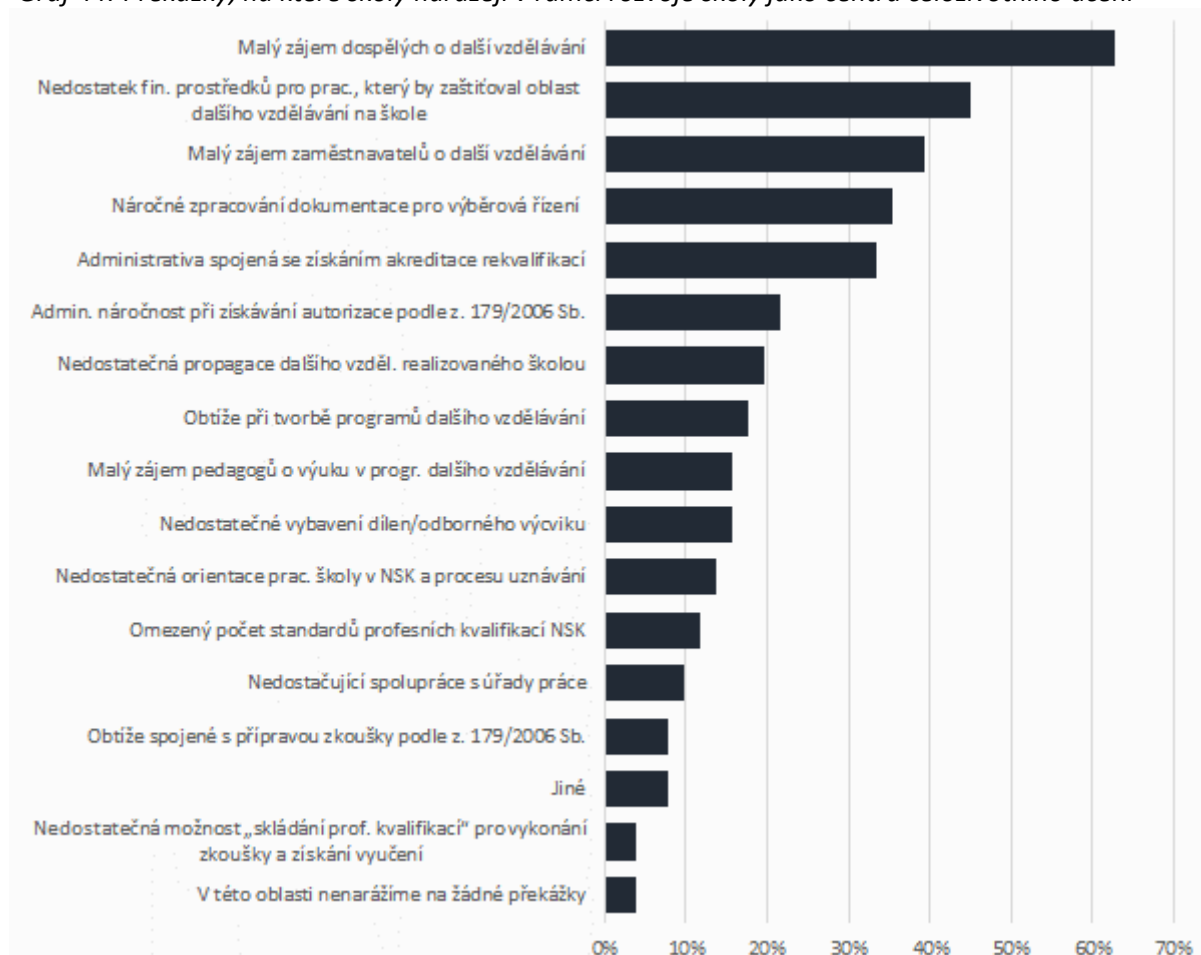
V rámci oblasti celoživotního učení se školy setkávají s celou řadou překážek. Školy naráží především na malý zájem dospělých o další vzdělávání (63 %) a dále také na nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zajišťoval oblast dalšího vzdělávání (45 %), či nízký zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání (39 %).

Dále školy upozorňují na bariéry, které se objevují v administrativní oblasti a zajištění dalšího vzdělávání – 35 % z nich poukazuje na náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních (např. úřady práce), 33 % na problém s administrativou spojenou se získáním akreditace rekvalifikací a 22 % na administrativní náročnost při získávání autorizace podle zákona č. 179/2006 Sb.

Problémy se vyskytují i v dalších oblastech zajištění dalšího vzdělávání přímo na školách – 20 % škol si uvědomuje, že propagace dalšího vzdělávání prováděného školou je nedostatečná, 18 % škol má obtíže při tvorbě programů dalšího vzdělávání, 16 % škol naráží na malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání nebo na nedostatečné vybavení dílen odborného výcviku a 14 % škol se potýká s nedostatečnou orientací pracovníků školy v NSK a procesu uznávání.

V menší míře narážejí školy v Libereckém kraji na překážky souvisící s omezeným počtem standardů profesních kvalifikací NSK (12 %), nedostačující spoluprací s úřady práce (10 %) či s přípravou zkoušky podle z. 179/2006 Sb. (8 %). Spíše výjimečně se školy pak setkávají s obtížemi spojenými s nedostatečnou možností skládání profesních kvalifikací pro vykonávání zkoušky a získání vyučení (4 %).

Graf 44: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení

Napříč všemi typy škol (viz příloha 15) je jednou z nejčastějších překážek v rozvoji škol jako center celoživotního učení nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole. Pro **střední odborná učiliště** a **střední odborné školy** představuje velmi významné překážky v celoživotním učení malý zájem dospělých a zaměstnavatelů o další vzdělávání. **Vyšší odborné školy** pak naráží především na administrativu spojenou se získáním akreditace rekvalifikací (67 %), nedostatečné vybavení dílen odborného výcviku (50 %) či na nedostatečnou orientaci pracovníků školy v NSK a procesu uznávání (50 %).

Gymnázia se mimo již zmíněné podobně jako SOU a SOŠ potýkají s malým zájmem dospělých o další vzdělávání (67 %) a dále pak také s administrativou spojenou se získáním akreditace rekvalifikací (40 %).

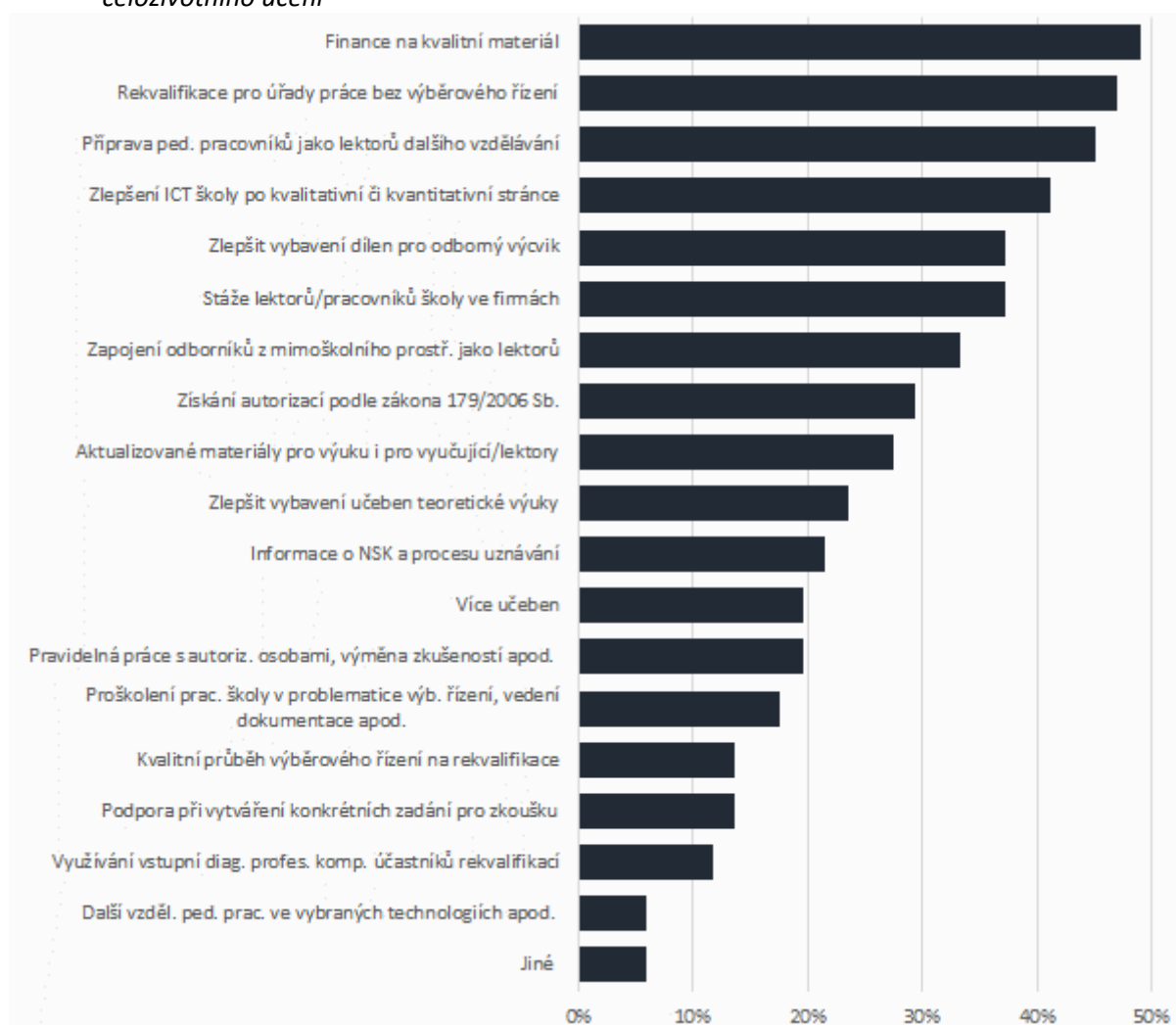
Praktické školy pak naráží na náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních či administrativu spojenou se získáním akreditace rekvalifikací (shodně 67 %).

5.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

Mezi hlavní opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení, patří zajištění financí na kvalitní materiál (49 %), možnost provádět rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (47 %) a příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (45 %).

Školy dále ve větší míře uváděly, že by jim v rámci rozvoje celoživotního učení pomohlo zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (41 %) či zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (37 %) a uvítaly by také stáže lektorů a pracovníků školy ve firmách (též 37 %) či zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (33 %).

Graf 45: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení

Již menší podíl škol v Libereckém kraji by dále ocenil získání autorizací podle zákona 179/2006 Sb. (29 %), aktualizaci materiálů pro výuku i pro vyučující a lektory (27 %), zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (24 %) a informace o NSK a procesu uznávání (22 %). Pětině škol by také pomohlo, kdyby měly k dispozici více učeben nebo kdyby docházelo k pravidelné spolupráci s autorizovanými osobami, k výměně zkušeností apod. V nejmenší míře pak školy uváděly, že by jim v rozvoji celoživotního učení pomohlo proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízení, vedení dokumentace apod. (18 %) a z kvalitnění průběhu výběrového řízení na rekvalifikaci (14 %). Poměrně

malý podíl škol uvedl, že by jim v rozvoji celoživotního učení pomohla podpora při vytváření konkrétních zadání pro zkoušku (14 %) či kdyby byla u účastníků rekvalifikací využívána vstupní diagnostika profesních kompetencí (12 %). Již pouze minimálně by školy ocenily také další vzdělávání pedagogických pracovníků ve vybraných technologiích apod. (6 %)

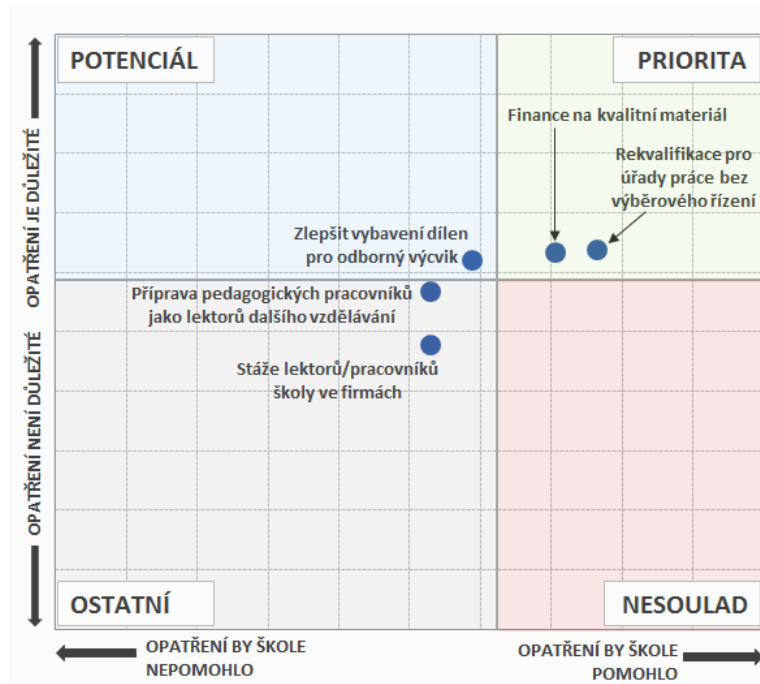
Z hlediska jednotlivých typů škol (viz příloha 16) by **střední odborná učiliště, střední a vyšší odborné školy** a i **praktické školy** ocenily, kdyby mohly provádět rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení. **SOU** dále uvedly, že by jim v rozvoji celoživotního učení pomohlo zajištění financí na kvalitní materiál (71 %) a zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (59 %). **SOŠ** by podobně jako učiliště ocenily finance na kvalitní materiál (68 %) a možnost stáží lektorů či pracovníků školy ve firmách (51 %). Finance na kvalitní materiál by pomohly také většímu podílu **VOŠ**. Dalšími opatřeními, které by pak **VOŠ** ocenily, je příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání a informace o NSK a procesu uznávání. **Praktickým školám** by dále pomohla příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání a aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující či lektory.

Pro **gymnázia** jsou nejvýznamnějšími opatřeními, která by jim pomohla v rozvoji jako centra celoživotního učení, zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (47 %) a příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (40 %).

5.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Středním odborným učilištím by v rozvoji celoživotního učení pomohlo především, když by mohla provádět rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (76 % škol). Vysokému podílu škol (71 %) by dále pomohlo také zajištění financí na kvalitní materiál a více než polovině škol by pomohlo zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (59 %), příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (53 %) či stáže lektorů a pracovníků školy ve firmách (též 53 %).

Graf 46: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

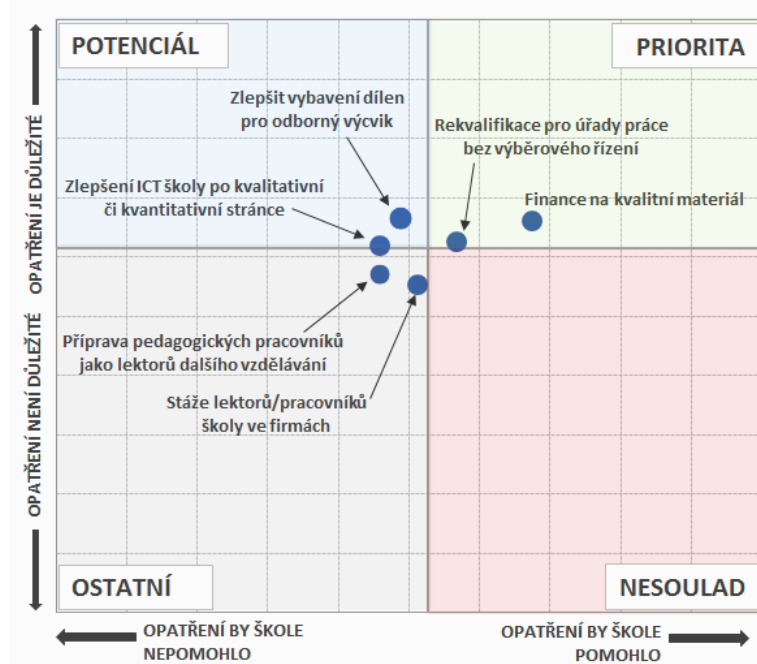
Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření rozvoje škol jako centra celoživotního učení představuje priority středních odborných učilišť možnost provádění rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení a zajištění financí na kvalitní materiál. Tato opatření jsou středními odbornými učilišti zmiňována nejčastěji a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými oblastmi hodnocena jako velmi důležitá.

Prostor pro další rozvíjení celoživotního učení na středních odborných učilištích v Libereckém kraji můžeme spatřovat ve

zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik. Školy této činnosti přisuzují ve srovnání s ostatními sledovanými položkami značnou důležitost, přestože se na této aktivitě tolik nepodílí.

Vysoký podíl **středních odborných škol** by podobně jako učiliště ocenil finance na kvalitní materiál (68 %) a možnost provádět rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (57 %). Více než polovina škol by dále ocenila také stáže lektorů či pracovníků školy ve firmách a 49 % škol by pomohlo zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik. Relativně vysoký podíl škol by také ocenil přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (46 %).

Graf 47: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření rozvoje školy jako centra celoživotního učení představuje pro střední odborné školy největší prioritu zajištění financí na kvalitní materiál. Toto opatření je školami zmiňováno nejčastěji a zároveň je ve srovnání s dalšími sledovanými položkami hodnoceno jako velmi důležité.

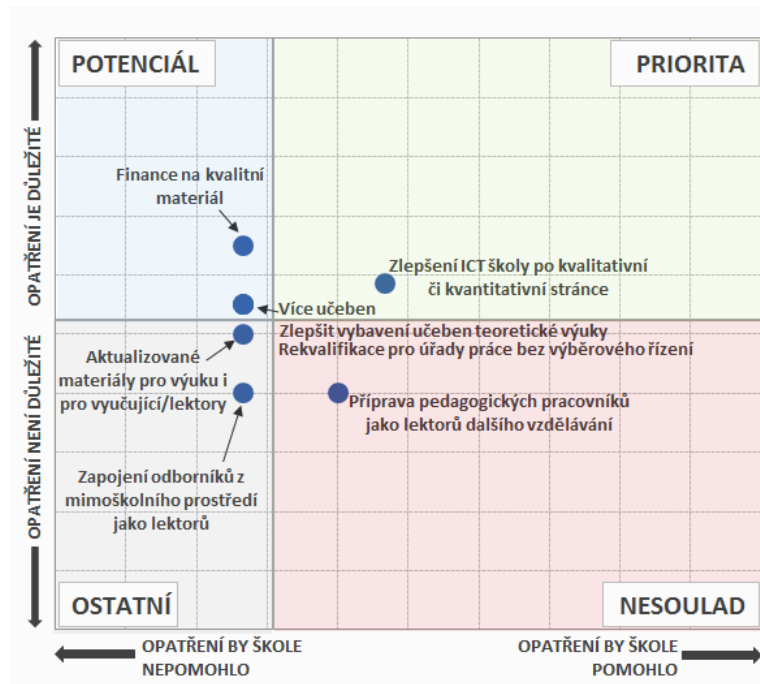
Dalším opatřením, které školy velmi často zmiňovaly a ve srovnání s ostatními sledovanými položkami je pro ně nadprůměrně důležité, je možnost provádění rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení.

Mimo již zmíněných prioritních opatření je pro střední odborné školy v Libereckém kraji důležité také zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce. Vzhledem k tomu, že tato opatření již zmiňoval menší podíl škol, představují spíše potenciál dalšího rozvoje celoživotního učení.

Vzhledem k odlišnému zaměření **gymnází** by školám pomohlo primárně zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (47 %) a příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (40 %). Další opatření již zmiňovala méně než třetina škol. Jednalo se o zajištění financí na kvalitní materiál, možnost provádět rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení, zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů, aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující a lektory, zlepšení vybavení učeben teoretické výuky a zajištění většího počtu učeben (jednotlivá opatření uvedlo 27 % škol).

V případě gymnází představuje z hlediska důležitosti jednotlivých opatření prioritu v rozvoji škol jako center celoživotního učení zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce. Toto opatření bylo gymnázii zmiňováno nejčastěji a zároveň jej školy ve srovnání s ostatními sledovanými položkami považují za relativně důležité.

Graf 48: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Další pro gymnázia relativně důležitá opatření představují získání financí na kvalitní materiál, zajištění většího počtu učeben, zlepšení vybavení učeben teoretické výuky a možnost provádění rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení. Vzhledem k tomu, že školy tato opatření zmiňovaly spíše v menší míře, dají se považovat za jistý potenciál dalšího rozvoje celoživotního učení.

S přihlédnutím k důležitosti jednotlivých opatření pak dochází k jistému nesouladu v případě přípravy pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího

vzdělávání. Navzdory tomu, že školy toto opatření zmiňovaly velmi často, jej totiž ve srovnání s ostatními sledovanými položkami nepovažují za příliš důležitý.

5.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoj školy jako centra celoživotního učení“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

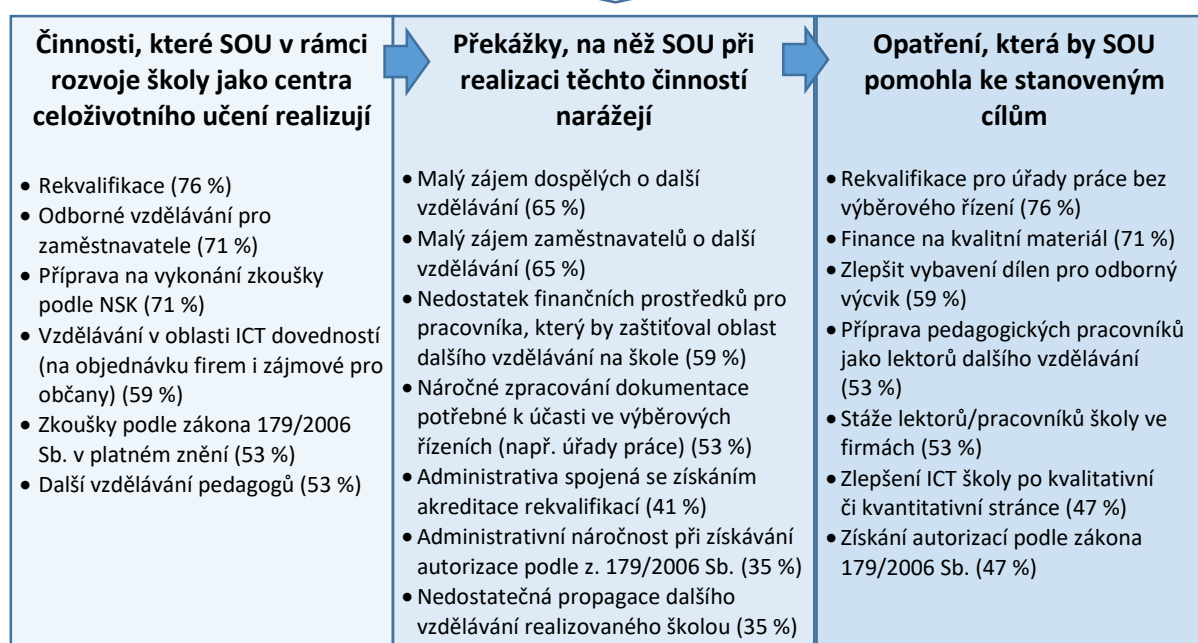
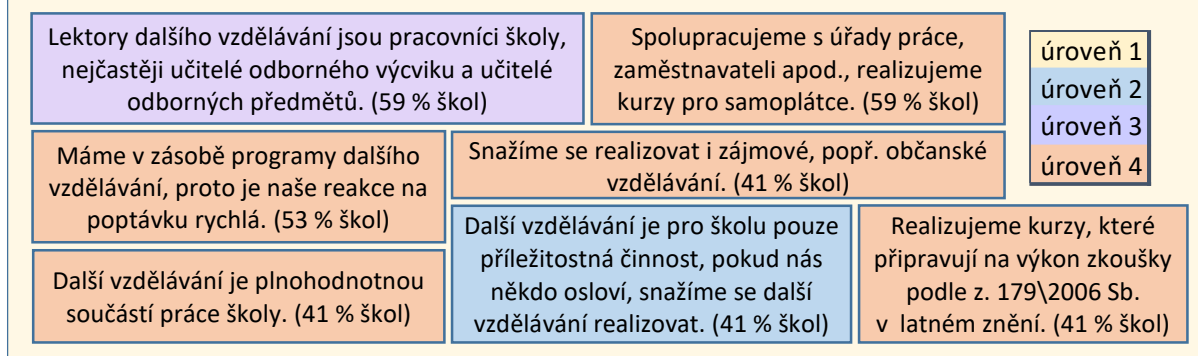
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoj školy jako centra celoživotního učení* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *škola jako centrum celoživotního učení*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

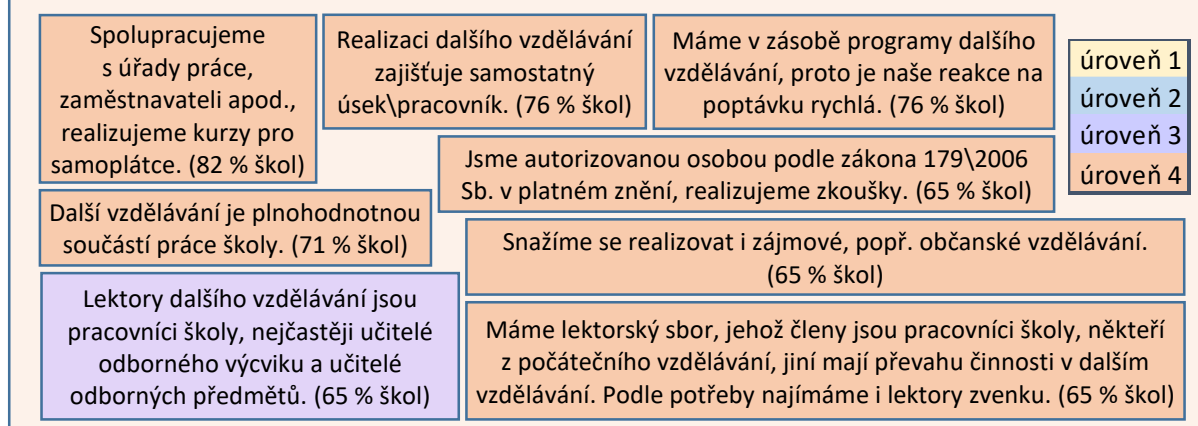
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *škola jako centrum celoživotního učení*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpurných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na SOU

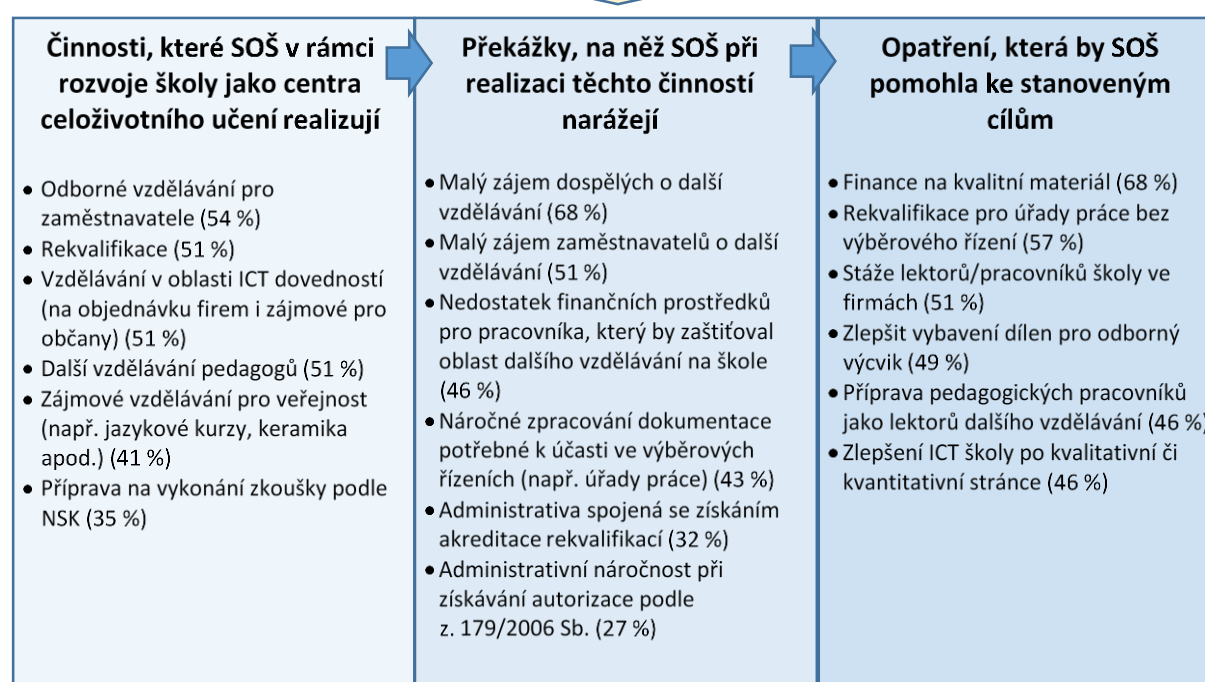
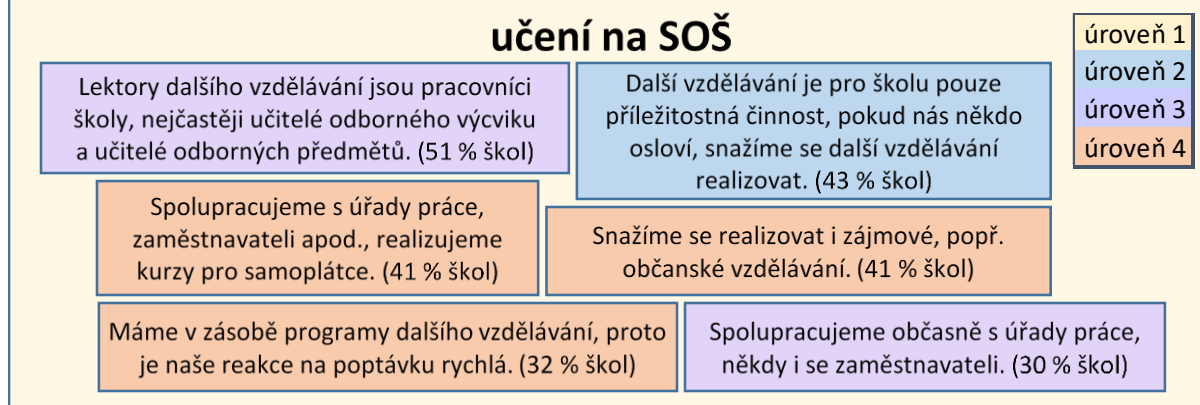

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovila SOU

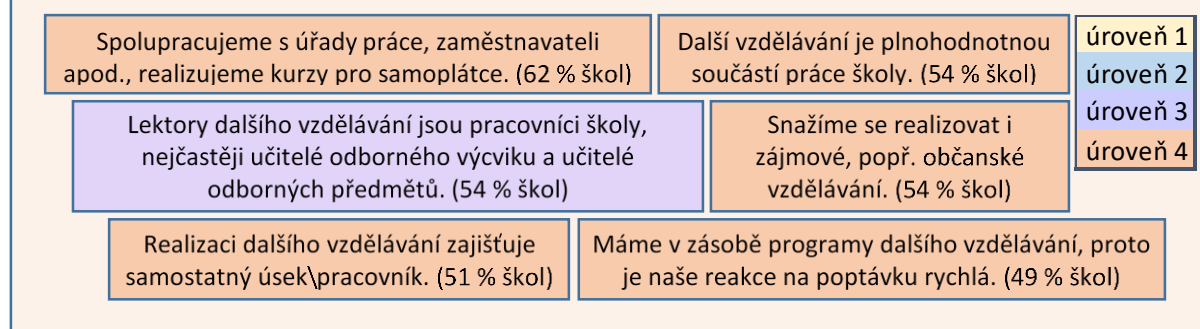

*Každé schéma zobrazuje prvních 5-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na SOŠ

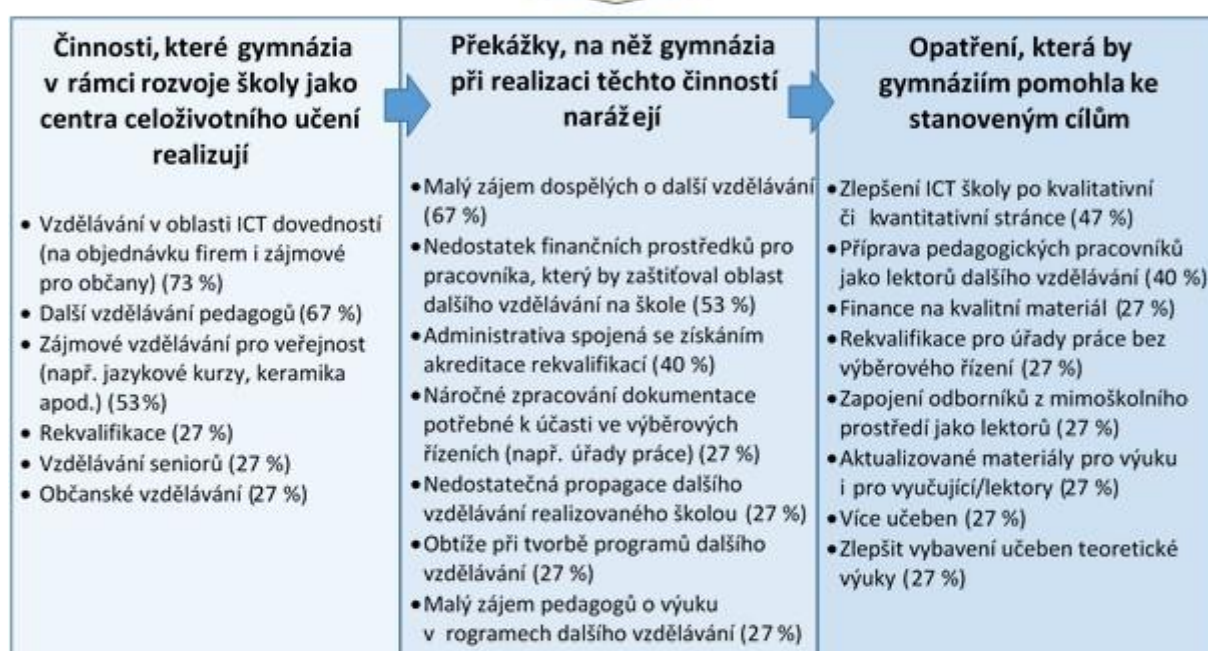
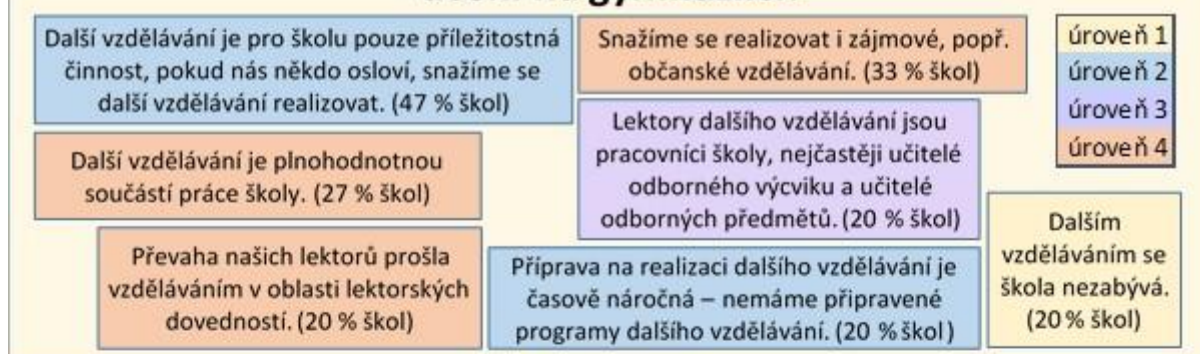

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovily SOŠ

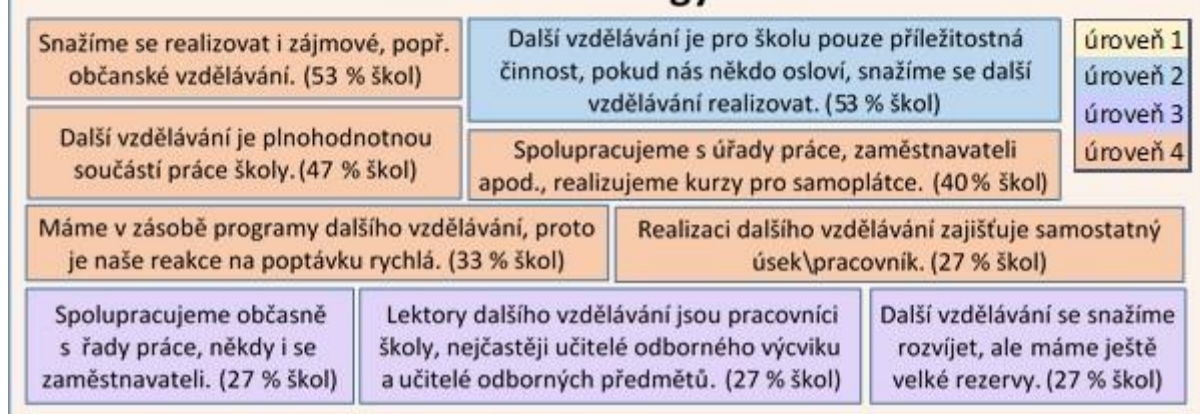

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na gymnáziích

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovila gymnázia

* Každé schéma zobrazuje prvních 6-9 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Příloha 13: Současná úroveň rozvoje školy jako centra celoživotního učení a předpokládaný posun – podle typu školy

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N=17)	Průměrná úroveň	 33%	 + 20%
	Základní úroveň	 3%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 18%	 + 0%
	Pokročilá úroveň	 30%	 + 9%
	Nejvyšší úroveň	 39%	 + 29%
SOŠ (N=37)	Průměrná úroveň	 26%	 + 15%
	Základní úroveň	 15%	 + 3%
	Mírně pokročilá úroveň	 23%	 + 2%
	Pokročilá úroveň	 27%	 + 7%
	Nejvyšší úroveň	 26%	 + 22%
Gymnázium (N=15)	Průměrná úroveň	 15%	 + 10%
	Základní úroveň	 13%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 27%	 + 4%
	Pokročilá úroveň	 9%	 + 7%
	Nejvyšší úroveň	 16%	 + 13%
VOŠ (N=6)	Průměrná úroveň	 29%	 + 15%
	Základní úroveň	 0%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 22%	 + 0%
	Pokročilá úroveň	 19%	 + 8%
	Nejvyšší úroveň	 37%	 + 22%
Praktická škola (N=3)	Průměrná úroveň	 24%	 + 16%
	Základní úroveň	 17%	 + 17%
	Mírně pokročilá úroveň	 0%	 + 0%
	Pokročilá úroveň	 28%	 + 0%
	Nejvyšší úroveň	 26%	 + 26%

Příloha 14: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení aktivně podílejí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Rekvalifikace	13	 76%	20	 39%
	Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele	12	 71%	21	 41%
	Příprava na vykonání zkoušky podle NSK	12	 71%	13	 25%
SOŠ (N=37)	Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele	20	 54%	21	 41%
	Další vzdělávání pedagogů	19	 51%	28	 55%
	Vzdělávání v oblasti ICT dovedností	19	 51%	26	 51%
	Rekvalifikace	19	 51%	20	 39%
Gymnázium (N=15)	Vzdělávání v oblasti ICT dovedností	11	 73%	26	 51%
	Další vzdělávání pedagogů	10	 67%	28	 55%
	Zájmové vzdělávání pro veřejnost	8	 53%	22	 43%
VOŠ (N=6)	Zájmové vzdělávání pro veřejnost	5	 83%	22	 43%
	Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele	4	 67%	21	 41%
	Další vzdělávání pedagogů	3	 50%	28	 55%
	Vzdělávání v oblasti ICT dovedností	3	 50%	26	 51%
	Rekvalifikace	3	 50%	20	 39%
Praktická škola (N=3)	Další vzdělávání pedagogů	3	 100%	28	 55%
	Zájmové vzdělávání pro veřejnost	2	 67%	22	 43%

Příloha 15: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	11	65%	32	63%
	Malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání	11	65%	20	39%
	Nedostatek fin. prostředků pro prac., který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole	10	59%	23	45%
SOŠ (N=37)	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	25	68%	32	63%
	Malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání	19	51%	20	39%
	Nedostatek fin. prostředků pro prac., který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole	17	46%	23	45%
Gymnázium (N=15)	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	10	67%	32	63%
	Nedostatek fin. prostředků pro prac., který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole	8	53%	23	45%
	Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací	6	40%	17	33%
VOŠ (N=6)	Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací	4	67%	17	33%
	Nedostatek fin. prostředků pro prac., který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole	3	50%	23	45%
	Nedostatečné vybavení dílen/odborného výcviku	3	50%	8	16%
	Nedostatečná orientace prac. školy v NSK a procesu uznávání	3	50%	7	14%
Praktická škola (N=3)	Nedostatek fin. prostředků pro prac., který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole	2	67%	23	45%
	Náročná zpracování dokumentace pro výběrová řízení	2	67%	18	35%
	Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací	2	67%	17	33%

Příloha 16: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení	13	76%	24	47%
	Finance na kvalitní materiál	12	71%	25	49%
	Zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik	10	59%	19	37%
SOŠ (N=37)	Finance na kvalitní materiál	25	68%	25	49%
	Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení	21	57%	24	47%
	Stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách	19	51%	19	37%
Gymnázium (N=15)	Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce	7	47%	21	41%
	Příprava ped. pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání	6	40%	23	45%
VOŠ (N=6)	Finance na kvalitní materiál	4	67%	25	49%
	Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení	4	67%	24	47%
	Příprava ped. pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání	4	67%	23	45%
	Informace o NSK a procesu uznávání	4	67%	11	22%
Praktická škola (N=3)	Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení	2	67%	24	47%
	Příprava ped. pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání	2	67%	23	45%
	Aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující/lektory	2	67%	14	27%

6 Rozvoj kariérového poradenství v Libereckém kraji

Podle definice Evropské sítě politik celoživotního poradenství (ELGPN) je kariérové poradenství „Interakcí mezi kariérovým poradcem a jednotlivcem. Individuální nebo skupinový proces poradenství ve vzdělávání, zaměstnání a v rozhodování při přechodech a také při zvládání reakcí na změny po celou dobu života s důrazem na posilování sebeuvědomění, porozumění a usnadňování směřování k uspokojivému a smysluplnému životu a zaměstnání.“

Tato tematická oblast se soustředí na poradenství ve středním a vyšším odborném školství. Od rozvoje kariérového poradenství ve středním školství si lze slibovat **snížení nezaměstnanosti absolventů, snížení počtu předčasných odchodů ze vzdělávání** a naopak **vyšší množství žáků, kteří se budou vzdělávat i po úspěšném absolvování aktuálního vzdělávání** a kteří se budou **schopni snáze adaptovat na změny pracovního trhu v průběhu celé své životní-profesní dráhy**.

Kariérové poradenství ve škole by ve své optimální podobě mělo mít svého **koordinátora kariérového poradenství** (koordinace podpůrných služeb, které škola svým žákům poskytuje). Nemělo by však být vykonáváno jen tímto jediným pracovníkem, ale podílet by se na něm měli **všichni pracovníci školy. Posláním školy je připravit mladého člověka na život, a tedy i na jeho kariérovou dráhu**. Kariérové poradenství by proto mělo být **provázáno s celou vzdělávací a výchovnou činností školy**. Vedle **obsahu jednotlivých vyučovacích předmětů**, kde by se žáci měli mj. dozvídat, jak konkrétní znalosti, dovednosti, postoje či návyky využijí v pracovním životě, se jedná **zejména o rozvoj klíčových kompetencí, které jsou základem pro osobní rozvoj žáků, jejich aktivního zapojení do společnosti a uplatnění v životě. Osobní rozvoj žáků je nedílnou součástí kariérového poradenství** - se znalostí svých silných stránek a schopností reflexe těch slabých se žák může např. daleko **snáz rozhodovat o svém profesním zaměření** a daleko **snáz se bude adaptovat na pracovní trh a změny**, které v posledních letech přináší. Některé školy již dnes nenabízí kariérové poradenství pouze svým žákům, ale i širší veřejnosti.

Je zřejmé, že cesta k optimálnímu pojetí kariérového poradenství je v současných podmínkách pro většinu škol dlouhá a náročná. Lze ji však zvládat postupně a dosahovat takové úrovně, která je pro školu v daném časovém období realistická.

Na úrovni středních škol lze odlišit tři oblasti rozvoje kariérového poradenství:

- **Kurikulární oblast**, kde žáci dostávají užitečné informace či absolvují praktická cvičení v rámci běžné výuky (např. průřezové téma Člověk a svět práce).
- **Oblast interních služeb kariérového poradenství**, kde žáci školy mohou navštěvovat skupinové či individuální poradenství, pro které byl vyčleněn prostor a které poskytuje adekvátně vzdělaná osoba.
- **Oblast externích služeb kariérového poradenství**, kde škola organizuje návštěvy jiných poradenských pracovišť (např. PPP, IPS ÚP) nebo si škola platí služby, které by jinak měla problém zajistit (např. sběr a vyhodnocení psychometrických dat).

Obecně lze říci, že kariérové poradenství ve středním školství se realizuje prostřednictvím několika forem, které by v optimálním případě měly být propojené a vzájemně se doplňovat:

- **Diagnostika a sebepoznání**: Poradce (případně jiný specialista) pomáhá klientovi uvědomit si jeho charakteristiky (zájmy, předpoklady, limity). Využívá přitom různé diagnostické metody a prostředky (rozhovor, zájmové dotazníky, osobnostní testy, výkonové testy, projekční metody aj.).
- **Vzdělávání**: Klient (žák, student) si osvojuje kompetence vedoucí k jeho osobnímu rozvoji - schopnost **identifikovat** a vyhodnocovat dostupné informační zdroje a poradenské služby, schopnost rozhodovat se, plánovat svou **kariérovou** dráhu, schopnost komunikovat (návčik

přijímacího pohovoru apod.), schopnost adaptovat se na změny v průběhu své vzdělávací či pracovní dráhy apod.

- **Poskytování informací:** Klient (žák, student) dostává nabídku informací. Poradce mu buď podá konkrétní informace na základě jeho dotazu, nebo mu doporučí určité informační zdroje.
- **Komplexní poradenství:** Poradce poskytuje klientovi komplexní poradenskou podporu v návaznosti na jeho konkrétní situaci a potřeby. Možnosti by mu měly být předkládány tak, aby se na jejich základě dokázal klient sám rozhodovat. Součástí komplexního poradenství přitom jsou i všechny tři výše uvedené formy, v míře a úrovni odpovídající situaci a potřebám klienta.

Hlavní zjištění

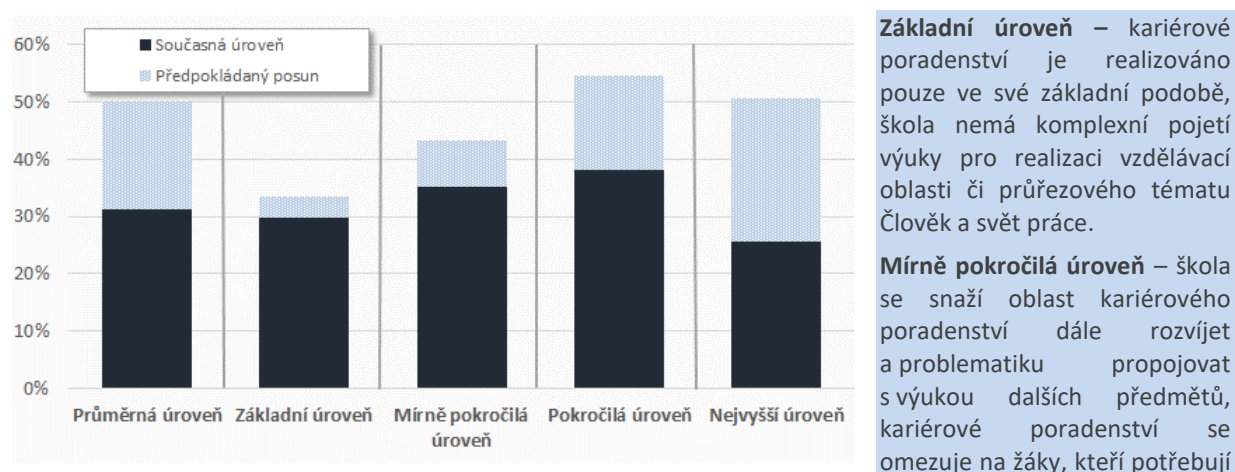
- Školy v rámci rozvoje kariérového poradenství vykonávají největší množství aktivit na úrovni dalšího rozvoje kariérového poradenství a propojování této problematiky s výukou dalších předmětů – mírně pokročilá úroveň (SOU, SOŠ, VOŠ a gymnázia) a o nevýraznější nárůst prováděných aktivit budou usilovat v souvislosti s fungováním interního systému pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého budou zapojeni také externí pracovníci – nejvyšší úroveň.
- Školy nejčastěji organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků. Dále především SOU, SOŠ, VOŠ a praktické školy spolupracují s rodiči žáků a gymnázia, VOŠ a praktické školy spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách. Zásadní činností SOU a SOŠ je realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí (tato činnost je významná také pro VOŠ). Pro gymnázia, VOŠ a praktické školy patří mezi další významné činnosti poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s malým zájmem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (s výjimkou VOŠ), nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole a malým zájmem ze strany zaměstnavatelů (především SOU a SOŠ). Další významnou překážkou na SOU a praktických školách je nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství. Pro VOŠ, gymnázia a praktické školy je další významnou překážkou v rozvoji kariérového poradenství na škole absence pozice samostatného kariérového poradce.
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou získání financí na zajištění exkurzí, besed apod. a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ (především pro SOŠ, VOŠ a praktické školy). Na SOU, SOŠ, VOŠ a praktických školách je dalším významným opatřením, které by školám pomohlo v naplnění zvolených cílů, zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy. Významnými opatřeními pro gymnázia jsou rozvoj spolupráce s VŠ (platí také pro VOŠ) a zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (platí také pro VOŠ a praktické školy).

6.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci kariérového poradenství jsou podíly aktivit realizovaných středními a vyššími odbornými školami v Libereckém kraji v rámci jednotlivých úrovní relativně vyrovnané. Školy nejčastěji vykonávají činnosti, jež je možné zařadit do mírně pokročilé úrovně (37,3 %), v rámci které se školy snaží o další rozvoj kariérového poradenství a o jeho propojování s výukou dalších předmětů, nebo do pokročilé úrovně (36,6 %), pro kterou je typické komplexní pojetí kariérového poradenství s prvky prevence předčasných odchodů. V rámci základní úrovně, ve které školy realizují kariérové poradenství pouze v základní podobě, vykonávají střední a vyšší odborné školy přibližně třetinu činností (31 %). Nejmenší podíl aktivit (25 %) je školami vykonáván v rámci nejvyšší úrovně, charakteristické vytvořením interním systémem kariérového poradenství a rozvíjením této oblasti prostřednictvím dalších dílčích činností.

V rámci oblasti rozvoje kariérového poradenství školy nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 26 %). O něco méně výrazný posun (o 18 %) pak lze předpokládat u činností spadajících do pokročilé úrovně. V rámci mírně pokročilé úrovně by dle odpovědí škol měl být do budoucna zaznamenán posun o 6 % a jen k velice nízkému posunu (o 5 %) by podle vyjádření škol mělo dojít v případě činností vázaných na základní úroveň.

Graf 49: Současná úroveň rozvoje kariérového poradenství a předpokládaný posun

změnit obor.

Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství, služby kariérového poradenství obsahují prvky prevence předčasných odchodů, školy v rámci této oblasti příležitostně spolupracují s externími odborníky a sociálními partnery, kariérové poradenství je využíváno především vyššími ročníky, pozornost je věnována žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

Nejvyšší úroveň – škola má interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci, oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi (pozice kariérového a výchovného poradce jsou oddělené, škola systematicky sleduje předčasné odchody ze vzdělávání a s výsledky cíleně pracuje, nabízí poradenství všem žákům, výuka je zaměřena na utváření pozitivního vztahu k profesi či dalšímu studiu).

I z hlediska jednotlivých typů škol (viz příloha 17) jsou podíly realizovaných aktivit spadajících do jednotlivých úrovní relativně vyrovnané. **Střední odborná učiliště, střední a vyšší odborné školy i gymnázia** nicméně realizují lehce větší množství aktivit v rámci mírně pokročilé úrovně, kdy se školy snaží oblast kariérového poradenství rozvíjet a propojovat problematiku s výukou dalších předmětů. Do budoucna pak školy plánují posun především směrem k internímu systému kariérového poradenství, které by bylo dále doplňováno o další činnosti – nejvyšší úroveň.

Praktické školy se v současné době věnují více aktivitám v rámci rozpracovaného komplexního pojetí kariérového poradenství, přičemž služby kariérového poradenství budou obsahovat prvky prevence předčasných odchodů, školy v rámci této oblasti budou příležitostně spolupracovat s externími

odborníky a sociálními partnery, kariérové poradenství bude využíváno především vyššími ročníky a pozornost bude věnována žákům se speciálními vzdělávacími potřebami – pokročilá úroveň (39 %). Nejvýraznější posun (přibližně o 43 %) školy pak plánují především v rámci nejvyšší úrovně.

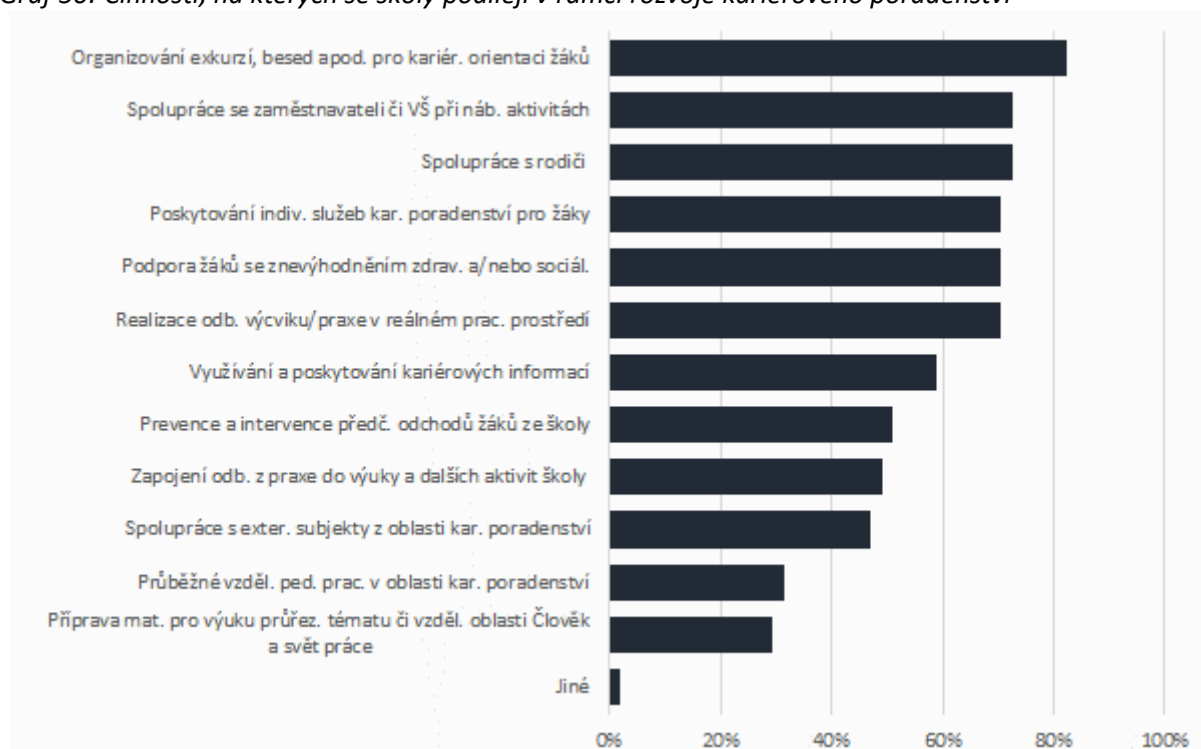
6.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

Střední a vyšší odborné školy v Libereckém kraji se v rámci rozvoje kariérového poradenství v převážné většině zaměřují především na organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (82 %). Častá je ale také spolupráce se zaměstnavateli či s vysokými školami při náborových aktivitách (73 %) či spolupráce s rodiči žáků (též 73 %). 71 % škol pak uvedlo, že žákům poskytují individuální služby kariérového poradenství, podporují žáky se zdravotním a/nebo sociálním znevýhodněním či realizují odborný výcvik nebo praxe v reálném pracovním prostředí.

Gymnázia v relativně velké míře také využívají a poskytují kariérové informace (59 %), provádí prevenci a intervence předčasných odchodů žáků ze školy (51 %), zapojují odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy (49 %) a spolupracují s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství (47 %).

Na druhou stranu se školy v nejmenší míře věnují průběžnému vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství (31 %) či přípravě materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (29 %).

Graf 50: Činnosti, na kterých se školy podílejí v rámci rozvoje kariérového poradenství

Z pohledu jednotlivých typů škol (viz příloha 18) v rámci rozvoje kariérového poradenství na škole v největší míře **střední odborná učiliště** a **střední odborné školy** realizují odborný výcvik či praxe v reálném pracovním prostředí, spolupracují s rodiči žáků a organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků. Střední odborná učiliště se dále ve velké míře věnují také podpoře žáků se zdravotním či sociálním znevýhodněním (82 %). Všechny **vyšší odborné školy** uvedly, že realizují odborný výcvik či praxe v reálném pracovním prostředí, organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků, poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky, spolupracují se zaměstnavateli při náborových aktivitách a spolupracují s rodiči žáků.

Gymnázia v rámci rozvoje kariérového poradenství podobně jako ostatní typy škol organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků (87 %) a dále také poskytují žákům individuální služby kariérového poradenství (80 %) a spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (73 %).

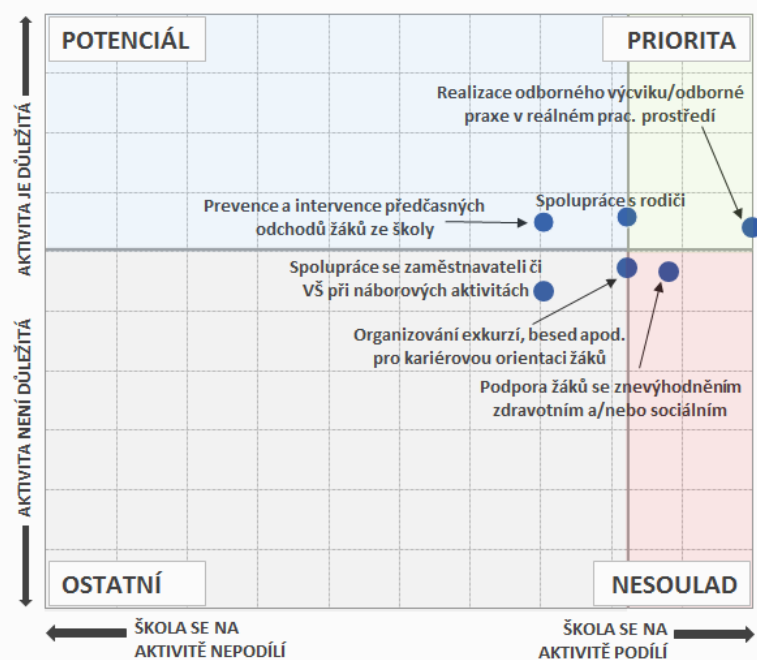
Všechny **praktické školy** mezi své aktivity na podporu kariérového poradenství řadí organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků, spolupráci s rodiči žáků, poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky, podporu žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním a prevenci a intervence předčasných odchodů žáků ze školy.

6.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Ze sledovaných aktivit realizují všechna **střední odborná učiliště** odborný výcvik či odborné praxe v reálném pracovním prostředí. Školy dále ve velké míře podporují žáky se zdravotním či sociálním znevýhodněním (88 %), spolupracují s rodiči žáků (82 %) a organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků (82 %). Více než 70 % škol dále také spolupracuje se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách nebo se věnuje prevenci a intervencím předčasných odchodů žáků ze školy (aktivitám se věnuje shodně 71 %).

Pokud se zaměříme na důležitost nejfrekventovanějších aktivit realizovaných na středních odborných školách, představuje jejich prioritu realizace odborného výcviku či praxe v reálném pracovním prostředí. Tuto činnost školy realizují v největší míře a zároveň jí ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřazují relativně velký význam. Do jisté míry představuje prioritu středních odborných škol také spolupráce s rodiči žáků i přes to, že se na této aktivitě školy podílejí již v menší míře.

Graf 51: Aktivity, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Potenciál dalšího rozvoje kariérového poradenství na školách pak představuje prevence a intervence předčasných odchodů ze školy. Na této aktivitě se sice podílí ještě menší podíl škol než na spolupráci s rodiči, ale ve srovnání s ostatními sledovanými položkami je tato aktivita hodnocena jako velmi důležitá.

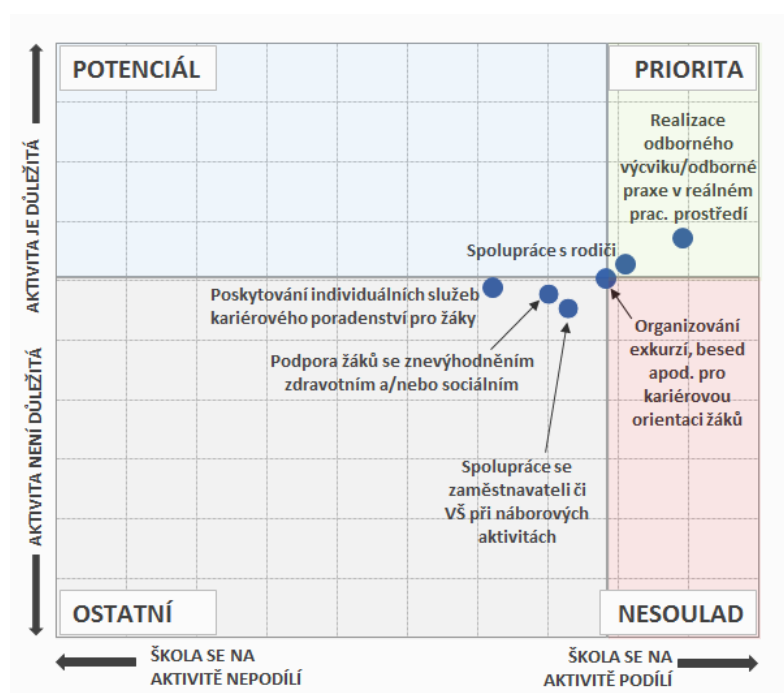
Mezi aktivity, které v oblasti kariérového poradenství realizuje větší podíl středních odborných učilišť, spadá podpora žáků se zdravotním a/nebo sociálním znevýhodněním a organizace exkurzí a besed pro kariérovou orientaci žáků. Tyto aktivity však

školy v porovnání s ostatními sledovanými položkami označily za ne příliš důležité.

Střední odborné školy se podobně jako učiliště věnují především realizaci odborného výcviku v reálném pracovním prostředí (89 %), spolupráci s rodiči žáků (81 %) a organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (78 %). Kolem 70 % škol se dále věnuje také spolupráci se

zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (73 %) a podpoře žáků se zdravotním či sociálním znevýhodněním (70 %) a 62 % škol svým žákům poskytuje individuální služby kariérového poradenství.

Graf 52: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

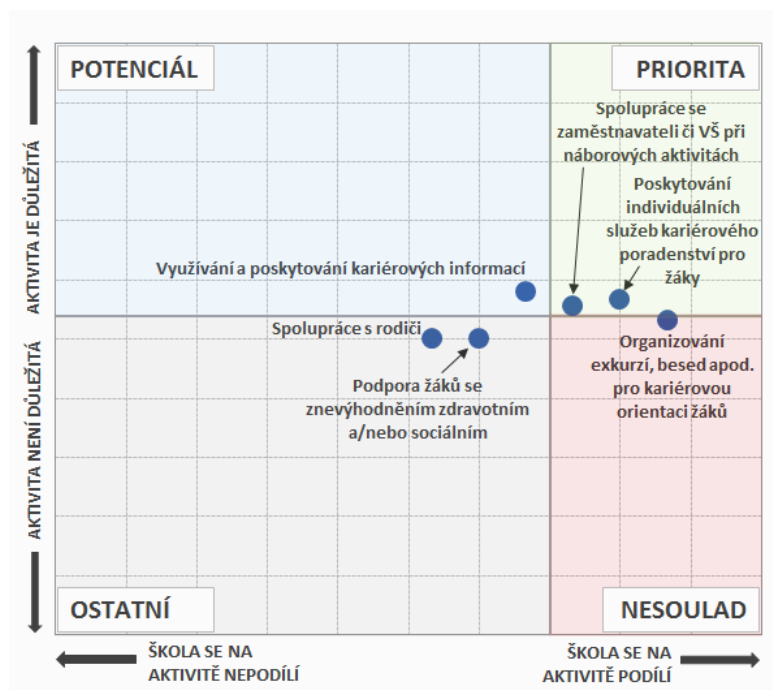
Z hlediska důležitosti jednotlivých činností rozvoje kariérového poradenství představuje prioritu středních odborných škol realizace odborného výcviku či praxe v reálném pracovním prostředí. Tuto činnost školy uváděly v největší míře a zároveň ji ve srovnání s ostatními sledovanými položkami také považovaly za nejvýznamnější.

Jistou prioritu pro střední odborné školy představuje spolupráce s rodiči žáků a do jisté míry také organizování exkurzí a besed pro kariérovou orientaci žáků.

Ještě v menší míře se školy v Libereckém kraji věnují podpoře

žáků se zdravotním a/nebo sociálním znevýhodněním či spolupráci se zaměstnavateli nebo vysokými školami při náborových aktivitách. Tyto aktivity byly však školami ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceny spíše jako méně významné.

Graf 53: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Gymnázia v Libereckém kraji se zaměřují především na organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (87 %), poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (80 %) a spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (73 %). Školy dále ve větší míře využívají, ale i poskytují kariérové informace (67 %), podporují žáky se zdravotním či sociálním znevýhodněním (60 %) a více než polovina škol také spolupracuje s rodiči žáků (53 %).

V případě gymnázií představuje priority rozvoje kariérového poradenství poskytování

individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky a spolupráce se zaměstnavateli či vysokými školami při náborových aktivitách. Tyto aktivity byly gymnázii zmiňovány v relativně velké míře a zároveň byly ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceny jako velmi důležité.

V rámci sledovaných aktivit gymnázia ve velké míře realizují také organizaci exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků. Ve srovnání s ostatními aktivitami však školy tuto činnost považují spíše za průměrně důležitou. Na tomto místě je však třeba zdůraznit, že rozdíl v deklarované důležitosti není nikterak zásadní, ale spíše minimální.

Větší význam školy přikládaly využívání a poskytování kariérových informací. Vzhledem k tomu, že se této aktivitě věnuje spíše menší podíl gymnázií, je tuto činnost možné považovat spíše za potenciál dalšího rozvoje kariérového poradenství na školách.

6.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s rozvojem kariérového poradenství narážejí střední a vyšší odborné školy v Libereckém kraji nejčastěji na malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (53 %), nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství (47 %) a na malý zájem o kariérové poradenství ze strany zaměstnavatelů (47 %).

Jako značně problematická se ukazuje rovněž absence pozice samostatného kariérového poradce (43 %) či nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (37 %). Třetina škol se pak potýká také s nedostačujícími možnostmi pro zajištění externího kariérového poradenství.

Za již relativně méně časté překážky v rozvoji kariérového poradenství na školách v Libereckém kraji lze označit nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství (27 %), nedostatečné vzdělání kariérových (výchovných) poradců (25 %) a nedostatek příležitostí k jejich vzdělávání (22 %). Za spíše marginální problémy lze označit nedostatečnou podporu ze strany zřizovatele (10 %) a nedostatečnou podporu oblasti kariérové orientace ve škole (8 %). Je třeba zmínit i skutečnost, že nezanedbatelný podíl škol (10 %) deklaroval, že na žádné překážky v rámci rozvoje kariérového poradenství nenaráží.

Graf 54: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje kariérového poradenství

Z hlediska jednotlivých typů škol (viz příloha 19) narážejí **střední odborná učiliště** a **střední odborné školy** na malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů, malý zájem ze strany zaměstnavatelů a na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole.

Střední odborná učiliště pak ve velké míře narážejí také na nízkou časovou dotaci poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (59 % škol).

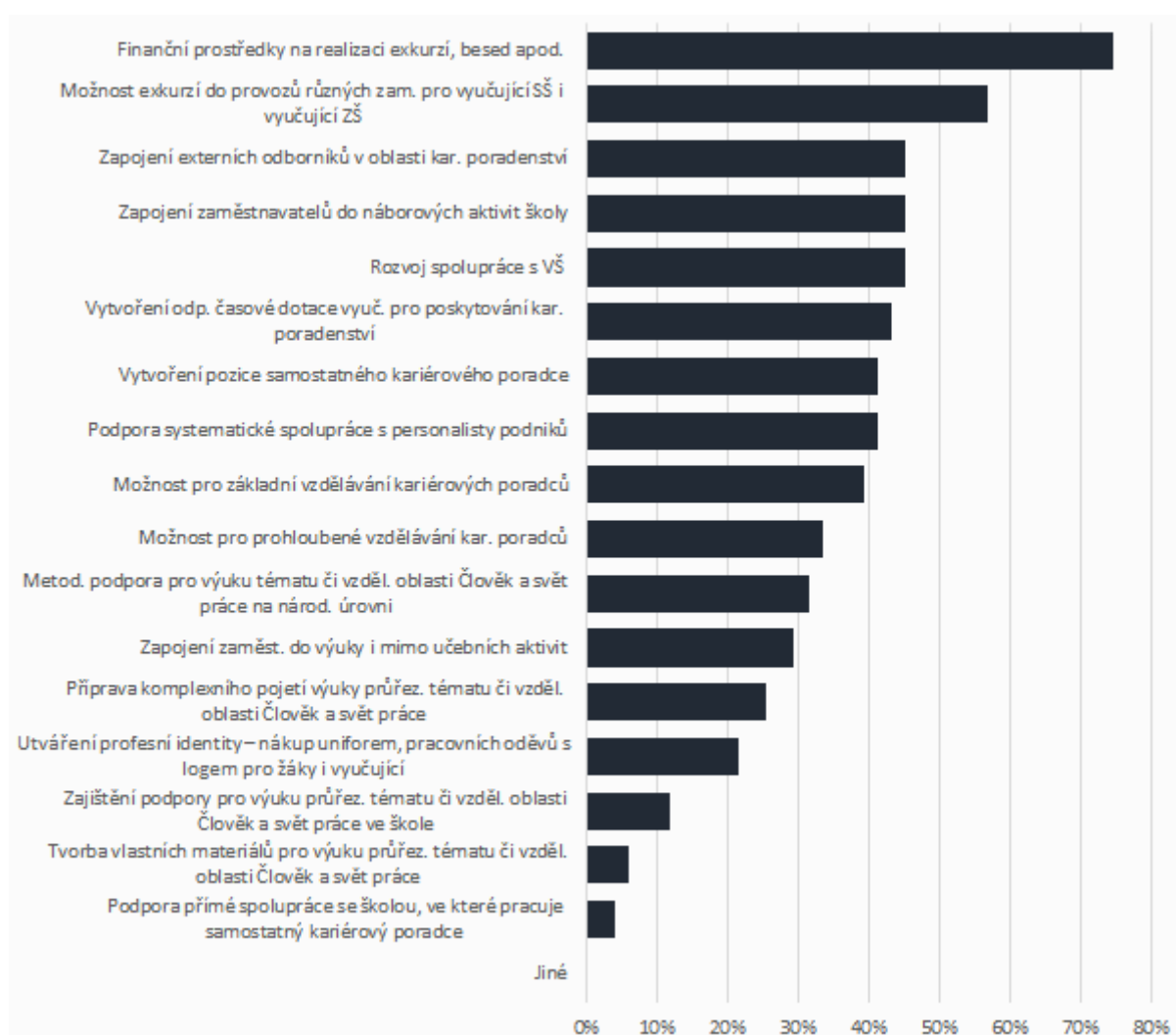
Vyšší odborné školy se potýkají s absencí pozice samostatného kariérového poradce, nízkou časovou dotací poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství, nedostačujícími možnostmi pro zajištění externího kariérového poradenství, nedostatečným technickým a materiálním zabezpečením pro kariérové poradenství a s nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (vše shodně 67 %).

Gymnázia v rozvoji kariérového poradenství na škole naráží na především na nedostatečné finanční prostředky pro jeho zajištění (53 %) a absenci pozice samostatného kariérového poradce (47 %). Třetina gymnázií pak naráží také na malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů. S tímto problémem se ve velké míře potýkají také **praktické školy**.

6.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

Jednoznačně nejčastěji zmiňovaným opatřením, které by školám pomohlo v rozvoji kariérového poradenství, je získání finančních prostředků na pořádání exkurzí, besed apod. (75 %) a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ (57 %).

Graf 55: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje kariérového poradenství

Významnou oblastí podpory rozvoje kariérového poradenství je pro školy také spolupráce s dalšími subjekty. 45 % škol uvedlo, že by jim v rozvoji kariérového poradenství pomohlo zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy či zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství a v podobné míře střední a vyšší odborné školy deklarovaly také potřebu rozvoje spolupráce s vysokými školami. Relativně ve velké míře školy dále uváděly, že by jim v rozvoji kariérového poradenství pomohlo také vytvoření odpovídající časové dotace pro jeho poskytování (43 %), vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (41 %), podpora systematické spolupráce s personalisty podniků (též 41 %) a možnost pro základní (39 %) či prohloubené (33 %) vzdělávání kariérových poradců.

Méně než třetina škol by ocenila také metodologickou podporu (31 %) či přípravu komplexního pojetí (25 %) pro výuku tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce a 29 % škol by také ocenilo zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity. Ještě o něco méně frekventovaná jsou opatření dotýkající se utváření profesní identity (22 %) či zajištění podpory pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce ve škole (12 %). Nejméně často zmiňovanými opatřeními, které by pomohlo školám v rozvoji kariérového poradenství, je pak tvorba vlastních materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (6 %) a podpora přímé spolupráce se školou, v níž pracuje samostatný kariérový poradce (4 %).

Z pohledu jednotlivých typů škol (viz příloha 20) by **střední odborná učiliště a střední odborné školy** ocenily především zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy. Mezi nejčastěji zmiňovaná opatření na SOU dále patří vytvoření odpovídající časové dotace pro poskytování kariérového poradenství (opatření zmiňovalo 71 % škol) a SOŠ by dále pomohla možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující středních i základních škol (62 %). V případě **vyšších odborných škol** byla v největší míře zmiňovaná potřeba vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (83 %), ale velký podíl VOŠ zmiňoval řadu dalších opatření (viz příloha 20).

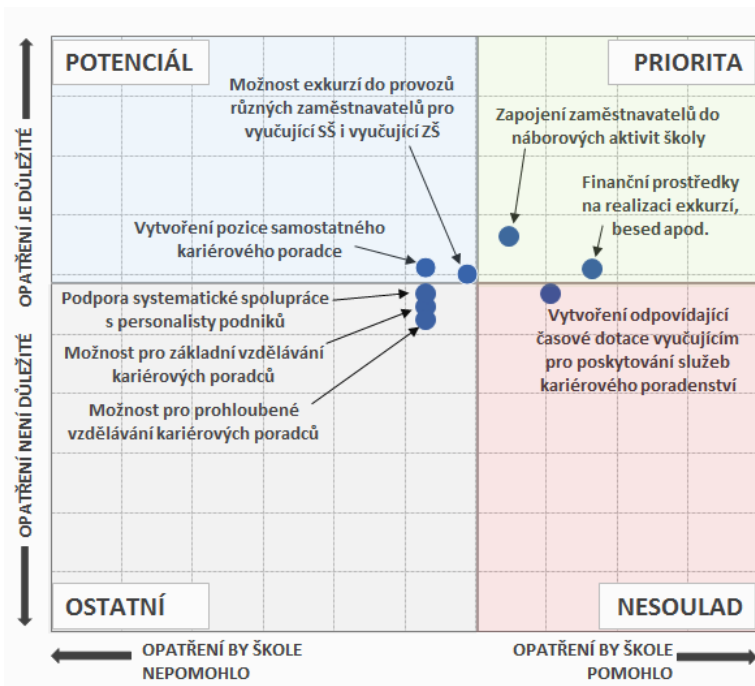
Gymnázia by v rozvoji kariérového poradenství na škole ocenila především finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (87 %), rozvoj spolupráce s vysokými školami (80 %) a zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (53 %). Všechny **praktické školy** by pak podobně jako ostatní typy škol uvítaly především finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. a dále také metodickou podporu pro výuku tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni.

6.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště by v rámci rozvoje kariérového poradenství na školách ocenila především zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (76 % škol) a vytvoření odpovídající časové dotace pro poskytování kariérového poradenství (71 % škol). Školy dále ve velké míře zmiňovaly také potřebu zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (65 %) a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující středních i základních škol (59 % škol). Více než polovina středních odborných učilišť by pak ocenila také vytvoření pozice samostatného kariérového poradce, podporu systematické spolupráce s personalisty podniků, možnost pro základní vzdělávání kariérových poradců či možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (všechna opatření uvedlo shodně 53 % škol).

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními zohlednili také jejich důležitost, stává se prioritami středních odborných učilišť zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy a zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků. Tato opatření byla školami velmi často zmiňována a zároveň byla ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnocena jako velmi důležitá.

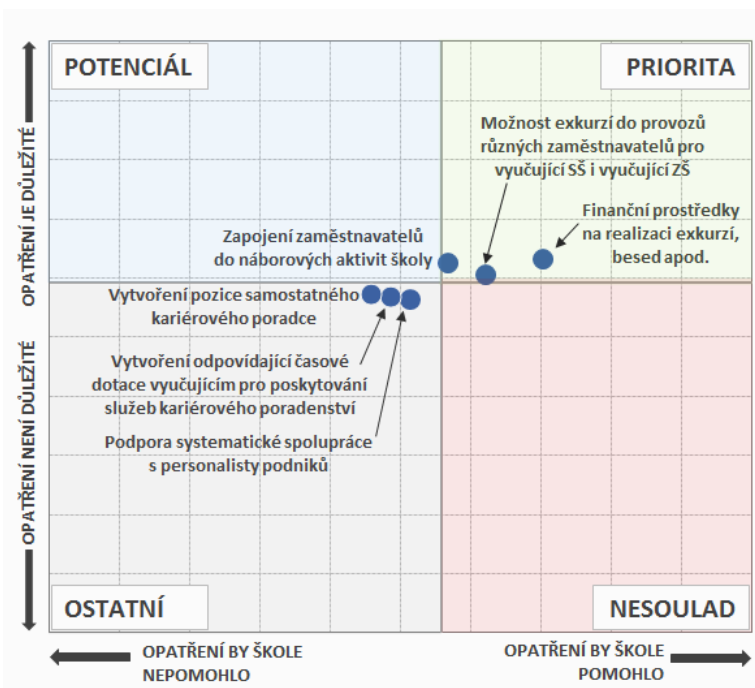
Graf 56: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Střední odborná učiliště v relativně velké míře zmiňovala také potřebu vytvoření odpovídající časové dotace pro poskytování služeb kariérového poradenství, ale tomuto opatření ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přikládaly školy menší význam. Naopak relativně velký význam přikládala střední odborná učiliště v Libereckém kraji vytvoření pozice samostatného kariérového poradce a možnosti exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující středních i základních škol. Jelikož však tato opatření uváděl spíše menší podíl škol, jedná se o určitý potenciál dalšího rozvoje kariérového poradenství.

Střední odborné školy by uvítaly především zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (70 % škol) a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující středních i základních škol (62 % škol). Více než polovina středních odborných škol by ocenila také zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (57 %) či podporu systematické spolupráce s personalisty podniků (51 %). Školy by dále ocenily také vytvoření odpovídající časové dotace pro poskytování služeb kariérového poradenství (49 %) či vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (46 %).

Graf 57: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

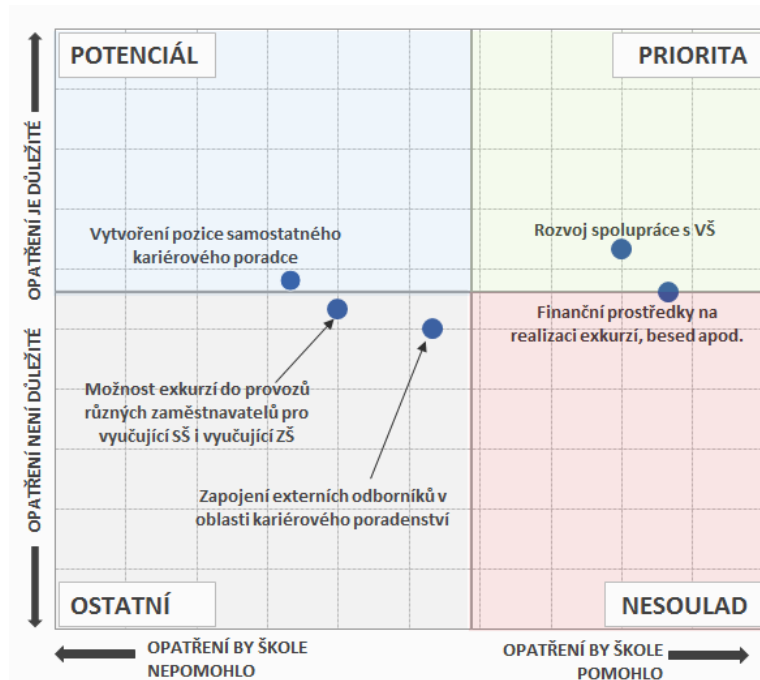
Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření rozvoje kariérového poradenství představuje největší prioritu středních odborných škol zajištění finančních prostředků na organizaci exkurzí, besed apod. Toto opatření bylo školami zmiňováno nejčastěji a zároveň je jimi v porovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceno jako relativně důležité.

Do jisté míry pak lze jako priority škol označit také možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující středních i základních škol či zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy. Ačkoliv

tato opatření školy zmiňovaly v menší míře, ve srovnání s dalšími opatřeními je považují za relativně důležitá.

Gymnázia v největší míře uváděla, že by jim v rozvoji kariérového poradenství pomohly finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (87 % škol) a rozvoj spolupráce s vysokými školami (80 %) a více než polovině škol by pak pomohlo také zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (53 %). Školy dále ve větší míře uváděly, že by jim v rozvoji kariérového poradenství pomohla možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující středních i základních škol (40 % škol) a třetina škol volala po vytvoření pozice samostatného kariérového poradce.

Graf 58: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

V případě gymnázií představuje největší prioritu rozvoje kariérového poradenství spolupráce s vysokými školami. Toto opatření školy velmi často zmiňovaly a zároveň jej ve srovnání s ostatními sledovanými položkami považují za velmi důležité. Gymnázia v Libereckém kraji dále velmi často uváděla, že by jim pomohlo zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků. Ve srovnání s dalšími sledovanými položkami je však toto opatření považováno spíše za průměrně důležité.

Za relativně důležité opatření rozvoje kariérového poradenství označila gymnázia v Libereckém kraji také vytvoření pozice samostatného kariérového poradce. Vzhledem k tomu, že toto opatření bylo zmiňováno menším podílem škol, jedná spíše o potenciál dalšího rozvoje kariérového poradenství. V menší míře byly školami zmiňovány také exkurze pro vyučující do provozů různých zaměstnavatelů a zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství. Tato opatření však byla ve srovnání s dalšími sledovanými položkami považována spíše za méně důležitá.

6.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoj kariérového poradenství“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

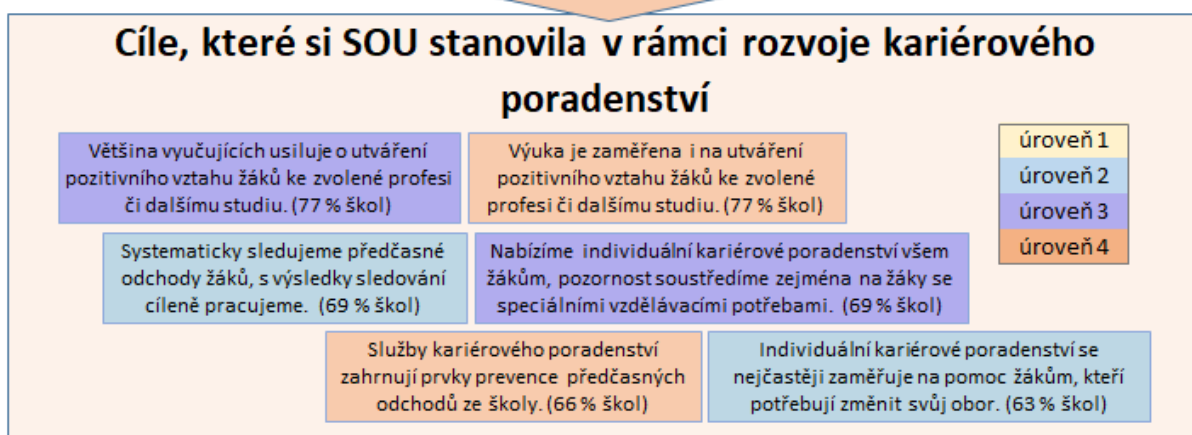
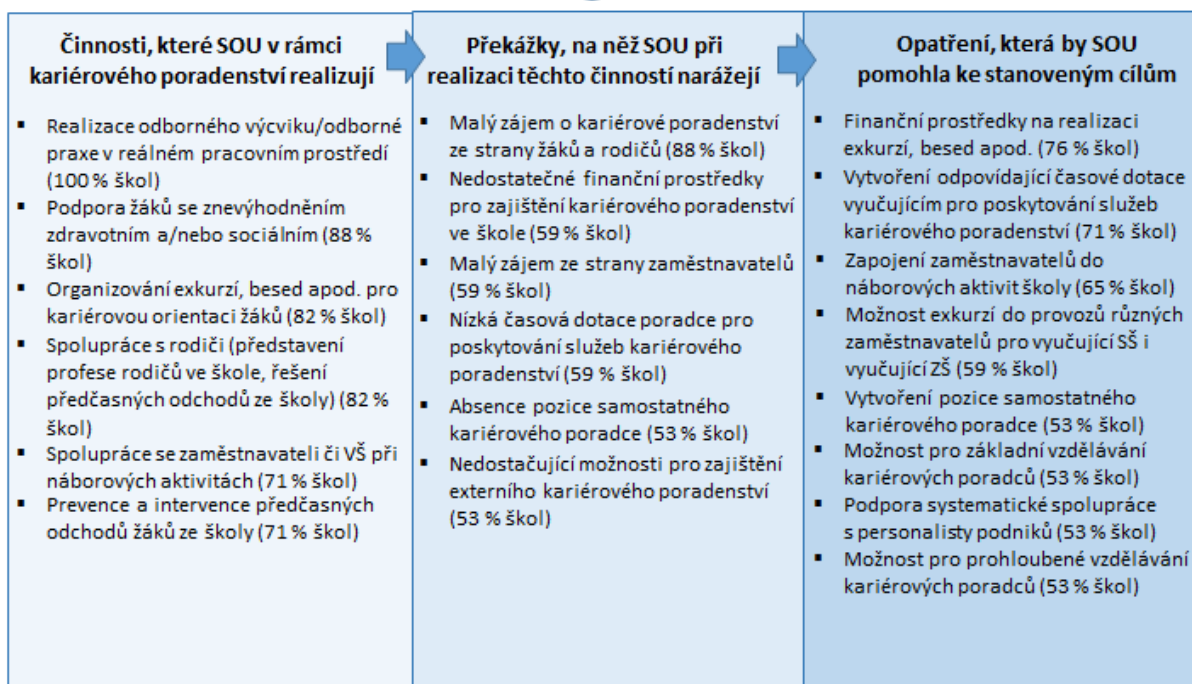
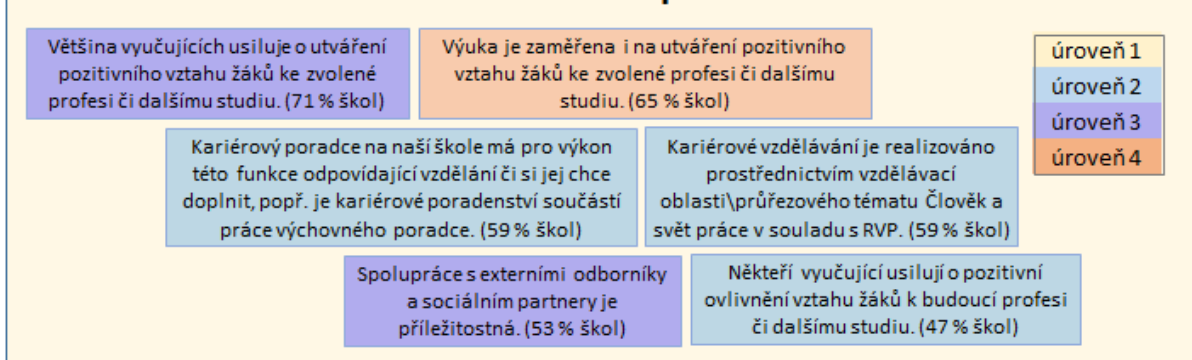
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoj kariérového poradenství* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *kariérového poradenství*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

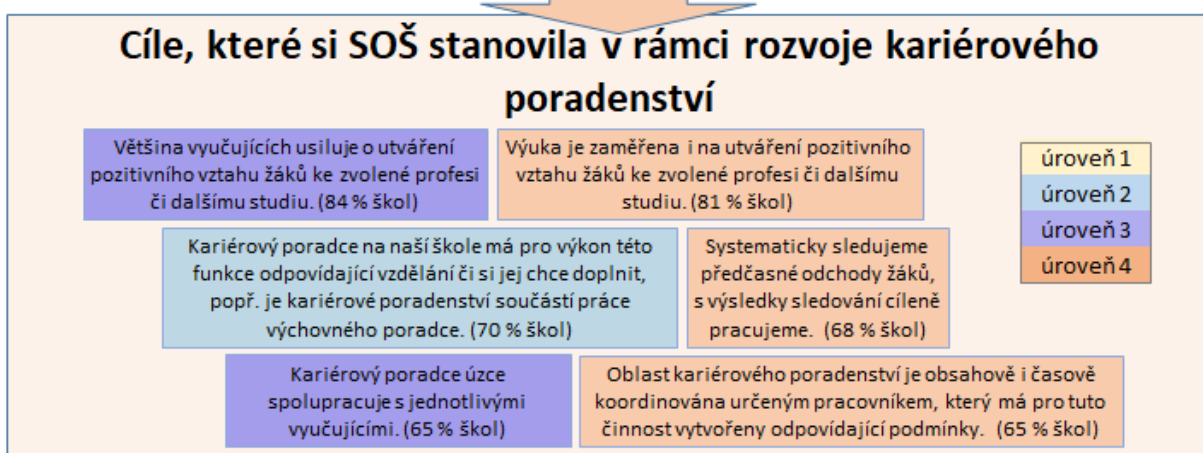
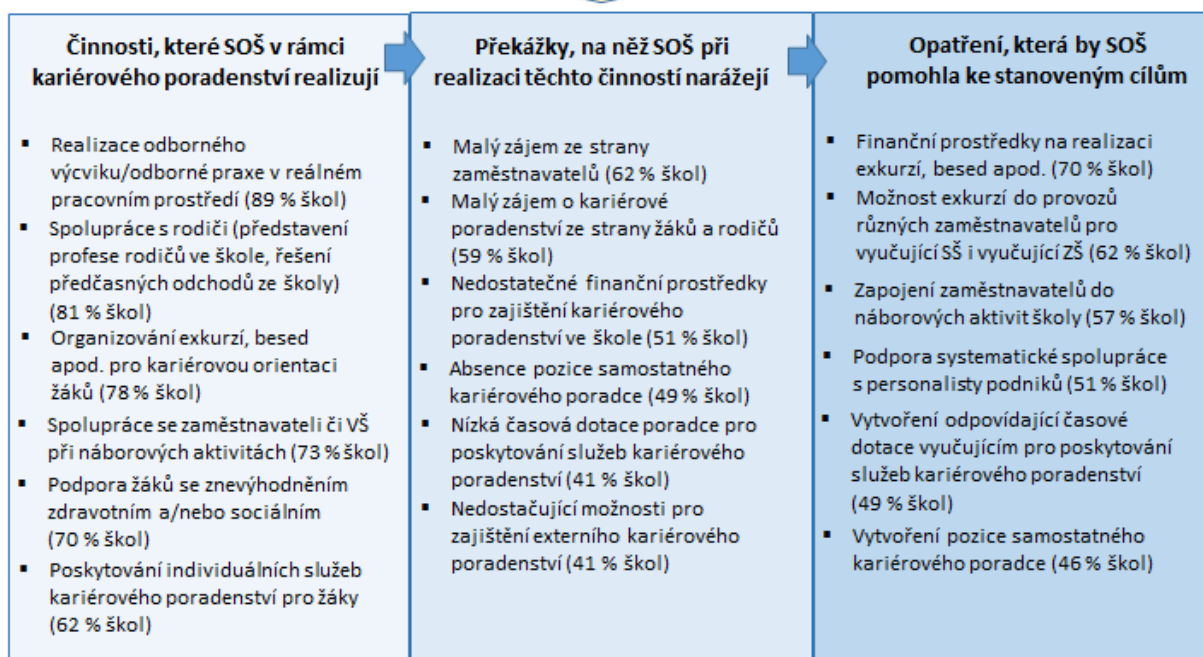
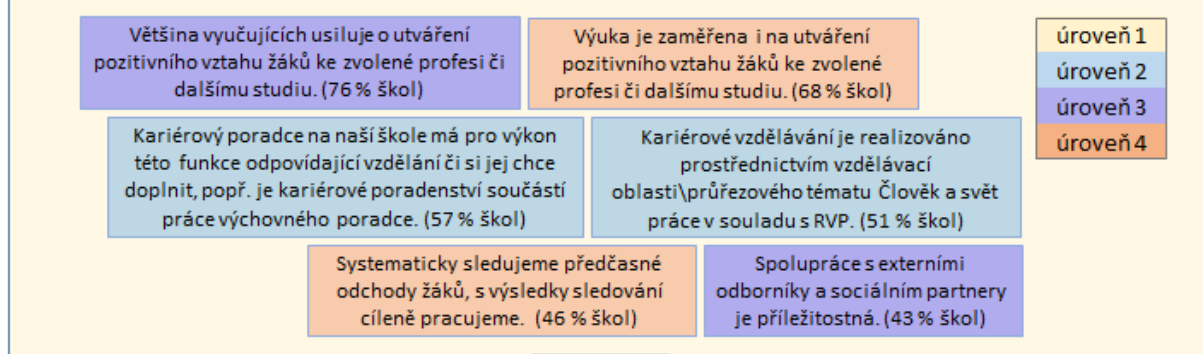
V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *kariérového poradenství*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav kariérového poradenství na SOU

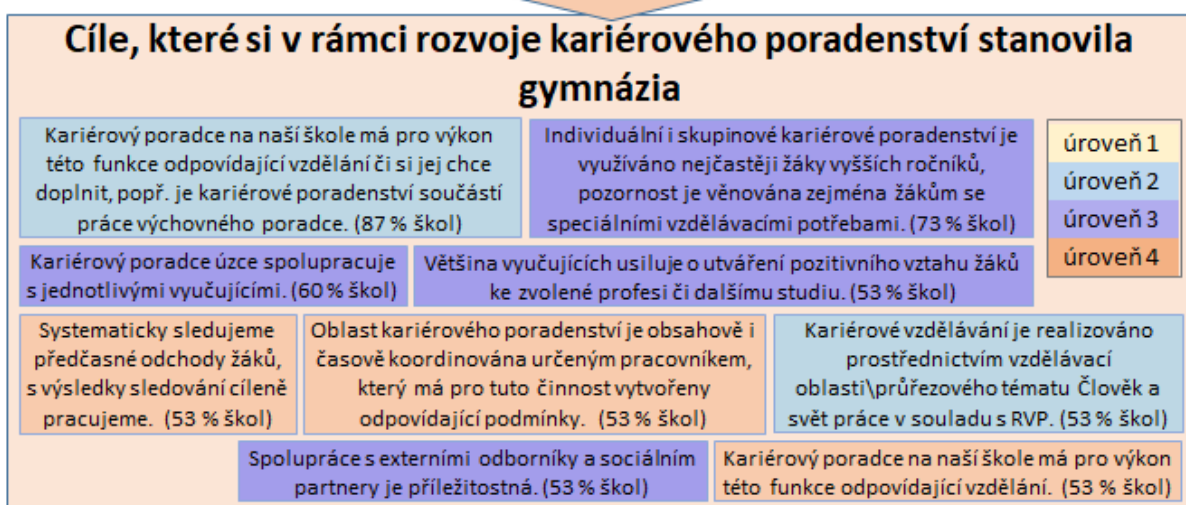
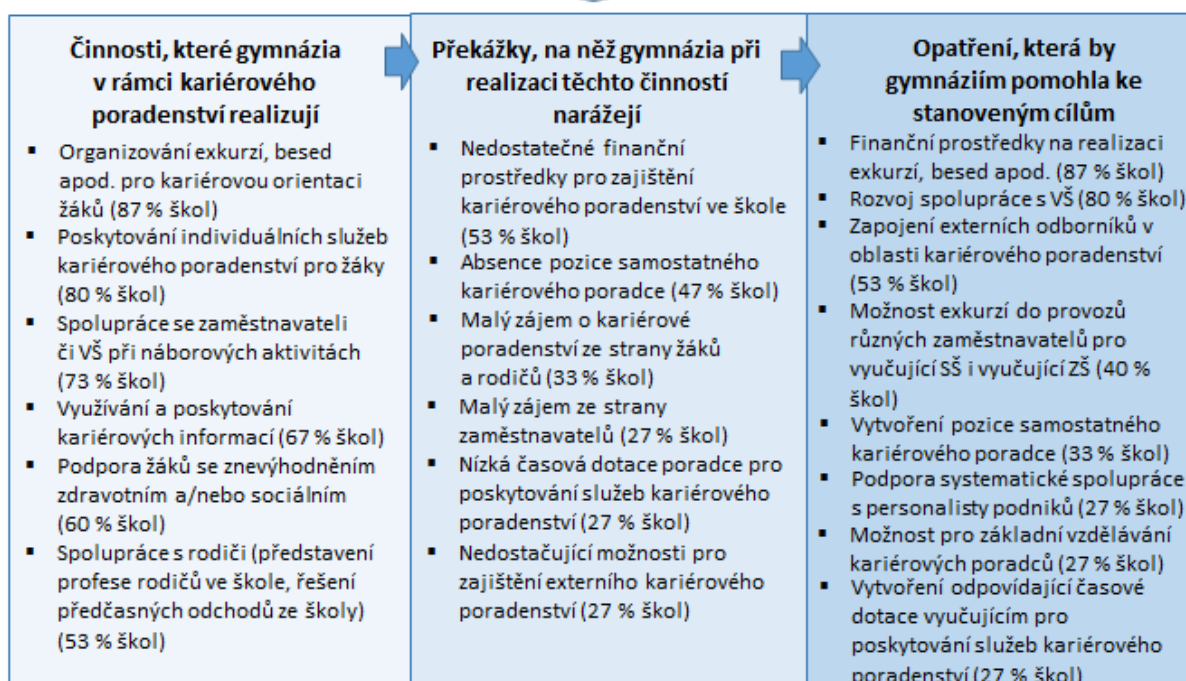
*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav kariérového poradenství na SOŠ

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-9 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Příloha 17: Současná úroveň rozvoje kariérového poradenství
a předpokládaný posun – podle typu školy*

		Současná úroveň		Předpokládaný posun	
SOU (N=17)	Průměrná úroveň		33%		+ 23%
	Základní úroveň		29%		+ 3%
	Mírně pokročilá úroveň		41%		+ 7%
	Pokročilá úroveň		36%		+ 25%
	Nejvyšší úroveň		28%		+ 29%
SOŠ (N=37)	Průměrná úroveň		32%		+ 19%
	Základní úroveň		34%		+ 5%
	Mírně pokročilá úroveň		38%		+ 7%
	Pokročilá úroveň		36%		+ 16%
	Nejvyšší úroveň		28%		+ 26%
Gymnázium (N=15)	Průměrná úroveň		30%		+ 17%
	Základní úroveň		30%		+ 10%
	Mírně pokročilá úroveň		37%		+ 3%
	Pokročilá úroveň		34%		+ 18%
	Nejvyšší úroveň		25%		+ 22%
VOŠ (N=6)	Průměrná úroveň		43%		+ 19%
	Základní úroveň		17%		+ 17%
	Mírně pokročilá úroveň		47%		+ 3%
	Pokročilá úroveň		42%		+ 19%
	Nejvyšší úroveň		45%		+ 24%
Praktická škola (N=3)	Průměrná úroveň		26%		+ 33%
	Základní úroveň		33%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		33%		+ 0%
	Pokročilá úroveň		39%		+ 39%
	Nejvyšší úroveň		14%		+ 43%

Příloha 18: Činnosti, na kterých se školy podílejí v rámci rozvoje kariérového poradenství – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Realizace odb. výcviku/praxe v reálném prac. prostředí	17	100%	36	71%
	Podpora žáků se znevýhodněním zdrav. a/nebo sociál.	15	88%	36	71%
	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariér. orientaci žáků	14	82%	42	82%
	Spolupráce s rodiči	14	82%	37	73%
SOŠ (N=37)	Realizace odb. výcviku/praxe v reálném prac. prostředí	33	89%	36	71%
	Spolupráce s rodiči	30	81%	37	73%
	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariér. orientaci žáků	29	78%	42	82%
Gymnázium (N=15)	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariér. orientaci žáků	13	87%	42	82%
	Poskytování indiv. služeb kar. poradenství pro žáky	12	80%	36	71%
	Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náb. aktivitách	11	73%	37	73%
VOŠ (N=6)	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariér. orientaci žáků	6	100%	42	82%
	Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náb. aktivitách	6	100%	37	73%
	Spolupráce s rodiči	6	100%	37	73%
	Poskytování indiv. služeb kar. poradenství pro žáky	6	100%	36	71%
	Realizace odb. výcviku/praxe v reálném prac. prostředí	6	100%	36	71%
Praktická škola (N=3)	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariér. orientaci žáků	3	100%	42	82%
	Spolupráce s rodiči	3	100%	37	73%
	Poskytování indiv. služeb kar. poradenství pro žáky	3	100%	36	71%
	Podpora žáků se znevýhodněním zdrav. a/nebo sociál.	3	100%	36	71%
	Prevence a intervence předč. odchodů žáků ze školy	3	100%	26	51%

Příloha 19: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje kariérového poradenství – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Malý zájem o kar. poradenství ze strany žáků a rodičů	15	88%	27	53%
	Nedostatečné fin. prostředky pro zajištění kar. porad. ve škole	10	59%	24	47%
	Malý zájem ze strany zaměstnavatelů	10	59%	24	47%
	Nízká čas. dotace poradce pro poskytování sl. kar. poradenství	10	59%	19	37%
SOŠ (N=37)	Malý zájem ze strany zaměstnavatelů	23	62%	24	47%
	Malý zájem o kar. poradenství ze strany žáků a rodičů	22	59%	27	53%
	Nedostatečné fin. prostředky pro zajištění kar. porad. ve škole	19	51%	24	47%
Gymnázium (N=15)	Nedostatečné fin. prostředky pro zajištění kar. porad. ve škole	8	53%	24	47%
	Absence pozice samostatného kariérového poradce	7	47%	22	43%
	Malý zájem o kar. poradenství ze strany žáků a rodičů	5	33%	27	53%
VOŠ (N=6)	Absence pozice samostatného kariérového poradce	4	67%	22	43%
	Nízká čas. dotace poradce pro poskytování sl. kar. poradenství	4	67%	19	37%
	Nedostačující možnosti pro zajištění ext. kar. poradenství	4	67%	17	33%
	Nedostatečné tech. a mat. zabezpečení pro kar. poradenství	4	67%	14	27%
	Nedostatečné fin. prostředky pro zajištění kar. porad. ve škole	4	67%	24	47%
Praktická škola (N=3)	Malý zájem o kar. poradenství ze strany žáků a rodičů	2	67%	27	53%
	Nedostatečné fin. prostředky pro zajištění kar. porad. ve škole	1	33%	24	47%
	Absence pozice samostatného kariérového poradce	1	33%	22	43%
	Nízká čas. dotace poradce pro poskytování sl. kar. poradenství	1	33%	19	37%
	Nedostačující možnosti pro zajištění ext. kar. poradenství	1	33%	17	33%
	Nedostatek příležitostí pro vzdělávání kar. (vých.) poradců	1	33%	11	22%

Příloha 20: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje kariérového poradenství - podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	13	76%	38	75%
	Vytvoření odp. časové dotace vyuč. pro poskytování kar. poradenství	12	71%	22	43%
	Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy	11	65%	23	45%
SOŠ (N=37)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	26	70%	38	75%
	Možnost exkurzí do provozů různých zam. pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ	23	62%	29	57%
	Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy	21	57%	23	45%
Gymnázium (N=15)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	13	87%	38	75%
	Rozvoj spolupráce s VŠ	12	80%	23	45%
	Zapojení externích odborníků v oblasti kar. poradenství	8	53%	23	45%
VOŠ (N=6)	Vytvoření pozice samostatného kariérového poradce	5	83%	21	41%
	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	4	67%	38	75%
	Možnost exkurzí do provozů různých zam. pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ	4	67%	29	57%
	Zapojení externích odborníků v oblasti kar. poradenství	4	67%	23	45%
	Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy	4	67%	23	45%
	Rozvoj spolupráce s VŠ	4	67%	23	45%
	Vytvoření odp. časové dotace vyuč. pro poskytování kar. poradenství	4	67%	22	43%
	Zapojení zaměst. do výuky i mimo učebních aktivit	4	67%	23	45%
Praktická škola (N=3)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	3	100%	38	75%
	Metod. podpora pro výuku tématu či vzděl. oblasti Člověk a svět práce na národ. úrovni	3	100%	16	31%
	Možnost exkurzí do provozů různých zam. pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ	2	67%	29	57%
	Zapojení externích odborníků v oblasti kar. poradenství	2	67%	23	45%
	Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy	2	67%	23	45%
	Vytvoření pozice samostatného kariérového poradce	2	67%	21	41%
	Možnost pro základní vzdělávání kariérových poradců	2	67%	20	39%
	Příprava komplexního pojetí výuky průřez. tématu či vzděl. oblasti Člověk a svět práce	2	67%	13	25%

7 Podpora inkluzivního vzdělávání v Libereckém kraji

Inkluzivní vzdělávání, označované také pojmem společné vzdělávání, vychází z požadavku přizpůsobení edukačního prostředí žákům. V takovém prostředí lze pracovat s heterogenní skupinou žáků a akceptovat tak různorodost pohlaví, etnicity, kultury, jazyka, sociálního prostředí, popř. věku; lze také pracovat s různou úrovní předpokladů, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami či mimořádným nadáním. Inkluzivní vzdělávání dává možnost vytvoření „školy pro všechny“.

Zároveň je potřeba chápat, že **pro žáky s handicapem je zásadní volba vhodného oboru,** který odpovídá jejich osobním možnostem i omezením. Důležité je tedy racionální pochopení reálných hranic inkluze tak, aby byla skutečně přínosem pro všechny, neboť stanovení nereálných studijních cílů nepovede, ani při maximálním využití odpovídajících podpůrných opatření, k jejich naplnění, a v konečném důsledku povede naopak ke ztížení pracovního, a pravděpodobně i společenského uplatnění handicapovaného žáka v budoucnu. Zde je potřeba vyzdvihnout také význam motivace takových žáků ke správnému postoji, kde prioritní není dosažení nějaké formy úlevy, ale spíše využití podpory k rozvoji takového žáka.

Je důležité **neopomenout ani význam podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků** a vytváření (inkluzivního) prostředí, ve kterém budou mít možnost efektivně své nadání rozvíjet. V této souvislosti je potřeba nepodceňovat význam včasné identifikace, nebo i diagnostiky nadání a význam dostatečné metodické podpory dotčených pedagogů v této oblasti.

V této souvislosti chceme zmínit z důvodu **vymezení nadání** Renzulliho model¹ (1986), dle kterého mají lidé uznali za své výrazné výkony poměrně dobře definovatelnou sadu tří vzájemně se prolínajících shluků:

- nadprůměrná schopnost,
- angažovanost v úkolu,
- tvořivost.

Je důležité upozornit, že žádná z těchto komponent samostatně nadání netvoří. Jedná se totiž o interakci mezi zmíněnými třemi shluky.

Vývoj v této oblasti intervence se dá v podstatě popsat jako **posun od integrace k inkluzi**. Proto je důležité také vzájemné vymezení pojmů inkluze versus integrace. Dle Tomáše Houšky² na rozdíl od integrace, kdy se pomůže jednotlivci v začlenění do třídy a přizpůsobení se třídě, znamená inkluze vytvoření diferencovaných podmínek různým dětem tak, že všechny – ač se svými schopnostmi mohou lišit – získají prostředí, které je optimálně rozvíjí a přitom mohou pracovat ve společné, výkonově heterogenní sociální skupině.

Definice oblasti této intervence je dána naplněním těchto základních znaků inkluzivního vzdělávání:

- ke vzdělávání mají přístup všichni bez rozdílu,
- vzdělávání je snadno a bezpečně fyzicky přístupné,
- vzdělávání si mohou dovolit všichni, je ekonomicky dostupné,
- vzdělávání je poskytováno v odpovídající kvalitě, reaguje na potřeby měnící se společnosti, včetně odborného náhledu na potřeby zdravotně postižených i komunit z odlišného kulturního a sociálního prostředí.

Základním a logickým východiskem je především novela školského zákona č. 82/2015 Sb. v platném znění, respektive vyhláška č. 416/2017 Sb., kterou se mění vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků

¹ www.nadanedeti.cz/pro-odborniky-modely-nadani

² HOUŠKA, T. Inkluzivní škola, Osmileté gymnázium Buďanka o.p.s. Praha: Česká pedagogická komora, 2007. str. 7

se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění vyhlášky č. 270/2017 Sb. Těmito právními normami je zaváděn systém 5 stupňů podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Příslušná vyhláška popisuje Podpůrná opatření prvního stupně jako opatření, která představují minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání a jsou poskytována žákovi, u kterého se projevuje potřeba úprav ve vzdělávání nebo školských službách a zapojení v kolektivu. Podpůrná opatření prvního stupně nemají normovanou finanční náročnost a jsou financována v režii školy. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně se poskytují na základě doporučení školského poradenského zařízení a s informovaným souhlasem zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Financování těchto stupňů nárokuje škola ze státního rozpočtu. **Podpůrná opatření jsou definována výše uvedeným zákonem a jejich úplný přehled je uveden v příloze č. 1 výše uvedené Vyhlášky.**

Hlavní zjištění

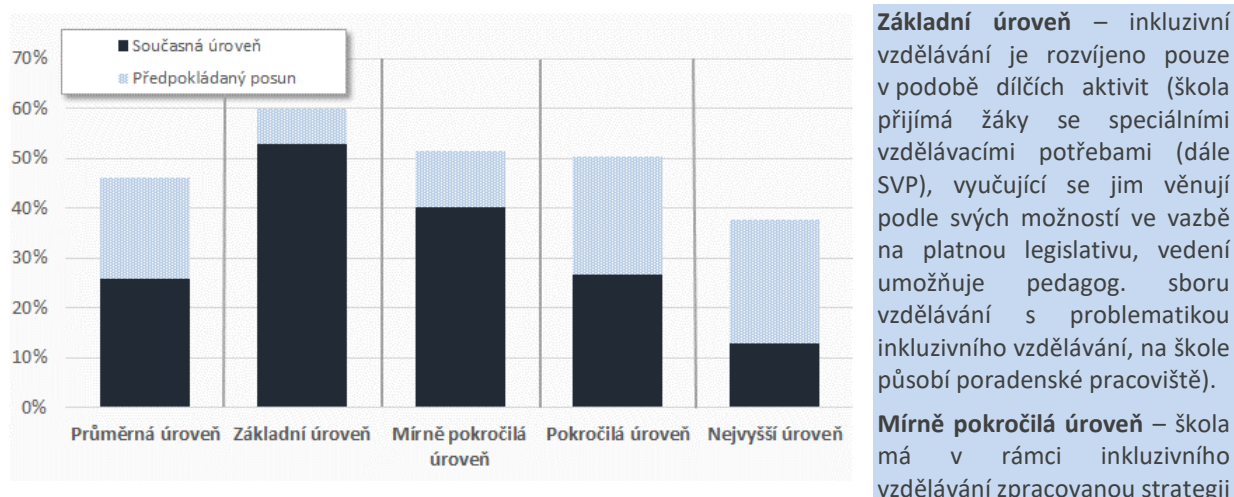
- Školy rozvíjí inkluzivní vzdělávání především prostřednictvím činností na úrovni rozvoje dílčích aktivit – základní úroveň (SOU, SOŠ, VOŠ a gymnázia) a o nejvýraznější nárůst prováděných aktivit budou usilovat na úrovni vytváření a rozšiřování komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání – nejvyšší úroveň (platí pro všechny typy škol).
- Školy v souvislosti s inkluzivním vzděláváním shodně nejčastěji evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků a spolupracují se školskými poradenskými zařízeními. VOŠ, gymnázia a praktické školy dále zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací/výchovné plány.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání, nedostatečným technickým a materiálním zabezpečením (především SOU, SOŠ a VOŠ), absencí školního poradenského pracoviště v rozšířené podobě (především SOU, SOŠ a gymnázia) a nedostačujícími možnostmi pro zajištění asistentů pedagogů (především VOŠ a praktické školy). Další významnou překážkou v realizaci inkluzivního vzdělávání je pro gymnázia příliš velký počet žáků ve třídě a pro praktické školy velký počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v jedné třídě.
- Opatřením, které by školám nejvíce pomohlo v uskutečnění zvolených cílů, je vytvoření odpovídajících finančních a personálních podmínek pro realizaci inkluzivního vzdělávání. Dalším opatřením, které by pomohlo především SOU a praktickým školám, je zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště. SOŠ by dále pomohlo další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce. Gymnáziím by mimo výše zmíněné pomohlo především vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky a VOŠ by pomohlo zajištění asistentů pedagoga (platí též pro praktické školy) i kvalifikovaná pomoc při úpravě podmínek přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

7.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Střední a vyšší odborné školy v Libereckém kraji v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání vykonávají v současnosti nejčastěji činnosti spadající do základní úrovně (53 %), tedy takové, které tuto oblast rozvíjejí pouze v podobě dílčích aktivit. Školy dále vykonávají řadu aktivit v rámci mírně pokročilé úrovně (40 %), kdy již mají zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory inkluzivního vzdělávání. Do jisté míry mají školy zpracované také komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání, které představuje pokročilou úroveň (27 %). Nejmenší část aktivit je školami vykonávána v rámci nejvyšší úrovně (13 %), charakteristické dalším rozvíjením komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti inkluzivního vzdělávání, školy plánují rozvoj činností především v rámci nejvyšší (předpokládaný posun o 25 %) či případně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 24 %). V rámci mírně pokročilé a základní úrovně je již plánován výrazně menší rozvoj. V rámci mírně pokročilé úrovně je plánován posun o 11 % a v rámci základní úrovně pak o 7 %. Je tedy patrné, že střední a vyšší odborné školy v Libereckém kraji mají zájem o vytvoření komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání, které bude případně dále ještě rozšiřováno.

Graf 59: Současná úroveň podpory inkluzivního vzdělávání a předpokládaný posun

a plán pedagogické podpory (práce s integrovanými žáky, vytváření vhodných podmínek pro integraci, součástí plánu vzdělávání pedagog. pracovníků je také vzdělávání v oblasti inkluze, škola zohledňuje charakter obtíží v průběhu zkoušek, vyučující jsou obeznámeni se SVP žáků a využívají formativní hodnocení, prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům).

Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání (u žáků se SVP škola pracuje s individuálními vzdělávacími a výchovnými plány, vyučující v plné šíři využívají pedagogickou diagnostiku, škola spolupracuje se zaměstnavateli a umožňuje žákům se spec. vzdělávacími potřebami realizovat odborný výcvik a praxi, s některými žáky se SVP spolupracuje asistent pedagoga, na škole je rozšířené poradenské pracoviště, prostory školy jsou dostupné všem žákům).

Nejvyšší úroveň – komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání je školou dále rozšiřováno (tvorba plánů inkluzivního rozvoje školy, realizace plánů je metodicky řízena a koordinována, zaměstnavatelé vytvářejí žákům se spec. vzdělávacími potřebami vhodné podmínky, škola spolupracuje při péči o žáky se SVP s dalšími institucemi a specialisty, prostředí školy je přizpůsobeno všem žákům).

Pokud se zaměříme na jednotlivé typy škol (viz příloha 21), tak **střední odborná učiliště i střední odborné školy** vykazují nejvíce aktivit, které lze zařadit do základní úrovně, kdy je inkluzivní vzdělávání realizováno pouze formou dílčích aktivit. Největší posun lze v případě SOU očekávat v rámci komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání a jeho dalšího rozvoje (posun na nejvyšší úrovni o 37 %) a v případě SOŠ jej lze očekávat jednak v rámci komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání (posun v rámci pokročilé úrovně o 29 %) ale také v případě dalšího rozvoje tohoto pojetí (posun na nejvyšší úrovni také o 29 %). Také **vyšší odborné školy** nejvíce aktivit v této oblasti vykazují na základní úrovni

(inkluzivní vzdělávání rozvíjejí pouze v podobě dílčích aktivit). Navýšení počtu aktivit pak plánují zejména na nejvyšší úrovni, tj. zaměří se na zpracování komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání, které bude dále doplňováno dílčími aktivitami.

Gymnázia inkluzivní vzdělávání rozvíjejí především v rámci základní úrovně (48 %). I v jejich případě lze očekávat nejvýraznější posun v rámci pokročilé či nejvyšší úrovně (v rámci obou úrovní je předpokládaný posun o 21 %).

Praktické školy se svými činnostmi pohybují napříč více sledovanými úrovněmi, nejvíce činností spadá do pokročilé (59 %) či základní (58 %) úrovně. Výraznější posun lze předpokládat pouze v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 29 %).

7.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

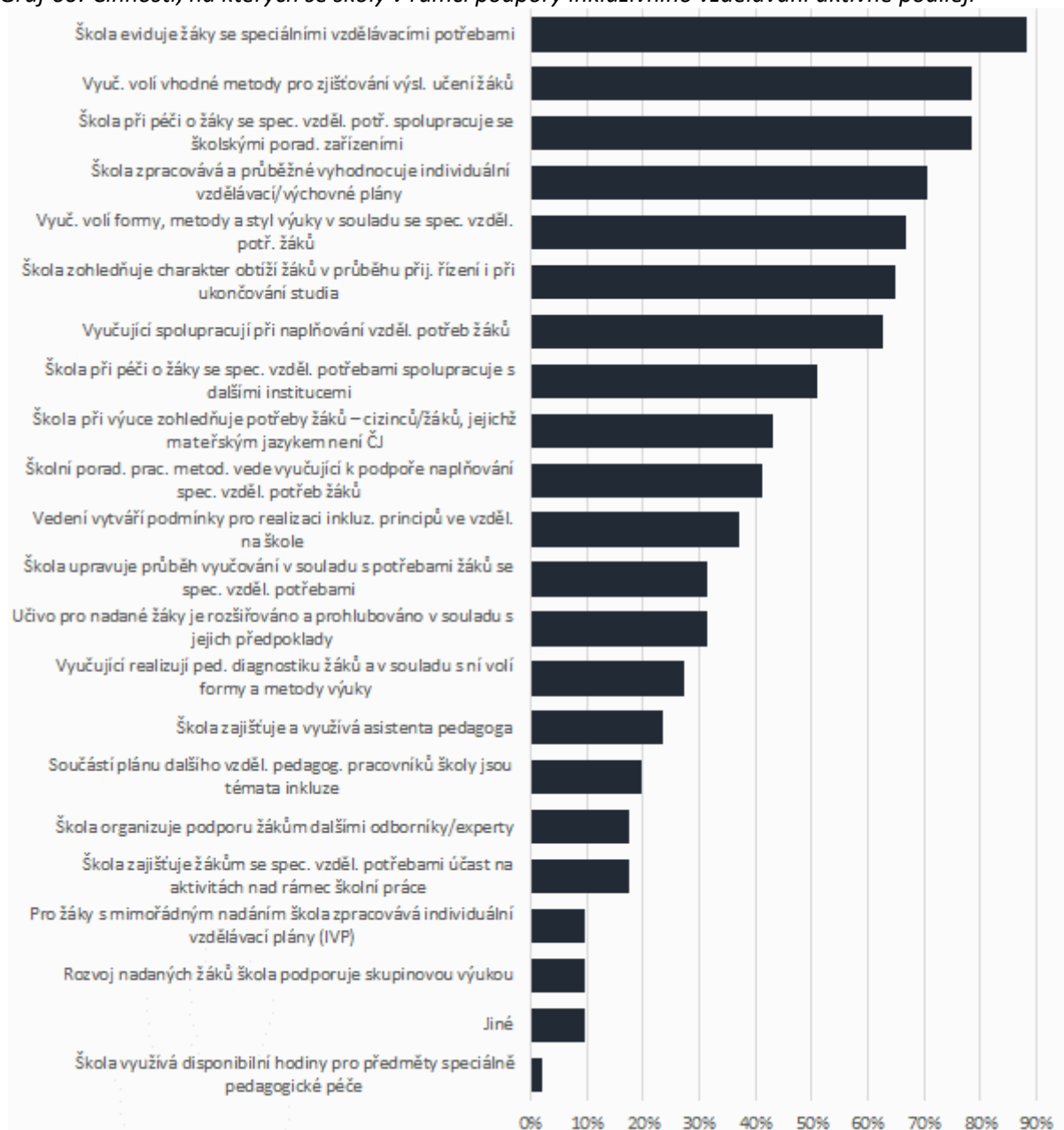
V rámci podpory inkluzivního vzdělávání školy v Libereckém kraji v největší míře evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (88 %). Mezi další velmi časté aktivity škol se řadí spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v péči (78 %), zpracovávání a průběžné vyhodnocování individuálních vzdělávacích a výchovných plánů (71 %) a zohledňování charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (65 %). V nižší míře se školy při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami věnují spolupráci s dalšími institucemi, jako jsou například neziskové organizace nebo Orgán sociálně právní ochrany dětí (51 %).

V rámci této oblasti intervence vyvíjejí aktivitu nejen školy, ale také jejich pedagogičtí pracovníci. Ti v nejvyšší míře volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení (78 %) a formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (67 %). Pedagogičtí pracovníci dále v relativně vysoké míře spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (např. společnými poradami týkajícími se vzdělávání těchto žáků) – 63 %.

Menší podíl škol také zohledňuje potřeby žáků, jejichž mateřským jazykem není ČJ (43 %) či upravuje organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (31 %) nebo rozšiřuje a prohlubuje učivo určené nadaným žákům (31 %). V menší míře také vedou školní poradenská pracoviště vyučující k tomu, aby podporovali naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků (41 %), a vedení školy vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání zajišťováním odborné, materiální a finanční podpory či dalšího vzdělávání učitelů (37 %).

Mezi aktivity, které jsou školami realizovány v nejnižší míře, se řadí realizování pedagogické diagnostiky žáků, vyhodnocování jejích výsledků a volba formy a metody výuky souladu s nimi (27 %), zajišťování a využívání asistentů pedagoga (24 %), zařazování témat inkluze do plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (20 %), organizace podpory pro žáky ze strany dalších odborníků či expertů (18 %) či zajišťování účasti na aktivitách nad rámec školní práce, které směřují k rozvoji dovedností, schopností a postojů pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (též 18 %). Přibližně jedna desetina škol pak uvedla, že podporuje nadané žáky skupinovou výukou nebo pro ně případně zpracovává individuální vzdělávací plány, a pouze marginální podíl škol využívá disponibilní hodiny pro předměty speciálně pedagogické péče (2 %).

Graf 60: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory inkluzivního vzdělávání aktivně podílejí

Napříč všemi typy škol (viz příloha 22) je nejčastěji uváděnou aktivitou spojenou s inkluzivním vzděláváním na školách evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a další všemi školami velmi často uváděnou aktivitou spojenou s inkluzivním vzděláváním je také volba vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků.

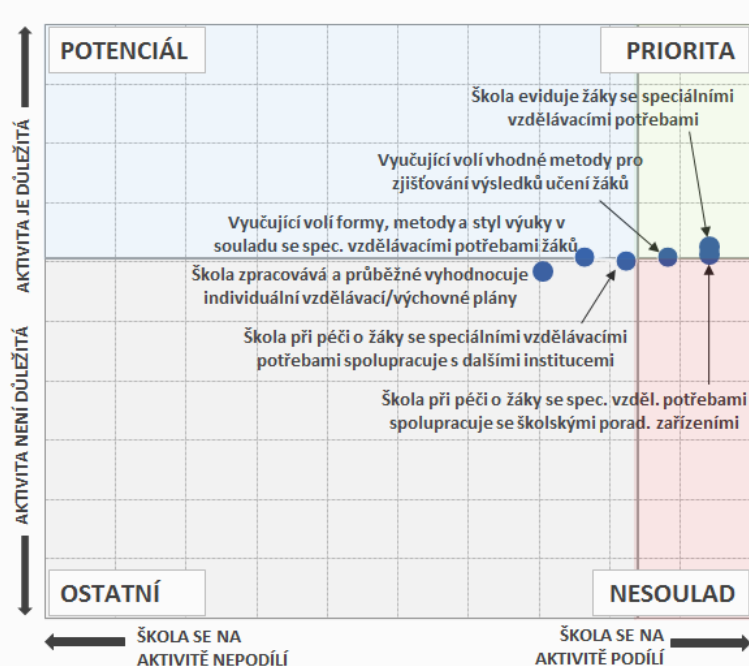
Střední odborná učiliště a střední odborné školy dále ve velké míře při péči o žáky se speciálním vzdělávacími potřebami spolupracují se školskými poradenskými zařízeními.

Vysoký podíl **gymnázií** mimo již zmíněné aktivity zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací či výchovné plány (této aktivitě se věnuje 80 % škol).

7.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště v rámci inkluzivního vzdělávání v největší míře evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a při péči o ně spolupracují se školskými poradenskými zařízeními (shodně 94 % škol). Dalšími významnými aktivitami učilišť je volba vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků (88 %) a spolupráce s dalšími institucemi, jako jsou například nestátní neziskové organizace, Orgán sociálně právní ochrany dětí aj. (82 %). V relativně velké míře pak vyučující na školách volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (76 %) a školy zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací či výchovné plány (71 %).

Graf 61: Aktivity, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Pokud se zaměříme na důležitost jednotlivých činností v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání, představuje priority středních odborných učilišť evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a do jisté míry také spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči, či volba vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků. Tyto aktivity školy zmiňovaly v největší míře a zároveň jim ve srovnání s ostatními položkami přikládaly větší význam.

Částečný potenciál pak pro střední odborná učiliště představuje volba

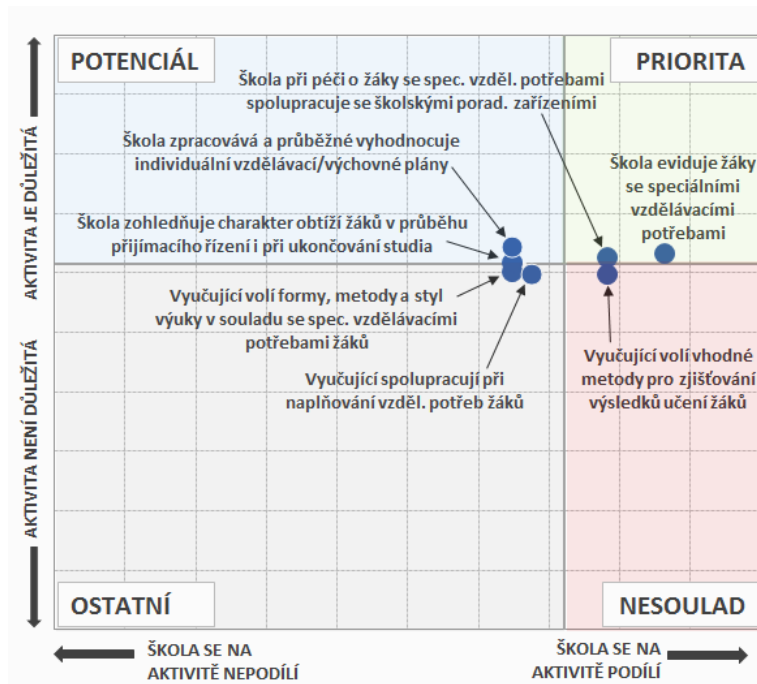
forem, metod a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků a spolupráce s různými institucemi při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Na tomto místě je však třeba zdůraznit, že rozdíl v deklarované důležitosti není nikterak zásadní, ale spíše minimální.

Střední odborné školy v rámci inkluzivního vzdělávání podobně jako učiliště v největší míře evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (86 %) a více než tři čtvrtiny škol při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují se školskými poradenskými zařízeními nebo vyučující na školách volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (shodně 78 % škol).

Další významnou aktivitou středních odborných škol je spolupráce vyučujících při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (68 %) a 65 % škol zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací či výchovné plány či zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia. Na stejném podílu škol také vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků.

Pro střední odborné školy představuje z hlediska důležitosti jednotlivých činností priority evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči. Tyto aktivity školy velmi často zmiňovaly a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přikládaly relativně velký význam.

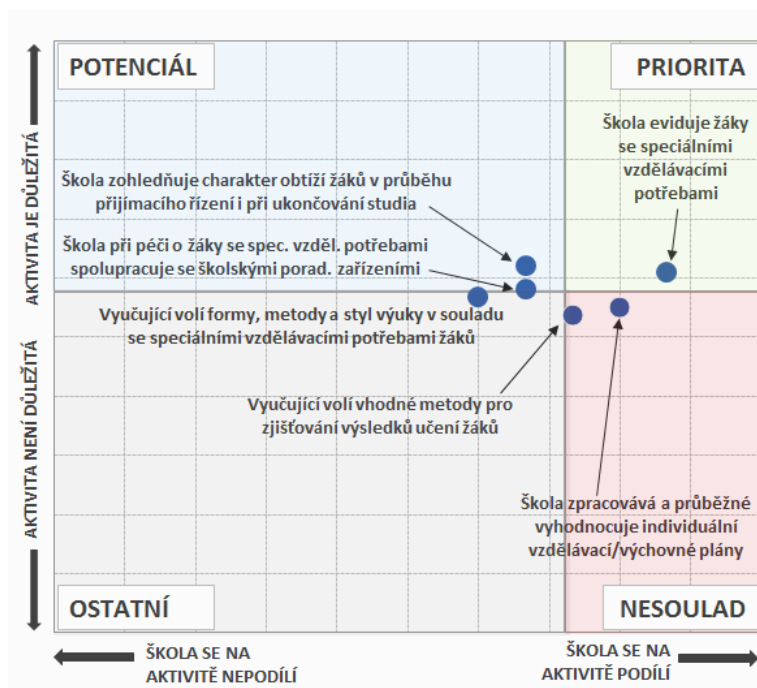
Graf 62: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Ve větší míře zmiňovaly střední odborné školy také volbu vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků, ale této aktivitě byl již přikládán spíše podprůměrný význam. Větší význam přikládaly střední odborné školy zpracovávání a průběžnému vyhodnocování individuálních vzdělávacích plánů a zohledňování charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia. Jelikož však tyto aktivity zmiňoval spíše nižší podíl škol, představují jistý potenciál dalšího rozvoje inkluzivního vzdělávání na školách.

Gymnázia se v oblasti inkluzivního vzdělávání podobně jako ostatní typy škol věnují především evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (87 %) a zpracovávání a průběžnému vyhodnocování individuálních vzdělávacích či výchovných plánů (80 %). Na 73 % škol pak vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků a vyšší podíl gymnázií také při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními nebo zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (shodně 67 % škol).

Graf 63: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých činností v rámci realizace inkluzivního vzdělávání na školách představuje prioritu gymnázií evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Tato aktivita je školami zmiňována nejčastěji a zároveň je hodnocena jako velmi důležitá.

Gymnázia dále považují za důležité zohledňování charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia a spolupráci se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči. Vzhledem k tomu, že tyto aktivity zmiňoval menší podíl škol, lze je považovat

spíše za potenciál dalšího rozvoje inkluzivního vzdělávání na gymnáziích. Jistý nesoulad pak představují aktivity jako zpracovávání a průběžné vyhodnocování individuálních vzdělávacích či výchovných plánů

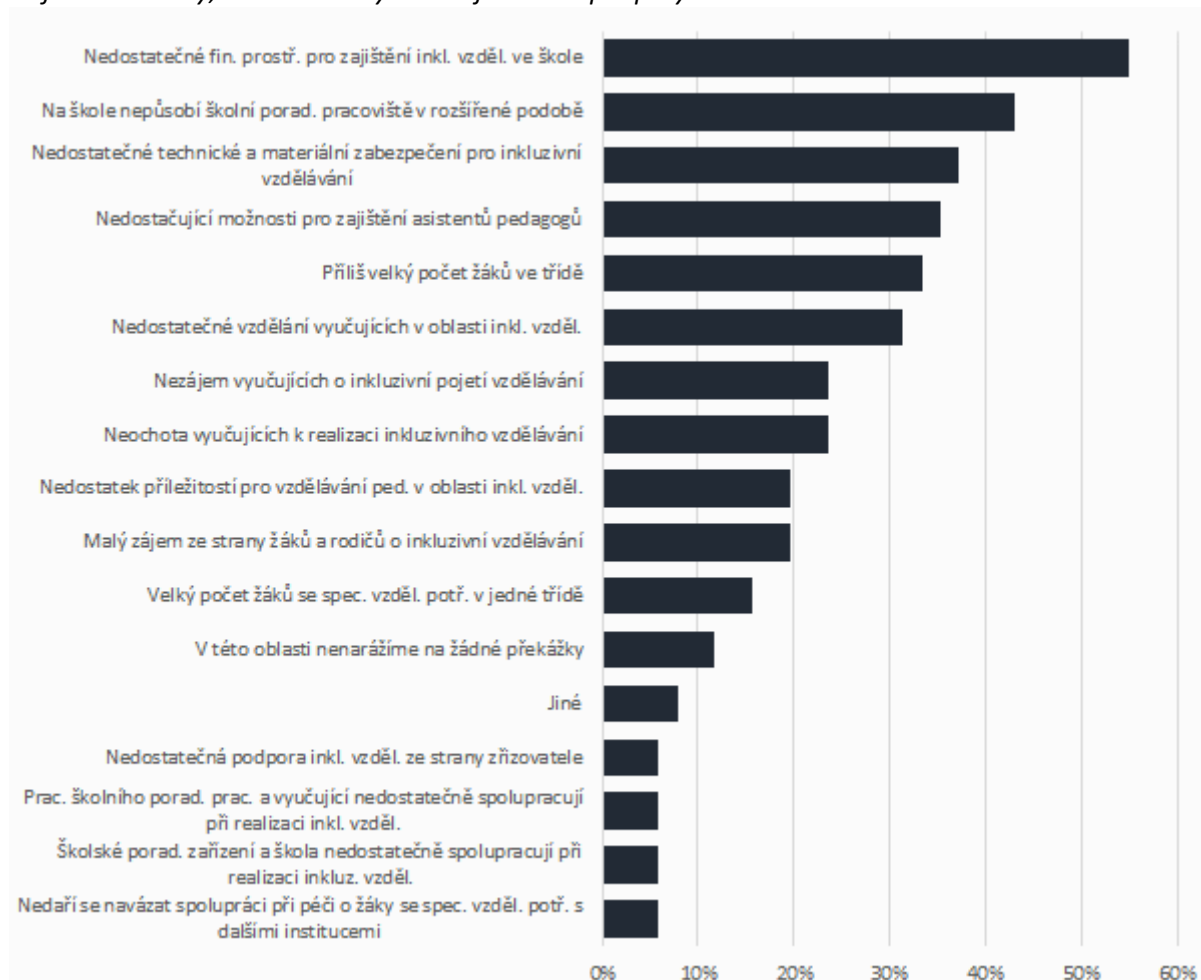
a volba vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků, neboť tyto aktivity realizuje relativně velký podíl škol, aniž by je považovaly ve srovnání s ostatními za příliš důležité.

7.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s rozvojem inkluzivního vzdělávání narážejí školy v Libereckém kraji především na problémy s jeho finančním a materiálním zabezpečením. Nejvýraznější překážkou pro školy tedy jsou nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání (55 %). Další výraznou překážkou v této oblasti je absence školního poradenského pracoviště v rozšířené podobě na škole (43 %) a v této oblasti se školy také s nedostatečným technickým a materiálním zabezpečením pro inkluzivní vzdělávání (37 %).

Další větší skupina překážek rozvoje inkluzivního vzdělávání na školách se týká jeho personálního zajištění. Školy narážejí na nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů (35 %), nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (31 %), nezájem vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání a na neochotu jej realizovat (24 %) a v neposlední řadě také na nedostatek příležitostí pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (20 %). Střední a vyšší odborné školy se dále také potýkají s příliš velkým počtem žáků ve třídě (33 %), malým zájmem o inkluzivní vzdělávání ze strany žáků a rodičů (20 %) a s velkým počtem žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v jedné třídě (16 %).

Graf 64: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory inkluzivního vzdělávání

V nejmenší míře narážejí školy na překážky spojené s nedostatečnou podporou či spoluprací v oblasti inkluzivního vzdělávání. Pouze 6 % škol uvedlo, že naráží na nedostatečnou podporu inkluzivního

vzdělávání ze strany zřizovatele, nedostatečnou spolupráci na realizaci inkluzivního vzdělávání ze strany pracovníků školních poradenských pracovišť či školských poradenských zařízení či absenci spolupráce s dalšími institucemi při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Napříč všemi typy škol (viz příloha 23) jsou jednou z nejčastějších překážek v realizaci inkluzivního vzdělávání nedostatečné finanční prostředky pro jeho zajištění. Pro **střední odborná učiliště** a **střední odborné školy** jsou dalšími z nejčastěji zmiňovaných překážek v realizaci inkluzivního vzdělávání absence školního pedagogického pracoviště v rozšířené podobě a nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání. **Vyšší odborné školy** se mimo již zmíněné ve velké míře potýkají také s nedostatečným technickým a materiálním zabezpečením a s nedostačujícími možnostmi pro zajištění asistentů pedagogů (shodně 67 % škol).

Pro **gymnázia** jsou dalšími z nejčastěji zmiňovaných překážek v realizaci inkluzivního vzdělávání absence školního poradenského pracoviště v rozšířené podobě (47 % škol) a příliš velký počet žáků ve třídě (40 %).

V případě **praktických škol** jsou nejčastěji zmiňovanou překážkou nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů (tu uvedly všechny praktické školy), mimo výše zmíněné je pak další významnou překážkou rozvoje inkluzivního vzdělávání velký počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v jedné třídě (67 %).

7.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

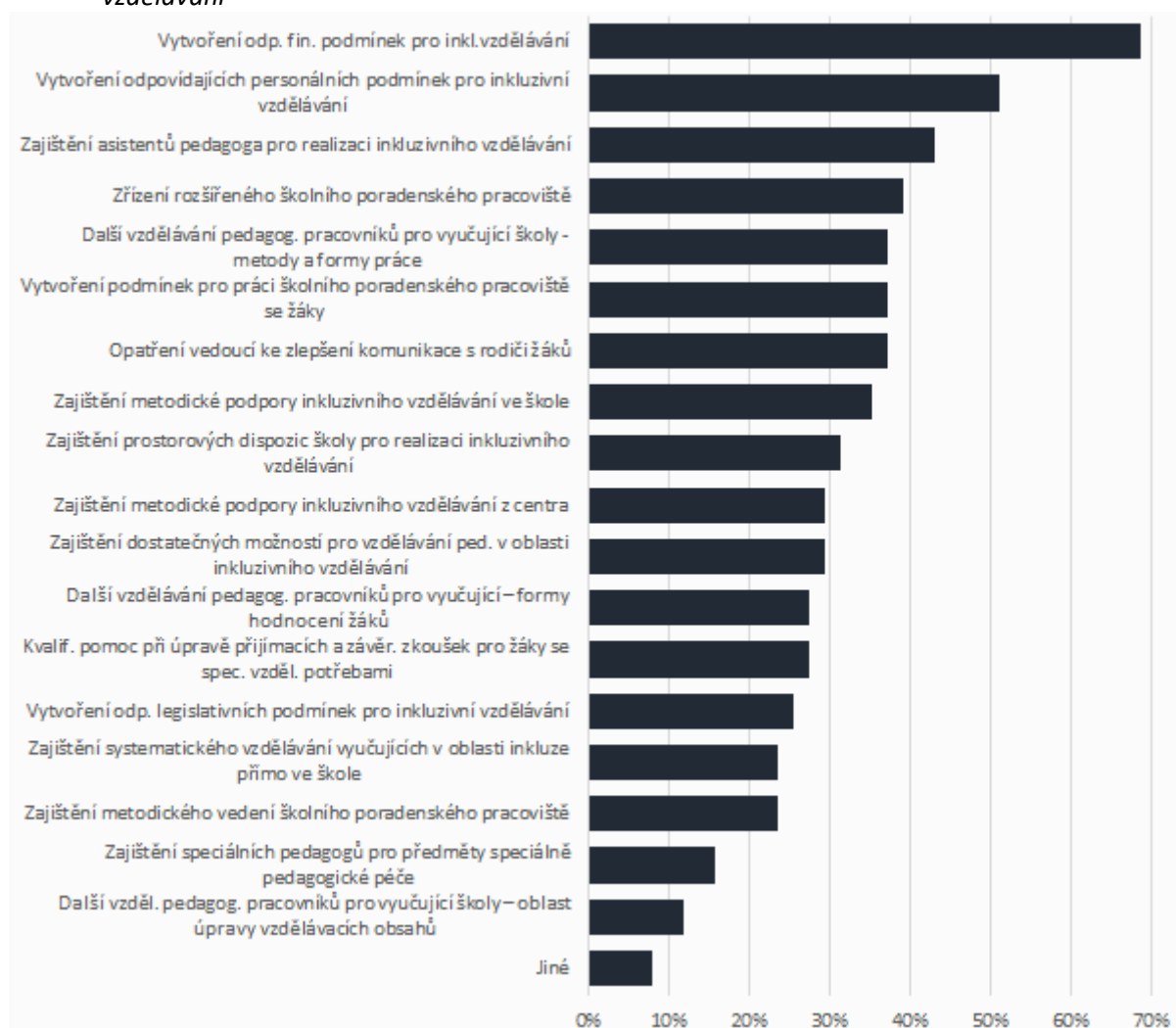
Opatřením, které by školám jednoznačně nejvýrazněji pomohlo v realizaci inkluzivního vzdělávání, je vytvoření odpovídajících finančních podmínek (69 %). Relativně velkému podílu škol by dále pomohlo také vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (51 %), zajištění asistentů pedagoga (43 %) či zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště (39 %). 37 % škol by dále pomohlo také další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce, vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky či opatření pro zlepšení komunikace s rodiči žáků a 35 % škol uvedlo, že by jim pomohla metodická podpora inkluzivního vzdělávání ve škole.

Již v menší míře školy uváděly, že by jim pomohlo zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (31 %), zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání z centra (29 %), zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (též 29 %), další vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřené na různé formy hodnocení žáků (27 %), kvalifikovaná pomoc při úpravě přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami (také 27 %).

Čtvrtina škol také uvedla, že by jim pomohlo vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání a 24 % škol by ocenilo zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole či metodického vedení školního poradenského pracoviště.

Nejméně škol v Libereckém kraji pak uvedlo, že by jim pomohlo zajištění speciálních pedagogů pro předměty speciálně pedagogické péče (16 %) či další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti úpravy vzdělávacích procesů (12 %).

Graf 65: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory inkluzivního vzdělávání

Napříč všemi typy škol s výjimkou škol praktických (viz příloha 24) je nejčastěji zmiňovaným opatřením, které by školám pomohlo v realizaci inkluzivního vzdělávání, vytvoření odpovídajících finančních podmínek. **Střední odborná učiliště a střední odborné školy** dále volají po vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání a pro SOU je dalším ve velké míře zmiňovaným opatřením zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště (59 %) a pro SOŠ další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy v oblasti metod a forem práce (46 %).

Vyšší odborné školy by v rozvoji inkluzivního vzdělávání ocenily mimo výše zmíněné také zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání a kvalifikovanou pomoc při úpravě podmínek přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (shodně 83 %).

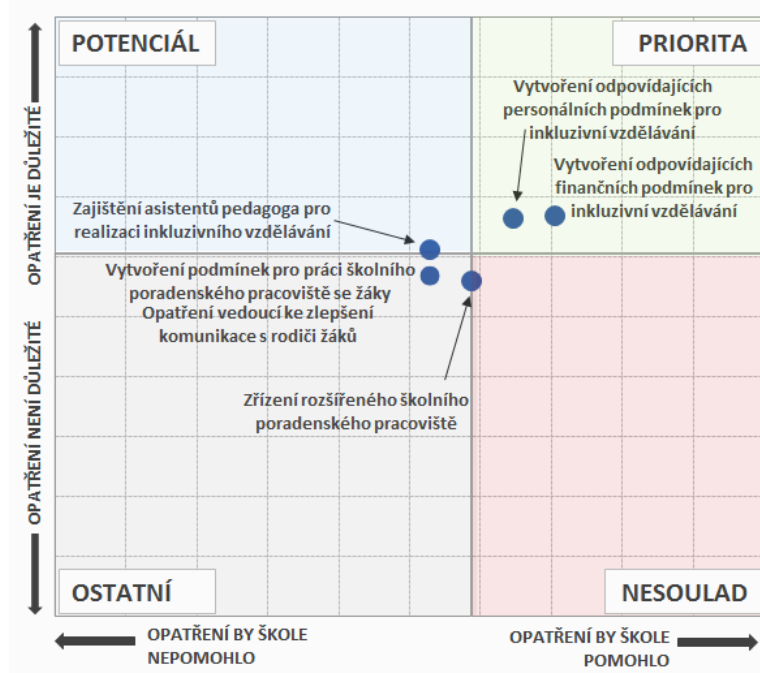
Pro **gymnázia** je vedle vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro realizaci inkluzivního vzdělávání (73 %) důležité také vytvoření odpovídajících personálních podmínek (53 %) a vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (též 53 %).

V případě **praktických škol** jsou velmi často zmiňovanými opatřeními rozvoje inkluzivního vzdělávání vytvoření odpovídajících personálních podmínek, zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání, zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště a zlepšení komunikace s rodiči žáků (vše shodně 67 %).

7.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště nejčastěji uváděla, že by jim v rozvoji inkluzivního vzdělávání pomohlo vytvoření odpovídajících finančních (71 %) a personálních (65 %) podmínek. Více než polovina škol pak dále také uvedla, že by ocenily zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště (59 %), zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (53 %), vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (také 53 %) či zlepšení komunikace s rodiči žáků (též 53 %).

Graf 66: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Pokud se zaměříme na důležitost jednotlivých opatření, tak největší priority středních odborných učilišť představuje vytvoření odpovídajících finančních a personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Tato opatření jsou školami ve srovnání s ostatními sledovanými položkami školami vnímána jako nejvíce potřebná a zároveň jsou hodnocena jako velmi důležitá.

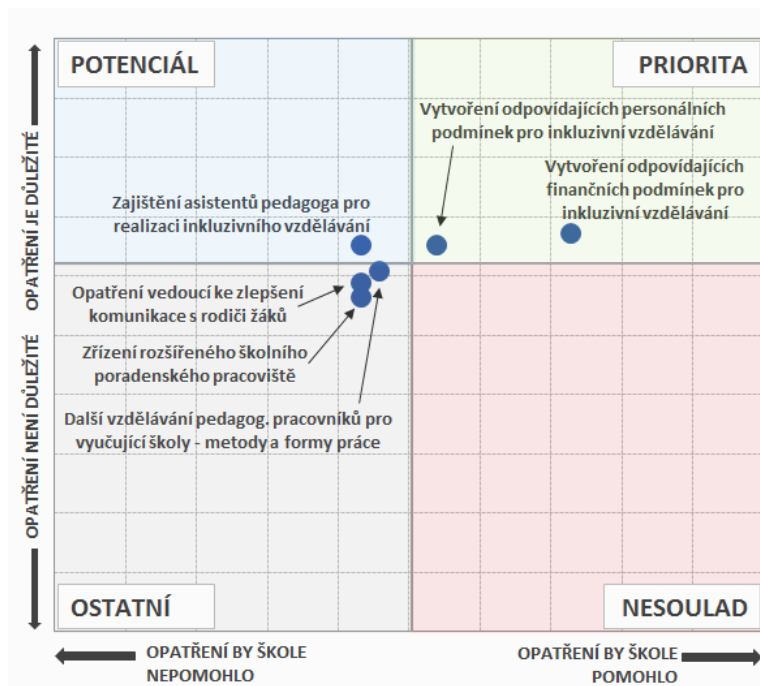
Střední odborná učiliště relativně ve velké míře zmiňovala také zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště. Opatření však školy ve srovnání s ostatními položkami nepovažují

za příliš důležité a tak dochází k jistému nesouladu. Určitý potenciál představuje pro střední odborná učiliště zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání. Toto opatření sice bylo ve srovnání s ostatními sledovanými položkami zmiňováno spíše v menší míře, ale zároveň bylo školami hodnoceno jako nadprůměrně důležité.

V případě **středních odborných škol** je kladen důraz především na vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (73 % škol) a více než polovině škol by také pomohlo vytvoření odpovídajících personálních podmínek (54 %). Školy pak dále ve velké míře zmiňovaly potřebu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (46 %), zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště, zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání či zavedení opatření vedoucích ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (všechna opatření uvedlo shodně 43 % škol).

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření realizace inkluzivního vzdělávání na školách představuje největší priority středních odborných škol vytvoření odpovídajících finančních a personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Tato opatření školy ve srovnání s dalšími sledovanými položkami zmiňovaly nejčastěji a zároveň je označovaly za velmi důležitá.

Graf 67: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

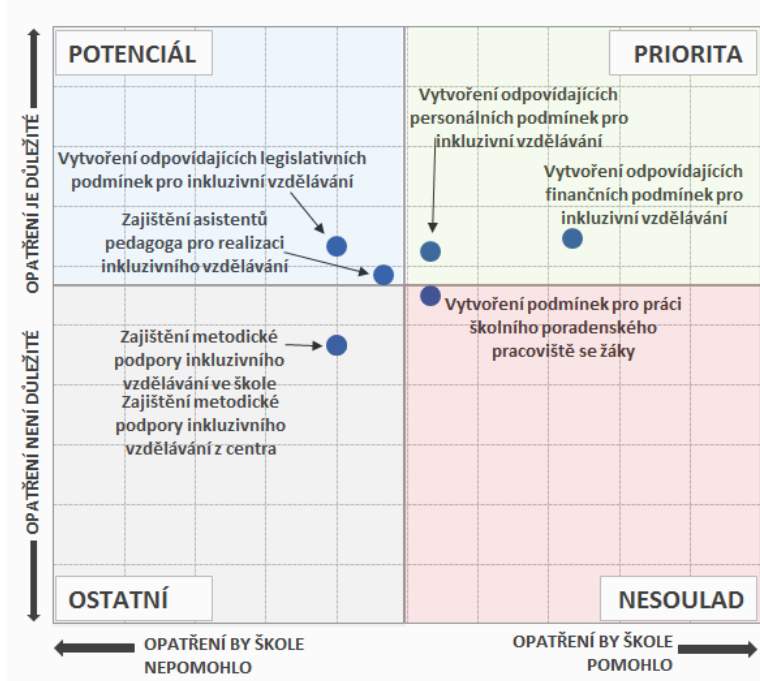
Za potenciál středních odborných škol lze pak označit zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání, neboť školy je sice zmiňovaly v nižší míře, ale zároveň bylo ve srovnání s dalšími sledovanými položkami považováno za velmi důležité.

Střední odborné školy dále v relativně velké míře uváděly, že by jim v rozvoji inkluzivního vzdělávání pomohla také opatření týkající se dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce, opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků a zřízení rozšířeného školního

poradenského pracoviště. Tato opatření však školy ve srovnání s ostatními sledovanými položkami považovaly spíše za méně důležitá.

Gymnázia v Libereckém kraji v největší míře zmiňovala vytvoření odpovídajících finančních (73 % škol) a personálních (53 %) podmínek pro realizaci inkluzivního vzdělávání a vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (těž 53 % škol). Dalšími školami velmi často zmiňovanými opatřeními bylo zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (47 %) a zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání na škole i z centra (40 %).

Graf 68: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Podobně jako u ostatních typů škol představuje pro gymnázia při zohlednění důležitosti jednotlivých položek priority vytvoření odpovídajících finančních a personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Tato opatření byla školami velmi často zmiňována a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami školami vnímána jako velmi důležitá.

Gymnázia relativně často zmiňovala také potřebu vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky. Toto opatření však školy ve

srovnání s ostatními sledovanými položkami považují spíše za méně důležité. Za pro gymnázia významná opatření je považováno vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání a zajištění asistentů pedagoga. Vzhledem k tomu, že tato opatření zmiňoval spíše menší podíl škol, představují jistý potenciál rozvoje inkluzivního vzdělávání na gymnáziích.

7.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora inkluzivního vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

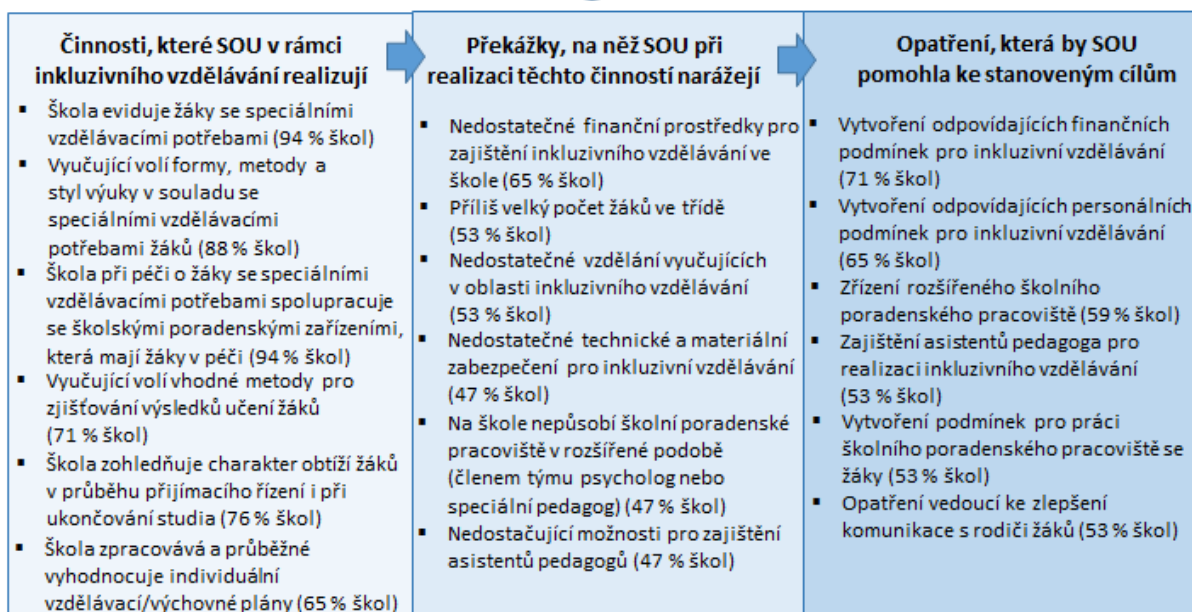
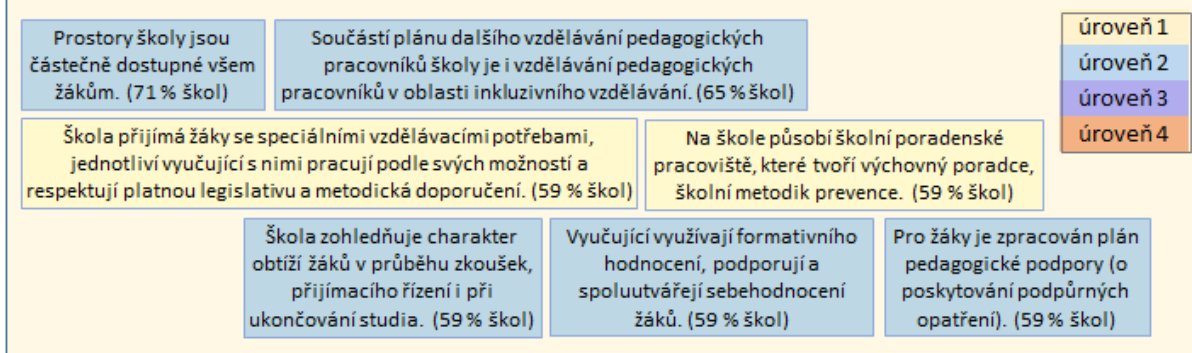
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpora inkluzivního vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpora inkluzivního vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

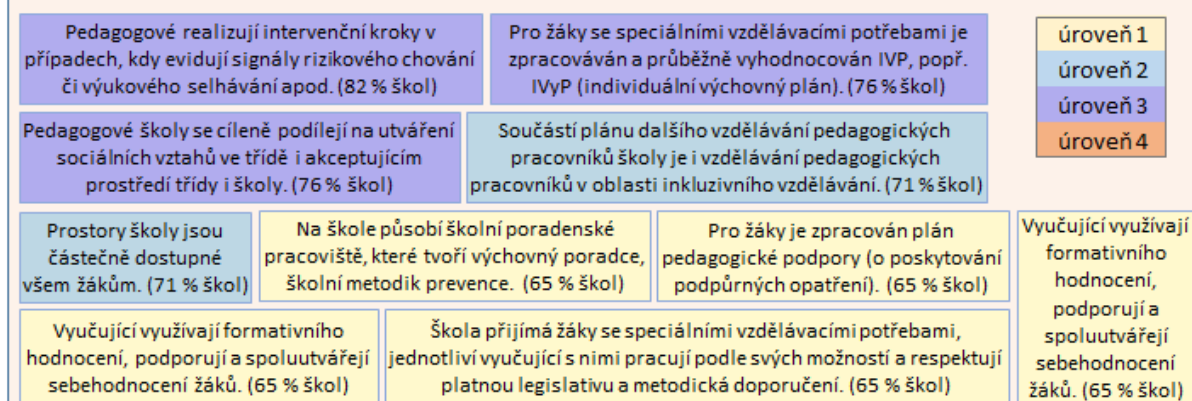
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpora inkluzivního vzdělávání*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav inkluzivního vzdělávání na SOU

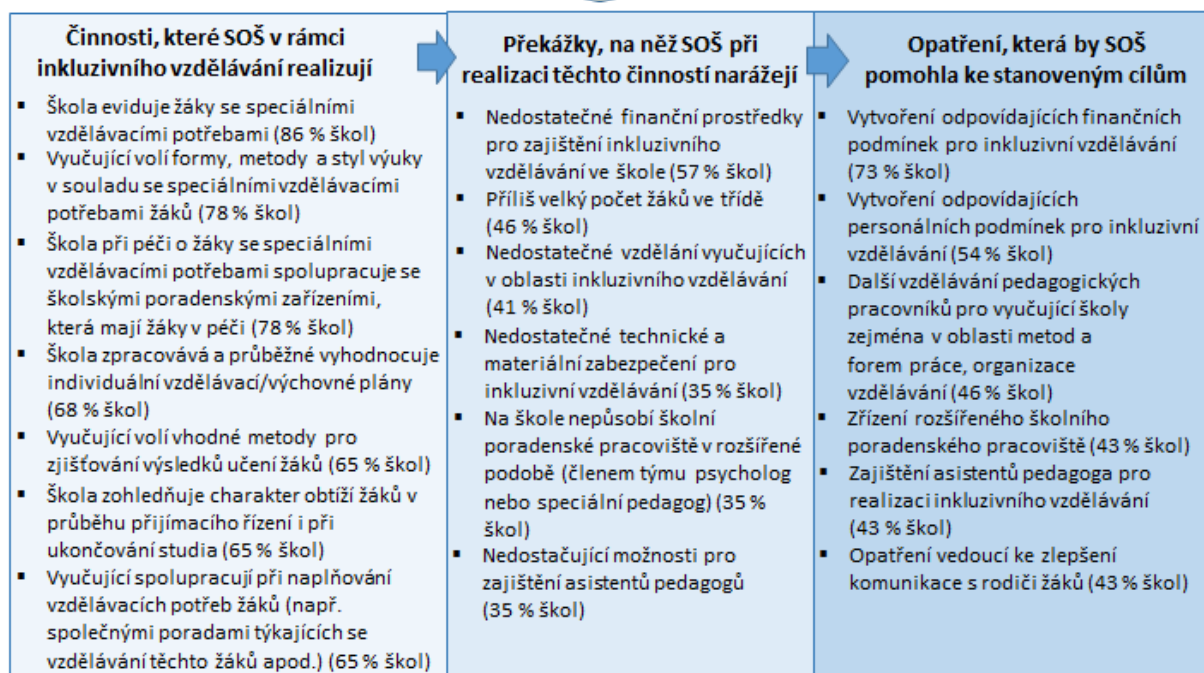
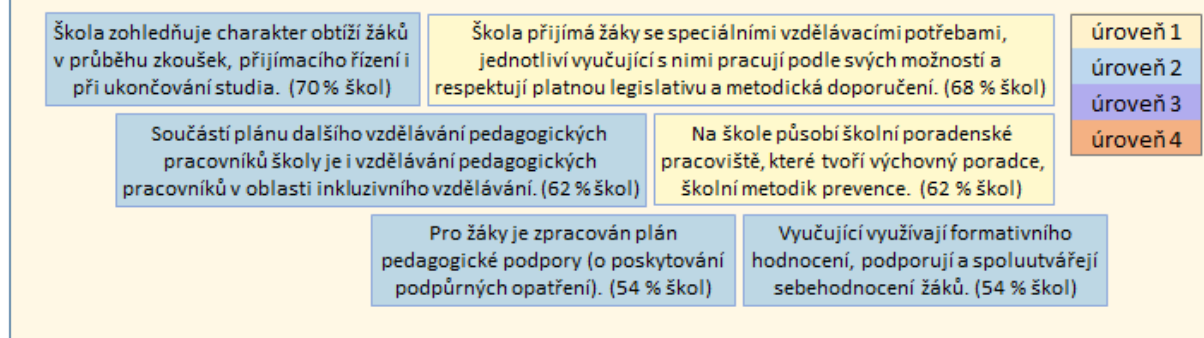
Cíle, které si SOU stanovila v rámci inkluzivního vzdělávání

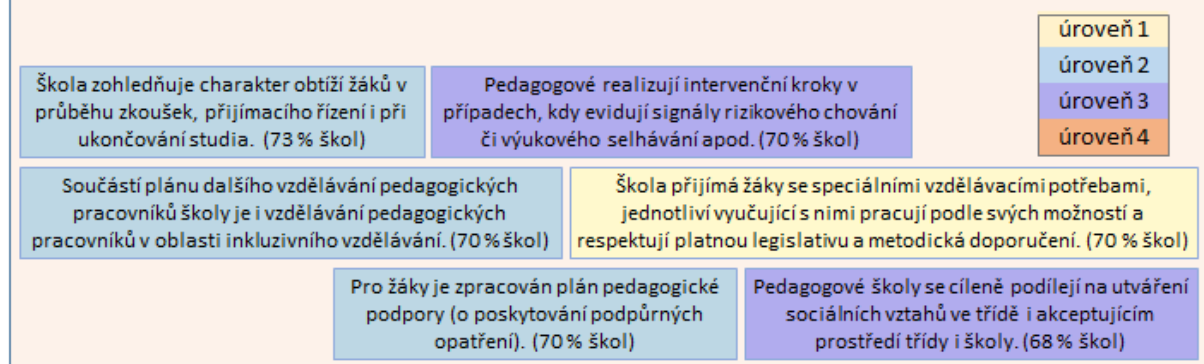
*Každé schéma zobrazuje prvních 6-10 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav inkluzivního vzdělávání na SOŠ

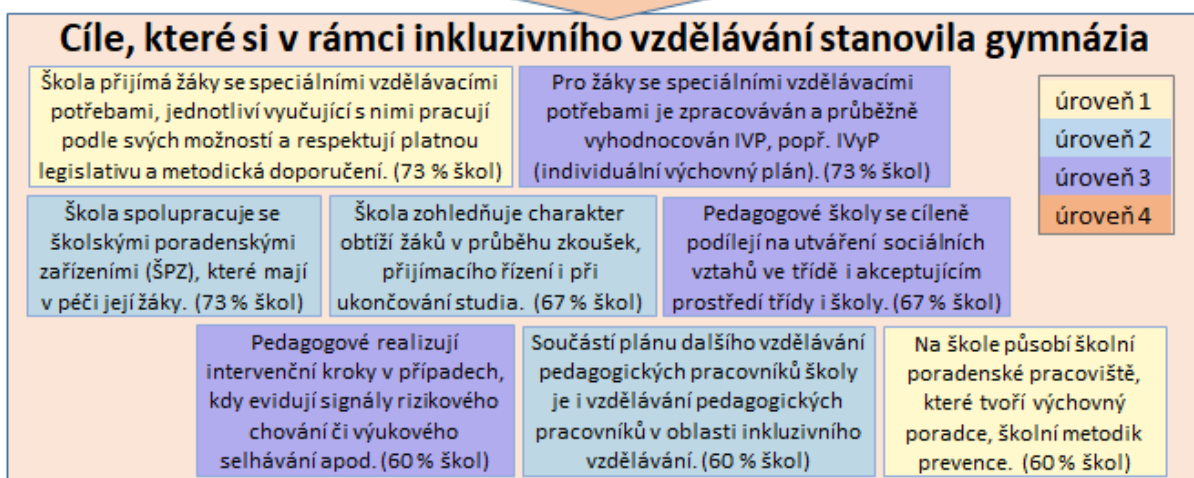
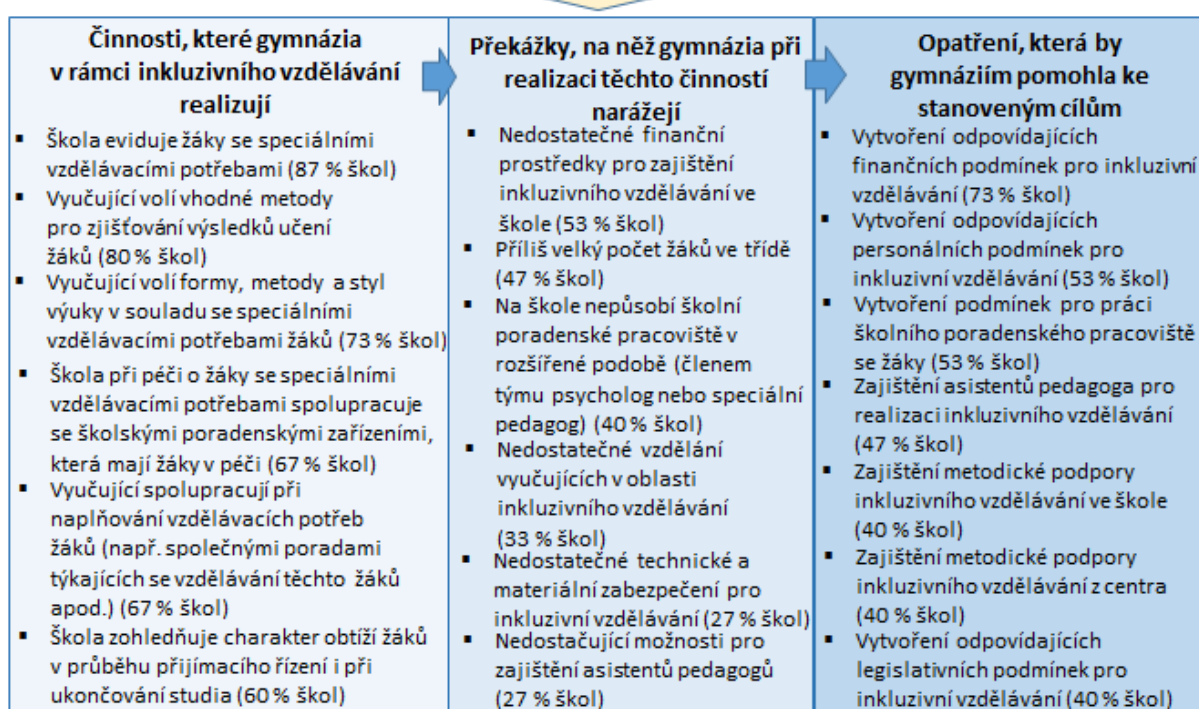
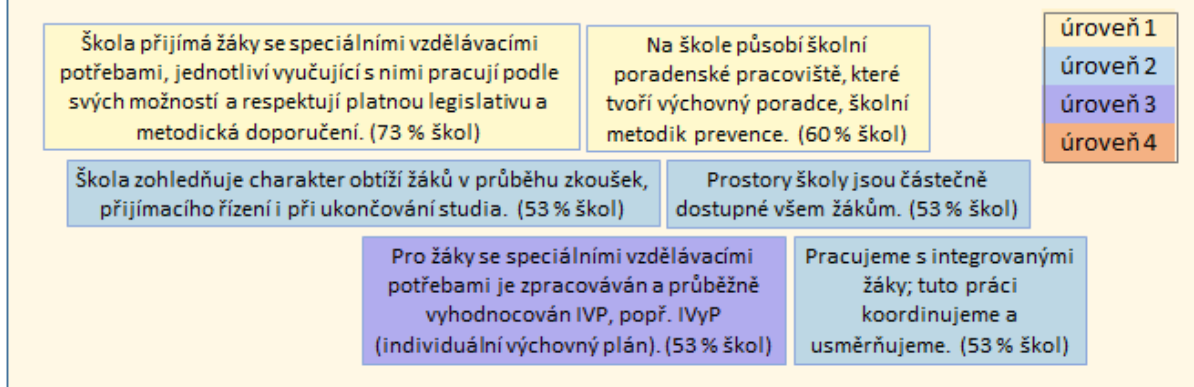
Cíle, které si SOŠ stanovila v rámci inkluzivního vzdělávání

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav inkluzivního vzdělávání na gymnáziích

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Příloha 21: Současná úroveň podpory inkluzivního vzdělávání
a předpokládaný posun – podle typu školy*

		Současná úroveň		Předpokládaný posun	
SOU (N=17)	Průměrná úroveň		30%		+ 26%
	Základní úroveň		53%		+ 6%
	Mírně pokročilá úroveň		44%		+ 8%
	Pokročilá úroveň		31%		+ 28%
	Nejvyšší úroveň		16%		+ 37%
SOŠ (N=37)	Průměrná úroveň		25%		+ 23%
	Základní úroveň		55%		+ 7%
	Mírně pokročilá úroveň		42%		+ 10%
	Pokročilá úroveň		24%		+ 29%
	Nejvyšší úroveň		13%		+ 29%
Gymnázium (N=15)	Průměrná úroveň		26%		+ 19%
	Základní úroveň		48%		+ 7%
	Mírně pokročilá úroveň		39%		+ 15%
	Pokročilá úroveň		24%		+ 21%
	Nejvyšší úroveň		18%		+ 21%
VOŠ (N=6)	Průměrná úroveň		30%		+ 23%
	Základní úroveň		58%		+ 4%
	Mírně pokročilá úroveň		43%		+ 8%
	Pokročilá úroveň		33%		+ 22%
	Nejvyšší úroveň		15%		+ 35%
Praktická škola (N=3)	Průměrná úroveň		29%		+ 12%
	Základní úroveň		58%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		23%		+ 0%
	Pokročilá úroveň		59%		+ 4%
	Nejvyšší úroveň		4%		+ 29%

Příloha 22: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory inkluzivního vzdělávání aktivně podílejí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	16	94%	45	88%
	Škola při péči o žáky se spec. vzděl. potř. spolupracuje se školskými porad. zařízeními	16	94%	40	78%
	Vyuč. volí vhodné metody pro zjišťování výsl. učení žáků	15	88%	40	78%
SOŠ (N=37)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	32	86%	45	88%
	Vyuč. volí vhodné metody pro zjišťování výsl. učení žáků	29	78%	40	78%
	Škola při péči o žáky se spec. vzděl. potř. spolupracuje se školskými porad. zařízeními	29	78%	40	78%
Gymnázium (N=15)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	13	87%	45	88%
	Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány	12	80%	36	71%
	Vyuč. volí vhodné metody pro zjišťování výsl. učení žáků	11	73%	40	78%
VOŠ (N=6)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	6	100%	45	88%
	Vyuč. volí vhodné metody pro zjišťování výsl. učení žáků	6	100%	40	78%
	Škola při péči o žáky se spec. vzděl. potř. spolupracuje se školskými porad. zařízeními	5	83%	40	78%
	Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány	5	83%	36	71%
	Vyuč. volí formy, metody a styl výuky v souladu se spec. vzděl. potř. žáků	5	83%	34	67%
	Vyučující spolupracují při naplňování vzděl. potřeb žáků	5	83%	32	63%
	Škola při péči o žáky se spec. vzděl. potřebami spolupracuje s dalšími institucemi	5	83%	26	51%
Praktická škola (N=3)	Školní porad. prac. metod. vede vyučující k podpoře naplňování spec. vzděl. potřeb žáků	5	83%	21	41%
	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	3	100%	45	88%
	Vyuč. volí vhodné metody pro zjišťování výsl. učení žáků	3	100%	40	78%
	Škola při péči o žáky se spec. vzděl. potř. spolupracuje se školskými porad. zařízeními	3	100%	40	78%
	Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány	3	100%	36	71%
	Vyuč. volí formy, metody a styl výuky v souladu se spec. vzděl. potř. žáků	3	100%	34	67%
	Škola při péči o žáky se spec. vzděl. potřebami spolupracuje s dalšími institucemi	3	100%	26	51%
	Škola zajišťuje a využívá asistenta pedagoga	3	100%	12	24%

Příloha 23: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory inkluzivního vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Nedostatečné fin. prostř. pro zajištění inkl. vzděl. ve škole	11	65%	28	55%
	Na škole nepůsobí školní porad. pracoviště v rozšířené podobě	9	53%	22	43%
	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání	9	53%	19	37%
SOŠ (N=37)	Nedostatečné fin. prostř. pro zajištění inkl. vzděl. ve škole	21	57%	28	55%
	Na škole nepůsobí školní porad. pracoviště v rozšířené podobě	17	46%	22	43%
	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání	15	41%	19	37%
Gymnázium (N=15)	Nedostatečné fin. prostř. pro zajištění inkl. vzděl. ve škole	8	53%	28	55%
	Na škole nepůsobí školní porad. pracoviště v rozšířené podobě	7	47%	22	43%
	Příliš velký počet žáků ve třídě	6	40%	17	33%
VOŠ (N=6)	Nedostatečné fin. prostř. pro zajištění inkl. vzděl. ve škole	5	83%	28	55%
	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání	4	67%	19	37%
	Nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů	4	67%	18	35%
Praktická škola (N=3)	Nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů	3	100%	18	35%
	Nedostatečné fin. prostř. pro zajištění inkl. vzděl. ve škole	2	67%	28	55%
	Velký počet žáků se spec. vzděl. potř. v jedné třídě	2	67%	8	16%

Příloha 24: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory inkluzivního vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	12	71%	35	69%
	Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	11	65%	26	51%
	Zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště	10	59%	20	39%
SOŠ (N=37)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	27	73%	35	69%
	Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	20	54%	26	51%
	Další vzdělávání pedagog. pracovníků pro vyučující školy - metody a formy práce	17	46%	19	37%
Gymnázium (N=15)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	11	73%	35	69%
	Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	8	53%	26	51%
	Vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky	8	53%	19	37%
VOŠ (N=6)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	5	83%	35	69%
	Zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání	5	83%	22	43%
	Kvalif. pomoc při úpravě příj. a závěr. zkoušek pro žáky se spec. vzděl. potřebami	5	83%	14	27%
Praktická škola (N=3)	Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	2	67%	26	51%
	Zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání	2	67%	22	43%
	Zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště	2	67%	20	39%
	Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků	2	67%	19	37%

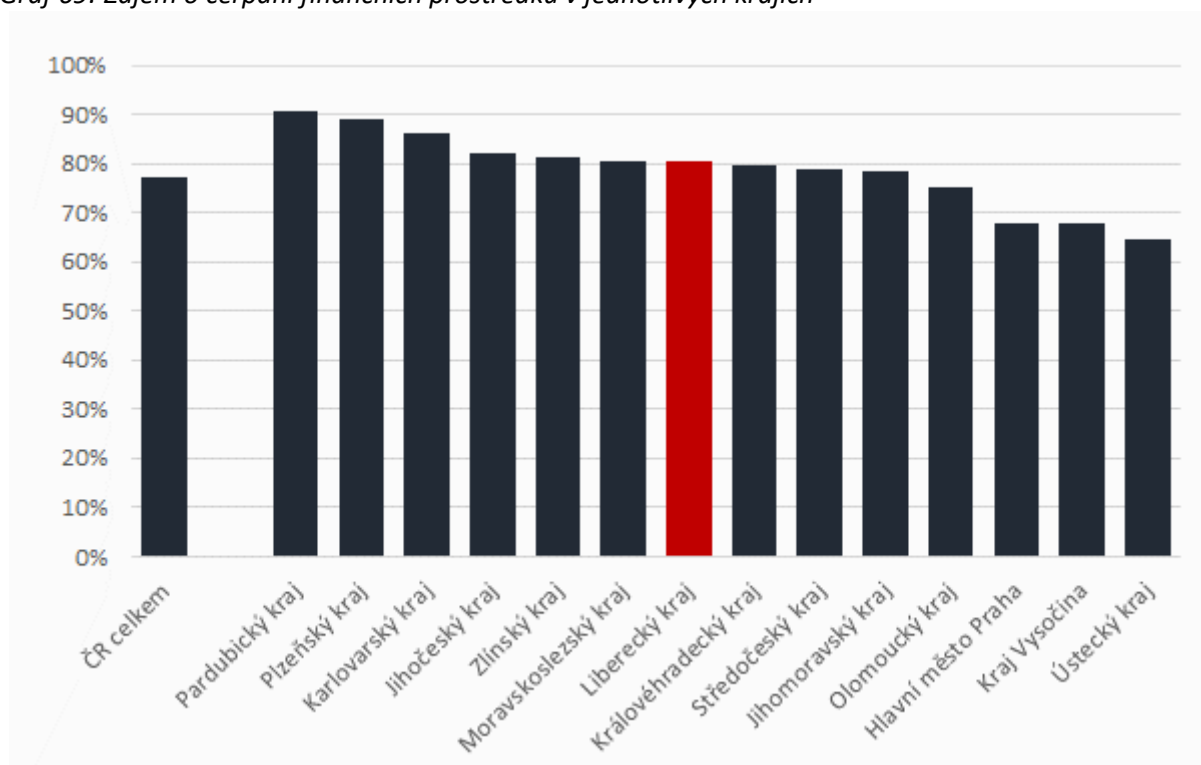
8 Podpora infrastruktury škol – investiční část

8.1 Zájem škol o čerpání investic v rámci ČR

Více než tři čtvrtiny středních a vyšších škol Libereckého kraje mají zájem o čerpání finančních prostředků na rozvoj infrastruktury (80 %).

Největší zájem o finanční prostředky mají školy v Pardubickém (91 % škol), Plzeňském (89 %) a Karlovarském kraji (86 %). Školy v drtivé většině krajů ve srovnání s celorepublikovými výsledky projevily nadprůměrný zájem o čerpání prostředků na investice. Průměrný zájem o čerpání prostředků na investice pak projevily školy v Jihomoravském kraji (78 %). Nejnižší podíl škol projevily zájem o získání prostředků na investice v Hlavní město Praha (68 % škol), Kraji Vysočina (68 %) a v Ústeckém kraji (65 %).

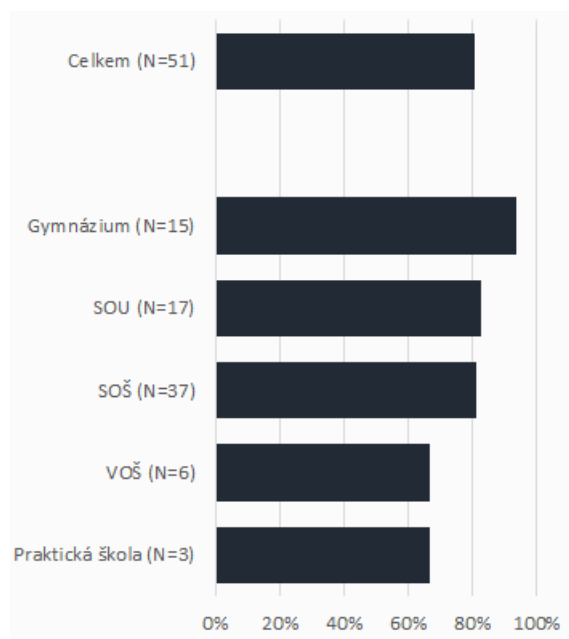
Graf 69: Zájem o čerpání finančních prostředků v jednotlivých krajích

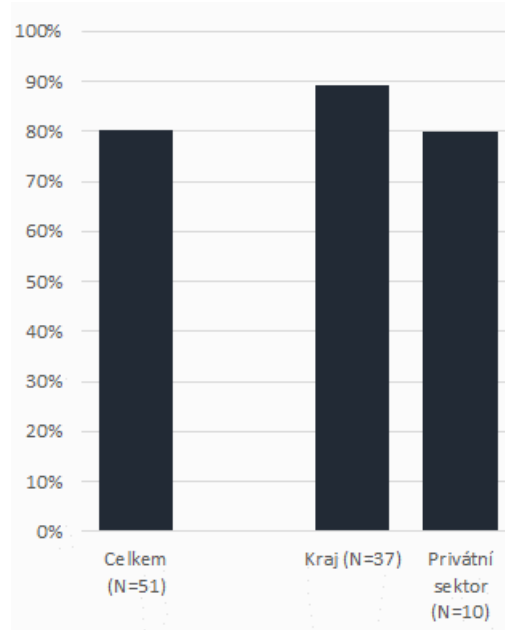
Z hlediska typu školy mají nejvyšší zájem o čerpání prostředků na investice do infrastruktury především gymnázia (93 %). Následují střední odborná učiliště, z nichž projevilo zájem o čerpání prostředků 82 %. Střední odborné školy by rovněž rády využily možnosti získat finance na infrastrukturu (81 %). Zájem praktických a vyšších odborných škol byl o poznání nižší. Pouze 67 % z nich uvedlo, že bude usilovat o získání prostředků na investice.

Pokud se zaměříme na zřizovatele školy, tak je jednoznačně nejvyšší zájem o čerpání finančních prostředků mezi veřejnými školami, jejichž zřizovatelem je kraj (89 %). V menší míře budou o finance na rozvoj infrastruktury usilovat také soukromé školy (80 %).

Graf 70: Zájem o čerpání finančních prostředků podle typu školy

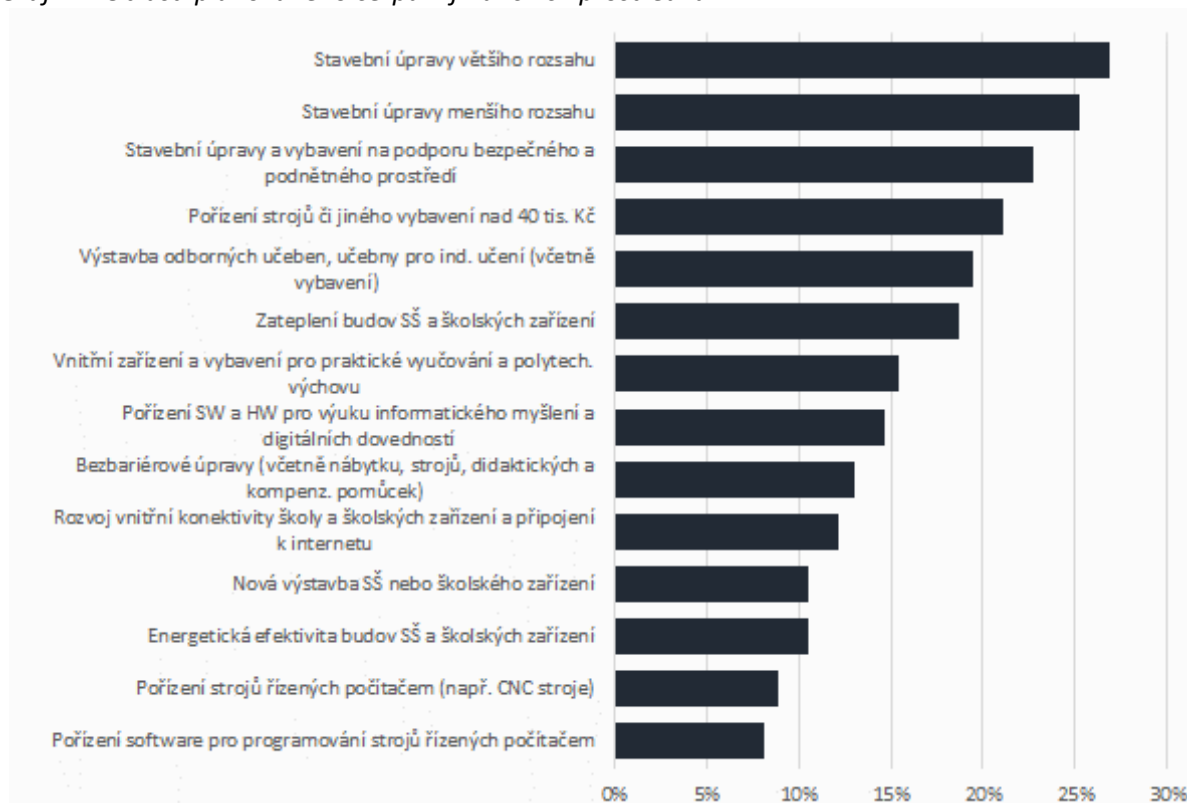
Graf 71: Zájem o čerpání finančních prostředků podle zřizovatele školy

8.2 Preferované oblasti čerpání finančních prostředků

Mezi oblasti, v jejichž rámci školy nejčastěji plánují čerpání finančních prostředků, patří stavební úpravy většího rozsahu (27 %), stavební úpravy menšího rozsahu (25 %), stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí SŠ a školských zařízení (23 %) a pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč (21 %).

Graf 72: Oblasti plánovaného čerpání finančních prostředků

Pozn.: Při výpočtu podílů byl zohledněn maximální možný počet investičních záměrů za školy pro každou oblast.

Pětina škol v Libereckém kraji by ráda čerpala finanční prostředky na výstavbu odborných učeben a učeben pro individuální učení a 19 % škol by rádo investovalo do zateplení budov. Již v menší míře pak školy plánují čerpání finančních prostředků na vnitřní zařízení a vybavení pro praktické vyučování a polytechnickou výchovu (15 %), pořízení SW a HW pro výuku informatického myšlení a digitálních dovedností (též 15 %), bezbariérové úpravy (13 %) či rozvoj vnitřní konektivity školy a školských zařízení a připojení k internetu (12 %).

Oblastmi, ve kterých školy nejméně často plánují čerpání finančních prostředků, jsou nová výstavba (11 %), energetická efektivita budov (11 %), pořízení strojů řízených počítačem pro praktické vyučování (9 %) či pořízení softwaru pro programování strojů řízených počítačem pro praktické vyučování (8 %).

Z hlediska typu školy by **střední odborná učiliště** chtěla investovat především do stavebních úprav většího rozsahu a pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tisíc Kč (36 %). Dalšími nejčastějšími oblastmi čerpání pro střední odborná učiliště bylo vnitřní zařízení a vybavení pro praktické vyučování a polytechnickou výchovu (31 %), stavební úpravy menšího rozsahu a stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí (shodně 29 %). **Střední odborné školy** (z nichž mělo o investice do infrastruktury zájem 30 škol) měly zájem o investiční záměry především pro oblasti stavebních úprav většího rozsahu (33 %), stavebních úprav menšího rozsahu (28 %), pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč (též 28 %) a stavebních úprav a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí (24 %).

Tab. 2: Oblasti plánovaného čerpání finančních prostředků – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=14)	Stavební úpravy většího rozsahu	15	36%	33	27%
	Pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč	15	36%	26	21%
	Vnitřní zařízení a vybavení pro praktické vyučování a polytech. výchovu	13	31%	19	15%
	Stavební úpravy menšího rozsahu	12	29%	31	25%
	Stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí	12	29%	28	23%
SOŠ (N=30)	Stavební úpravy většího rozsahu	30	33%	33	27%
	Stavební úpravy menšího rozsahu	25	28%	31	25%
	Pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč	25	28%	26	21%
	Stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí	22	24%	28	23%
Gymnázium (N=14)	Stavební úpravy menšího rozsahu	8	19%	31	25%
	Stavební úpravy většího rozsahu	7	17%	33	27%
	Výstavba odborných učeben, učebny pro ind. učení (včetně vybavení)	6	14%	24	20%
	Stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí	6	14%	28	23%
VOŠ (N=4)	Stavební úpravy většího rozsahu	7	58%	33	27%
	Pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč	6	50%	26	21%
	Stavební úpravy menšího rozsahu	4	33%	31	25%
	Pořízení strojů řízených počítačem (např. CNC stroje)	4	33%	11	9%
	Pořízení software pro programování strojů řízených počítačem	4	33%	10	8%
	Pořízení SW a HW pro výuku informatického myšlení a digitálních dovedností	4	33%	18	15%
Praktická škola (N=2)	Pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč	4	67%	26	21%
	Stavební úpravy menšího rozsahu	3	50%	31	25%
	Zateplení budov SŠ a školských zařízení	3	50%	23	19%
	Vnitřní zařízení a vybavení pro praktické vyučování a polytech. výchovu	3	50%	19	15%
	Stavební úpravy většího rozsahu	3	50%	33	27%

Pozn.: Při výpočtu podílů byl zohledněn maximální možný počet investičních záměrů za školy pro každou oblast.

Gymnázia projevila zájem o čerpání finančních prostředků především v oblastech stavebních úprav menšího rozsahu (19 %), stavebních úprav většího rozsahu (17 %), výstavby odborných učeben (14 %) a stavebních úprav a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí (též 14 %).

Vyšší odborné školy se zajímaly především o oblast stavebních úprav většího rozsahu (58 %) a pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč (50 %). Dále měly vyšší odborné školy zájem také o čerpání

finančních prostředků především v oblastech stavební úpravy menšího rozsahu, pořízení strojů řízených počítačem, pořízení software pro programování strojů řízených počítačem či pořízení SW a HW pro výuku informatického myšlení a digitálních dovedností (vše shodně 33 %).

O investice do infrastruktury projevily zájem také 2 **praktické školy**. Ty měly největší zájem o čerpání prostředků v oblasti pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč (67 %).

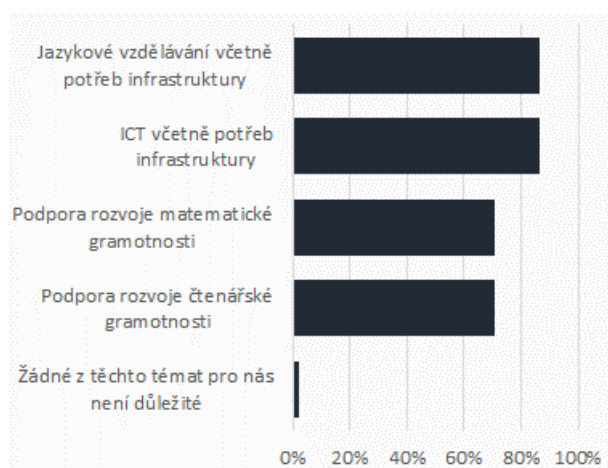
9 Nepovinné oblasti

Podpora krajského akčního plánování se soustřeďuje kromě tzv. povinných oblastí i na nepovinné oblasti, které jsou volitelné. Mezi volitelná témata patří rozvoj výuky cizích jazyků, ICT kompetence a čtenářská a matematická gramotnost. Alespoň jedno z těchto témat je důležité pro naprostou většinu škol (98 %).

9.1 Důležitost nepovinných oblastí

Z hlediska uvedených nepovinných oblastí školy nejčastěji považují za důležitou oblast rozvoj ICT a jazykového vzdělávání včetně potřeb infrastruktury. Každou z těchto oblastí označilo za důležitou 86 % škol.

Graf 73: Důležitost nepovinných oblastí

71 % středních a vyšších odborných škol v Libereckém kraji pak považuje za potřebné oblasti také rozvoj matematické či čtenářské gramotnosti.

Zaměříme-li se na nepovinné oblasti a jejich důležitost podle typů škol, pak pro **střední odborná učiliště** nejdůležitější nepovinnou oblastí ICT včetně potřeb infrastruktury (88 %). Dalšími důležitými oblastmi bylo jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury (82 %) a podpora rozvoje matematické gramotnosti (82 %) a nejméně důležitou nepovinnou oblastí pro SOU byla podpora rozvoje čtenářské

gramotnosti (71 %).

Střední odborné školy hodnotí jako nejdůležitější jak oblast ICT (89 %), tak také oblast jazykového vzdělávání (též 89 %). Pro školy je pak relativně méně podstatná podpora rozvoje matematické (68 %) a čtenářské gramotnosti (také 68 %).

Gymnázia přikládají velký význam především rozvoji jazykového vzdělávání včetně potřeb infrastruktury (100 %) a dále také podpoře matematické gramotnosti (93 %). Pro řadu gymnázií (87 %) je důležitá i oblast ICT včetně potřeb infrastruktury. Na posledním místě je u gymnázií z hlediska důležitosti opět podpora rozvoje čtenářské gramotnosti (73 %).

Vyšší odborné školy považují za podstatné jazykové vzdělávání (100 %) a rozvoj ICT (83 %). Naproti tomu podporu čtenářské a matematické gramotnosti označilo jako důležitou jen 33 % škol, což zřejmě souvisí s tím, že se jedná již o terciární vzdělávání.

V případě **praktických škol** jsou podobně jako v případě VOŠ nejpodstatnějšími oblastmi jazykové vzdělávání (100 %) a rozvoj ICT (83 %).

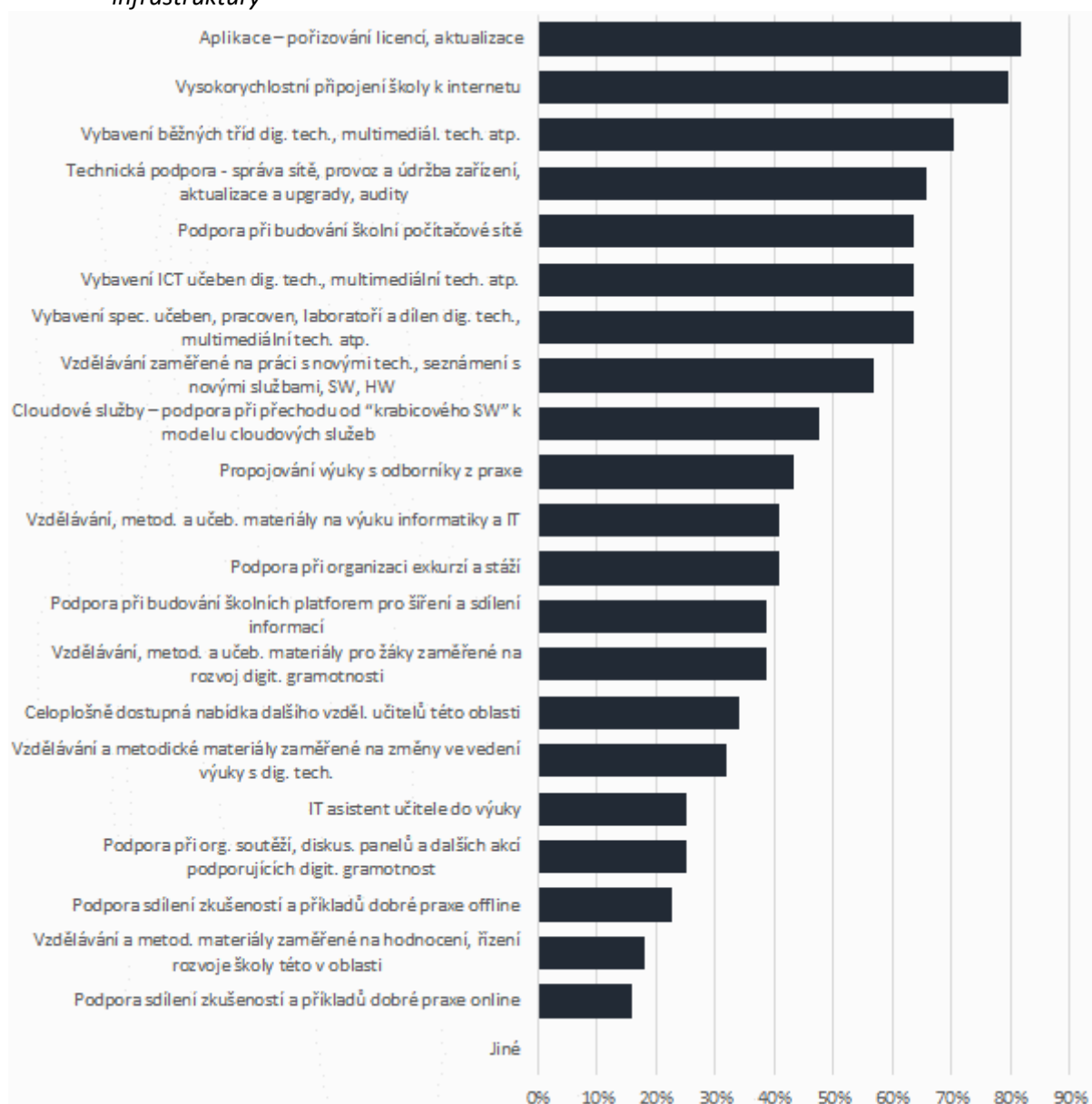
Tab. 3: Důležitost nepovinných oblastí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=17)	ICT včetně potřeb infrastruktury	15	88%	44	86%
	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	14	82%	44	86%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	14	82%	36	71%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	12	71%	36	71%
SOŠ (N=37)	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	33	89%	44	86%
	ICT včetně potřeb infrastruktury	33	89%	44	86%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	25	68%	36	71%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	25	68%	36	71%
Gymnázium (N=15)	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	15	100%	44	86%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	14	93%	36	71%
	ICT včetně potřeb infrastruktury	13	87%	44	86%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	11	73%	36	71%
VOŠ (N=6)	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	6	100%	44	86%
	ICT včetně potřeb infrastruktury	5	83%	44	86%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	2	33%	36	71%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	2	33%	36	71%
Praktická škola (N=3)	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	3	100%	44	86%
	ICT včetně potřeb infrastruktury	2	83%	44	86%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	1	33%	36	71%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	1	33%	36	71%

9.2 Opatření pro zlepšení v oblasti ICT včetně potřeb infrastruktury

Nejčastěji zmiňovanými opatřeními, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti ICT, včetně potřeb infrastruktury, jsou pořizování licencí a aktualizace aplikací (82 %), vysokorychlostní připojení školy k internetu (80 %) a vybavení tříd digitálními technologiemi (70 %). Přibližně 65 % škol by v rámci rozvoje ICT uvítalo technickou podporu (66 %), podporu při budování školní počítačové sítě (64 %) a vybavení ICT či specializovaných učeben a laboratoří digitální a multimediální technikou (též 64 %). Více než polovina škol by pak ocenila také vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi (57 %).

Graf 74: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti ICT vč. potřeb infrastruktury

Již v o něco menší míře by školy ocenily také podporu přechodu k modelu cloudových služeb (48 %), propojování výuky s odborníky z praxe (43 %), vzdělávání, metodologické a učební materiály na výuku informatiky a IT (41 %), podporu při organizaci exkurzí a stáží (též 41 %), podporu při budování školních platform pro šíření a sdílení informací a vzdělávání, metodologické a učební materiály pro žáky zaměřené na rozvoj digitální gramotnosti (shodně 39 %). Přibližně třetina škol by dále ocenila

celoplošně dostupnou nabídku dalšího vzdělávání učitelů ICT (34 %) a vzdělávání a metodické materiály zaměřené na změny ve vedení výuky s digitálními technologiemi (32 %).

Opatřeními, která jsou v souvislosti s dosažením cílů v oblasti ICT, včetně potřeb infrastruktury uváděná nejméně, jsou IT asistent učitele do výuky (25 %), podpora při organizaci soutěží, diskusních panelů a dalších akcí podporujících digitální gramotnost (též 25 %), podpora sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe offline (23 %) vzdělávání a metodické materiály zaměřené na hodnocení, plánování a řízení rozvoje školy v oblasti digitálních technologií (18 %) či podpora sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe online (16 %).

Napříč všemi typy škol patří mezi nejčastěji zmiňovaná opatření, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti ICT, včetně potřeb infrastruktury, vysokorychlostní připojení školy k internetu. Pro střední odborná učiliště a praktické školy je toto opatření dokonce nejdůležitější. **Střední odborná učiliště** by dále ocenila také vybavení specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. a vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi (shodně 87 % škol).

Pro **střední a vyšší odborné školy** patří mezi další nejčastěji zmiňovaná opatření, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti ICT, pořizování licencí a aktualizace aplikací. Střední odborné školy by dále mimo výše zmíněné ocenily také technickou podporu (73 %) a vyšší odborné školy zase podporu při budování školní počítačové sítě (100 %).

V případě **gymnázií** patří mezi další významná opatření, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti ICT, vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (85 %) a pořizování licencí a aktualizace aplikací (77 %).

Pro **praktické školy** jsou pak dalšími opatřeními, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti ICT, vybavení specializovaných učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. a podpora při organizaci exkurzí a stáží (shodně 100 %).

Tab. 4: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti ICT vč. potřeb infrastruktury – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=15)	Vysokorychlostní připojení školy k internetu	14	93%	35	80%
	Vybavení spec. učeben, pracoven, laboratoří a dílen dig. tech., multimediální tech. atp.	13	87%	28	64%
	Vzdělávání zaměřené na práci s novými tech., seznámení s novými službami, SW, HW	13	87%	25	57%
SOŠ (N=33)	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	28	85%	36	82%
	Vysokorychlostní připojení školy k internetu	27	82%	35	80%
	Technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audits	24	73%	29	66%
Gymnázium (N=13)	Vybavení běžných tříd dig. tech., multimediál. tech. atp.	11	85%	31	70%
	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	10	77%	36	82%
	Vysokorychlostní připojení školy k internetu	9	69%	35	80%
VOŠ (N=5)	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	5	100%	36	82%
	Vysokorychlostní připojení školy k internetu	5	100%	35	80%
	Podpora při budování školní počítačové sítě	5	100%	28	64%
Praktická škola (N=2)	Vysokorychlostní připojení školy k internetu	2	100%	35	80%
	Vybavení spec. učeben, pracoven, laboratoří a dílen dig. tech., multimediální tech. atp.	2	100%	28	64%
	Podpora při organizaci exkurzí a stáží	2	100%	18	41%

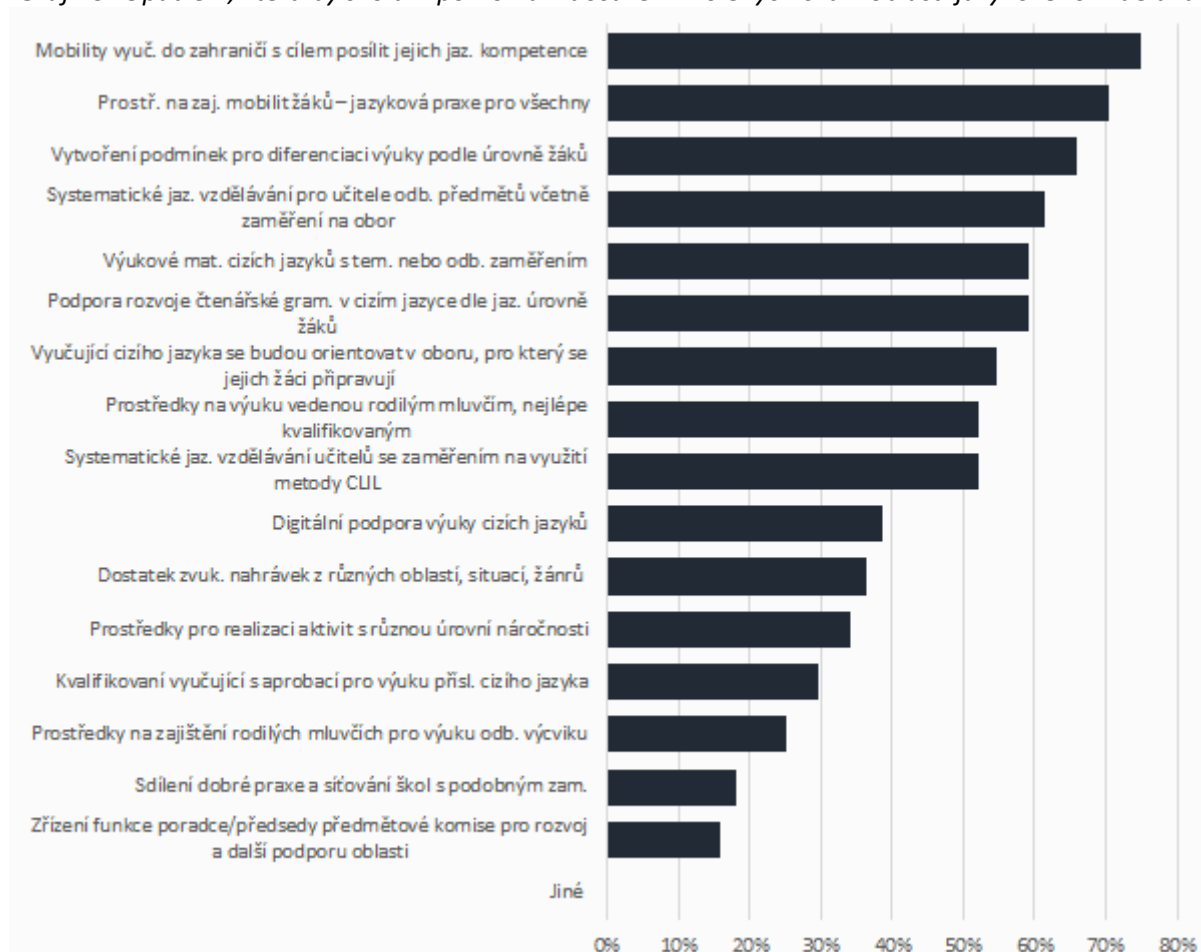
9.3 Opatření pro zlepšení v oblasti jazykového vzdělávání

Nejčastěji zmiňovanými opatřeními, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti jazykového vzdělávání, je mobilita vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (75 %), získání prostředků na zajištění mobilit žáků (70 %), vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (66 %) a systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů včetně zaměření na obor (61 %).

Téměř 60 % škol by v rámci rozvoje jazykového vzdělávání ocenilo výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (59 % škol) a podporu rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků (též 59 %). 55 % gymnázií dále uvedlo, že by rozvoji jazykového vzdělávání pomohlo, kdyby se vyučující cizího jazyka orientovali v oboru, pro který se připravují žáci školy a 52 % gymnázií by pomohly také opatření týkající se zajištění prostředků na výuku vedenou rodilým mluvčím a systematického jazykového vzdělávání učitelů zaměřeného na metodu CLIL.

Již menší podíl gymnázií by dále ocenil také digitální podporu výuky cizích jazyků (39 %), zajištění dostateku zvukových nahrávek z různých oblastí, situací a žánrů (36 %) či prostředky pro realizaci aktivit s různou úrovní náročnosti (34 %). Méně než třetina škol by pak potřebovala kvalifikované vyučující s aprobací pro výuku příslušného cizího jazyka (30 %) či prostředky na zajištění rodilých mluvčích pro výuku odborného výcviku (25 %). Opatřeními, která jsou v souvislosti s dosažením cílů v oblasti jazykového vzdělávání uváděná nejméně, je sdílení dobré praxe a síťování škol s podobným zaměřením (18 %) a zřízení funkce poradce či předsedy předmětové komise pro rozvoj a další podporu jazykového vzdělávání ve škole (16 %).

Graf 75: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti jazykového vzdělávání

Pro **střední odborná učiliště a střední odborné školy** patří mezi nejčastěji zmiňovaná opatření, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti jazykového vzdělávání, mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence. Mezi další významná opatření se pak řadí ovládání odborné terminologie oboru, pro který se budou žáci připravovat, vyučujícími cizího jazyka a vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků. Střední odborné školy by pak ve větší míře také ocenily systematické jazykové vzdělávání (včetně zaměření na obor) pro učitele odborných předmětů či výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (shodně 73 %).

Všechny **vyšší odborné školy** by v rozvoji jazykového vzdělávání ocenily mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence, prostředky na zajištění mobilit žáků a systematické jazykové vzdělávání (včetně zaměření na obor) pro učitele odborných předmětů.

V případě **gymnází** se mezi nejvýznamnější opatření řadí mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence, prostředky na zajištění mobilit žáků a zajištění prostředků na výuku vedenou rodilým mluvčím (všechna opatření uvedlo shodně 67 % škol).

Tab. 5: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti jazykového vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=14)	Mobility vyuč. do zahraničí s cílem posílit jejich jaz. kompetence	12	86%	33	75%
	Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků	12	86%	29	66%
	Vyuč. cizího jaz. se budou orientovat v oboru, pro který se jejich žáci připravují	12	86%	24	55%
SOŠ (N=33)	Mobility vyuč. do zahraničí s cílem posílit jejich jaz. kompetence	28	86%	33	75%
	Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků	24	73%	29	66%
	Systematické jaz. vzdělávání pro učitele odb. před. včetně zaměření na obor	24	73%	27	61%
	Výukové mat. cizích jazyků s tem. nebo odb. zaměřením	24	73%	26	59%
	Vyuč. cizího jaz. se budou orientovat v oboru, pro který se jejich žáci připravují	24	73%	24	55%
Gymnázium (N=15)	Mobility vyuč. do zahraničí s cílem posílit jejich jaz. kompetence	10	67%	33	75%
	Prostř. na zaj. mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny	10	67%	31	70%
	Prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným	10	67%	23	52%
VOŠ (N=6)	Mobility vyuč. do zahraničí s cílem posílit jejich jaz. kompetence	6	100%	33	75%
	Prostř. na zaj. mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny	6	100%	31	70%
	Systematické jaz. vzdělávání pro učitele odb. před. včetně zaměření na obor	6	100%	27	61%
Praktická škola (N=1)	Mobility vyuč. do zahraničí s cílem posílit jejich jaz. kompetence	1	100%	33	75%
	Prostř. na zaj. mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny	1	100%	31	70%
	Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků	1	100%	29	66%

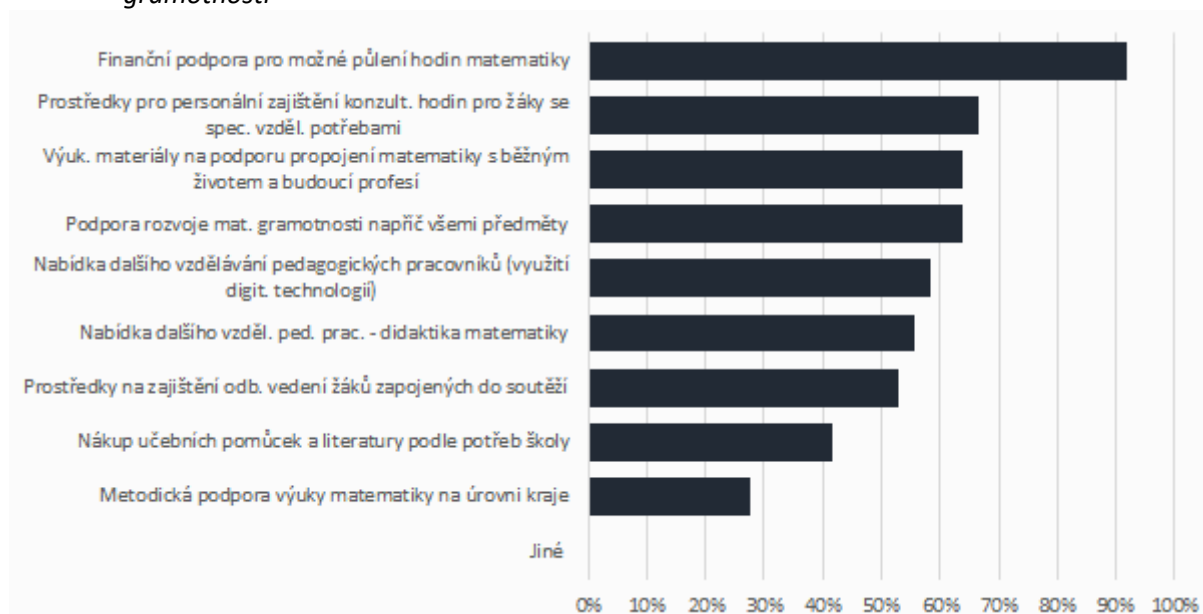
Pozn.: U praktických škol byla ponechána první tři opatření podle celkových hodnot za kraj.

9.4 Opatření pro zlepšení v oblasti matematické gramotnosti

Nejčastěji zmiňovaným opatřením, které by školám pomohlo k dosažení zvoleného cíle v oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti, je finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky (92 %). Školy dále ve velké míře zmiňovaly potřebu prostředků pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (67 %), výukových materiálů na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí (64 %) a podpory rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (také 64 %). Více než polovina škol pak uvedla, že by jim v rozvoji matematické gramotnosti pomohla nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií ve výuce (58 %) či v oblasti didaktiky matematiky (56 %), a 53 % by ocenilo také prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží.

Opatřeními, která zmínil nejmenší podíl škol, pak je nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (42 %) a metodická podpora výuky matematiky na úrovni kraje (28 %).

Graf 76: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti matematické gramotnosti

Napříč všemi typy škol je nejčastěji zmiňovaným opatřením, které by školám pomohlo k dosažení zvoleného cíle v oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti, finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky.

Pro **střední odborná učiliště** a **střední odborné školy** patří mezi další nejčastěji zmiňovaná opatření získání prostředků pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a výukové materiály na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí. Střední odborná učiliště by dále ocenila také další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií ve výuce (71 %) či v oblasti didaktiky matematiky (71 %) a středním odborným školám by pomohla také podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty.

Gymnáziím by mimo prostředky na půlení hodin matematiky (100 %) pomohly také prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (79 %), prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (64 %) či podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (64 %).

Tab. 6: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti matematické gramotnosti – podle typu školy

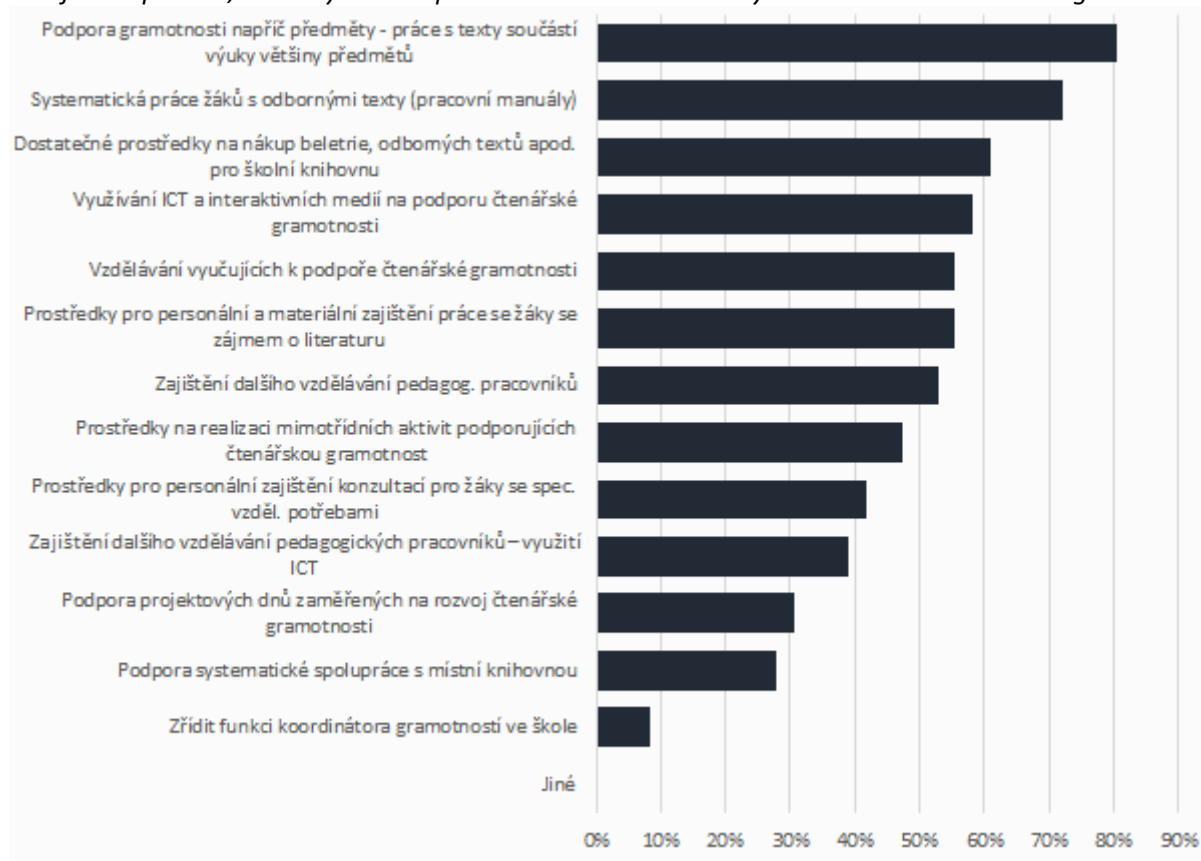
		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=14)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	12	86%	33	92%
	Prostředky pro personální zajištění konzult. hodin pro žáky se spec. vzděl. potřebami	12	86%	24	67%
	Výuk. materiály na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí	10	71%	23	64%
	Nabídka dalšího vzděl. ped. prac. – využití dig. tech. při rozvoji mat. gram.	10	71%	21	58%
	Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků - didaktika matematiky	10	71%	20	56%
SOŠ (N=25)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	23	92%	33	92%
	Výuk. materiály na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí	18	72%	23	64%
	Prostředky pro personální zajištění konzult. hodin pro žáky se spec. vzděl. potřebami	17	68%	24	67%
	Podpora rozvoje mat. gramotnosti napříč všemi předměty	17	68%	23	64%
Gymnázium (N=14)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	14	100%	33	92%
	Prostředky na zajištění odb. vedení žáků zapojených do soutěží	11	79%	19	53%
	Prostředky pro personální zajištění konzult. hodin pro žáky se spec. vzděl. potřebami	9	64%	24	67%
	Podpora rozvoje mat. gramotnosti napříč všemi předměty	9	64%	23	64%
VOŠ (N=2)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	2	100%	33	92%
	Výuk. materiály na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí	2	100%	23	64%
	Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (využití digit. technologií)	2	100%	21	58%
	Nabídka dalšího vzděl. ped. prac. - didaktika matematiky	2	100%	20	56%
	Prostředky na zajištění odb. vedení žáků zapojených do soutěží	2	100%	19	53%
	Nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy	2	100%	15	42%
Praktická škola (N=1)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	1	100%	33	92%
	Prostředky pro personální zajištění konzult. hodin pro žáky se spec. vzděl. potřebami	1	100%	24	67%
	Výuk. materiály na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí	1	100%	23	64%
	Podpora rozvoje mat. gramotnosti napříč všemi předměty	1	100%	23	64%
	Nabídka dalšího vzděl. ped. prac. - didaktika matematiky	1	100%	20	56%
	Prostředky na zajištění odb. vedení žáků zapojených do soutěží	1	100%	19	53%

9.5 Opatření pro zlepšení v oblasti čtenářské gramotnosti

Nejčastěji zmiňovanými opatřeními, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti podpory rozvoje čtenářské gramotnosti, jsou práce s texty jako součást výuky většiny předmětů (81 %) a systematická práce žáků s odbornými texty (72 %). Školám by dále v rozvoji čtenářské gramotnosti pomohly také dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (61 %) a dále využívání ICT a interaktivních medií na podporu čtenářské gramotnosti (58 %), vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti (56 %), prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (56 %) či zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (53 %).

Již v menší míře by školám pomohly také prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (47 %) a prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (42 %). 39 % škol by dále ocenilo také zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití ICT, 31 % škol by pomohla podpora projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti a 28 % by uvítalo také podporu systematické spolupráce s místní knihovnou. Opatřením, které školy uváděly v nejmenší míře, pak je zřízení funkce koordinátora gramotností ve škole (8 %).

Graf 77: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti čtenářské gramotnosti

Napříč všemi typy škol je mezi nejčastěji zmiňovanými opatřeními, které by školám pomohlo k dosažení zvoleného cíle v oblasti podpory rozvoje čtenářské gramotnosti, práce s texty jako součást výuky většiny předmětů.

Pro **střední odborná učiliště** a **střední odborné školy** patří mezi další nejčastěji zmiňovaná opatření systematická práce žáků s odbornými texty a zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

a středním odborným školám by pomohlo také vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti.

V případě **gymnázií** jsou dalšími nejčastěji zmiňovanými opatřeními, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti podpory čtenářské gramotnosti, získání prostředků pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (82 %) a prostředků na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (73 %).

Tab. 7: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti čtenářské gramotnosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=12)	Systematická práce žáků s odbornými texty (pracovní manuály)	10	83%	26	72%
	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty součástí výuky většiny předmětů	9	75%	29	81%
	Zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků	9	75%	19	53%
SOŠ (N=25)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty součástí výuky většiny předmětů	22	88%	29	81%
	Systematická práce žáků s odbornými texty (pracovní manuály)	22	88%	26	72%
	Vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti	16	64%	20	56%
	Zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků	16	64%	19	53%
Gymnázium (N=11)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty součástí výuky většiny předmětů	9	82%	29	81%
	Prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu	9	82%	20	56%
	Prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost	8	73%	17	47%
VOŠ (N=2)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty součástí výuky většiny předmětů	2	100%	29	81%
	Systematická práce žáků s odbornými texty (pracovní manuály)	2	100%	26	72%
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	2	100%	22	61%
Praktická škola (N=3)	Prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se spec. vzděl. potřebami	3	100%	15	42%
	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty součástí výuky většiny předmětů	2	67%	29	81%
	Systematická práce žáků s odbornými texty (pracovní manuály)	2	67%	26	72%
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	2	67%	22	61%

Pozn.: U VOŠ byla ponechána první tři opatření podle celkových hodnot za kraj.